

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

ΑΝΤΙ

Περίοδος Β', τεύχος 147, Παρασκευή 14 του Μάρτη 1980

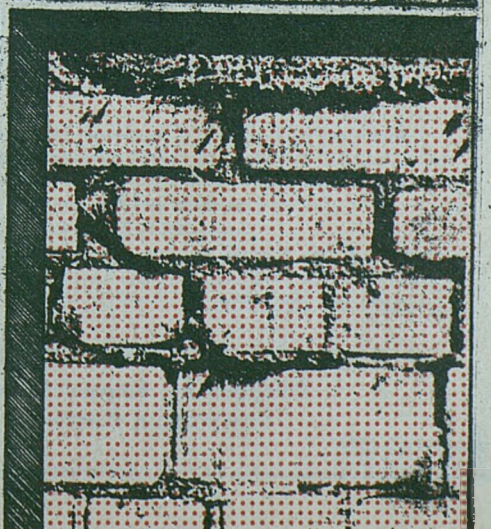
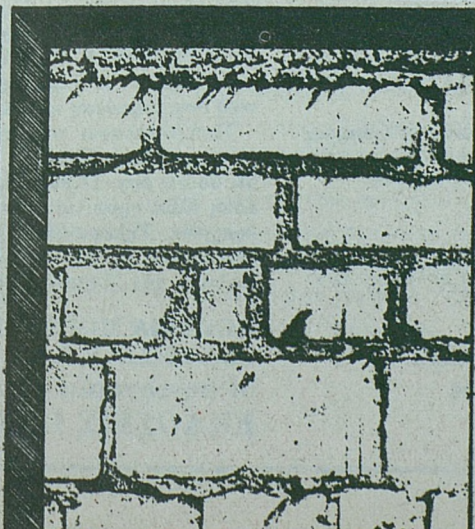
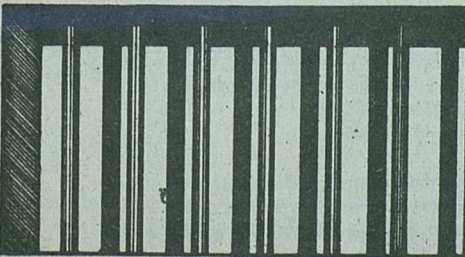
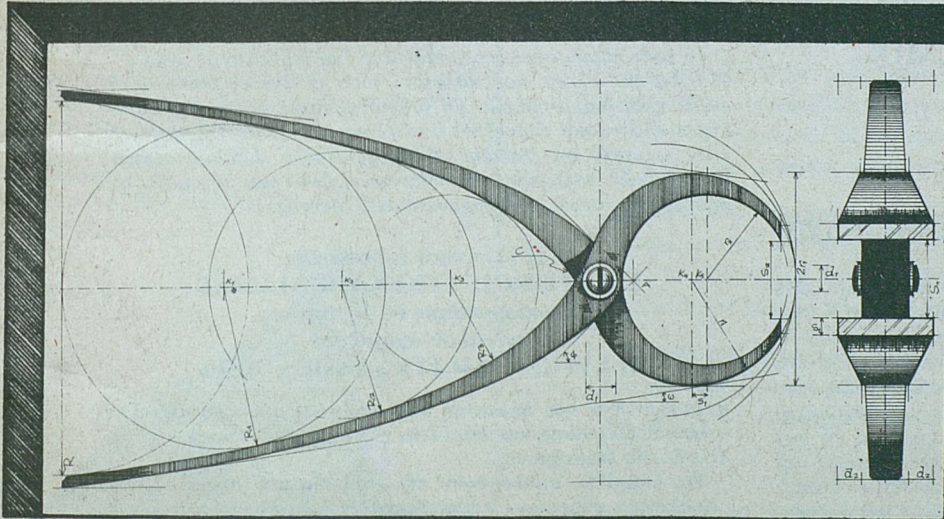
Δρχ. 25

ΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
ΚΑΙ ΑΠΟΧΩΡΗΣΕΙΣ
ΑΠΟ ΤΟ Κ.Κ.Ε.
ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΩΝ ΔΙΑΦΩΝΟΥΝΤΩΝ

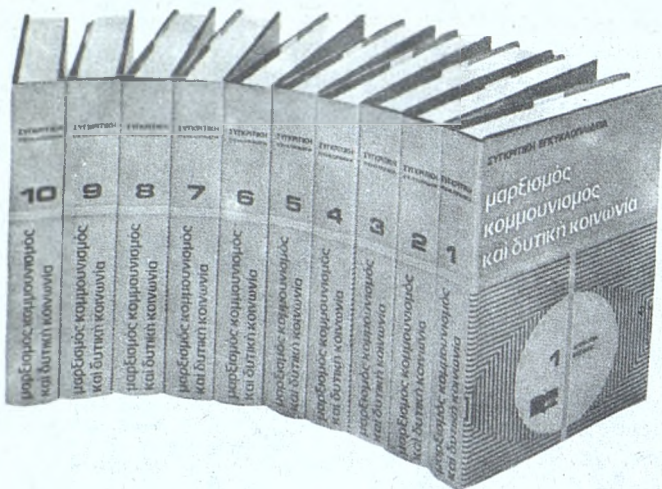

2 - 18Α. 1999

ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ
ΠΑΒΙΣ

Η ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ ΤΟΥ ΣΚΕΠΤΟΜΕΝΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Συγκριτική Έγκυκλοπαίδεια

ΜΑΡΞΙΣΜΟΣ, ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΥΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ένα Έκδοτικό Γεγονός...

700 ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΔΥΤΙΚΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗ- ΜΙΩΝ

Τά γνωστότερα ονόματα στον κόσμο των επιστημών: από Brzezinsky μέχρι Dobb από Marcuse μέχρι Schapiro από Kerpig μέχρι Klaus von Beyme και εκατοντάδες άλλοι, εργάστηκαν 10 χρόνια για να παρουσιάσουν υπεύθυνα και αντικειμενικά ένα έργο που καλύπτει τα ενδιαφέροντα κάθε προβληματιζόμενου αναγνώστη. Μιά βασική εγκυκλοπαίδεια για όποιον ασχολείται με τη σύγχρονη σκέψη... τόν επιστήμονα που επιθυμεί να έχει μία συνολική άποψη για τις σημερινές μεθόδους έρευνας και για τα επιτεύγματα στους διάφορους επιστημονικούς κλάδους... τό φοιτητή που χρειάζεται ένα σοβαρό, υπεύθυνο και αντικειμενικό απόθεμα γνώσεων γύρω από τα θέματα της μελέτης του..., για τό πλατύ προβληματιζόμενο κοινό.

Μαρξιστές και μη μαρξιστές αντιπαραθέτουν τις απόψεις τους για τα σημερινά καιρία προβλήματα ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ.

Ειδικά στους νομικούς ή Σ.Ε. προσφέρει πλήρη εικόνα της επιστήμης του ΔΙΚΑΙΟΥ. Τοποθετεί τα νομικά προβλήματα στο γενικότερο πολιτικό τους πλαίσιο και αποκαλύπτει την κοινωνική τους σημασία.

Γενική επιμέλεια νομικών
λημμάτων: K. Westen.

Ύστερα από έρευνα, μελέτη και προεργασία δέκα ετών κυκλοφόρησε στη Γερμανία και την Άμερική ένα πολύτομο έργο μοναδικό στο είδος του:

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ Μαρξισμός, Κομμουνισμός και Δυτική Κοινωνία

Η παγκοσμίου φήμης έκδοτική εταιρεία **McGRAW-HILL INTERNATIONAL Co.** Η.Π.Α. σε συνεργασία με την **HERDER AND HERDER (Δ. Γερμανία)**, επιστράτευσαν, σε 15 διαφορετικές χώρες, ένα επίτελειο από 700 επιστήμονες για να παρουσιάσουν την πιο υπεύθυνη και αντικειμενική σύνθεση ενός τεράστιου όγκου πληροφοριών γύρω από τα καυτά προβλήματα του σημερινού κόσμου.

Η ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ παρουσιάζει, αναλύει και προωθεί τό ΔΙΑΛΟΓΟ ΑΝΑΤΟΛΗΣ - ΔΥΣΗΣ

Είναι ή πιο αντικειμενική και υπεύθυνη σύνθεση που πραγματοποιήθηκε ποτέ από επιστήμονες - μαρξιστές και μη μαρξιστές - των δυτικών Πανεπιστημίων πάνω στα ιδεολογικά, πολιτικά, οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά του κομμουνιστικού κόσμου και την αντιπαράθεση και σύγκρισή τους με τις παράλληλες δομές της δυτικής κοινωνίας.

Η ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΛΥΠΤΕΙ ΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ:

Βιολογία, Δίκαιο, Έθνολογία, Έκπαίδευση, Θρησκεία, Ίστορία, Κοινωνιολογία, Λογοτεχνία, Οικονομία, Πολιτική, Τέχνη, Φιλοσοφία, Φυσική, Ψυχολογία.

Τό καθένα από τά 400 λήμματα της εγκυκλοπαίδειας αποτελείται από 3 βασικά μέρη:

- 1) Παρουσίαση της έρευνας για τό συγκεκριμένο θέμα από μή μαρξιστές επιστήμονες
- 2) παρουσίαση της έρευνας για τό συγκεκριμένο θέμα από μαρξιστές επιστήμονες της Άνατολής και της Δύσης και
- 3) κριτική σύγκριση και εκτίμηση των δύο απόψεων.

Τά λήμματα περιλαμβάνουν επίσης την απαραίτητη ιστορική αναδρομή αλλά και τούς μελλοντικούς στόχους και τις επιδιώξεις της επιστημονικής έρευνας.

Τό κάθε λήμμα συμπληρώνεται από ένα τεράστιο σε όγκο διδλογραφικό υλικό, που καλύπτει τόσο τη δυτική όσο και τη μαρξιστική διδλογραφία. Οί διδλογραφικές αυτές παραπομπές σε διδλία και περιοδικά αποτελούν μοναδικό δοήθημα για κάθε μελετητή της εξέλιξης των μαρξιστικών, κομμουνιστικών και δυτικών πολιτικών κατευθύνσεων, αλλά και της μεθόδου προσέγγισης στους σύγχρονους τομείς έρευνας.

Η έλληνική έκδοση της ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗΣ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑΣ δόκληρώθηκε σε 10 τόμους μεγάλου σχήματος Η ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

μεταφράστηκε στη δημοτική από δόκιμους μεταφραστές. Τήν τελική επεξεργασία και επιμέλεια των λημμάτων έκανε ένα επίτελειο από επιστήμονες.

Τά λήμματα ακολουθούν την αλφαθητική σειρά (Α-Ω). Άναλυτικό εύρετήριο παραπέμπει τά επιμέρους θέματα στα γενικότερα συνθετικά λήμματα, όπου περιλαμβάνεται ή ανάλυσή τους. Η όλη επιστημονική εργασία των συνεργατών της ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗΣ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑΣ δίνεται με ένα πλέγμα συσχετισμών και παραπομπών, επιτρέποντας έτσι τη συστηματική αντιπαράθεση και σύγκριση απόψεων.

Τιμή ολόκληρου του έργου (10 τόμοι):

Μετρητοίς δρχ. 10.000

Μέ δόσεις δρχ. 11.500: Προκαταβολή δρχ. 2.500 με την παράδοση ολόκληρου του έργου και 9 συναλλαγματικές των 1.000 δραχμών. Τηλεφωνείστε στον αριθμό 36.09.150 ή 36.22.496 και άμέσως θά σάς επισκεφθεί αντιπρόσωπός μας για να σάς επιδείξει την Έγκυκλοπαίδεια.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ
ΕΚΔΟΣΕΩΝ Ε.Π.Ε.
σε συνεργασία με τις
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ Α.Ε.Β.Ε.

Περίοδος Β'
Χρόνος 7ος
Τεύχος 147

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ

Μιά δελφινολογία με άπτη διάσταση ..	4
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ	5
ΑΝΤΙ - ΘΕΣΕΙΣ	6
ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ	
Παρίσι - Βραζιλία - Μεγ. Βρετανία	8
ΑΝΤΙ - ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ	9
ΑΝΤΙ - ΘΕΜΑΤΑ	
ΗΛΙΑ ΧΙΛΙΩΤΗ: Λαογραφία περιθωρια- κών τύπων	10
ΡΕΠΟΡΤΕΡ: Τό Σχέδιο «Λαθίς»	12
Γ. ΚΑΛΑΪΤΖΗ: Οί τρομοκράτες	15
ΚΛΕΑΝΘΗ ΓΡΙΒΑ: Αστυνομική ψυχια- τρική	16
- Αποχωρήσεις και διαγραφές από τό ΚΚΕ και την ΚΝΕ	19-29
Τό κείμενο των διαφωνούντων	20
ΣΤ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΥ - Μ. ΜΑΘΙΑ- ΝΑΚΗ: Τό δικαίωμα της διαφωνίας και ή κρίση στην Αριστερά	26
ΧΡ. ΚΥΡΙΑΖΗ: Ίδεολογία του πολιτικού κειμένου των διαφωνούντων	28
Ν. ΜΑΥΡΟΜΑΤΗ: Συγκρότηση και ανά- δειξη της άμφισβήτητης	30
ΦΕΡΝΤΙΝΑΝΤΟ ΣΙΑΝΝΑ: Μαφία και τρο- μοκρατία	34
ΔΗΜ. ΧΑΤΖΗ: Από τό Σολωμό στη Νέα Ποίηση	39

ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ	42
Κ. Α. ΜΑΝΙΑΤΗ: Μαύρη είν' ή νύχτα εις τήν ΕΡΤ	44
ΝΤ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ - ΡΟΓΚΑΝ: Εικαστικό χρονικό	46
ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΤΙΚΗ (Μ. Μερακλή: Γ. Για- τρομανωλάκης)	47
ΒΙΒΛΙΟ - ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ	48
ΔΙΑΛΟΓΟΣ	50

ΕΞΟΦΥΛΛΟ: ΓΡΗΓΟΡΗ

ΠΟΛΛΑΟΧΙ ΚΙ ΕΝΑ ΝΑΙ

ΑΡΝΕΙΤΑΙ τό έθνος αυτό, τούτην έδώ τήν άνοιξη, τήν άπεμπόληση των κυριαρχικών του δικαιωμάτων πάνω στο έλάχιστο κομμάτι γής πού του άπό-
μεινε. Υπάρχει τό τελεσίγραφο. Ο άμερικάνικος ιμπεριαλισμός μās ζητάει
άπερίοριστα δικαιώματα ανθρώκευσης, διέλευσης και άποθήκευσης όπλων. Έκ-
κρεμεί τό δικό μας ΟΧΙ, άν και θά είναι περισσότερο έπωφελές παρά έπώδυνο
αυτήν τή φορά.

ΣΚΙΡΤΑ ό λαός αυτός για περισσότερες έλευθερίες, για ουσιαστικό διά-
λογο και άμεση δημοκρατία, για άποκέντρωση των άποφάσεων, για έξίσωση
των δικαιωμάτων άνδρών και γυναικών, για άναγνώριση των διαφορών και
για προστασία των μειονοτήτων. Και άντιμετωπίζει τήν κρατική αυθαιρεσία,
τήν πολιτική μισαλλοδοξία, τό σκοταδισμό και τή μικρόνοια.

ΑΓΩΝΙΟΥΝ οι έργαζόμενοι μπροστά στην έπερχόμενη άνεργία, πού διαβρώνει
ήδη τή βάση της πλαστής εήμερίας, πού στήριζε τήν παντοδυναμία της με-
ταπολεμικής δεξιās. Σφαδάζουν άνάμεσα στη Σκύλλα της συρρίκνωσης του πραγ-
ματικού τους εισοδήματος και τή Χάρυβδη της καταναλωτικής παράνοιας πού
έξαίρει και τροφοδοτεί άσταμάτητα τό άλλοτρίωτικό κοινωνικό μας σύστημα.

ΟΛΗ Η ΧΩΡΑ λείει τό μεγάλο όχι στις βασικές διπλωματικές, πολιτικές, κοι-
νωνικές, οίκονομικές και πολιτιστικές έπιλογές της δεξιās πού μās κυβερνά.
Τά ΟΧΙ αυτά δυσκολεύονται βέβαια νά έκφραστούν στο έπίπεδο της πολιτικής
άντιπροώπευσης.

ΑΛΛΑ ΑΠΟΔΕΧΕΤΑΙ για μιάν άκόμη φορά, όπως τό 1944 ή όπως τό 1963, μιά
μεγάλη λαϊκή πλειοψηφία τις βασικές άρχές μιάς ριζικής πολιτικής άλλαγής.

ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ των καιρών είναι αυτό: ό πανικός των κρατούντων είναι μέγας.
Και ή αίτιώδης συνάφεια με τά τεκταινόμενα σαφής.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΘΗΚΕ τόν τελευταίο μήνα ένα σοβαρό πρόβλημα τρομοκρατίας στην
Έλλάδα. Μόνο πού αντίθετα με ότι συμβάλνει σε όλες τις άλλες ευρωπαϊκές
χώρες οι τρομοκράτες δέν είναι άτομα ή ομάδες πού οδηγούνται στις έσχιστες
συνέπειες της άρνησης της ύφιστάμενης κοινωνικής τάξης.

ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΗΣ, πρώτος και κύριος στη χώρα μας σήμερα είναι τό κράτος της
δεξιās. Έξαπέλυσε προς όλες τις δυνατές κατευθύνσεις ένα πογκρόμ διώξεων
πού έχουν όλες ένα κοινό χαρακτηριστικό: στήριζονται σε στοιχεία πού δέν είναι σοβαρά,
ικανά νά στοιχειοθετήσουν τήν αντικειμενική ύπόσταση των άδικημάτων, πού
διαπύρσια καταγγέλει ό κυβερνητικός τύπος με ένα χυδαίο και άποβλακτικό
τρόπο. Αλλά άκόμη και όσα με τόσες τυμπανοκρουσίες εξαγγέρονται είναι
άνεπαρκή και σάν ένδειξεις μιάς "καλώς έννοουμένης" προανάκρισης.

ΓΙΑΤΙ λοιπόν δέν άπολύονται όσοι άδικα και παράνομα -ζυγίζουμε τις λέ-
ξεις- έχουν συλληφθεί.

ΓΙΑΤΙ δέν παύουν οι όχλήσεις οι τρομοκρατικές "κάτ'όϊκον" έρευνες και
οι έλέγχοι ταυτοτήτων.

ΓΙΑΤΙ κάποιον, ίσως πολύ ψηλά ιστάμενον στην κυβερνητική παράταξη έπι-
δώκουν νά δημιουργήσουν κλίμα άνωμαλίας και άναταραχής.

ΧΑΛΕΠΟΙ οι καιροί. Ριψοκίνδυνο τό έργο. Άπρόβλεπτες οι συνέπειες.

ΦΑΝΤΑΖΟΜΑΣΤΕ μιάν έπιτροπή "για τήν άπελευθέρωση των πολιτικών κρατούμέ-
νων". Όπως άλλοτε. Μέχρι πότε;

αντι

Μιά δελφινολογία μέ άπτή διάσταση

ΜΕΧΡΙ τά μέσα της περασμένης εβδομάδας, ό ύπουργός 'Εθνικής 'Αμύνης εμφανιζόταν βαρυναλής και περιφροντικός... Τόν είχε πλήξει ό ιός της γρίπης, αλλά και ή «άχαριστία» του άρχηγού, εφόσον οί τελευταίες πληροφορίες έφεραν τόν κ. Καραμανλή νά ταλαντεύεται και πάλι μεταξύ Γ. Ράλλη και Εύ. 'Αβέρωφ και, μάλιστα, μέ κάποια ελαφρά προτίμηση πρός τόν «εύρωπαιστή» ύπουργό 'Εξωτερικών. Καί, ξαφνικά, ό κ. 'Αβέρωφ άναθάρρησε. 'Ανω σχώμεν τάς καρδιάς! 'Ο άρχηγός – έτοι είπε ό κυβερνητικός εκπρόσωπος – θυμήθηκε τά «πολύ καλά γαλλικά» του ύπουργού 'Εθνικής 'Αμύνης και άποφάσισε νά τόν προτιμήσει στέλλοντάς τον σάν προσωπικό του άπεσταλμένο στό Μέτς της Γαλλίας, γιά νά παραλάβει τό χρυσό θραβείο Σουμάν, μιά και ό κ. Καραμανλής λόγω «έκτάκτων άσχολιών», δέν μπορούσε νά πάει ό ίδιος.

ΣΕ όποιαδήποτε άλλη χώρα του κόσμου, ένα «συμβάν» («χαπενιγκ») θά περνούσε στά ψιλά των έφημερίδων ή τό πολύ-πολύ θά προβαλλόταν μ' ένα σεμνό μονόστηλο στήν πρώτη σελίδα. Στήν 'Ελλάδα όμως, όπου τά πάντα – άπό τά μεγάλα έθνικά θέματα, ως τό άλμα του πρωθυπουργού στό άνώτερο άξίωμα της πολιτείας – περιβάλλονται μέ άχλύ μυστικότητας, ή μετάδοση του κ. 'Αβέρωφ στό Μέτς στεγάστηκε κάτω από πηχτούς τίτλους, μαζί μ' ένα πλήθος άπό ερωτήματα: Ποιές είναι οί «έκτακτες άσχολίες» του κ. Καραμανλή; 'Η πρόκριση του κ. 'Αβέρωφ, σάν εκπροσώπου του κ. Καραμανλή στό Μέτς, προδιαγράφει και πρόκριση γιά τήν πρωθυπουργία; Σέ ποιό άκριβώς σημείο βρίσκεται ή διαπάλη γιά τή διαδοχή; Και ακόμα: Μέ τόν κ. Καραμανλή στήν προεδρία της Δημοκρατίας, πόσο διώσιμη εμφανίζεται ή σημερινή συνοχή του κυβερνητικού κόμματος;

Βαθειές είναι οί ριζες...

ΟΙ «έκτακτες άσχολίες» πού καθλώνουν τόν κ. Καραμανλή στήν 'Αθήνα, είναι, πράγματι, πολλές: 'Αν θά πιστέψουμε τή «Μεσημβρινή», τά προβλήματα πού βασανίζουν, τή στιγμή αυτή, τόν πρωθυπουργό είναι τά οικονομικά, οί «έπερχόμενες πολιτικές εξέλιξεις», ή ευαίσθητοποίηση – μετατιτοϊκά – του βαλκανικού χώρου, αλλά και «άλλα θέματα».

ΜΕΣΑ στά «άλλα», προεξάρχουσα θέση κατέχει, ασφαλώς, ή «άγωνία» του κ. Καραμανλή νά έπανετάξει τή χώρα στό στρατιωτικό σκέλος του ΝΑΤΟ, μιά και εξακολουθεί νά πιστεύει στή μεγάλη πλάνη, ότι οί τουρκικές άξιώσεις στό Αιγαίο αντιμετώπιζονται καλύτερα «έκ των ένδον», δηλαδή «άπό θέσεως πλήρους μέλους του ΝΑΤΟ»! Φυσικά ό κ. Καραμανλής παραμένει όργιλος και άπέναντι στόν γενικό γραμματέα του ΝΑΤΟ Λούνς, και άπέναντι στό στρατηγό Ρότζερς, και άπέναντι στους «μπουνταλάδες 'Αμερικανούς» (ό όρος δέν είναι δικός μας), πού άποφεύγουν νά πιέσουν τήν Τουρκία, γιά νά συναινέσει, επιτέλους, στήν έπάνοδό μας στή στρατιωτική δομή της άτλαντικής συμμαχίας. 'Ετσι κάθε τόσο άφήνει νά διαρρεύσουν στό φιλικό του Τύπο όρισμένες «πληροφορίες», πότε ότι θά στραφεί όριστικά πρός τήν Ευρώπη, πότε ότι θ' άκολουθήσει τό γαλλικό μοντέλο σχέσεων μέ τό ΝΑΤΟ και πότε ότι θ' άνακινήσει θέμα παρουσίας των έδω άμερικανικών βάσεων... 'Ομως οί 'Αμερικανοί, όχι μόνο δέν κάμπτονται άπό τίς πληροφορίες αυτές – ξέρουν, άλλωστε, πόσο θαθύρριζος είναι ό άτλαντισμός στους περισσότερους ύπουργούς μας... – αλλά γίνονται ολοένα άπαιτητικότεροι. Κατά τόν ανταποκριτή των

«Τάιμς» στήν 'Αθήνα, ή τελευταία άξίωση της Ουάσιγκτον συνίσταται στό αίτημα γιά παραχώρηση άπό τήν έλληνική κυβέρνηση «διευκολύνσεων» γιά τήν ταχεία πρόσδοση άμερικανικών στρατιωτικών δυνάμεων στήν περιοχή του Περσικού κόλπου και τή νοτιοδυτική 'Ασία. Οί «διευκολύνσεις», μάλιστα, δέν θά περιορίζονται μόνο στή χρήση άεροδιαδρόμων πάνω άπό τήν ήπειρωτική 'Ελλάδα και τό Αιγαίο, αλλά και στό «δικαίωμα σταθμεύσεως» άεραγμάτων και στρατιωτικού υλικού, γιά τήν περίπτωση πού ήθελαν άναληφθεί επιχειρήσεις άπό τίς χερσαίες βάσεις στό 'Ομάν, τή Σομαλία και τήν Κένυα.

ΑΛΛΑ αν τό άμερικανικό αυτό «αίτημα», έξηγει τήν άπόφαση πού πήρε τό τουρκικό γενικό έπιτελείο – και όχι ή κυβέρνηση Ντεμιρέλ... – νά άρει τή NOTAM-714, άπό τήν άλλη, δέν παύει νά ύπογραμμίζει τό πώς οί 'Αμερικανοί άντιλαμβάνονται τήν «άποκατάσταση της ένότητας» της διαδόχτης νοτιοανατολικής πτέρυγας. Σημασία, ωστόσο, στήν προκειμένη περίπτωση έχει τό πώς άντέδρασε ή κυβέρνηση στό άμερικανικό αυτό «αίτημα»: 'Αντί νά τό άπορρίψει άσυζητητί, σέ μιά στιγμή, μάλιστα, πού αναπτύσσεται ή φιλολογία περί γαλλικού «μοντέλου», κλπ, αίσθάνθηκε τήν άνάγκη νά διαμηνύσει πώς δέν μπορεί νά δώσει έν λευκώ έξουσιοδότηση, πλην θά έξετάξει τήν κάθε περίπτωση χωριστά, σέ συνάρτηση μέ τή φύση του στρατιωτικού έγχειρήματος!

Μανολάχος.

«Έστω και τήν τελευταία στιγμή

ΠΕΡΑΝ άπό τά θέματα των σχέσεων της χώρας μέ τούς 'Αμερικανούς και τό ΝΑΤΟ, τό άλλο πρόβλημα – «πρόβλημα των προβλημάτων» – πού άπασχολεί τόν κ. Καραμανλή, είναι τό αν και πώς θά πραγματοποιήσει τό άλμα στήν προεδρία της Δημοκρατίας. 'Αν θά πιστέψουμε τήν κ. Βλάχου, εκεί πού έφτασαν τά πράγματα, δέν ύπάρχει πια «δρόμος έπιστροφής»: 'Έστω και τήν τελευταία στιγμή – γράφει – ό ένας και μοναδικός και επικρατέστερος ύποψήφιος μας, συρόμενος, διστακτικός, άμίλητος, έτοιμος νά ξεφύγει, θά δεχτεί τήν ύποψηφιότητα και θά κερδίσει. Καί ή κατάληξη: «Δέν τήν γλυτώνει τήν προεδρία (ό κ. Καραμανλής). Είναι κομμένη και ραμμένη στά μέτρα του». Καί τό μέν «πατρόν» της προεδρίας μπορεί πράγματι, νά είναι κομμένο στά μέτρα του σημερινού πρωθυπουργού. Παρ' όλα αυτά, ύπάρχουν «λεπτομέρειες» – μερικά ερωτήματα – πού κόβουν τόν ύπνο: Ποιός μπορεί νά παίξει τό ρόλο του «θύματος», γιά τίς δυό πρώτες ψηφοφορίες στή Βουλή; Είναι δεδομένη άραγε ή «νομιμοφροσύνη» του ύπουργού 'Εσωτερικών κ. Στράτου και της βασιλικής του ομάδας; 'Υπάρχει τρόπος νά μεταπεισθεί ό πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ και νά μήν άπόσχει τό κόμμα του άπό τήν διαδικασία της εκλογής; Μπορεί νά ζητηθεί άπό τή Χάγη νά έπισπεύσει τήν επικύρωση της συνθήκης ένταξης στήν ΕΟΚ, ώστε – μαζί μέ τήν επικύρωση του δελγικού κοινοδουλίου – νά δημιουργηθεί κάποιο κλίμα «εύφορίας», τήν παραμονή της προεδρικής εκλογής; ('Αναφέρεται σχετικά

«ὅτι τό ὁλλανδικό κοινοβούλιο παραμένει «ὑπέρομετρα εὐαίσθητο» σέ ὁρισμένα θέματα σεβασμοῦ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων στήν Ἑλλάδα – ἀπό τή μεταχείριση λ.χ. πού τυγχάνουν στό στρατό οἱ συνειδησιακοί ἀντιρροήσεις, ὡς τό μέτρο τῆς πολιτικῆς ἐπιστράτευσης ἀπεργῶν, κλπ. Καί τό τελευταῖο ἐρώτημα, ἂν καί τελείως ὑποθετικό: Εἶναι δυνατόν ν' ἀναδιώκει τό κλίμα ἐνότητος πού εἶχε διαμορφωθεῖ, τόν περασμένο Ὀκτώβριο, μέ τήν ἐπίσκεψη Καραμανλῆ στή Μόσχα, μέ τήν ἀντίσταση κατά τῶν ἀμερικανονατοϊκῶν πιέσεων καί τήν πρωθυπουργική προειδοποίηση ὅτι ἡ χώρα αὐτή δέν ὑπόκειται σέ «κηδεμονεύσεις»; Ἀτυχῶς, καί ἡ ἐνότητα καί ἡ ἀντίσταση καί οἱ προειδοποιήσεις, φαντάζουν τώρα σά μακρινό παρελθόν...

Ἀδέρωφ: Ἀδυνατῶ νά πιστέψω ὅτι...

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟΣ ἐκπρόσωπος ἔκανε τό πᾶν τό βράδυ τῆς περασμένης Δευτέρας, γιά νά πείσει ὅτι εἶναι πρόωγη ἡ δελφινολογία – ὁ κ. Καραμανλῆς, εἶπε, δέν ἀποφάσισε ἀκόμα γιά τό θέμα τῆς Προεδρίας... – καί ὅτι ἡ μετάβαση τοῦ κ. Ἀδέρωφ στό Μέτς δέν συνεπάγεται καθόλου πρόκριση γιά τή διαδοχή.. Ὡστόσο, γεγονός παραμένει πῶς ἐπὶ ἓνα ὁλόκληρο ἑπταήμερο ὁ κ. Ἀδέρωφ χολωμένος ἔναντι τοῦ ἀρχηγοῦ, κρατοῦσε τίς ἀποστάσεις του... Δέν κατέβαινε στό ὑπουργεῖο του – δίνοντας προέκταση στόν ἰό τῆς γρίπης! – ἔστω καί ἂν τά βράδυ, μέ ἀπαντῶντες ἐπαφές καί ἐπισκέψεις, φρόντιζε γιά τήν οἰκοδόμησι τῆς ὑποψηφιότητάς του: «Ἀδυνατῶ νά πιστέψω, ἔλεγε στούς κομματικούς φίλους του, ὅτι ὁ ἀρχηγός θά προκρίνει, τελικά, τό Ράλλη»! Ἐνα βράδυ, ὥστόσο, ὁ μέχρι τότε «μηνίων Ἀχιλλεύς», ἀποκατέστησε ἐπαφή μέ τόν ἀρχηγό: «Θέλω τοῦ εἶπε, νά γράψω ἓνα ἄρθρο γιά τόν Ἀνδρέα Παπανδρέου». Ἡ ἀπάντησις ἦταν καταφατική: «Γράψε, μόνο μὴν πεῖς ὅτι «ἡ Ἑλλάδα ἀνήκει στούς Ἀμερικανούς» – ὅπως σέ κατηγορεῖ ὁ Ἀνδρέας»...

ΚΑΙ ΤΟ μέν ἄρθρο τοῦ σημερινοῦ ὑπουργοῦ Ἑθνικῆς Ἀμύνης εἶναι γνωστό, ὅπως γνωστή εἶναι καί ἡ ἀπάντησις τοῦ Α. Παπανδρέου. Ὅτι δέν εἶναι πολύ γνωστό, εἶναι οἱ διεργασίες πού συντελοῦνται σήμερα μέσα στούς κόλπους τῆς «Νέας Δημοκρατίας», ἡ ὁλοένα καί μεγαλύτερη ἐναντίωσις βουλευτῶν καί στελεχῶν τοῦ κυβερνητικοῦ κόμματος ἐναντίον τοῦ «παρωχημένου Ἀδέρωφ»... Ἀν ἡ ἐναντίωσις αὕτη σημαίνει καί διάσπασι τῆς «Νέας Δημοκρατίας», εἶναι ἓνα θέμα πού συζητοῦν ἤδη ξένοι διπλωμάτες, Ἑλληνες πολιτικοί σχολιαστές, ἀλλά καί φιλικές πρὸς τή «Νέα Δημοκρατία» στήλες πού ἔφτασαν νά ἐξετάζουν τή δυνατότητα μετεκλογικῆς συνεργασίας μεταξὺ τοῦ «κόμματος Ἀδέρωφ» καί τοῦ «κόμματος Ράλλη»! Ὅπως καί ἂν ἔχει τό πρᾶγμα, φαίνεται πῶς ὁρισμένοι βουλευτές – ἰδιαίτερα νέοι – διαμήνυσαν ἔμμεσα στόν ἀρχηγό πῶς ἀδυνατοῦν νά δεχθοῦν «ἡγεσία Ἀδέρωφ» καί πῶς θά ἦταν πλήγμα γιά τόν ἐκσυγχρονισμό καί τήν προσαρμογή τοῦ κόμματος στίς νέες συνθήκες πού ἐπιτάσσει ἡ ἐνταξί τῆς χώρας στήν Εὐρώπη, ὅποιαδήποτε «πορεία πρὸς τά πίσω».

Ἡ ἀντίστροφη μέτρηση ἄρχισε

ΜΕΣΑ ἀπὸ αὐτές τίς συμπληγάδες πέτρες, ὁ κ. Καραμανλῆς προσπαθεῖ μέ ὥραιες ἐξαγγελίες περὶ Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων, χωροταξικοῦ, μετρό καί «κοινωνικῶν συμβολαίων» μέ τούς διοικητῆς καί μεγαλεμπόρους, ν' ἀνασυνθέσει τήν ταυτότητα ἐνός κόμματος πού παραδέρνει μεταξὺ φθορᾶς καί ἀφθορᾶς καί τό ὁποῖο πρέπει νά ἐγκαταλείψει ἐφόσον ὁ ἴδιος πιστεύει ὅτι ἡ ἱστορία τόν καλεῖ στό ρόλο τοῦ ὑπερχομιατικοῦ ἡγέτη. Ἦδη, ἡ ἀντίστροφη μέτρηση ἔχει ἀρχίσει, καθὼς τό χρονοκὸ ἐπικεντρο τῶν πολιτικῶν ἐξελέξεων τοποθετεῖται γύρω στό Πάσχα: Πές μου πού πάμε, πές μου πού πᾶς; – ὅ ἀναρωτιόταν ὁ Σεφέρης...

ΑΝΤΗΝΩΡ

ἡμερομηνίες

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 29:

Ἡ 24ωρη ἀπεργία τῶν οἰκοδόμων ξινε μέ μεγάλη ἐπιτυχία ἀρχή νέου κύκλου ἀγωνιστικῶν κινητοποιήσεων. Μέ πορεῖες στήν Ἀθήνα, Πάτρα, Καβάλα καί μαζικές συγκεντρώσεις σέ ἄλλες πόλεις διαμαρτυρήθηκαν γιά τήν ἀπεργία, τή μονόπλευρη λιτότητα καί ζήτησαν τήν ἀναθεώρησι τῶν μέτρων κατὰ τῆς οἰκοδομῆς.

Ἡ Τουρκία ἀπαιτεῖ μέσω τοῦ Ρότζερς "εἰδική σχέση" στό Αίγαῖο, ἀναγνώριση δηλαδή τῶν τουρκικῶν δικαιωμάτων στόν ἐναέριο καί θαλάσσιο χώρο. Σάν ἀντάλλαγμα παρέχεται ἡ ἀναγνώρισις τοῦ νά διατηρεῖ ἡ Ἑλλάδα δική της διοίκησι στίς ἐνοπλές δυνάμεις της, μετά τήν ἐπανένταξι στό στρατιωτικό σκέλος τοῦ ΝΑΤΟ.

ΜΑΡΤΗΣ

ΣΑΒΒΑΤΟ 1:

Μεταβολές στήν ἡγεσία τοῦ Κ.Κ. Κίνας. Ὁ πρόεδρος Λιού Σάο Σί, πού ἄλλοτε εἶχε ἔρθει σέ σύγκρουσι μέ τόν Μάο Τσέ Τούνγκ καί εἶχε θεωρηθεῖ ὅτι ἦταν "ὑπαδὸς τῆς γραμμῆς πού ὡδεῖ στόν καπιταλισμό", χαρακτηρίστηκε τώρα ἀπὸ τήν κεντρική ἐπιτροπή σάν "μεγάλος μαρξιστῆς-λενινιστῆς".

Συγχρόνως ἀπομακρύνθηκαν ἀπὸ τό πολιτικό προσκήνιο στενοὶ συνεργάτες τοῦ Μάο, ἐνῶ ὑπαδὸς τῆς "νέας γραμμῆς" τοποθετοῦνται στίς θέσεις τους.

ΚΥΡΙΑΚΗ 2:

Τό σόβιετικό περιοδικό "Νέοι Καιροί" καταγγέλει τίς νέες πυρηνικές ἐγκαταστάσεις στήν Κόπρο, ὅπου φτάνουν διαρκῶς ἀμερικανικά "θάντομ" καί Ἀμερικανοὶ κοσμοναῦτες.

ΤΡΙΤΗ 4:

Ὁ κυβερνητικός τύπος γράφει ὅτι διαφορετικὲς τάσεις ἔχουν δημιουργηθεῖ ἀνάμεσα στούς βουλευτές τοῦ ΠΑΣΟΚ γιά τό θέμα τῆς ἀποχῆς ἀπὸ τίς προεδρικές ἐκλογές καί γιά τήν ἐγκύκλιο Τζουμάκα.

ΤΕΤΑΡΤΗ 5:

Ὁ μαρξιστῆς Μουγκάμπε κερδίζει μέ ἀπόλυτη πλειοψηφία τίς ἐκλογές στή Ροδεσία καί δηλώνει

ὅτι θά σχηματίσει κυβέρνησι συνασπισμοῦ, πού θά περιλαμβάνει ἐκπροσώπους τοῦ "Ροδεσιανοῦ μετᾶ-πὺ" τῶν λευκῶν ἀποίκων καθὼς καί τόν κ. Γκόμο, μετριοπαθῆ ἀρχηγό τῶν ἀνταρτῶν τοῦ ΖΑΡΥ. Ἐπίσης παραμένει στή θέση λευκός διοικητῆς τῶν ἐνόπλων δυνάμεων.

Ἐγκρίθηκε στή Βαγδάτη πρότασι γιά σύγκλησι ἀραβικῆς διάσκεψης κορυφῆς, γιά τήν ἐπικύρωσι παρὰ-βικοῦ καταστατικοῦ χάρτη τοῦ θά ἐκφράζει τήν ἀντίθεσι στήν παρουσία ξένων βάσεων σέ ἀραβικό ἔδαφος. Ἀκόμα ρυθμίζονται οἱ σχέσεις μέ τίς γειτονικές χώρες (ἐκτός τοῦ Ἰσραήλ) καί ἀποκηρύσσεται ἡ χρήσι τῆς βίας γιά τήν ἐπίλυσι ἐνδοαραβικῶν προβλημάτων.

ΠΕΜΠΤΗ 6:

Συνέδριο δημάρχων καί κοινοταρχῶν πού κατέληξε σέ πορεία πρὸς τή βουλή καταδίκασε τήν κυβέρνησι γιά τήν προσπάθειά της ν' ἀποδυναμώσει τό θεσμό. Μέ ψήφισμά τους ζητοῦν νά συμμετάσχει οὐσιαστικά ἡ Τοπική Αὐτοδιοίκησι στά περιφερειακά προγράμματα, νά αὐξηθεῖ ἡ δανειοδότησι δήμεν καί κοινοτήτων, νά δοθεῖ κρατική ἐπιχορήγησι σέ ποσοστὸ 8% ἀπὸ τὸν κρατικό προϋπολογισμό κ.ἄ.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 7:

Ὁγκώδης ἐργατικὴ συγκέντρωσι στήν Ἑλευσίνα ζήτησε ἀναθεώρησι τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς στό θέμα τῶν ἀνατιμήσεων.

Κηρύσσεται ἀπεργία ἀπὸ τούς ἐργαζόμενους μέ σύμβασι ἰδιωτικοῦ δικαίου στούς δήμους πού ζητοῦν ρύθμισι τοῦ ὥραριου ἐργασίας τους. Ἡ κυβέρνησι ἐμμένει στίς θέσεις της καί ἀπειλεῖ ὅτι θά ἀντιμετωπίσει τό θέμα τῆς περισυλλογῆς τῶν σκουπιδιῶν πού δξόνθηκε ἐξαιρετικά μέ παρέμβασι τῆς Εἰσαγγελίας.

ΤΡΙΤΗ 11:

Ἀποφασίστηκε ἡ ἐγκατάστασι δύο πυρηνικῶν μονάδων παραγωγῆς ἡλεκτρικῆς ἐνέργειας 600 Μw γιά τήν ἀντιμετώπισι τοῦ ἐνεργειακοῦ προβλήματος. Ἡ ΔΕΗ ὑπόγραψε σύμβασι γιά τήν παροχή τεχνικῶν συμβουλῶν, μέ τήν ἀμερικανικὴ ἑταιρεία "Ἐμπάσκο", ἀρχισε δὲ ἡδη νά ἐξετάζεται ἡ ἐπιλογή τῆς περιοχῆς ὅπου θά ἐγκατασταθοῦν οἱ μονάδες.

ΠΟΙΟΝ ΦΟΒΑΤΑΙ Ο κ. ΜΠΙΣΤΙΚΑΣ;

Ο κ. Μπίστικας κατάφερε, γιά μιά σειρά από λόγους, πού όλοι γνωρίζουμε, νά αναρριχηθεί στή θέση του διευθυντή ειδήσεων τής ΕΡΤ. Με γεια του, μέ χαρά του. Ή περπτωσησή του, χωρίς νά έπρεπε νά μείνει άπαρατήρητη, είναι άπλως μιά από τίς πολλές.

Πολλοί όμως, κι' ανάμεσά τους κι' έμεις, δέν κατάλαβαν γιατί ό κ. Μπίστικας έπρόκειτο νά εμφανίσει σάν άπλός «συνεργάτης τής ΕΡΤ», σέ παγκόσμια μάλιστα άποκλειστικότητα, ανταπόκριση από τό 'Ιράν, μετά από ταξίδι δεκαπέντε ημερών (οι πέντε τήρες «καθ' ύπέρβαση») πού είχε πραγματοποιήσει εκεί. Τόσο μεγάλη μετριοφροσύνη άραγε; Ή άλλη μιά ύποπτη «κομπίνα»;

Μάλλον γιά τό δεύτερο πρόκειται δυστυχώς, καί γιά τόν κ. Μπίστικα καί γιά τήν ΕΡΤ.

Φαίνεται πώς ό... πονηρός Ρωμιός κατάφερε αξιοποιώντας γνωριμιές καί, τό σχετικά καλό όνομα τής 'Ελλάδας ανάμεσα στίς δυτικές χώρες, νά εξασφαλίσει μιά πρόσκληση στό 'Ιράν. Ένώ όμως οι Πέρσες νόμιζαν ότι φιλοξενοῦσαν τό διευθυντή ειδήσεων τής ελληνικής ΕΡΤ, ό κ. Μπίστικας είχε ήδη πουλήσει τήν ανταπόκριση σέ άμερικάνικα δικτυα τηλεόρασης. Οι 'Αμερικάνοι είχαν ήδη εγκατασταθεί στόν τρίτο όροφο τής ΕΡΤ καί άναμετάδιδαν άπ' εϋθείας τά άποστέλλόμενα στός σταθμούς τους, στίς ΗΠΑ.

Παραβιαζόταν έτσι καί ή άπαγόρευση εισόδου άμερικάνων δημοσιογράφων στό 'Ιράν, πού είχε επιβάλλει καί τηρούσε πιστά ή επαναστατική κυβέρνηση.

Πέρα από τίς σοβαρότατες εϋθύνες πού δημιουργεί γιά τή διοίκηση τής ΕΡΤ ή άπίστευτη αϋτή ιστορία πού συγκροτείται από ένα πλήθος παρανομίες, δέν θά έπρεπε νά επέμβει καί τό 'Υπουργείο 'Εξωτερικών;

Εκτός άν ό κ. Ράλλης εξακολουθεί νά έχει επιφυλάξεις γιά τήν ανάπτυξη των ελληνοϊρανικών σχέσεων, όπως φάνηκε καί από τήν αντίδρασή του στήν πρόσφατη, καί καθ' όλα άξιόπαινη πρόσκληση από επιτροπή, του κ. Γκομπτζαντέχ στήν 'Αθήνα.

Τό Σύνταγμα πού μάς επέβαλε ή Νέα Δημοκρατία λέει ότι οι δημόσιες εκδηλώσεις των πολιτών μπορούν νά πραγματοποιούνται ελεύθερα σέ άνοιχτό χώρο εκτός άν, άποδεδειγμένα, σκοπεύουν στή διασάλευση τής δημοσίας τάξεως.

Φαίνεται λοιπόν ότι τό 'Υπουργείο Δημ. Τάξεως θά είχε σοβαρούς λόγους γιά νά άπαγορεύσει τήν πικετοφορία των συνταξιούχων πρós τή Βουλή, όπου θά διατύπωναν τό άνατρεπτικό αίτημα τής αύξησης των συντάξεών τους.

Έκατοντάδες άστυνομικοί άπώθησαν βίαια όσους γέρους παρακαλούσαν (μερικοί κλαίγοντας) νά τους αφήσουν νά περάσουν, εφαρμόζοντας έτσι πιστά τίς άυστηρές διαταγές, μέ τό άγέρωχο ύφος πού μπορεί νά παίρνει κανείς, όταν ξέρει πόσο άνυπεράσπιστος είναι ό «αντίπαλός» του.

Μετά τόν άγριο ξυλοδαρμό των τυφλών πρίν δυό χρόνια, τίς επιθέσεις πού έκαναν άστυνομικοί σέ άνάπηρους άγωνιστές στήν περυσινή 25η Μαρτίου, τήν πρόσφατη βιαιότητα πού έδειξαν στός συνταξιούχους καί τήν εφοδο των ΜΑΤ στή συγκέντρωση γυναικών τής Θεσσαλονίκης (πού δέν τίς είδαν βέβαια σάν ισότιμες των άνδρων, αλλά μέ τό μάτι του «άντρα» σάν «άνυπεράσπιστα όντα»), μένει στόν κ. Μπάλκο νά οργανώσει άκόμα μερικές επιχειρήσεις εναντίον μαθητών Δημοτικού Σχολείου, ώστε νά συμπληρώσει τίς άπαραίτητες επιδόσεις καί νά βραβευτεί μέ τό άριστείο 'Ανδρείας, πού τόσο πολύ του ταιριάζει.

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΗ ΒΡΟΧΗ

Πήγαμε σέ μιά συγκέντρωση πού δέν ήταν σάν τίς άλλες. Καί γυρίσαμε γεμάτοι θαυμασμό κι εκτίμηση γιά τίς άγωνίστριες πού τήν όργάνωσαν καί γιά εκείνες πού πήραν μέρος.

Πρόκειται γιά τή συγκέντρωση γυναικών πού όργάνωσαν ή «Κίνηση Δημοκρατικών Γυναικών», ή «Κίνηση γιά τήν Άπελευθέρωση των Γυναικών», οι όμάδες γυναικών τής Νομικής, τής Φιλοσοφικής, τής 'Ιατρικής, του Βιολογικού καί του ΟΤΕ, πού είχαν συγκροτήσει τήν «Επιτροπή 'Αγώνα γιά τήν Άλλαγή του Οικογενειακού Δικαίου». Καί είχε σάν άντικείμενο, όπως έγραφε τό τεράστιο μύθ πανώ πού άπλωνόταν πρós τήν Πανεπιστημίου, τήν προκώθηση μιάς

ΕΛΛΗΝΕΣ ΡΑΤΣΙΣΤΕΣ

Γνωρίζουμε ένα ρατσιστή δημοσιογράφο πού δρ άνεόκλητος στήν 'Αθήνα καί δημοσιεύει ελεύθερα τίς άθλιες καί απαράδεκτες άπόψεις του.

Γνωρίζουμε καί μιά έφημερίδα πού προσπαθεί μέ τέτοιου είδους έγκληματικά δημοσιεύματα νά πουλήσει φύλλα κολακίζοντας τους ταπεινότερους φόβους καί τήν κτηνωδέστερη μισαλλοδοξία.

Γιατί πώς άλλωώς νά χαρακτηρίσουμε πηχάιους τίτλους πού λένε:

«Πεθαίνουν στά χέρια των

μαύρων γιατρών» καί «Οι άρρωστοι στό έλεος άνειδικευτων έγχρώμων». Ή διαμάντια σάν κι' αϋτά: «Οι φήμες καί οι διάδοσεις... ότι 'στά χέρια των άπειρων γιατρών μέ τίς κάτασπρες μπλούζες καί τήν μαύρη επιδερμίδα' έχουν ξεψυχήσει δεκάδες ανθρώπινες ζωές... (sic), θρήκαν κάποια 'δικαίωση'...».

Τί γράφει όμως στό ίδιο άρθρο ό άθλιος αυτός κονδυλόφορος άφου πετύχει μέ τά φρασικά πυροτεχνήματα πού αναφέραμε νά προκαλέσει ρίγη τρόμου στίς γριούλες καί στούς συνταξιούχους πού τόν διαβάζουν;

Ότι στήν 'Ελλάδα ειδικεύονται άφου τελειώσουν τίς σπουδές τους μόνο 132 'Αφροασιάτες φοιτητές σέ σύνολο ειδικευμένων 3162. Πρόκειται δη-

λαδή γιά ένα ελάχιστο ποσοστό πολύ μικρότερο από αυτό πού θά βρίσκαμε σέ οποιαδήποτε άλλη εύρωπαϊκή χώρα. Καί πού καλό θά ήταν νά τό προσπαθήσουμε νά αύξήσουμε μέ όλα τά μέσα, γιατί έτσι εξυπηρετούνται καί τά οικονομικά καί τά διπλωματικά συμφέροντα τής χώρας μας καί μεγαλώνει ή πολιτιστική μας έπιρροή.

Ότι άκόμα άπ' αϋτούς οι 118 είναι 'Αραβες - καί τό θύμα τής συγκεκριμένης συκοφαντικής διαθέσεως κ. Σαούλ 'Εριχουάτ είναι Παλαιστίνιος - καί τό δέρμα τους δέν είναι πολύ πιό μαύρο από τό δικό μας. Καί θά θυμίζαμε ότι εν πάση περιπτώσει μαύροι γιατροί καί μαύρες νοσοκόμες στελεχώνουν τίς μισές περίπου θέσεις του περιφημου σ' όλο τόν κόσμο άγγλικού health system.

Γράφει άκόμα ότι δύο 'Ελλη-

νες γιατροί - άς τούς κατανομάσουμε - ή 'Ελένη Τσουκαλή καί ό Νικ. Νικολάου άδιαφόρησαν γιά ένα συγκεκριμένο άρρωστο καί ό μόνος πού ένδιαφέρθηκε ό Παλαιστίνιος κ. 'Εριχουάτ παραπέμπεται γιατί ίσως έκανε κάποιο λάθος.

Κι' έτσι γιά έναν άθώο 'Αραβα γιατρό - άφου ή ένοχή του δέν έχει άποδειχτεί - δημιουργείται μιά άτμόσφαιρα φόβου καί μοιραία επιφύλαξης καί αντιπάθειας γιά κάτι «έγχρωμους» πού παραμονεύουν στό νοσοκομείο μας γιά νά επιβουλευτούν τή ζωή μας.

Δέν θά μπορούσε άραγε νά αναλάβει τίς εϋθύνες τής ή ΕΣΗΕΑ. Ό εισαγγελέας δέν θά επέμβει πιθανότατα γιατί δέν ύπάρχει άκόμα στήν 'Ελλάδα νόμος πού νά τιμωρεί τή φασιστική καί ρατσιστική προπαγάνδα.

μεταρρύθμισης που θα εξαφανίσει τον εξευτελισμό, που καθιερώνουν οι σημερινοί παρωχημένοι νόμοι της ανδροκρατούμενης πολιτείας μας.

Γιατί η Κυβέρνηση κι εδώ δείχνεται ανίκανη να προωθήσει αυτήν τη στοιχειώδη μεταβολή που έχει επεξεργαστεί μία επιτροπή που η ίδια συγκρότησε. Αναβάλλει τη συζήτηση στη Βουλή, παλινωδεί και, όπως συνήθως, λειτουργούν τα σκοταδιστικά και ακροδεξιά μαγειρεία των παρασκηνίων, που απεργάζονται αναχρονιστικές στροφές για να ικανοποιήσουν το πιο άραχνιασμένο και παρανοϊκό τμήμα του εκλογικού σώματος.

Κάτω από καταρρακτώδη βροχή μία αποκλειστικά σχεδόν γυναικεία συγκέντρωση κάλυψε τα Προπύλαια για τρεις ώρες με πείσμα και μαχητικότητα. Τα συνθήματα ήταν πρωτότυπα, τά πανώ μοναδικά, τα τραγούδια έξοχα κι από την αρχή ως το τέλος κυριαρχούσε ένα - σπάνιο για αντρικές συγκεντρώσεις - πνεύμα ενότητας και μία αρμονία που δεν ταραζόταν από το συνηθισμένο κραυγαλέο αντρικό παραλήρημα λόγου.

Μέ κάθε αντικειμενικότητα λέμε ότι παραστήκαμε σε μία πρωτοφανή για τα ελληνικά πράγματα εκδήλωση πολιτικής ώριμότητας. Κι ελπίζουμε ότι όταν σε λίγους μήνες θα είναι πιά σταθερή η λιακάδα θα μπορέσουμε να ξαναπάμε σε μία πιο μεγάλη συγκέντρωση του γυναικείου κινήματος. Και με περισσότερους άντρες αυτή τη φορά. Γιατί όταν στη χώρα μας ο φασισμός εκδηλώνεται καθημερινά και έντυπια, με τον βιασμό π.χ., είναι χρέος όλων δυνάμει πιστεύουν στην ανθρωπινή αξιοπρέπεια να δώσουν τη μάχη και σ' αυτό τό σχετικά καινούργιο αλλά ήδη από τα πρώτα σε πολιτική σημασία μέτωπο.

ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΦΑΝΤΑΣΜΑ

Ενώ η Κυβέρνηση αποδεικνύεται ταχύτατη στην ψήφιση νομοσχεδίων, που εξυπηρετούν τα χιλιοειπωμένα και άμετακίνητα μεγάλα συμφέροντα, εφαρμόζει τη μέθοδο της διηνεκούς αναβολής σε όσους νόμους απειλούν να θίξουν αυτά τα συμφέροντα, ακόμα κι όταν η ίδια έχει υποσχεθεί την ψήφισή τους. Ο λόγος αφορά τό πολυδιαφημισμένο νομοσχέδιο περιβάλλοντος, που συνέταξε ο υπουργός Βιομηχανίας (Βλ. ΑΝΤΙ, τεύχος 136) για ν' αντιμετωπίσει τη βιομηχανική ρύπανση μέσα στα όρια θέβαια που θέτουν οι εκσυγχρονιστικές προθέσεις της κυβέρνησης. Φαίνεται όμως ότι ο Σύνδεσμος Έλλήνων Βιομηχάνων απηχώντας τα συμφέροντα του ελληνικού κεφαλαίου δεν είναι καθόλου διατεθειμένος να ανεχθεί τη μείωση των κερδών του και να προβεί σε επενδύσεις που τις κρίνει άσχετες με τό μοναδικό του στόχο: την αύξηση της παραγωγικότητας με συμπίεση όμως των ελεγχόμενων μεταβλητών κόστους (έργατικά, ένταση εργασίας κλπ.) Ήδη η έκθεση Μπλανσάρ για τις συνθήκες εργασίας στην Ελλάδα αποκάλυψε ότι οι εκπρόσωποι του ΣΕΒ είχαν εκφράσει τη δυσφορία τους για μία οποιαδήποτε πολιτική βελτίωσης του περιβάλλοντος και των συνθηκών εργασίας γιατί τό κόστος εφαρμογής της θα ήταν δυσβάστακτο για τά περιθώρια επενδύσεων των κεφαλαιούχων και θα είχε αρνητικές επιδράσεις στην παραγωγικότητα των κεφαλαίων τους.

Μπροστά σ' αυτή τη «σθεναρή» στάση των βιομηχάνων η κυβέρνηση υιοθέτησε την ανησυχία τους για την παραγωγικότητα αφήνοντας, όπως μάς έχει συνηθίσει, σε δεύτερο πλάνο την ποιότητα της ζωής μας και την ασφάλεια των εργαζομένων.

Τά θυμηθήκαμε όλα αυτά με αφορμή τό πρόσφατο δράμα της Πύλου, που εξασφάλισε άφθονη ρύπανση για τά έπόμενα χρόνια μιάς και δεν έγινε δυνατή η περισυλλογή του πετρελαίου με κουβάδες, όπως προσπάθησαν να μάς κοροϊδέψουν στην αρχή οι άρμόδιοι. Και θά 'χουμε την ευκαιρία να τά ξαναθυμηθούμε όταν ξαναγράψουν οι έφημε-

ρίδες για ρύπανση, για πολύνεκρα έργατικά ατυχήματα, για καταστροφή του περιβάλλοντος και όταν μάς καταπλακώσει ξανά η αίθαλομίχλη.

Τό έρωτημα είναι πότε θά θυμηθούμε ότι εκτός από τίς καταγγελλίες υπάρχουν και μερικοί άλλοι τρόποι για να επιβάλουμε τό δικαίωμά μας να ζήσουμε...

ΤΑ ΑΓΚΥΡΟΒΟΛΙΑ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Διαβάσαμε ότι πρόκειται να κατασκευαστεί ο ευρωλιμένας Βόλου από την μεγάλη και πολυπλόκαμη τεχνική εταιρεία «ΑΡΧΙΡΟΔΟΝ» με αντιπαροχή την εκμετάλλευσή του για 20 χρόνια. Ο όρος που επέβαλε η εταιρεία είναι στά 20 αυτά χρόνια να μην επιτραπεί να δημιουργηθεί δεύτερος ελληνικός ευρωλιμένας προς Μ. Ανατολή και Αφρική, ώστε οι διακινήσεις να εξυπηρετούνται αποκλειστικά από τό Βόλο.

Τό ζήτημα που προκύπτει με τό να μην αισθάνεται κανείς «αρμόδιος» υποχρεωμένος να μάς πληροφορήσει γιατί αυτή η λύση κρίθηκε σάν η «πλέον συμφέρουσα» (και για ποιόν), μπορούμε να πούμε πως τό έχουμε πιά συνηθίσει.

Τό πρωτοφανές όμως είναι ότι τά συμφέροντα ενός ιδιώτη επιβάλλουν και η κυβέρνηση αποδέχεται ρητά και δημόσια την δέσμευση για μη-πραγματοποίηση παρόμοιων αναπτυξιακών έργων επί μία εικοσαετία αν και ένδεχόμενα θά μπορούσαν να κριθούν και σκόπιμα και αποδοτικά. Τουλάχιστον άς μάς απαλλάξουν από τίς «αυταπάτες» των «Σχεδίων Οικονομικής ανάπτυξης», που συντάσσουν τόσο και τόσοι έγκεφαλοι εκτιμώντας, όπως μάς λένε, τό συμφέρον του κοινωνικού συνόλου.

ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟ ΚΑΙ ΛΥΠΗΡΟ ΟΛΙΣΘΗΜΑ

Τά «Πολιτικά Θέματα» στό τελευταίο τεύχος τους θεωρήσαν καλό να προσθέσουν τό δικό τους πετραδάκι στην κυβερνητική σκευωρία, που προσπαθεί να μάς πείσει, ότι η χώρα είναι γεμάτη αιμοσταγείς και πάνοπλους τρομοκράτες.

Η συμμετοχή τους στη συλλογική ύστερία που έχει καταλάβει τον κυβερνητικό τύπο, πήρε την μορφή ενός ειδικού αφιερώματος «...για παιδιά και έφηβους» που μόνο μία παρήγορη σκέψη είναι δυνατό να μάς γεννήσει, ότι δηλαδή θά είναι τόσο λίγα «τά παιδιά και οι έφηβοι» που θά τά διαβάσουν, καθώς και ένα άρθρο για τίς «Ελληνίδες και την αναρχία».

Και μέχρι εδώ, η κριτική μας θά ήταν πολιτική ή τό πολύ πολύ αισθητική. Αλλά τά «Π.Θ.» διέπραξαν στό εξώφυλλό τους κάτι που είναι πέρα από κάθε δεοντολογία. Χρησιμοποίησαν σάν «φόντο» για τά φληναφήματά τους τή φωτογραφία μιάς έπώνυμης κυρίας, που είναι ένα από τά θύματα των διώξεων που έχουν εξαπλώσει τά όργανα του κ. Μπάλκου. Κι αυτό παρά τό γεγονός ότι καμιά ένοχη για τά αδικήματα που της προσάπτονται δεν έχει ακόμα αποδειχθεί.

Πρόκειται για πράξη είδεχθή και δεν μάς μένει παρά να ελπίσουμε ότι η διεύθυνση του περιοδικού και οι δημοκρατικές γυναίκες, που συνέργησαν άθελά τους σ' αυτήν την άσχημια, απαντώντας σε έρωτήματα της σχετικής έρευνας, θά την αποδοκιμάσουν ρητά και άμέσως.

ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΠΑΡΙΣΙ - ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ:

Μιά καθημερινή ιστορία σέ εργατικό προάστειο

Ένα Σάββατο, κατά τις 10.30', μιά ομάδα νέοι θορυβούσαν μέσα στην είσοδο μιάς από τις απάνθρωπες πολυκατοικίες - μυρμηγκοφωλιές του εργατικού προαστίου Βιτρύ. Ένας κάτοικος, συνήθως μεθυσμένος λένε σήμερα οι περίοικοι, βγήκε στή σκάλα και άρχισε νά τούς βρίζει. Οι νέοι τόν κορόιδεψαν και αυτός φώναξε τό θυρωρό κ. Μισέλ Μπελέ.

Πολλοί θυρωροί είχαν εγκαταλείψει τή θέση τους μετά από σκληρή δοκιμασία μερικών μηνών. Δέν μπορούσαν νά υποφέρουν τίς ζημιές και τίς σκανδαλιές των άργόσχολων νεαρών που δέν βρίσκαν στή πόλη - ύπνωτήριο καμιά διασκέδαση και κανένα ενδιαφέρον έξω από τήν τηλεόραση που ήταν στημένη στό κέντρο τής άσφυκτικής οίκογενειακής ατμόσφαιρας.

Τή φορά αυτή τά νεύρα του κ. Μπελέ έσπασαν. Βγήκε στήν είσοδο τρέμοντας. Τόν άκολουθούσε ή γυναίκα του κρατώντας μιά καραμπίνα. Του φώναξε: «Πάρτη και ρίχ' τους. Έξι μήνες τώρα, φτάνει πιά!».

Ο κ. Μπελέ σημάδεψε και πυροβόλησε τό νεαρό Άλγερινό Άμπντελκαντέρ Λεράς που έπεσε νεκρός. Μιά μεσόκοπη Άλγερίνα που έμπαινε εκείνη τήν ώρα, φώναξε: «Τί κάνεις; Τί κάνεις;».

Ο κ. Μπελέ άπάντησε έξαλλος: «Καλά νά πάθει ό άράπη! Και νά πείς του γιου σου νά προσέχει γιατί θά πάθει τά ίδια».

Σήμερα ό κ. Μπελέ και ή γυναίκα του βρίσκονται στή φυλακή. Και ή ζωή ξανάρχισε όπως πρίν, μονότονη και γκρίζα γιά τούς κάτοικους του Βιτρύ.

Αυτή ή μικρή ιστορία φυλετικής μισαλλοδοξίας επαναλαμβάνεται κάθε μέρα μέ διάφορες παραλλαγές στίς λαϊκές γειτονίες του Παρισιού και διαφόρων επαρχιακών πόλεων. Είναι σίγουρο ότι άν ό νέος που θορυβούσε ήταν Ευρωπαίος, ό θλιβερός δολοφόνος θά δίσταζε ένα λεπτό πρίν τραβή-

ξει τή σκανδάλη. Κι ίσως ένας νέος δεκάξι χρόνων νά ζούσε άκόμα.

Τά δυό έκατομμύρια Άραβες του Μαγκρέμπ που προσέλκυσε άτσαλα ό γαλλικός καπιταλισμός άνάμεσα στό 1950 και στό 1970 κληροδότησαν στή Γαλλία τό μεγαλύτερο ίσως κοινωνικό τής πρόβλημα που, είναι γνήσια φυλετικό.

Πρόκειται γιά 800.000 περίπου νέους που γεννήθηκαν από Άλγερινούς, Μαροκινούς και Τυνησίους γονείς στή Γαλλία και είναι έπομένως Γάλλοι υπήκοοι σύμφωνα μέ τή νομοθεσία που ισχύει εκεί και που έμπνέεται από τό ius soli.

Οι «Γάλλοι» αυτοί που δέν είναι σάν τούς άλλους, έχουν μεγαλώσει σέ ένα πολιτιστικό κενό. Ούτε ντόπιοι, ούτε ξένοι· είναι άναφομοίωτοι γιατί ή ύψη τους προδίδει τόν άλλοεθνή.

Έτσι δέν άκολουθούν τήν πορεία τής βαθμιαίας άφομοίωσης που άκολούθησαν οι Ιταλοί, οι Ισπανοί οι Πολωνοί, οι Ρώσοι και οι Μικρασιάτες - Άρμένιοι και Έλληνες - μετανάστες του μεσοπολέμου. Ένας Γάλλος στους πέντε έχει σήμερα κάποιον ξένο άνάμεσα στους τέσσερις προγόνους του. Οι Άραβες και οι Νέγροι τής πρόσφατης μετανάστευσης όμως μένουν σταθερά κλεισμένοι στό στεγανό γκέτο του πυθμένα τής κοινωνικής ιεραρχίας.

Αντικείμενα καθημερινών ένοχλήσεων, ταπεινώσεων και καταπιέσεων οι άνθρωποι αυτοί είναι ένα πρόβλημα που ή κοινή γνώμη, άκόμα και ή άριστερή, προτιμά νά ξεχνά ή νά αντιμετωπίζει μέ ύπεκφυγές. Η Γαλλία ντρέπεται γιά τούς παρίες που δημιουργήσε τό οικονομικό τής θαύμα.

ΒΡΑΖΙΛΙΑ

Ο ύποσιτισμός κατασκευάζει νάνους

Η Βραζιλιάνικη κυβέρνηση προσπαθεί νά άντικαταστήσει τή βενζίνα που εισάγεται, μέ οινόπνευμα που προέρχεται από ντόπιες καλλιέργειες ζαχαροκάλαμου. ((ANTI ΤΥΧ. 137). Γι' αυτό τό λόγο-και γιά νά αύξη-

θούν οι εξαγωγές ζάχαρης προωθούνται οι φυτείες ζαχαροκάλαμου σέ θάρος των καλλιεργείων έδωδμων άγροτικών προϊόντων. Η έξέλιξη αυτή είχε όμως ήδη όδυνηρά άποτελέσματα σέ θάρος του πληθυσμού των περιοχών αυτών που βρίσκονται στό «τρίγωνο τής πείνας», στό περιβάλλον Βορειοανατολικό διαμέρισμα.

Πρόσφατα οι σάκοι τής ζάχαρης που χωρούσαν 60 κιλά μίκρυναν σέ 50 κιλά, γιατί οι εργάτες ύποσιτισμένοι δέν μπορούσαν πιά νά τούς σηκώσουν. Παλιότερα μάλιστα, οι δούλοι σήκωναν σάκους 80 κιλών, γιατί ήταν πολύ πιά εύσωμοι και γεροδεμένοι. Άποτελούσαν, βλέπετε, κεφάλαιο γιά τό γαιοκτήμονα, που τούς συντηρούσε και τούς έτρεφε κανονικά. Καλλιεργούσαν έξάλλου συνήθως και ένα μικρό λαχανόκηπο δικό τους. Σήμερα όμως, οι μισθωτοί προλετάριοι πληρώνονται μέ μισθούς πείνας, γιατί ή άντικατάστασή τους είναι τό εύκολότερο πράγμα στον κόσμο.

Ο Γάλλος κοινωνιολόγος Ρομπέρ Λινάρ δημόσιευσε σ' ένα πρόσφατο βιβλίο του τίς άπόψεις του ειδικού, στή διαιτολογική έρευνα, Βραζιλιάνου γιατρού Νέλσον Τσάβες, γιά τίς βιολογικές επιδράσεις τής πείνας. Οί χωρικοί δέν τρώνε σχεδόν καθόλου πρωτεΐνες και τό 70% των παιδιών στό Περναμπούκο θά έπρεπε νά βρίσκεται κανονικά στό νοσοκομείο. Τά παιδιά σχολικής ηλικίας είναι κατά μέσο όρο πέντε έκατοστόμετρα κοντότερα από ό τι τά παιδιά του 1930 και τούς λείπουν 60% των νευρωνίων που καθορίζουν τίς ικανότητες του ανθρώπινου έγκεφάλου.

Ο νόμος τής παγκόσμιας άγοράς και ή φεουδαρχία παράγουν λοιπόν γενιές νάνων μέ μειωμένη άντίληψη, γιά τήν καλλιέργεια του ζαχαροκάλαμου. Ποιός έλεγε ότι ό «Καλός, καινούριος κόσμος» του Χάξλεϋ είναι μυθιστόρημα επιστημονικής φαντασίας;

ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΑΝΙΑ: Χωρίς άτσάλι

Γιά δέκατη έβδομάδα συνεχίζεται ή άπεργία των βρετανών χαλυβουργών μετά από επανειλημμένες άποτυχίες των διαπραγματεύσεων άνάμεσα στήν Βρετανική Έταιρεία Χάλυθα και στους άντιπροσώπους των συνδικάτων. Παράλληλα πολλές μέρες γενικής άπεργίας έχουν κηρυχθεί μέ μεγάλη συμμετοχή σέ όλη τήν Ουαλία.

Πρόκειται γιά τήν πιά μεγάλη άπεργία μετά τήν έξέγερση των σιδηρουργών τό 1926. Προκλήθηκε ότάν ή εταιρεία άνάγειλε τήν πρόσθεσή της νά άπολύσει 53.000 εργάτες σέ ένα σύνολο 150.000, μέσα στους επόμενους όχτώ μήνες.

Η βρετανική χαλυβουργία έχασε 90 δισ. δραχμές από τό 1976 και θά έχανε 25 δισ. μόνο μέσα στό 1980. Θά κόστιζε δηλαδή 20 περίπου λίρες ή 2.000 δρχ. σέ κάθε βρετανό.

Τό σχέδιο «άμεσης άναδιάρθρωσης» προβλέπει τό κλείσιμο των πέντε πιά άπαρχαιωμένων και λιγότερο άποδοτικών χαλυβουργιών και τόν περιορισμό τής παραγωγής σέ 15 έκατ. τόννους από 21,5 που είναι τώρα.

Πρόκειται γιά ένα φαινόμενο που δέν εί-

Τί θά τό κάνει τόσο κάρδουνο ή κ. Θάτσερ όταν σήσουν οί ψικάμινου;

ναι μεμονωμένο. 'Η Γαλλία ανάγγειλε καί αὐτή τήν ἀπόλυση 20.000 ἐργατῶν ἀλλά σέ δύο χρόνια. Στή «μαύρη ζώνη» ὅμως πού περιβάλλει τό Κάρντιφ ἡ ἀπόλυση τῶσαν πολλῶν ἐργατῶν σέ τόσο σύντομο διάστημα ἰσοδυναμεῖ μέ καταστροφή. Στήν περιοχή αὐτή ἕνας ἐργαζόμενος στούς δέκα ἦταν ἤδη χωρίς δουλειά.

Ἡ ἀποφασιστικότητα πού δείχνουν λοιπόν τά συνδικάτα, πού κάθε ἄλλο παρά φημίζονται γιά τήν ἐπαναστατικότητά τους, εἶναι ἀνάλογη μέ τό μέγεθος τῆς ἀπειλῆς. Ἡ περιφρούρηση τῶν ἀπεργῶν περιφέρει μπροστά στίς κλειστές πύλες τῶν ἐργοστασίων ἕνα μονάχα σύνθημα: «Δέν θά ὑποχωρήσουμε».

Ἀπό τήν ἄλλη μεριά ὅμως ἡ ἐργοδοσία ἔχει ἀποφασιστικά στό πλευρό της τή συντηρητική κυβέρνηση. Ἡ «σιδερένια κυρία» Θάτσερ ἔχει ὀριστικά καταλήξει στό συμπέρασμα ὅτι ὁ συναγωνισμός τῶν νέων χαλυβοπαραγωγικῶν χωρῶν τοῦ τρίτου κόσμου πού πληρώνουν πολύ χαμηλότερα ἡμερομίσθια εἶναι ἀφόρητος γιά ὅσα ἐργοστάσια δέν διαθέτουν τήν τελευταία λέξη τῆς τεχνολογίας. Παραθαίνει βέβαια ἔτσι τή ρητή προεκλογική της υπόσχεση ὅτι θά συνδυάσει τήν ἀποεθνικοποίηση τῆς χαλυβουργίας μέ τή διατήρηση τοῦ σημερινοῦ ἐπίπεδου παραγωγῆς καί ἀπασχόλησης.

Ἡ ὀργή τῶν συνδικάτων δέν μοιάζει νά τρομάζει τήν κ. Θάτσερ. Μέ τήν αὐτοπεποίθηση τοῦ ἀνθρώπου πού ὅλα τοῦ πῆγαν καλά μέχρι σήμερα, ἡ Ἀγγλίδα πρωθυπουργός πιστεύει ὅτι τῆς δόθηκε ἐπιτέλους ἡ εὐκαιρία «νά σπάσει τή ραχοκοκκαλιά τῶν συνδικάτων».

Ἡ ἐκβαση τῆς ἀπεργίας καί ἡ ἀνταπόκριση πού θά συναντήσει στήν κοινή γνώμη θά δείξει ἂν ἡ στρατηγική τῆς Θάτσερ εἶναι ἡ ἐνδεδειγμένη ἢ ἂν, ὅπως συμβαίνει καμιά φορά ἀκόμα καί στήν ἀπολιτικοποιημένη Βρετανία, ἡ ἀπεργιακή σύγκρουση θά διευρυνθεῖ καί θά πολιτικοποιηθεῖ μέ ἀπρόβλεπτες συνέπειες.

ΑΝΤΙ-ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ

Μέ ἀφορμή τήν προκαταρκτική εξέταση πού διέταξε ἡ Εἰσαγγελία Ἀθηνῶν γιά τό ἀκίνδυνο δῆθεν τσιγάρο MILDE SORTE, οἱ Ἑλληνες καπνοβιομήχανοι προσπαθοῦν λίγο πολύ νά μᾶς πείσουν γιά τήν ὑπεροχή τοῦ ἐγχώριου ἀπό τόν εἰσαγόμενο καρκίνο.

ΜΙΑ «ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ» ΜΙΑ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΚΑΙ ΜΙΑ ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΗ

Πρόσφατα ἀναγράφηκε στόν Τύπο καί μεταδόθηκε ἀπό τό Ραδιόφωνο ὅτι τό Ὑπουργεῖο Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν μέ ἐγγράφον τοῦ πρὸς τήν Εἰσαγγελία Πλημμελειοδικῶν Ἀθηνῶν, κατήγγειλε ὡς παραπλανητική τήν διαφήμιση καπνοβιομηχανίας πού ἀναφέρει ὅτι τά τσιγάρα ὀρισμένης μάρκας της περιέχουν ἐλάχιστη νικοτίνη καί πίσσα.

Διευκρινίζεται ὅτι τό θέμα αὐτό δέν ἀφορᾷ οὔτε ἔχει σχέση μέ κανένα τσιγάρο πού κατασκευάζεται ἡ πωλεῖται ἀπό τιν Ἑλληνικές Καπνοβιομηχανίες, ἀλλά πρόκειται γιά τσιγάρο ξένης Καπνοβιομηχανίας, πού εἰσάγεται ἀπό τό ἐξωτερικό.

«ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΚΑΠΝΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ»

Μεταθέτοντας ἔτσι τό πρόβλημα τῆς διαφήμισης τῶν τσιγάρων ἐκεῖ πού μόνον αὐτοῦς ἐνδιαφέρει καί μόνον αὐτοῦς δέν θίγει, ἐπιβεβαιώνουν τήν ἀσυνειδησία τους, πού μένει ὡς τώρα ἀτιμώρητη. Οἱ τιμωρίες -πρόστιμο ὡς 1.000.000 δρχ.- ἀφοροῦν μόνον ὁσους συλλαμβάνονται νά καπνίζουν σέ νοσοκομεῖα.

Μέ τό χαρακτηριστικό θράσος πού μόνον ὁ σάγαμπος Ἕλληνας βιομήχανος διαθέτει, διαχωρίζουν τή θέση τους ἀπό τό ἀμαρτωλό τσιγάρο πού εἰσάγεται ἀπό τό ἐξωτερικό. Ὅχι βέβαια γιὰ τούς ἐνοχλεῖ ἡ παραπλανητικότητα τῆς συγκεκριμένης διαφήμισης. Ἀπλούστατα γιὰ τήν ἡ καπνοβιομηχανία αὐτή εἶναι ξένη. Ἡ τέχνη ἄλλωστε τῆς παραπλάνησης τοῦς εἶναι καί προσφιλή καί οἰκεία. Στή μακάβρια προσπάθεια ν' αὐξήσουν τά κέρδη τους, ποτέ δέν δίστασαν καί αὐτοί καί οἱ διαφημιστές τους νά χρησιμοποιοῦσαν τήν ὁποιαδήποτε ἐκμαυλιστική ὑπερβολή. Εἶδαμε καί βλέπουμε τό ΚΕΡΑΝΗΣ ΦΙΑΤΡΟ μέ φόντο ἕνα καταπράσινο δάσος! Μαθαίνουμε πῶς τό ASTOR εἶναι γεύση ζωῆς! Τό "22" εἶναι "ἀντινικότε" κλπ, κλπ...

Ὅσο γιά τό ἀναξιόπιστο κράτος: Ἀναγνωρίζοντας τήν πολὺτιμη προσφορά τῶν Ἑλλήνων καρκινοβιομηχάνων, ἐξακολουθεῖ νά ἐπιτρέπει τή διαφήμιση τῶν προϊόντων τους, σέ πείσμα κι αὐτοῦ ἀκόμα τοῦ Ὑπουργείου τοῦ Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν.

του Θανάση Χιλκώτη

Λαογραφία περιθωριακῶν τύπων

Μέ ξάφνιαζαν πάντοτε τὰ βιβλία του Πετρόπουλου. Παρακολουθῶ ἀπὸ ἐτῶν τὰ δημοσιεύματα τοῦ μυστήριου αὐτοῦ (κατὰ τὴν ῥῆση τοῦ Σκαρίμπα) συγγραφέα. Ἀκόμη καὶ κείμενα ἄθωα ἐκ φύσεως, ἢ, ἔστω ἐκ πρώτης ὄψεως, ὅπως μιά κινηματογραφικὴ κριτικὴ (ἀναφέρομαι σὲ πρὶο εἰκοσαετίας γραφτὰ του, γιὰ τὴν ταινία «Οὐρανός» τοῦ Κανελόπουλου) καθίστανται ὅπλα (ἂς κυριολεκτήσω: καθίστανται ἐχειρίδια), μὲ τὰ ὅποια ὁ συγγραφεὺς ἐπιτίθεται, ἢ, ἀμυνταί. Ἐναντίον τίνων ἢ, ἀπὸ ποιού; Contra omnes, λένε χαιρεκάκως οἱ ἐχθροὶ του – καὶ ὁ Πετρόπουλος φροντίζει νὰ δημιουργεῖ πάμπολλους. Δὲ γνωρίζω τὴν ἀλήθεια τοῦ ἰσχυρισμοῦ, δὲν ἠτύχησα εἰσέτι νὰ τὸν συναντήσω προσωπικῶς, ἔτσι πού διαβιβάζει ἐξ ἑνός, μετακινούμενος ἀπὸ πρωτεύουσας εἰς πρωτεύουσας. Ἀκούω, ὅμως, ὅτι πρόκειται περὶ ἐξαιρετικῶς φιλέριδος εἰκονοκλάστου, πού κατὰ καιροὺς δὲν φεῖδεται φίλων, συνεργατῶν, ἢ, καὶ συγγενῶν του, μηδὲ τοῦ τέως μπατζανάκη του ἐξαιρουμένου. Δὲν ἀντιλέγω – πλὴν δέχομαι, ὅτι τὰ στοιχεῖα αὐτὰ ἤμποροῦν νὰ φωτίσουν ψυχολογικά καὶ ἄλλας προσπελάσεις τῆς τυραγνισμένης του, ἀσφαλῶς, ψυχῆς, ἀλλὰ ποσὼς πρέπει νὰ θαρρύνουν ἀρνητικῶς στὴν καθόλου ἀποτίμηση τοῦ ἔργου του.

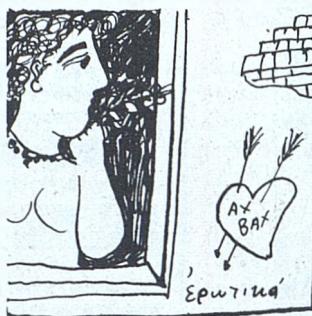
Ἄλλως τε, ὅπως τόσο εὐστοχα παρατήρησε ὁ ἐκ τῶν εἰκονογράφων τοῦ Ἀλέκος Φασιανός, ὁ Η.Π. διαθέτει ἓνα αὐτόχρημα παρανοϊκὸ στυλ, πού ξαφνιάζει, ἢ, ἀπωθεῖ μὲν – ἀποκαλύπτει, ὅμως, καταγράφει καὶ καταγγέλλει. Καὶ ἡ σιωπὴ (τῆς κριτικῆς) δὲν εἶναι πάντοτε χρυσός. Ὁ Πετρόπουλος καταφέρεται μὲ ἰδιαίτερη θρασύτητα καὶ πάθος κατὰ κατεστημένων ἀστικῶν ἀξιών – κι αὐτὸ στὸν τόπο μας σημαίνει πολλά.

Παραοράται, ἔτσι, ὅτι πολλές φορές ὁ Η.Π. δὲν διανοίγει παρὰ τὴν κρούστα κοινωνικῶν φαινομένων καὶ ἀξιών, ὅποτε ἐκχέονται, δίκην πύου, σχέσεις καὶ συναρτήσεις, πού ὑποκριτικότητα (γιατὶ ὄχι καὶ καλὴ τῇ πίστῃ) ἀγνοοῦμε. Ὡς μαινόμενος ἀναρχικός (ἐσχάτως χρησιμοποιοῦντας πολὺ ἓνα ἀναρχικὸ χιούμορ, πού δὲν λειτουργεῖ πάντα ἀποτελεσματικά), ζετινάει ἀστικές συμβατικότητες, ὑποκρισίες, ἢ, καὶ ἀγνοίες – καὶ στὴν ἐπίθεσή του αὐτὴ ὅποιον πάρει ὁ χάρος! Ἀπὸ τὴν ἄλλη, ὅμως, μεριά διαθέτει μιά ἐκπληκτικὴ οὐδερότητα καὶ διορατικότητα, μιά παρατηρητικότητα θηρίου, μιά σπάνια μεθοδικότητα συλλέκτη, μιά ἐργατικότητα πού μᾶς ἀφήνει ἀναυδούς. Ὁ πλοῦτος τῶν πολλαπλῶν του καταθέσεων συναγωνίζεται (καὶ πολλακίς υπερβαίνει) τὸ ἀντίστοιχο ἔργο εἰδικῶν ἱνστιτούτων.

Πῶς μποροῦμε νὰ τὰ ἀγνοοῦμε ὅλα αὐτά;

Τὸ φάσμα τῶν ἐνδιαφερόντων του εἶναι τόσο μεγάλο, ὥστε συχνὰ ὁ Η.Π. κατηγορεῖται ὡς ἀμέθοδος καὶ ἀντιεπιστημονικός. Ἡ κατηγορία εἶναι ἐν τινι μέτρῳ σωστὴ – ἀλλὰ τί σημαίνει μέθοδος καὶ τί ἐπιστὴμη γιὰ μιά φλογισμένη διάνοια, πού καὶ μόνο ἡ ποσότητα τοῦ δημοσιευμένου ἔργου της προκαλεῖ δέος;

Ἡ ἀνισότητα μερικῶν ἐργασιῶν του, δὲν δημιουργεῖ τὸ παράπαν τὸ δικαίωμα τῆς ἀρνήσεώς των. Μερικὲς ἐμφανίζουν κάποια διάθεση αὐτοπροβολῆς – ἀλλὰ πιστεῶ, ὅτι ὁ Πετρόπουλος δὲν παύει ποτέ νὰ κομίζει τὸ μεγάλο δίδαγμα τῶν Θεσσαλονικέων συγγραφέων: τὴν πραγματογνωσία. Δὲν βρίσκω καθόλου τυχαῖο τὸ γεγονός, ὅτι τὸ πρῶτο βιβλίο τοῦ Πετρόπουλου ἔχει τίτλο «Νίκος Γαβριήλ Πεντζίκης» (1958).

Ἀποκλήθηκε ὁ Πετρόπουλος λαογράφος τοῦ σύγχρονου ἀστικοῦ περιγυροῦ. Ὁ χαρακτηρισμός εἶναι ἀκριβής, πλὴν ἀνεπαρκέστατος. Τὰ ὅσα γράφονται κάθε τόσο, μοῦ φέρνουν στὸ νοῦ τὶς ἀτέρμονες συζητήσεις στὸ μάθημα τῆς Λαογραφίας, γιὰ τὸ πού ἀνήκει τέλος πάντων αὐτὴ ἡ ἐπιστὴμη, στίς κοινωνικὲς δηλαδὴ (ἀνάγνωθι: μαχαίρι), ἢ, στίς ἀνθρωπιστικές σπουδές (ὁπότε οὔτε γάτα, οὔτε ζημιά);

Μάταιες θυζαντινολογίες – τὸ ἀντιλαμβάνομαι τώρα. Πού θὰ κατατάξουμε τελικὰ τὰ «Καλιαρντά»; Ὁ κόσμος, πού περιγράφεται ἐκεῖ, δὲν ὑπάκουσε ἄραγε στοὺς κανόνες τῆς ἐπιστημονικῆς ταξινομήσεως, καὶ γι' αὐτὸ ἡ λαογραφία μας τὸν καταδίκασε ἐπὶ ἔτη στὴν αἰώνια σιωπὴ;

Τὰ βιβλία τοῦ Η.Π. θέτουν, ἀποκαλύπτουν καὶ δημιουργοῦν συνεχῶς προβλήματα. Ἡ συνεχὴς ἀπογραφή γεγονότων καὶ καταστάσεων, ὁλόκληρων κόσμων ὑπὸ (συνήθως) τὴν κρατούσα τάξη, ἢ ὡμὴ καὶ προκλητικὴ καταγραφή τους, προβάλλουν στὸ προσκήνιο, ἢ, καὶ θέτουν ἐπὶ τάπητος μεγάλα καὶ ἀκανθώδη θέματα τῶν κοινωνικῶν δομῶν μας (γιατὶ, φρονῶ, ὅτι ὁ Η.Π. εἶναι καὶ πολιτικός συγγραφέας). Ἡ περιύβριση ἀρχῆς εἶναι ἡ συνηθέστερη ἀντίδρασή μας. Καὶ ἔτσι βιβλία του, περιυβρίζοντα, ἢ, μὴ κάποιοι ἀρχὴ διώκονται ἐπὶ ἔτη – τὰ καταγγελλόμενα, ὅμως; Δὲν ἔτυχε νὰ ἀκούσουμε τίποτα γιὰ αὐτά, δὲν εἶδαμε τίς ἀναμενόμενες ἀποστομωτικές ἀπαντήσεις.

Γνώρισα, λοιπόν, τὸν Η.Π. ὡς δοκιμιογράφο εὐάριθμων βιβλίων γιὰ ποιητές, ζωγράφους, χαρακτες κλπ – καὶ ἀνάφερα ἤδη τὴν σημασία, πού ἀποδίδω, στὴν συγγραφὴ τοῦ πρώτου πονήματος γιὰ τὸν γενάρχη τῆς λογοτεχνικῆς Θεσσαλονίκης, τὸν Νίκο Γαβριήλ Πεντζίκη. Τὸ 1968, ὅμως, ἐμφανίστηκε χωρὶς λογοκρισία ἓνα ἀξεπέραστο βιβλίο, τὰ «**Ρεμπέτικα τραγούδια**». (Μιά νεότερη, μνημειώδης καὶ μᾶλλον ὀριστικὴ ἐκδοσις, σὲ σχῆμα μέγα 30 X 24, σελίδες 702, καὶ εἰκονογράφηση Φασιανοῦ, κυκλοφόρησε τὶς τελευταῖες μέρες τοῦ 1979). Δὲν εἶναι ὑπερβολὴ νὰ λεχθεῖ, ὅτι τὸ βιβλίο αὐτὸ τοῦ Η.Π. θὰ παίξει, γιὰ πολλές γενεές, τὸ ρόλο πού ἐπαίξε (καὶ παίζει) τὸ ἀνάλογο βιβλίο τοῦ Νίκου Πολίτη γιὰ τὰ δημοτικὰ μας τραγούδια.

Σχεδὸν ἀμέσως, τὸ 1971, ἀκολούθησε τὸ δεύτερο ὄροςημο, τὰ «**Καλιαρντά**». Ἀποκάλεσαν, τότε, τὸν Η.Π. κάπως δειλά, εἶναι ἀλήθεια, ὡς τὸν λαογράφο τῶν περιθωριακῶν τύπων. Μερικοὶ ἐννοοῦσαν, ἴσως, περιθωριακὸ λαογράφο.

Κάτι φωτογραφικὰ λευκώματα γιὰ τὰ ἑλληνικὰ **Περίπτερα**, τὰ **Κλουδιά** (τὸ πουλάκι εἶχε πετάξει στὸ μεταξύ στὴν Ἑσπερία) καὶ τὰ **Αὐτοκίνητα**, τοῦ ἐπαναδίνουν τὸν χαρακτηρισμὸ τοῦ ἀστικοῦ λαογράφου. Κραδαίνεται πάντως τὸ γεγονός, ὅτι τὰ βιβλία του αὐτά (τυπογραφικὰ ἐπιτεύγματα ὅλα) διαθέτουν λίγο κείμενο καὶ πάρα πολλές φωτογραφίες – ἀποσιωπᾶται, ὅμως, τὸ ὅτι ὁ Η.Π. (περίπου αὐτοδίδακτος), εἰσάγει μὲ ἐντυπωσιακὸ τρόπο τὴν φωτογραφία στὴν ὑπηρεσία τῆς λαογραφίας.

Δὲν διάβασα τίποτα γιὰ τὴν τυπογραφικὴ φροντίδα τῶν βιβλίων του – κι αὐτὸ σὲ μιά ἐποχὴ θαυμάτης κατάρψεως τῆς τυπογραφίας ἐν Ἑλλάδι, τὴν ὁποία (τυπογραφία) δὲν θὰ δυνηθοῦν νὰ διασώσουν οἱ πέντε – ἐξὶ ἀγωνιζόμενοι μύστες της, ὅταν ἓνα ἀπλὸ ὀκτασέλιδο πρόγραμμα κρατικοῦ μας θεάτρου, π.χ., κυκλοφορεῖ ὡς πραγματικὸ ἀλαλούμ.

Προηγήθηκαν καὶ ἄλλα, ἥσσονος κατ' ἐμέ σημασίας βιβλία

του Η.Π. (όπως, π.χ. τό «**Ιωάννου 'Αποκάλυψις**»), αλλά τό μικρό λεύκωμα **«Τῆς Φυλακῆς»** (1975), προαναγγέλλει τό ἔγχειρίδιο, πού θά ἀκολουθήσει. Τό 1978 κυκλοφόρησε τό «**Υπόκοσμος καί Καραγκιόζης**», ἀρχές τοῦ 1979 τό «**Ὁ τούρκικος καφές ἐν Ἑλλάδι**» καί πρὸς τά τέλη τοῦ 1979 ἐφανίστηκε τό τρίτο ὁρόσημο στήν δουλειά τοῦ Η.Π., τό «**Ἐγχειρίδιον τοῦ Καλοῦ Κλέφτη**». Θά μιλήσω κάπως ἀναλυτικά γιά αὐτό τό λαϊκόν καί μακάθριον εὐθυμογράφημα, ὅπως τό ἀποκαλεῖ ὁ συγγραφέας του.

Ὁμολογῶ πὼς κατά τὴν ἀνάγνωσή του μέ κατέλαβε κάποια ἀόριστη μελαγχολία. Ἀναγνώρισα ἕναν συγγραφέα ὄριμον πλέον καί, μπορῶ νά πῶ, κάπως ἀπόκοσμο. Οἱ ἐμπειρίες του τῆς φυλακῆς ἀφήνουν τὴν ἐντύπωση κάποιας παραδοχῆς. Πλὴν τό ὕλικό του προκαλεῖ ἀναστάτωση – τρομερά πράγματα γράφονται ἐκεῖ, καί ἀφοροῦν τὸν βίο καί τὴν πολιτεία πολλῶν, κι ὄχι μόνον τοῦ υπόκοσμου. Δο-

κίμιο κοινωνιολογικό, πολιτικοφιλοσοφικό κ.ά., τό βιβλίο εἶναι γραμμένο μέ ἕνα ἰδιόρρυθμο χιοῦμορ, ἐνῶ ποικίλα γίνονται παιχνίδια τῶν λέξεων, τῆς γλώσσας καί τῶν ἐννοιῶν. Ἐννοεῖται πὼς ἀποκάτω τό καζάνι βράζει συνέχεια.

Τό βιβλίο χωρίζεται σέ πέντε Μέρη καί 41 Μαθήματα. Ὑπάρχει ἕνα συνεχές ἀνέκδοτο πού στό τελευταῖο Μέρος («**Στὴν Φυλακὴ**») φθάνει καί σέ ὑψηλά λυρικά ἐπιτεύγματα. Ὁ λυρισμός εἶναι, πράγματι, τό ἄλλο σκοινί, ὅπου σχοινοβατεῖ αὐτός ὁ μυστήριος ἀναρχικός.

Τό βιβλίο ἔχει ὡς μόνον τό λόγια τοῦ Κάφκα:

Ἐνα βιβλίο πρέπει νά εἶναι τό τσεκούρι πού σπάει τὴν παγωμένη θάλασσα μέσα μας.

Ὁ Η.Π. παραμένει συνεπὴς σέ αὐτὴ τὴν ἀρχή. Οἱ τσεκουριές εἶναι ἀλλεπάλληλες, κι ἡ παγωμένη θάλασσα μέσα μας σπάει πολλές φορές.

Οἱ συχνές ἀναφορές τοῦ Πετρόπουλου στό φαινόμενο τῆς Τρέλας καί τῆς Αὐτοκτονίας, ἐπανέρχονται συναρτημένες πλέον μέ τὴν Ἐγκληματικότητα. Τό βιβλίο κινεῖται σέ πολλαπλά ἐπίπεδα. Φράσεις περίτεχνες, μέ ἐννοιες γενικές καί ἀθῶες, ὑπάρχουν ἄφθονες καί ἐδῶ (*Οἱ Μνῆμες δὲν εἶναι παρά τά κουφάρια τῶν Πόθων – Ὁνομάζον πολυτέλεια τὸν μεταξωτό ἱσκίο τοῦ Πλούτου – Ἐξήσαμε τὸν θάνατο τῆς Αἰσθητικῆς τῆς Ἀναγέννησης, τώρα ζοῦμε τὸν θάνατο τῆς Ἠθικῆς τῆς Ἀναγέννησης – Ὁ φυλακισμένος δὲν εἶναι παρά ἕνας ἄνθρωπος ἐν παρενθέσει κλπ*). Φράσεις μετέωρες, ἰσχυρισμοὶ ἀναπόδεικτοι, ὥστε διερωτᾶται κανεὶς γιὰ τί χρησιμοποιοῦνται (*Τό ἀνάτατον Ἐρέχθειον, Τό διάσημον σαχλόν ἰαγάλμα τοῦ Πραξιτέλους κλπ*) καί ἄλλες φράσεις καθαρά προκλητικές – αὐτές πιά δίνουν καί παίρνουν (*ὁ διαρρηκτικὸς ἐξ Ἰσου νόμιμος μέ τὸν μπακάλη μου κλπ. κλπ.*). Οἱ φράσεις αὐτές καί (κυρίως) ἡ περιγραφή ἡθῶν τῆς φυλακῆς (πού στὴν πλειονότητά τους δὲν εἶναι παρά περιγραφή γεγονότων καί λειτουργιῶν), δὲν δικαιολογοῦν κατ' ἐμὲ τοὺς ἀφορισμούς «πορνογραφικόν», «βρωμερόν» κλπ. Κάποτε θά πρέπει, ἐπὶ τέλους, νά χρησιμοποιοῦμε τίς λέξεις ὄχι μόνον μέ τὰ ἐτυμολογικά τους δεδομένα, ἀλλά καί μέ τὴν ἀκριβή τους ἐννοία. Ἀς εἶναι. Ἀς ἀνιχνεύσουμε τὴν ἱστορία τοῦ βιβλίου.

«Φημολογεῖται (διαβάζω στό βιβλίο **«Τῆς Φυλακῆς»**, 1975) ὅτι γράφω ἕνα βιβλίο γιά τίς ἐλληνικές φυλακές ἢ κάτι τέτοιο. Ὄντως ἐτοιμάζω κάποιο σχετικὸ κείμενο, ἀκαθόριστου εἶδους – ἀγνοῶ ἂν εἶναι κάποιο ἀφήγημα, μελέτη, εὐθυμογράφημα ἢ λίβελο. Πάντως θάναί ἕνα βιβλίο – στυλὸ πού θά στρέφεται ἐναντίον τῶν ὑπηρετῶν τῆς Ἐξουσίας...». Πρόκειται, φυσικά, γιά τό «Ἐγχειρίδιον τοῦ Καλοῦ Κλέφτη».

Γιατί δὲν ξεχνῶ τὴν ἐποχὴ (συνεχίζει) ὅπου μικρές ὁμάδες καταδίκων, μέ τὰ χέρια στοὺς κελεψέδες, κατευθύνονταν στά δι-

καστήρια συνοδευόμενες ἀπὸ κουστωδιές τζανταρμάδων – καί δὲν ξεχνῶ ἐκεῖνες τίς διαβατικές κυρούλες πού βάζανε στίς τσέπες αὐτῶν τῶν καταδίκων κουλούρια καί τσιγάρα, καί, κάποτε κάνα φράγκο...».

Εἶναι ἡ ἄλλη ὄψη τοῦ Πετρόπουλου.

Προτίμησα αὐτό τό παράθεμα, γιά νά δείξω ὄχι τίς λυρικές χάρες τοῦ συγγραφέα, ἀλλά πόσο μονόπλευρα ἀρνοῦνται τό ἔργο του, ὅσοι ἐπιμένουν νά βλέπουν σέ αὐτό μόνον σκανδαλοθηρικές προθέσεις, ὕβριστικές, ἢ, περιωδιστικές φράσεις, ἄσεμνες ἐκφράσεις, χυδαῖες λέξεις κλπ. κλπ. Καί σέβομαι ἀπόλυτα τὴ στάση αὐτὴ τοῦ συγγραφέα, δηλώνοντας ταυτόχρονα τὸν ἀποτροπιασμό μου γιά τὴν στάση τῆς σύγχρονης κουλτούρας, πού ἐκστασιάζεται π.χ. μέ τὴν μουσικὴ τῶν μπλοῦζ ἀπὸ τίς φυλακές τοῦ Νότου – χωρὶς νά μπεῖ στὸν κόπο ποτὲ νά σκεφτεῖ τί αἶμα χύθηκε γιά αὐτά, τὰ ἐκστατικά τραγούδια.

Ξεκινώντας ἀπὸ τὸν Proudhon (ἡ Ἰδιοκτησία εἶναι Κλοπὴ κλπ.), ὁ Η.Π. δὲν ἀποδεικνύει μὲν ἂν ἡ Κλοπὴ εἶναι Ἰδιοκτησία, δέχεται ὅμως, ὅτι εἶναι ἀναίρεσις τῆς Ἰδιοκτησίας (ὁ Πετρόπουλος δὲν τρομάζει τίς τριτόκλιτες καταλήξεις), ἐνεργητικὴ ἄρνηση τῆς Ἰδιοκτησίας καί, πάντως, Νόμιμη. Ἀκροβατώντας ἀκολουθῶς σέ γνωστές ἐννοιες τοῦ μαρξισμοῦ, τεντώνει τὴν συλλογιστικὴ του ὡς τίς φράσεις:

Ἡ Φύσις ἐχθρεύεται τὴν Ἐργασίαν καί, τὰ μάλα, τὴν Ἠθικὴν. Ἡ πρωτόγονη Ἐργασία μοιάζει, τεχνικῶς, μέ τὴν πρωτόγονη Κλοπὴ – ἀμφότερα ἐκτελοῦνται ἀνεῦ ἐργαλείων. Καί ἄλλα παρόμοια πολλά.

Ὅργιο ταξινομήσεων στό βιβλίο!! 19 εἰδικότητες Κλεφτῶν, 12 ὁμάδες Κλοπῶν Εὐκαιρίας, 20 κατηγορίες Ἀστυνομιῶν, 36 εἶδη βασανιστηρίων, 13 καταστάσεις Ἀνθρώπου μέ χειροπέδες, 12 εἶδη Φυλακῶν, Κανονισμοί, Προγράμματα....

Βωμολόχος, Ἀσεβής, Ἀναρχικός – ὁ Πετρόπουλος ἐπιμένει νά ὀνομάζει τὰ πράγματα μέ τό κοινόχρηστο ὄνομά τους, ἐκεῖνο πού χρησιμοποιεῖται ἄλλως τε καί στὴν πηγὴ τῆς περιγραφῆς. Εἶναι μιὰ Ἀλήθεια ὅλα αὐτά. Γιατί πρέπει νά μᾶς ἐνοχλοῦν (ὄχι ὡς περιεχόμενο, φυσικά, ἀλλὰ ὡς κανόνας κοινωνικῆς συμπεριφορᾶς);

Λίγα λόγια γιά τὴν γλῶσσα του. Ὅπως γενικά ὅλη ἡ λογοτεχνικὴ Θεσσαλονίκη, ὁ Η.Π. περιφρονεῖ τοὺς κανόνες τῶν φιλολόγων (τόσο κακόγουστοι, οἱ περισσότεροι!) διατηρεῖ τὸν μεγάλο πλοῦτο τῆς μακραίωνης παράδοσης καί προχωρεῖ σέ ποικίλα λεκτικά, ἢ, καί συντακτικά παιχνίδια, προσπαθώντας νά διατηρήσει κάπως τὴν τυπολογία τοῦ λαϊκοῦ (καί μακάθριου) εὐθυμογραφήματος. Ἐπιχειρεῖ, ἐξ ἄλλου, μιὰ ἀρκετὰ συντηρητικὴ ἀπλοποίηση τῆς ὀρθογραφίας.

Ἡ μελέτη τοῦ Η.Π. γιά τὸν Ὑπόκοσμο ψαῦει τὰ κράσπεδα τῆς λαογραφίας τῶν πόλεων. Θά ἤθελα νά τελειώσω μέ μερικά ἀποσπάσματα, πού ὄχι μόνον δείχνουν καί ἕναν λυρικό καί τρυφερότατο συγγραφέα, ἀλλὰ καί τό ὅλο κλίμα τοῦ βιβλίου. Δράττομαι δὲ τῆς εὐκαιρίας νά ἐκφράσω τὴν ἀηδία καί τὴν ἀναγούλα, πού νιώθω, ὅταν σκηνοθετῶ καί ἡθοποιοῖ τοῦ θεάτρου, τοῦ κινηματογράφου καί τῆς τηλεόρασης «κρεάσουν» σκηνές φυλακῶν:

Ἡ γελιοποίηση τοῦ Κλέφτη ἱκανοποιεῖ τὸν σαρκασμὸ τῶν ἀγνώστων, καί, συγχρόνως, θανατώνει τοὺς οἰκείους πού-ἔτσι ἢ ἄλλοιως-τὸν ἀγαποῦν....

Ἡ εἰδικὴ μελαγχολία τῆς Φυλακῆς, πού ἔρχεται σάν ἀστραπὴ καί σέ λυγίζει.... Οἱ Κατάδικοι ἐξημερώνουν διάφορα πουλιά: σπουργίτια, κάργες χαλκοκουροῦνες, ἀγριοπερίστερα.... Μόλις χτυπήσει τό βραδινὸ καμπάνι γυρίζουν καί προσγειώνονται στό κεφάλι τοῦ ἰδιοκτήτη τους, πού τὸν ἀναγνωρίζουν ἀνάμεσα στό πλῆθος τῶν Φυλακισμένων....

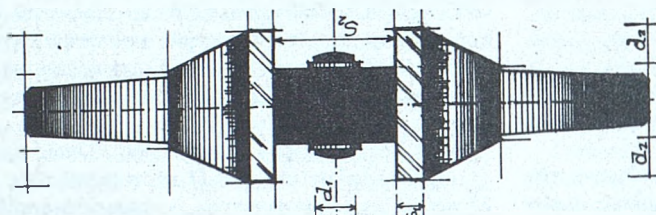
Οἱ Μελλοθάνατοι, ὅταν ἀπορριφεῖ ἡ αἴτησις χάριτος, μοιράζουν τὰ πράγματά τους (ρολόι, δακτυλίδι κτλ) στοὺς φίλους τῆς Φυλακῆς γιά νά τοὺς θυμωθοῦνται. Μετὰ τὴν ἐκτέλεση οἱ Κατάδικοι ἀφήνουν στὴν κρεμάστρα γιά λίγες μέρες τὰ ρούχα τοῦ ἐκτελεσθέντος....

Καημένε Πετρόπουλε....

ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΠΑΒΙΣ

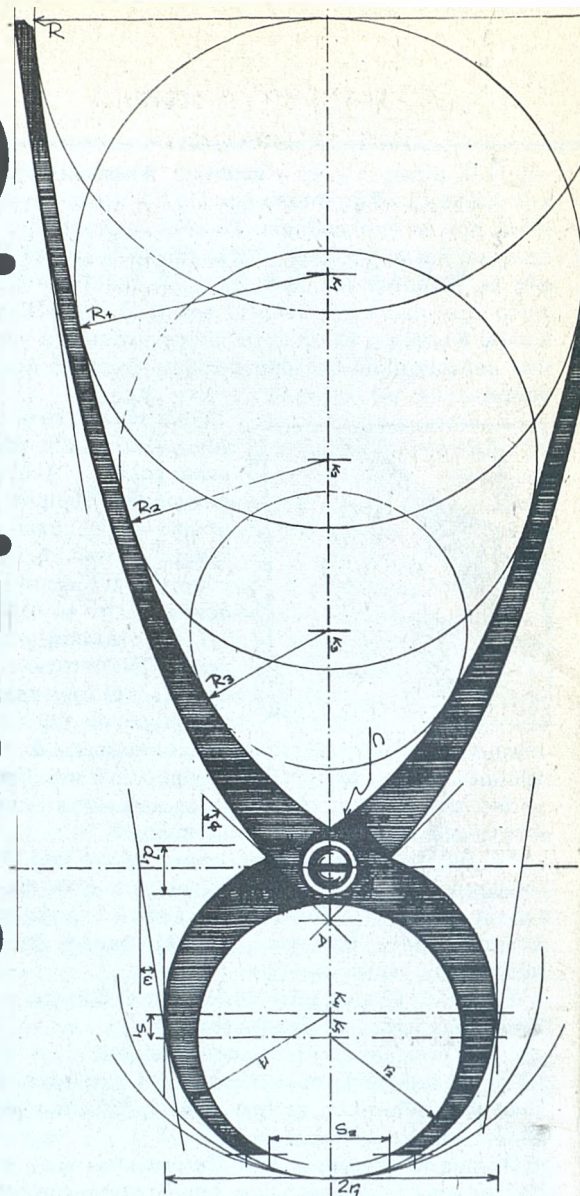
ΟΛΗ Η ΕΝΟΠΛΗ ΔΥΝΑΜΗ
ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ
ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ
ΤΩΝ: ΜΠΑΛΚΟΥ
ΑΒΕΡΩΦ

ΤΟΥ ΡΕΠΟΡΤΕΡ

ΥΠΑΡΧΕΙ καί ολοκληρώνεται ένα σχέδιο ύπαγωγής όλων των Ένόπλων Δυνάμεων της χώρας κάτω απ' τόν έλεγχο ενός έκτακτου κέντρου αποφάσεων, πού δέν θά υπάγεται ούτε στόν Πρωθυπουργό ούτε στόν Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Τό σχέδιο αυτό, πού δημιουργεί εξαιρετικούς κινδύνους γιά τή δημοκρατική ομαλότητα, καταρτίστηκε από τίς υπηρεσίες του Υπουργείου Δημοσίας Τάξεως, κάτω από τήν έμπνευση του κ. Μπάλκου, στίς αρχές του Ιούνη 1978.

ΟΝΟΜΑΣΘΗΚΕ πολύ χαρακτηριστικά «Σχέδιο Λαβίς» καί έχει σάν υποτιθέμενο σκοπό τήν προστασία «ύψηλών προσώπων» από απαγωγές ή δολοφονίες. Καί ή έκταση όμως πού καλύπτει ή εφαρμογή του, καί τά μέσα πού προβλέπονται δημιουργούν βάσιμα τήν εντύπωση ότι αντικείμενο του σχεδίου είναι ολόκληρος ό ελληνικός λαός ή πιό συγκεκριμένα όλη ή δημοκρατική πλειοψηφία.

ΣΥΜΦΩΝΑ μέ τό «Σχέδιο Λαβίς», προβλέπεται ή συμμετοχή στρατιωτικών μονάδων καί από τά τρία Όπλα, δηλ. τό Στρατό, τό Ναυτικό καί τήν Άεροπορία γιά έκτεταμένες έρευνες καί κατασταλτικές ενέργειες γιά τήν αντιμετώπιση της τρομοκρατίας.

ΤΟΝ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟ των ενεργειών θά έχει, σύμφωνα μέ τό Σχέδιο, τό Υπουργείο Δημοσίας Τάξης – δηλαδή ένας Μπάλκος.

Υποτίθεται ότι συνθήκη εφαρμογής του «Σχεδίου Λαβίς» είναι ή απαγωγή ή δολοφονία διακεκριμένου προσώπου. Φυσικά, πουθενά δέν προσδιορίζεται ό όρος «διακεκριμένο πρόσωπο». Ουσιαστικά, πρόκειται γιά τήν κήρυξη της χώρας – ή όρισμένων κρίσιμων περιοχών – σέ κατάσταση έκτακτης ανάγκης, παρακάμπτοντας τίς διαδικασίες πού προβλέπει τό Σύνταγμα.

Ἀντισυνταγματικό καί παράνομο

ΑΣ ΣΗΜΕΙΩΘΕΙ ὅτι σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 48 τοῦ Συντάγματος ἡ κήρυξη τῆς χώρας – ἡ ὁρισμένης περιοχῆς τῆς – σέ κατάσταση πολιορκίας σέ περίπτωση «σοβαρᾶς διαταραχῆς ἡ ἐκδήλου ἀπειλῆς» κατά τῆς «δημοσίας Τάξεως καί Ἀσφαλείας τοῦ Κράτους» ἀποτελεῖ ἐξουσία τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καί ἀπαιτεῖται μόνον ἡ προσηγορευτική τοῦ Πρωθυπουργοῦ – πού ὁ ἴδιος διορίζει.

ΤΟ ΑΡΘΡΟ αὐτό τοῦ Συντάγματος ἔχει ἐπικριθεῖ έντονα ἀκριβῶς γιατί στήν ὁμαλή λειτουργία τοῦ ἀντιπροσωπευτικοῦ συστήματος παρεμβάλλει ἕναν θεσμό πού βασίζεται στήν ἀντιδημοκρατική ἀντίληψη τοῦ «ἐσωτερικοῦ ἐχθροῦ».

ΑΝ ὅμως ἡ ἐξουσία αὐτή τοῦ Προέδρου θεωρεῖται ἀσυμβίβαστη μέ τίς δημοκρατικές ἐγγυήσεις, τότε ἡ ὑποκατάσταση τῶν συντεταγμένων ὀργάνων τῆς πολιτείας ἀπό τά μή συντεταγμένα – ὅπως εἶναι τά Σώματα Ἀσφαλείας καί ὁ Στρατός – ἀπαγορεύεται ρητά ἀπό τήν ἀρχή τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας πού διαποτίζει τήν συνταγματική μας τάξη.

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ, ἡ οἰκειοποίηση ἀπό τά Σώματα Ἀσφαλείας καί τό Στρατό ἐξουσιῶν πού ἀνήκουν στόν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας, στή Βουλή καί τήν Κυβέρνηση, ὅπως εἶναι τό δικαίωμα νά κρίνουν καί νά ἀποφασίζουν γιά τόν τρόπο ἀντιμετώπισης προβλημάτων πού ἀπό τή φύση τους μάλιστα εἶναι περίπλοκα (ὅπως αὐτά πού «προβλέπει» τό «Σχέδιο Λαβίς», δηλαδή ἀπαγωγές, δολοφονίες κλπ.) καί ἀπαιτοῦν χρήση πολιτικῶν κριτηρίων καί πολιτικούς χειρισμούς, καταλύει κάθε ἀρχή νομιμότητας, πού στό σύγχρονο ἀστικό δημοκρατικό κράτος θεμελιώνεται στήν ἐννοια καί στή λειτουργία τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας σάν ἄξονα τῆς συνταγματικῆς καί ὁλόκληρης τῆς ἐννομῆς τάξης.

ΟΙ ΑΠΕΙΛΕΣ γιά τή δημοκρατική τάξη πού δημιουργεῖ ἡ υἱοθέτηση τοῦ «Σχεδίου Λαβίς» δέν εἶναι μόνον μακροπρόθεσμες ἀλλά καί ἄμεσες. Τό σχέδιο αὐτό κάτω ἀπό τό πρόσχημα τῆς τρομοκρατίας, μεθοδεύει τήν ἄμεση ἐπανεισαγωγή τοῦ στρατοῦ στά πολιτικά πράγματα.

Ὁ κ. Μπάλκος – ἡ ὅποιος ἄλλος Μπάλκος – ἀποφασίζει:

- Πότε τμήματα τοῦ Στρατοῦ θά κατέβουν στούς δρόμους
- Πῶς θά ἐνεργήσουν
- Ἐναντίον ποιῶν θά κινηθοῦν καί ποιούς θά συλλάβουν.

Η ΛΑΒΙΔΑ τοῦ κ. Μπάλκου θυμίζει τή ζάχαρη τοῦ Παπαδόπουλου τό 1965 καί εἶναι ἀκόμα πιό ἐπικίνδυνη.

Ο «ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΚΟΣΜΟΣ» προετοιμάζει ἤδη τήν ἐφαρμογή τοῦ «Σχεδίου Λαβίς». Ἀμέσως μετά τό φόνο τῶν Πέτρου-Σταμούλη ἔγραψε ὅτι ὁ ἐπόμενος στόχος θά εἶναι πολιτικό πρόσωπο. Ἀπό πού ἡ χουντική ἐφημερίδα ἀντλεῖ τίς πληροφορίες τῆς; Καί σέ ποιό γενικότερο σχέδιο ἐντάσσονται αὐτές οἱ πληροφορίες;

«Ὅλοι «τρομοκράτες»

Η ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ἐπισήμανσης τῶν... πιθανῶν ὑποψηφίων γιά ἀδόπειρες κατά τῶν «ὑψηλῶν προσώπων» ὁδηγεῖ στήν πράξη, στή βαθμιαία ἐνταξη ὅλων τῶν Ἑλλήνων δημοκρατῶν σέ ἕνα σύστημα ἀστυνόμευσης καί παρακολούθησης καί τελικά δημιουργεῖ τίς προϋποθέσεις γιά μίαν εὐκολή ἐπικράτηση ἐνός ἐγχειρήματος ἀναλόγου μ' ἐκεῖνο τῆς 21ης Ἀπριλίου. Διαλεγμένοι, ταξινομημένοι, ἐνημερωμένοι σάν ἐνδεχόμενοι τρομοκράτες ὅλοι ὅσοι θά μπορούσαν νά ἀντισταθοῦν σέ ἕνα νέο πραξικόπημα ἡ «προνονταιαμένο» τῆς ἄκρας δεξιᾶς, θά μπορούσαν νά πέσουν στή λαβίδα τοῦ κ. Μπάλκου καί τῶν ἀνθρώπων του, γιά νά

Τό βιβλίό τοῦ **ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΤΡΗ** «Ο προδομένος Λαός» (τόμοι 2, σελίδες 1.000) περιέχει συγκεντρωμένα 200 ἄρθρα.

Πρόλογος: Μάριου Πλωρίτη.

Ἐξώφυλλο: Κώστα Μητρόπουλου.

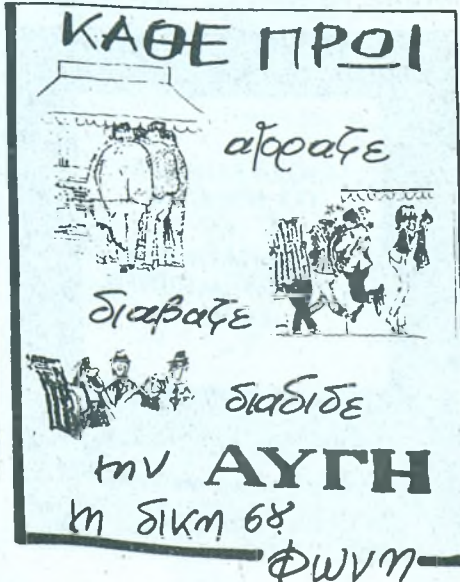
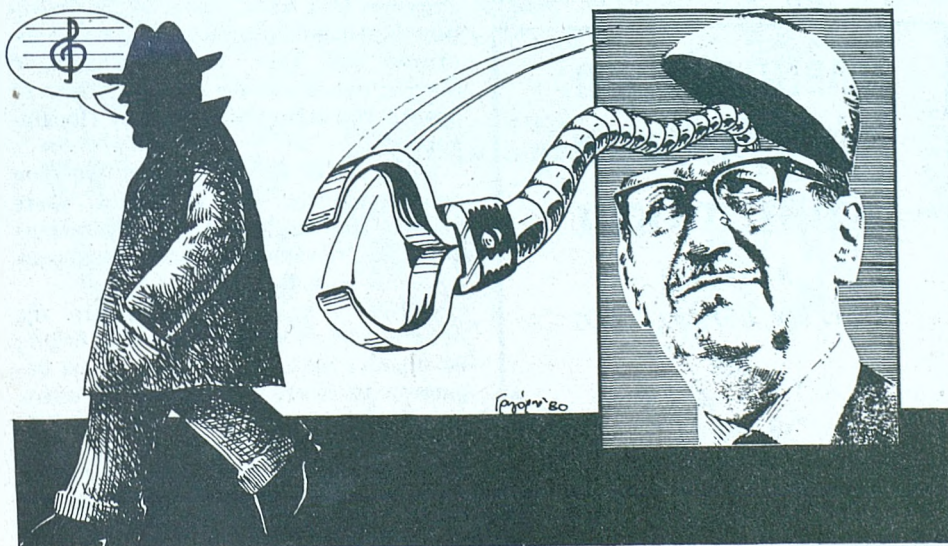
Κυκλοφορεῖ σ' ὅλα τά βιβλιοπωλεῖα. Κεντρική διάθεση: Παπαζήση, Νικηταρά 2 – Μπενάκη.

Κυκλοφορεῖ ἐπίσης ἡ «Γέννηση τοῦ Νεοφασισμού στήν Ἑλλάδα».

ΠΕΡΙΚΛΗ ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Τό ἀγροτικό πρόβλημα
στήν Ἑλλάδα μετά τήν
«ἀποκατάσταση τῆς
δημοκρατίας»

ΑΘΗΝΑ 1979

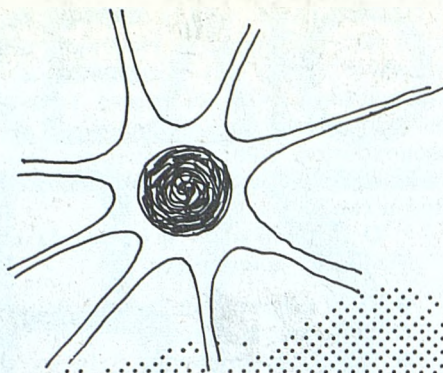
δρεθούν ξανά μαντρωμένοι σέ κάποιο γήπεδο.

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ όμως είναι και η διαδικασία υιοθέτησης αυτού του σχεδίου. Θά έπρεπε νά μάς πληροφορήσουν οί άρμόδιοι ύπουργοί μέ ποιά δικαίωμα οί υπεύθυνοι γιά τό « Σχέδιο Λαβίς » δημιούργησαν τίς προϋποθέσεις γιά νά μετατεθούν άρμοδιότητες από ένα ύπουργείο σέ άλλο χωρίς τήν έγκριση τής Βουλής. Τέτοιον είδους πρωτοβουλίες, άν συνοδευτούν από απόπειρες εφαρμογής, δημιουργούν πολλές από τίς προϋποθέσεις εφαρμογής τών διατάξεων «περί ευθύνης ύπουργών».

Ή ανακατατάξεις στή Δεξιά

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ τών προϋποθέσεων γιά πολιτειακή παρεκτροπή είναι παλιά συνήθεια και πάγιο παραεκλογικό έπιχείρημα τής ελληνικής δεξιάς. Βλέπε και τό «Σχέδιο Ε» (ΑΝΤΙ, τ. 117, 20-1-1979) αλλά και τά παλιότερα «Περικλής», «Προμηθεύς» κλπ. Τά πράγματα όμως γίνονται ιδιαίτερα επικίνδυνα όταν, όπως μέ τό σημερινό Σχέδιο πού αποκαλύπτουμε, οί συνωμοτικές κινήσεις τών παρακρατικών άκροδεξιών κύκλων συνδυάζονται μέ μία έσωτερική κρίση τής συντηρητικής παράταξης και όταν ή κυβερνητική πλειοψηφία εμφανίζεται διασπασμένη πάνω σέ βασικά ζητήματα.

ΤΑ περισσότερα πραξικοπήματα τής Δεξιάς γίνονται, όπως έλεγε και ό Παπαδόπουλος, «έναντίον του ίδιου του έαυτου τής». Βέβαια ή πραγματική αίτία είναι ό φόβος μιάς έπερχόμενης λαϊκής έτυμηγορίας αλλά οί προϋποθέσεις δημιουργούνται από μία παραπαίουσα Κυβέρνηση πού τά δυναμικότερα στοιχεία τής αντίδρασης κατηγορούν γιά άνικανότητα και έλλειψη θάρρους. Έτσι ώριμάζουν οί συνθήκες γιά νά περάσει τό παρακράτος στό προσκήνιο και νά καταργήσει τή νομιμότητα πού ή ίδια ή Δεξιά επικαλείται γιά νά καταπιέζει «υπό όμαλās συνθήκας» τούς αντιπάλους τής.

ΚΥΠ-ΥΠΕΑ:

Πόλεμος και συμφιλίωση

ΕΙΝΑΙ επίσης συνηθισμένο νά έχουν σχέσεις ανταγωνισμού, πού φτάνουν συχνά μέχρι και τήν έχθρότητα, οί διάφορες μυστικές ύπηρεσίες (ΑΝΤΙ, τ. 106). Τόν χρόνο πού συντάσσονταν τό «Σχέδιο Λαβίς» οί δύο κύριες «πολιτικές άστυνομίες» τής χώρας, ή ΚΥΠ και ή ΥΠΕΑ είχαν φτάσει σέ σημείο άνοιχτής σύγκρουσης. Ό λόγος ήταν τίς ύπηρεσιακές αντιζηλίες είχε προστεθεί ή πολιτική αντιδικία τών δύο βασικών φαιτρίων τής «Νέας Δημοκρατίας», τών Άδερωφικών και τών Ραλλικών. Οί πρώτοι, συσπειρωμένοι γύρω από τόν κ. Μπάλκο έθεσαν κάτω από τόν έλεγχο τους τήν ΥΠΕΑ και άμέσως άρχισαν νά ύπνομεύουν τό έργο τής ΚΥΠ και νά διαβάλλουν τά ήγετικά στελέχη τής.

Η «ΑΔΕΛΦΟΚΤΟΝΟΣ» διένεξη εκτονώθηκε μόλις πρίν λίγους μήνες, όταν διαδέχτηκε στήν ήγεσία τής ΚΥΠ τόν κ. Καλαμάκη, ή άδερωφική ήγεσία. Οί άλλες πού άκολούθησαν στήν ήγεσία τής

ύπηρεσίας παγίωσαν πιά όριστικά τόν έλεγχο τών άκροδεξιών πάνω και στή δεύτερη μυστική ύπηρεσία τής χώρας.

ΤΟ «Σχέδιο Λαβίς» εκφράζει και κωδικοποιεί αυτή τήν συσπείρωση και, παραπέρα, δημιουργεί τίς προϋποθέσεις γιά νά περάσουν παράνομα και άντισυνταγματικά και στρατιωτικές μονάδες κάτω από τόν έλεγχο τής άκροδεξιάς. Ξεφεύγει έτσι όπως και μέ τίς κυβερνήσεις Γ. Παπανδρέου τό 1963-65, άποστατών και Παν. Κανελλόπουλου, ό έλεγχος τών Ένόπλων Δυνάμεων από τό σύνολο τής κυβέρνησης και τόν Πρωθυπουργό.

ΚΙΝΔΥΝΟΣ δέβαια άμεσου άνοιχτού πραξικοπήματος δέν υφίσταται. Ούτε δυνατότητες παρεμπόδισης μιάς εκλογικής νίκης τών δημοκρατικών δυνάμεων μοιάζουν νά ύπάρχουν.

ΟΜΩΣ ή εκλογική επικράτηση τής διασπασμένης και έξασθενημένης δεξιάς θά δημιουργήσει θερμοκήπιο γιά νά θεριέψουν τά «άνθη του κακού» πού σπέρνει τό «σχέδιο Λαβίς». Η καλύτερη θωράκιση γιά τό δημοκρατικό μας πολιτεύμα είναι ή ταχύτερη δυνατή απομάκρυνση τής δεξιάς από τήν έξουσία.

ΡΑΟΥΛ ΒΑΝΕΓΚΕΜ
ΓΚΥ ΝΤΕΜΠΟΡ

Η ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΤΗΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ
ΖΩΗΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ

Κιάφας 3, Άθήνα, τηλ. 3639980

PABLO PICASSO
τά τέσσερα
κοριτσάκια

μετάφραση

ΑΝΔΡΕΑ ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΥ

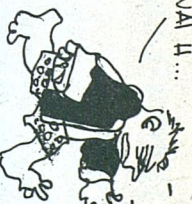
Ά γ ρ α

Πλατεία Σταδίου 5, Άθήνα 501,
τηλ. 728-263

ΠΟΙΟΣ ΔΙΑΒΟΛΟΣ
ΕΙΝΑΙ ΤΕΤΟΙΑ
ΣΡΑ;

ΑΚΟΥ ΤΙ ΒΑΡΒΑΡΑ
ΧΤΥΠΑΝΕ ΛΕΣ ΚΑΙ
ΕΙΝΑΙ Η...

ΝΤΡΠΠ
ΝΤΡΠΠ
ΝΤΡΠΠ

Η ΑΣΦΑΛΕΙΑ

ΤΗΝ ΒΕΝΖΙΝΗ... ΕΧΕΙ
ΕΝΑ ΜΠΟΥΚΑΚΙ ΒΕΝΖΙΝΗ
ΤΗ ΤΟ ΜΗΧΑΝΑΚΙ

ΟΧΙ! ΠΡΕΣΤΑΝΑ
ΕΙΔΟΝΟΙΕΣ
ΤΟΥ ΔΙΝΑΝΤΟ
ΑΝ ΤΟ ΜΠΑΝΤΟ

ΟΧΙ... ΟΧΙ! ΠΡΕΣΤΑ ΤΗΝ
ΒΕΝΖΙΝΗ! ΕΤΟ ΚΑΤΕ,
ΚΑΤΕ Ο ΔΙΝΑΝΤΟΣ... ΝΑ
ΕΙΝΑΙ ΜΕ ΤΟΥΣ
ΑΝΑΟΥΣ

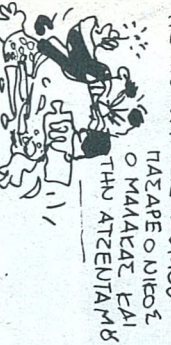
ΝΤΡΠΠΠΠ

ΘΑ ΠΙΑΣΟΥΝΕ
ΕΙ ΑΥΤΟΝ. ΧΙΧΙ.
ΠΟΥ ΝΑ ΧΥΣΕ
ΤΗΝ ΒΕΝΖΙΝΗ
ΤΕΡΑ!

ΘΑ ΤΗΝ ΚΑΥΣΕ! ΘΑ ΚΑΥΣΕ ΚΑΙ
ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΚΑΠΑΜΠΑΝΑΚΑ
ΤΙΣ ΠΡΟΚΥΡΞΕΙΣ ΠΟΥ ΜΟΥ
ΠΑΣΑΡΕ Ο ΝΙΚΟΣ
Ο ΜΑΚΑΚΑΣ ΕΛΑΙ
ΤΗΝ ΑΤΣΕΥΤΑΜΕ

ΚΑΙΤΟΜΑΙ
ΚΑΙΤΟΜΑΙ
ΘΑΚΑΣ
ΚΑΙΤΟΜΑΙ

ΒΡΕ ΒΡΕ ΒΡΕ... ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ
ΒΕΝΖΙΝΗ ΓΑΥΤΕΣΑ ΤΑ
ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΚΑΠΑΜΠΑΝΑΚΑ

ΑΜΑΥ ΑΥΤΟΣ ΕΙΝΑΙ
ΕΚΑΚΙΣΤΗΡ... ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ
ΚΑΠΑΜΠΑΝΕ ΕΠΙΤΕ ΝΑ ΚΑΥΣΕ
ΤΕΡΑ ΝΕΤ ΘΑ ΤΑ ΚΑΥΣΕ... ΟΒΑΚΑΣ
ΝΑΜΗ ΕΧΕ ΑΙΤΑ
ΒΕΝΖΙΝΗ

ΟΧΙ ΚΑΠΑΜΠΑΝΕ... ΜΑΡΙΤΕΙΑ
ΤΟ ΜΑΡΙΤΕΙΑ ΗΤΑΝ ΤΟ
ΒΙΒΛΙΟ ΝΩ ΜΕ ΒΕΤΗΕ Ο
ΝΙΚΟΣ! ΤΣΑΜΠΑ ΤΑΚΑΦΑ

ΝΤΡΠΠΠΠ

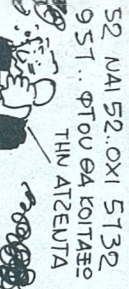

Ο ΝΙΚΟΣ
Ο ΝΙΚΟΣ
ΝΑ ΠΑΡΕ
ΤΟΥ ΝΙΚΟ
ΤΙ ΣΕΑΤΑ
ΔΙΕΧΤΟΡΟΣ
ΕΙΝΑΙ

Οι τρομοκράτες του ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΛΑΪΤΖΗ

732 951. ΟΧΙ ΟΧΙ... 51..
52 ΝΑΙ 52. ΟΧΙ 5132
951... ΦΤΟΥ ΘΑ ΚΟΙΤΑΣΕ
ΤΗΝ ΑΤΣΕΥΤΑ

ΤΗΝ
ΕΚΑΦΑ! ΝΤΡΠΠΠΠΠ
ΤΕΡΑ!

ΘΑ ΠΑΡΕ ΤΗΝ
ΕΡΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΧΙΧΙ ΤΗΝ ΣΡΑ ΠΟΥ
ΘΑ ΜΕ ΚΟΥΒΑΛΑΝΕ ΘΑ
ΓΕΤΟΥΝΕ ΠΑΝΕ ΣΤΟΙΣ
ΔΗΜΟΛΙΟΤ ΡΑΦΟΥΣ

ΧΙΧΙ ΘΑΜΕ ΠΙΑΣΟΥΝΕ
ΤΑ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΗ... ΕΜΕΝΑ
ΠΟΥ ΕΧΕ ΝΑ ΠΕΤΑΣΕ
ΠΡΟΚΥΡΞΕΙΣ ΑΝΟ ΤΟ 63
ΠΟΥ ΜΟΥ ΤΙΣ ΠΑΣΑΡΕ

ΕΙΝΑΙ
ΚΟΜΕΒΟ... ΝΤΡΠΠΠ

ΝΑ ΕΙΔΟΝΟΙΕΣ
ΤΟΥ ΔΙΝΑΝΤΟ

ΟΧΙ ΤΟΥ ΠΟΥΣΤΗ ΔΕΝ
ΚΑΝΑΝΕ ΠΡΑΞΙΚΟΝΗΜΑ
ΞΕΧΑΝΑ ΝΑ ΠΑΡΕΣ ΤΟΝ
ΑΝΟΦΑΡΙΣΜΟ

ΒΑΣΤΑ! ΑΝ ΕΧΕ ΤΗΝ
ΑΝΟΚΕΙΗ ΕΧΟΥΜΕ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΑΝ ΔΕΝ
ΤΗΝ ΕΧΕ ΚΑΝΑΝΕ
ΠΡΑΞΙΚΟΝΗΜΑ

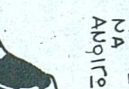
ΔΕΝ ΤΗΝ ΕΧΕ ΔΕΝ ΤΗΝ
ΕΧΕ... ΤΕΡΑ ΘΑ ΠΑΡΕ ΤΗΝ
ΜΕΡΑ ΤΟΥ
ΔΙΝΑΝΤΟ

ΧΑΙΡΕΣΑΙ ΕΣΥ ΚΕΡΑΤΟ
ΑΝΟ ΔΙΝΑ ΤΕΡΑ ΧΑΙΡΕΤΑΙ

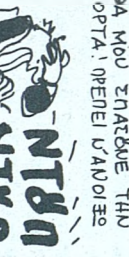
ΚΑΝΑΡΕ
ΑΝΟΙΤΕ
ΝΑ
ΑΝΟΙΤΕ

ΖΗΤΩΣ ΕΧΑΖΑ ΤΑ
ΚΑΕΙΔΙΑ ΕΧΑΖΑ ΤΑ
ΚΑΕΙΔΙΑ

ΘΑ ΣΤΑΣΟΥΝΕ ΤΗΝ ΠΟΡΤΑ
ΘΑ ΜΟΥ ΣΤΑΣΟΥΝΕ ΤΗΝ
ΠΟΡΤΑ! ΠΡΕΤΕΙ ΝΑΝΟΙΕΣ

ΤΙ ΘΑ ΝΕΙ ΕΧΑΖΑ
ΤΑ ΚΑΕΙΔΙΑ; ΝΕΣ
ΤΑΧΑΙΑ ΤΑ
ΚΑΕΙΔΙΑ

ΩΡΕ ΕΥΤΥΧΕΣ! ΝΑ
ΛΗΘΕΤΑ ΑΝΟΙΤΕΙ
ΜΟΝΗ ΤΗΣ

ΑΑΑ Η ΠΟΡΤΑ
ΑΝΟΙΤΕΙ
ΜΟΝΗ
ΤΗΣ

του Κλεάνθη Γρίβα

«Θές νάχεις μιά εικόνα τού μέλλοντος...
Φαντάσου μιά μπότα νά συντρίβει ένα ανθρώπινο πρόσωπο, γιά πάντα...» ΤΖ. ΟΡΓΟΥΕΛ «1984»

Η ΜΙΑ ΟΨΗ

Θριάμβευσε και πάλι (τρείς μόλις μέρες μετά τις 'Αποκρήες) ή «δημοσιογραφική συνείδηση» στο διαδόχο πιά δελτίο ειδήσεων της κρατικής τηλεοπτικής πληροφόρησης.

Οί αδιαστικές γκρό-πλάν καταδύσεις τού φακού (σέ φωτογραφικές μηχανές, τηλεφакούς, πομποδέκτες, τανάλιες, χαρτοκόπτες, έντυπα) και ή παγωμένη τυπική φωνή τού τηλεπαρουσιαστή πού μάς παρουσίαζε ΚΟΙΝΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ καθημερινής χρήσης, σάν «πειστήρια» τών προθέσεων γιά δράση, μιάς από τήν 'Ασφάλεια βαφτισμένης (νωπή ή μνήμη από παρόμοια βαφτίσια κατά τή δικτατορία, αλλά και μετά) «τρομοκρατικής ομάδας».

Αυτό δέν ήταν παρουσίαση δελτίου ειδήσεων. Ήταν ό έπική-δειος μιάς δημοκρατίας πού γιά πέντε χρόνια τώρα βρισκονταν σέ «πολυδιαφημιστική» θεραπευτική άγωγή.

Κοινά αντικείμενα καθημερινής χρήσης, τίθενται έκτός νόμου. Δέν θ' άργήσει νά τεθεί έκτός νόμου και ή ίδια ή καθημερινή μας ζωή. Γιά νά επιβεβαιωθεί τό «ρηθέν υπό τών προφητών» Χάξλεϋ, 'Οργουελ και λοιπών.

Ή άντι-τρομοκρατική ψύχωση είδολλάι (τεχνητά, θέβαια) και στή χώρα μας. Φορέας της, ό «έξ όρισμού» άντι-τρομοκρατικός παράγοντας. Σέ λίγο (πρός τέρψη της 'Εξουσίας και της 'Αστυνομικής Ψυχιατρικής) υπάρχει φόβος νά προσδληθεί όλο τό κοινωνικό σώμα.

Ψευδαισθήσεις, διαταραχές της σκέψης και τού προσανατολισμού, φαινόμενα «ήδη ή μηδέποτε βιωθέντα», διάσπαση έγώ, ιδέες συσχέτισης και καταδίωξης. 'Αγνοια, 'Ανοια, Παράνοια. Σχιζοφρένεια. Τής έξουσίας, φυσικά. Πού άφου δημιουργήσει τήν άντι-συμπεριφορά, προχωράει στήν διαπίστωση και τήν ποινικοποίηση τών «συμπτωμάτων» της διαταραχής πού ή ίδια προκαλεί. Μετά άπ' αυτό, ή «θεραπευτική» παρέμβαση, θεωρείται σάν κάτι τό φυσιολογικό: Σύλ-

ληψη (μέ κακοποίηση ή χωρίς) και παραπομπή. Ή άστυνομική ψυχιατρική «έπί τό έργον».

Ή άστυνομική ψυχιατρική, έφαρμόστηκε άποτελεσματικά σέ μερικές χώρες. 'Όμως εκεί είχαν διασφαλιστεί δύο τουλάχιστον προϋποθέσεις: 'Υψηλός τεχνολογικός έξοπλισμός και τεχνοκρατική κατάρτιση (πού ένισχύονταν από τή συνεργασία ύψηλά ιστάμενων πτυχιούχων λακέδων της ψυχολογίας, κοινωνιολογίας, νομικής κλπ) στήν ύπηρεσία της έξουσίας. Καί φυσικά, ένας ΥΠΑΡΚΤΟΣ αντίπαλος.

Στή χώρα μας δέν διασφαλίστηκε (και μάλλον θάνα δύσκολο νά διασφαλιστεί) καμιά άπ' τίς παραπάνω προϋποθέσεις.

Κι έτσι κινδυνεύουμε όλοι νά πέσουμε θύματα τού νεατεργαλειού αυτόσχεδιασμού τών μαθητευόμενων μάγων της ντόπιας άστυνομικής ψυχιατρικής.

'Αγνοια. 'Ανοια. Παράνοια. Σχιζοφρένεια. Κατάδυση στό άσυνείδητο; 'Ανάδυση τού άσυνείδητου; Ή παρανοϊκή φλέβα πού διατρέχει τό είδος μας; 'Ούτε οί «γιοί τού Φροντν» ούτε οί κάθε είδους (και σχολής) αντίπαλοί τους, μπορούν νά άρθρώσουν νά άπάντηση. Καί ενώ ή έρμη-νειατική διαμάχη συνεχίζεται, ή έξουσία άρθρώνει τό δικό της λόγο. 'Αντιστροφή τών ρόλων (ό άρρωστος στή θέση τού θεραπευτή). 'Αντιστροφή τών άγωγών (ή άρρώστεια στή θέση της θεραπείας). 'Αντιστροφή τών πάντων. Μέ μιά σύγυρη κατάληξη: Τή «Μπότα» τού 'Οργουελ.

Τό τρίπτυχο της άστυνομικής ψυχιατρικής «θεραπευτικής» άγωγής, σ' όλο του τό μεγαλείο. ΞΥΛΟ - ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ: άποτελεσματικό στό άτομικό επίπεδο, κύρια σέ περιόδους «άνωμα-λίας» και στό μαζικό επίπεδο, άποτελεσματικό κύρια σέ περιόδους «όμαλότητας» (μέ θεράποντα, τά ΜΑΤ). ΨΥΧΟ-ΤΡΟΠΑ: άποτελεσματικά σέ περιόδους «ήρεμίας» όπως ή σημερινή. Βέβαια ή χρήση τους άπαγορεύεται από τό... Σύνταγμα, «είμή όπόταν και όπως ό νόμος, όρίζει», φυσικά. Καί τέλος τά ΗΛΕΚΤΡΟΣΟΚ πού έφαρμόζονται σέ απέλπιδες καταστάσεις: ό τελικός σπασμός της δημοκρατίας. 'Υποστήκαμε (πρόσφατα) τήν πρώτη άπ' τίς τρείς «θεραπευτικές» άγωγές. Μας έφαρμό-

ζεται (τώρα) ή δεύτερη. 'Ας έλλίσουμε (μ' όλο πού τά σχετικά περιθώρια, έχουν στενέψει άπελπιστικά) πώς θά άποφύγουμε τήν τρίτη. Γιά νά μήν καταχωρηθεί τό 1980 στήν 'Ιστορία (πού θά ύπάρξει) σάν θλιβερός πρόλογος τού «1984»...

ΚΑΙ Η ΑΛΛΗ...

Τό 1979 ήταν τό έτος τού παιδιού. Τό διανύσαμε μέ τίς εύλογίες τού ύπουργείου κοινωνικών ύπηρεσιών.

Τό 1980 είναι τό έτος τού Πολίτη-Βρέφους. Θά τό διανύσουμε μέ τίς εύλογίες τού ύπουργείου δημοσίας τάξης(...) και της κυκλοθυμικής προσωπικότητας τού προϊσταμένου του ύπουργού πού όταν έχει «κέφια» έφευρίσκει τήν Βαρδάρη της Τασκένδης, ενώ στις «άκεφίες» του ανακαλύπτει «τρομοκράτες» (νηπιακή καθήλωση ή πολιτικός μακιαβελισμός;).

Ή έγγενής άδυναμία τών ύπό

τόν κ. Μπάλκο (νεο)δημοκρατικών μηχανισμών καταστολής στήν διαλεύκανση τών ύποθέσεων Μάλιου-Μπάμπαλη-Ουέλς-Πέτρου (και γιά νά μή ξεχνιόμαστε: Μέ τόν Μπόλαρη τί γίνεται, τόν πιάσατε...) άντισταθμίζεται μέ τήν σπασμωδική ανακάλυψη «τρομοκρατών». Καί ή όλη ύπόθεση, κάπου εμπλέκεται μέ τό παιχνίδι της διαδοχής τού θεοϋ-ήλιου. 'Αντιπερισπασμός, ένστοιχόδικη κίνηση άμυνας, προγραμματισμένη κίνηση στό σκάκι. Κάτι άπ' όλα αυτά ή συνδυασμός όλων αυτών.

Νωπός άκόμη στή μνήμη ό μύθος της παντοδυναμίας τού άστυνομικού μηχανισμού πού κατά τήν έφτάχρονη τυραννία ανακάλυπτε, βασάνιζε και δολοφονούσε ή έσθηνε μπροστά στά στήμένα στρατοδικεία τούς άγωνιστές της άντίστασης. Κι όλα τούτα, ΕΝ ΜΙΑ ΝΥΚΤΙ.

Καί τώρα, οί εκατοντάδες νύκτες της «άδυναμίας» τών ύποθέσεων Μάλιου κλπ. Φυσικά κάποιος έπρεπε νά πληρώσει. 'Όμως ή πληρωμή αυτή, συνεπάγεται μιά άνα-καθιέρωση τών «παλιών» ήθών, έθλιμον και μεθόδων σέ μιά (νεο)δημοκρατική βάση: Τρομοκρατία τών φωτογραφικών μηχανών, τών τηλεφакών, τών χαρτοκοπών, τών έντύπων, και άλλων πραγμάτων «ών ούκ έστι άριθμός».

Ή φανταστική τρομοκρατία,

γιά νά καλυφθεί ή ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ τρομοκρατία της Οικονομίας και τού Πληθωρισμού, ή ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ τρομοκρατία της Τηλεόρασης και της Κρατικής Πληροφόρησης, ή ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ τρομοκρατία τού σταδιακού άφανισμού της καθημερινής μας ζωής.

Σχιζοφρενικές εκδηλώσεις, ση-μεία τών καιρών ή τό «1984»; 'Ο χρόνος θά τό δείξει...

Σέ κάθε περίπτωση, οί παραδιάσεις τών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της νομιμότητας, δέν οδηγούν παρά στό ρουά-μάτι της δημοκρατίας (άκόμη και της σημερινής νέο-δημοκρατίας). Μήπως αυτός είναι ό άπώτερος στόχος τών τηλεοπτικών γκρό-πλάν καταδύσεων στις φωτογραφικές μηχανές, τούς χαρτοκόπτες και τά έντυπα;

Έκτός κι άν ή (νεο)δεξιά, επιδιώκει νά άποδείξει τήν άδυναμία της νά ζήσει σέ κλίμα όμαλότητας (πού τόχουμε μάλλον άνάγκη). 'Αν αυτός είναι ό στόχος, δέν χρειάζεται προσπάθεια ή άπόδειξη. Ή όμογύακτη της (παλαιο) δεξιά έχει προσκομίσει άπειρία άποδείξεων και ή 'Ιστορία έχει πιά άποφανθεί. Μένει νά άποφανθεί και ό πολίτης αυτής της χώρας (πού δυστυχώς γιά τόν ίδιο και εύτυχώς γιά τήν δεξιά)

διδάσκεται άπ' οτιδήποτε άλλο, έκτός της 'Ιστορίας (πράγμα πού τόν υποχρεώνει νά τήν ξαναδείνει περιοδικά - όμως αυτό είναι άλλο θέμα).

«Τρομοκρατήστε τούς τρομοκράτες» διασάλπιζε 19 χρόνια πρίν ένας άστός πολιτικός ήγέτης. «ΠΟΛΙΤΕΣ - ΒΡΕΦΗ αυτής της χώρας, ΕΝΗΛΙΚΙΩΘΕΙΤΕ, γιά νά πάψουν νά ύπάρχουν τρομοκράτες (κρατικοί, παρα-κρατικοί, άντι-κρατικοί, και λοιποί)» θά συνιστούσαμε έμεις.

Υ.Γ. Τό όλο θέμα θά πρέπει νά άπτεται και τών ακαδημαϊκών ένδιαφερόντων τού κ. πρωθυπουργού. 'Εντεκα χρόνια παραμονής στό Παρίσι θά πρέπει νά τόν έφοδιάσαν έκτός άπ' τή γνώση της γαλλικής και τού Θου-κιδίδη και μέ μιά έστω και επιδεμική γνώση τού περιεχόμενου της Διακήρυξης τών Δικαιωμάτων τού 'Ανθρώπου και τού Πολίτη, της «μεγάλης άστικής επανάστασης». Έκτός πιά κι άν δέν τό έπέτρεπε ούτε ή γνώση της γαλλικής, ούτε ό Θουκιδίδης...

Ἡ ἀπεργία τῶν Τραπεζικῶν

τοῦ Θεοχάρη Παπαμάργαρη

Ἡ ΑΠΕΡΓΙΑ τῶν τραπεζικῶν ἄρχισε τὴν Πέμπτη 17 Γενάρη καὶ ἔληξε τὴν Κυριακὴ 24 Φλεβάρη ἀφοῦ κράτησε τὶς τράπεζες κλειστὲς 39 μέρες, στοίχισε στοὺς τραπεζοῦπαλλήλους σχεδὸν 1 δισεκατομμῦριο δραχμὲς σὲ κομμένα ἡμερομίσθια καὶ ταλαιπώρησε συναλλασσόμενους καὶ κοινὸ σὲ βαθμὸ πού πρώτη φορὰ σημειώθηκε τὶς τελευταῖες δεκαετίες. Μετὰ τὴν 30ῃ μέρα ἡ ἀπεργία κηρύχθηκε «παράνομη» καὶ ἀσκήθηκε ποινικὴ δίωξη σὲ βάρος τῆς ἡγεσίας τῆς ΟΤΟΕ, ἐνῶ τὴν 35ῃ ἡ κυβέρνηση ἐξαναγκάστηκε νὰ κάνει μιά ἀκόμη παραχώρηση, τὴν πιὸ θεαματικὴ μέχρι ἐκείνη τῇ στιγμῇ, δίνοντας στοὺς τραπεζικοὺς τὸ ὥραριο 7.45'-3.30' πού ἡ ἴδια εἶχε ἀλλάξει αἰφνιδιαστικὰ τὸ περασμένο καλοκαίρι καὶ πού ἐπὶ ἔξι μῆνες διακήρυσσε μὲ πάθος σ' ὅλους τοὺς τόνους ὅτι ἦταν «θέμα κλειστό».

ΑΝΑΜΦΙΒΟΛΑ, ἡ ἀπεργία τῶν τραπεζικῶν ἔληξε μὲ ἥττα τῆς κυβέερησης πού ἀντικατοπτρίστηκε σὲ ἀντίστοιχη νίκη τῶν ἀπεργῶν, νίκη ἔστω καὶ μὴ ὀλοκληρωμένη στὸ ὕλικο ἐπίπεδο, ἀφοῦ τουλάχιστον ἡ ρύθμιση τῶν ἡμερομισθίων τῆς ἀπεργίας (ἀπὸ τὰ πράγματα οὐσιαστικὸ αἶτημα τῶν ἀπεργῶν) δὲν ἀποτέλεσε ἀντικείμενο πραγματικοῦ διαλόγου καὶ δὲν φαίνεται μέχρι σήμερα νὰ ικανοποιεῖται. Τὸ κεντρικὸ πρόβλημα ὅμως πού ἐνδιαφέρει τοὺς τραπεζικοὺς, τοὺς ἐργαζόμενους καὶ ὀλόκληρο τὸν ἑλληνικὸ λαὸ δὲν εἶναι τόσο τὸ στεγνὸ ἱσοζύγιο τῶν ὠφελειῶν καὶ ζημιῶν πού συνθέτουν τὸ ὕλικο ἀποτέλεσμα τῆς ἀπεργίας. Ἐνδιαφέρει περισσότερο ζωτικὰ καὶ ἄμεσα νὰ ἐντοπιστοῦν τὰ ἀπώτερα αἷτια τῆς ἀπεργίας, οἱ λόγοι πού τῆς ἔδωσαν τέτοια διάρκεια καί, κύρια,

οἱ προοπτικὲς πού διαγράφονται ὄχι μόνον γιὰ τοὺς τραπεζικοὺς ἀλλὰ καὶ γιὰ ὀλόκληρο τὸ κοινωνικὸ σύνολο. Καὶ τοῦτο γιατί ἡ μεγαλύτερη σὲ διάρκεια καὶ συνέπειες ἀπεργία τῶν τελευταίων χρόνων δὲν εἶναι ξεκομμένη ἀπὸ τὴ γενικότερη πορεία τοῦ τόπου μας, πορεία πού ἔχει ἄμεση σχέση μὲ τὶς ἐπιλογές αὐτῶν πού μᾶς κυβερνοῦν καὶ τὰ συμφέροντα πού ἐξυπηρετοῦν.

ΜΕΣΑ στὰ πλαίσια αὐτὰ οἱ θέσεις πού συγκρούστηκαν στὸ δραματικὸ δεκαπεντάωρο Ἐκτελεστικὸ τῆς ΟΤΟΕ στίς 21-22 Φλεβάρη (36ῃ καὶ 37ῃ μέρα τῆς ἀπεργίας) ἔχουν ἀναμφίβολα τὴ ση-

μασία τους, ἰδιαίτερα σ' ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν πορεία καὶ ἐξέλιξη μελλοντικῶν ἀγώνων. Θὰ ἦταν ὅμως λάθος νὰ ἀναζητηθοῦν στὸ Ἐκτελεστικὸ αὐτὸ σπέρματα διάσπασης τῆς ἡγεσίας. Οἱ δύο ἀντιλήψεις πού ἀντιπαρατέθηκαν (συνέχιση τῆς ἀπεργίας μὲ προϋποθέσεις καὶ ἄμεση ἀναστολή) εἶχαν τὰ ἐπιχειρήματά τους. Ἐὰν ὑπάρχει βασικὸ λάθος στὴν πλευρὰ πού ὑποστήριξε τὴν ἀναστολή, τὸ λάθος ἔγκειται στὸ ὅτι δὲν βγήκε μπροστὰ στοὺς ἄμεσα ἐνδιαφερόμενους, δηλαδὴ στοὺς 10.000 ἀπεργοὺς πού ἦταν συγκεντρωμένοι στὴν ὁδὸ Σίνα τὸ μεσημέρι τῆς Παρασκευῆς 22 Φλεβάρη καὶ νὰ ἐξ-

Οἱ 35.000 τραπεζοῦπάλληλοι τῆς χώρας μας δουλεύουν 39 ὥρες τὴ βδομάδα σὲ 1.000 περίπου ὑποκαταστήματα 29 τραπεζῶν, ἑλληνικῶν καὶ ξένων. Τὸ 80% ἔχει ἀποδοχὲς καθαρὲς κάτω ἀπὸ 25.000 δρχ. τὸ μῆνα. Οἱ χώροι δουλειᾶς ξεκινοῦν ἀπὸ γιγαντιαῖες συγκεντρώσεις ἐργαζομένων κάτω ἀπὸ μιά σκέπη, ὅπως στὸ Κεντρικὸ Κατάστημα τῆς Τραπεζῆς Ἑλλάδος στὴν Ἀθήνα πού μέσα στὸ τετράγωνο πού περικλείεται ἀπὸ τὴν Πανεπιστημίου, Σταδίου, Ὁμήρου καὶ Ἐδ. Λῶ, στεγάζονται 2.200 ὑπάλληλοι, καὶ καταλήγουν σὲ ὀλιγομελεῖς ἢ μονομελεῖς θυρίδες καὶ ἀνταλλακτήρια στοὺς Εὐζώνους ἢ τὸν Ἑβρο. Σχεδὸν τὸ 100% τῶν τραπεζοῦπαλλήλων εἶναι συνδικαλισμένοι. Συνδικαλιστικὰ ὁ κλάδος αὐτὸς ἐργαζομένων ἐκφράζεται ἀπὸ 32 συλλόγους, πού οἱ πρόεδροί τους ἀπαρτίζουν καὶ τὸ Ἐκτελεστικὸ Συμβούλιο (Διοίκηση) τῆς Ὁμοσπονδίας τους. Τόσο τὰ πρωτοβάθμια συνδικαλιστικὰ ὄργανα (σύλλογοι) ὅσο καὶ τὸ δευτεροβάθμιο (ΟΤΟΕ) εἶναι πανελληνίου χαρακτῆρα πού σημαίνει ὅτι μποροῦν μὲ ἀπόφαση τῶν Διοική-

σεῶν τους, χωρὶς συνέλευση, νὰ κηρύξουν ἀπεργία. Στὸ Ἐκτελεστικὸ Συμβούλιο τῆς ΟΤΟΕ οἱ ψήφοι κάθε προέδρου εἶναι ἀνάλογοι μὲ τὴ δύναμη μελῶν τοῦ συλλόγου του. Π.χ. ὁ Σύλλογος Ὑπαλλήλων Ἑθνικῆς Τραπεζῆς διαθέτει 19 ψήφους, ὁ Σύλλογος Ὑπαλλήλων Τραπεζῆς Ἑλλάδος 6 ψήφους, ἐνῶ σύλλογοι μὲ δύναμη μικρότερη ἀπὸ 500 μέλη διαθέτουν μίαν μόνον ψήφο. Εὐνόητο εἶναι ὅτι στὸ Ἐκτελεστικὸ Συμβούλιο τῆς ΟΤΟΕ βαραινουν σημαντικὰ οἱ θέσεις (καὶ οἱ ψήφοι) τῶν λεγομένων «τεσσάρων μεγάλων» τραπεζῶν: Ἑθνικῆς (11.000 ὑπάλληλοι), Ἐμπορικῆς (5.000 ὑπάλληλοι), Ἑλλάδος (4.000 ὑπάλληλοι) καὶ Ἀγροτικῆς (4.500 ὑπάλληλοι).

Ὁ συντάκτης τοῦ ἀρθροῦ Θ. Παπαμάργαρη ἐκλέχτηκε τὸ Γενάρη τοῦ '76, πρόεδρος τοῦ Συλλόγου Ὑπαλλήλων τῆς Τραπεζῆς Ἑλλάδος. Ἐπανεκλέχτηκε τὸ '77 καὶ τὸ '79. Ἀπὸ τὸ 1976 ἐκλέχτηκε καὶ πρόεδρος τῆς ΟΤΟΕ, θέση ἀπὸ τὴν ὁποία παραιτήθηκε τὸ Μάρτη τοῦ '79.

ηγήσει τις θέσεις της. Ή, εναλλακτικά, νά ζητήσει από τους απεργούς της Έθνικς και της Αγροτικής (πού οι πρόεδροί τους υποστήριξαν την αναστολή) τό ίδιο απόγευμα νά εκφράσουν τη θέλησή τους, σέ συγκροτημένη μορφή έκτακτης συνέλευσης, έτσι ώστε τό Σάββατο 23 Φλεβάρη νά μπορούν, οι ίδιοι εκπρόσωποι των δύο αυτών ζωτικών γιά την απεργία χώρων, νά εκφράσουν στο Έκτελεστικό άποψη πού θά ήταν κατά τεκμήριο ορθότερη, αφού θά είχε σάν τεκρίγμα την δηλωμένη δούληση της δάσης τους.

ΔΕΝ έγινε κάτι τέτοιο, μέ αποτέλεσμα μετά την άποχώρηση απ' τό Έκτελεστικό τό πρωί της Παρασκευής 22 Φλεβάρη των εκπροσώπων της Έθνικς και της Αγροτικής (πού σήμαινε από τά πράγματα παθητική συμμετοχή στην απεργία των ισχυρών συνδικαλιστικών μηχανισμών των δύο αυτών χώρων και κατά συνέπεια βέβαιη άποτυχία της απεργίας σέ περίπτωση συνέχισής της) τό Έκτελεστικό της ΟΤΟΕ νά αναγκαστεί νά οδηγηθεί στην αναστολή της απεργίας, τη στιγμή ακριβώς πού ή πλευρά της κυβέρνησης και της εργοδοσίας είχε φτάσει στο έσχατο όριο άντοχής της.

ΑΠΟ μία σκοπιά, μεγαλύτερη σημασία έχει όχι πώς έφτασε τό Έκτελεστικό της ΟΤΟΕ στην αναστολή της απεργίας, αλλά πώς την ξεκίνησε, κύρια σ' ό,τι άφορά τή θεμελιακή του άπόφαση νά συνεχίσει την απεργία παρά τά όποιαδήποτε δάια και άντισυνταγματικά μέσα καταστολής (έπιστράτευση, ασφαλιστικά μέτρα, παραπομπή στη διαιτησία) πού ή κυβερνητική πλευρά θά εφάρμοζε (δπως και τελικά εφάρμοσε την 30ή μέρα της απεργίας). Η θέση αυτή, θεμελιακής σημασίας γιά την παραπέρα πορεία του ελληνικού συνδικαλιστικού κινήματος, ξεκίνησε τόσο από την ανάγκη νά ίκανοποιηθεί ένα βασικό ερώτημα των τραπεζοϋπαλλήλων, όσο και από μία προσεκτική στάθμιση της ανάγκης νά δοθεί επιτέλους γιά λογαριασμό όλων των εργαζομένων μία έμπρακτη απάντηση

στούς μηχανισμούς πού καταδυναστεύουν δεκαετίες τώρα τους Έλληνες εργαζόμενους.

ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑ της δάσης πού αποτέλεσε την άφετηρία της σημαντικής άπόφασης του Έκτελεστικού της ΟΤΟΕ στά μέσα του Γενάρη ήταν «γιατί νά κάνουμε απεργία αν πρόκειται σέ 5 ή 10 μέρες νά σταματήσουμε, επειδή ή κυβέρνηση θά μάς έχει στείλει στη διαιτησία ή θά μάς έχει έπιστρατεύσει». Άφετηρία του ερωτήματος αυτού ήταν οι καντές έμπειρίες του περασμένου καλοκαιριού όταν ή πλειοψηφία του Έκτελεστικού της ΟΤΟΕ, άνέστειλε τις απεργιακές κινητοποιήσεις γιά τό ωράριο ύστερα από την εφαρμογή έπιστράτευσης (11 Ιουλίου '79) και ασφαλιστικών μέτρων (14 Αυγούστου '79) από την πλευρά της κυβέρνησης και της εργοδοσίας. Η διάθεση της δάσης τότε γιά συνέχιση του αγώνα, παρά την έπιστράτευση και τά ασφαλιστικά μέτρα, είχε τις καταβολές της στη στάση πού κράτησε στην απεργία του 1951 όταν σέ αντίστοιχη έπιστράτευση των απεργών τραπεζικών από την τότε κυβέρνηση οι απεργοί έσχισαν τά Φύλλα Άτομικής Προσκήσεως και συνέχισαν τον αγώνα τους. Οι έμπειρίες αυτές δημιουργούσαν τό Γενάρη του '79 έντονες αναστολές στη δάση, που μπορούσαν νά ξεπεραστούν και ξεπεράστηκαν μόνο μέ μία άπόφαση από πλευράς ήγεσίας ότι «θά συνεχίσουμε την απεργία παρά τά όποιαδήποτε κατασταλτικά μέτρα».

ΤΑ ΑΙΤΗΜΑΤΑ μέ τά όποια ξεκίνησε ή απεργία είχαν σχέση βασικά, έξω από τιμαριθμικές αυξήσεις και την άποκατάσταση του συμβατικού ωράριου πού αυθαίρετα άλλαξε ή κυβέρνηση τό περασμένο καλοκαίρι, μέ τό χτύπημα της θεωρίας της «ώριμανσης». Η θεωρία αυτή πού διατυπώθηκε από τό Υπουργείο Συντονισμού τόν Δεκέμβριο του '79 στις διαπραγματεύσεις μέ την ΟΤΟΕ γιά τή συλλογική σύμβαση του 1980, πρόσθετε ότι τά κατακτημένα δικαιώματα των τραπεζικών, όπως και όλων σχεδόν των εργαζομένων, γιά «έσωτερικές» οικονομικές βελτιώσεις πού αποκτώνται μέ την εξέλιξη του μισθωτού είτε σέ συνάρτηση μέ τόν χρόνο ύπηρεσίας του (πολυετία, προσαυξήσεις) είτε σέ συνάρτηση μέ τις οικογενειακές του ανάγκες (οικογενειακά επιδόματα) θά έπρεπε νά συμψηφίζονται μέ τις ετήσιες αυξήσεις του βασικού μισθολογίου, αυξήσεις πού έχουν σχέση μέ την εξέλιξη του τιμαριθμού. Έτσι, αντί του 15% πού ή κυβέρνηση είχε εξαγγείλει αρχές Δεκέμβρη '79 ότι θά έπαιρναν όλοι οι εργαζόμενοι (και οι τραπεζικοί), τό Υπουργείο Συντονισμού δήλωσε στην ΟΤΟΕ ότι γιά τους τραπεζικούς θά ίσχυε τό 11%, γιατί ή «ώριμανση» των τραπεζικών γιά τό 1980 έκτιμιόταν από την κυβέρνηση σέ 4%.

ΕΙΝΑΙ φανερό ότι ή καθιέρωση στην

πράξη της «ώριμανσης» δηλαδή του ούσιαστικού συμψηφισμού μέ τις ετήσιες μισθολογικές αυξήσεις κατακτημένων δικαιωμάτων γιά οικονομική βελτίωση της θέσης των μισθωτών έχει γιά όλους τους μισθωτούς ιδιαίτερη σημασία, γιατί σημαίνει παραπέρα υποδόθμιση του διοικητικού τους επιπέδου. Ο έξαναγκασμός της κυβέρνησης νά εγκαταλείψει τή θεωρία της «ώριμανσης» ύστερα από τόν αγώνα των τραπεζικών άποτελεί σημαντική νίκη όχι μόνο γιά τους τραπεζικούς, αλλά και γιά όλους τους εργαζόμενους. Καί ή νίκη αυτή επιτεύχθηκε τεχνικά από τό γεγονός ότι μέσα από την μονομερή άπόφαση της αναγκαστικής διαιτησίας ή κυβέρνηση όχι μόνο έδωσε αύξηση 15-17% στούς τραπεζικούς, αλλά την έδωσε κύρια μέσω αύξησης του πρώτου προσαυξήματος του μισθολογίου των τραπεζικών κατά 5%, δηλαδή αυξάνοντας τό ποσοστό «ώριμανσης»!

ΤΑ ΑΙΤΗΜΑΤΑ της απεργίας μπορεί νά έξηγούν τό ξεκίνημά της, δέν έξηγούν όμως τή διάρκειά της, ούτε και τό πάθος του αγώνα και την πεισματική έμμονή των τραπεζικών νά τή συνεχίζουν παρά τό τεράστιο ψυχικό και οικονομικό κόστος πού είχε γι' αυτούς. Οι διαστάσεις αυτές έξηγούνται από τή μία μεριά αναλύοντας τις κυβερνητικές προθέσεις κι από την άλλη έπισημαίνοντας τή συνειδητοποίηση των απεργών σχετικά μέ τό βαθύτερο νόημα του αγώνα τους.

Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ύποτίμησε στην αρχή τόν αγώνα των τραπεζικών πιστεύοντας ότι θά εκφυλιστεί ύστερα από 5-10 μέρες. Όταν αντίληφτηκε ότι ή απεργία παρά τις πιέσεις και τις απειλές συνεχιζόταν μέ άμείωτη ένταση, μέ εξαθροωτικές συνέπειες γιά τόν ιδιωτικό τομέα της οικονομίας και μέ αυξανόμενη συνεχώς συμπαράσταση της κοινής γνώμης, των πολιτικών φορέων, και πολλών οργανωμένων κοινωνικών ομάδων, έπιχείρησε δάιτη επίθεση χρησιμοποιώντας τόν άντισυνταγματικό νόμο 3239 του 1955 περί ύποχρεωτικής διαιτησίας, κάνοντας ταυτόχρονα διαδοχικές ύποχωρήσεις. Έγκατέλειψε αρχικά τό δόγμα του «δέν συζητάμε μέ απεργούς», στη συνέχεια μέσα από τή διαιτησία πέταξε στο καλάθι των άχρήστων τή θεωρία της «ώριμανσης» κινητοποιώντας ταυτόχρονα τους άντισυλλόγους έπιστημονικού προσωπικού μέσα στις τράπεζες και έξαναγκάζοντας τις πειθήνιες σ' αυτήν ήγεσίες τους νά «υπογράψουν» χωριστές συλλογικές συμβάσεις γιά νά σπάσουν τόν αγώνα. Όταν όλα αυτά απέτυχαν, ύποχρεώθηκε νά κάνει τή μεγαλύτερη γι' αυτήν παραχώρηση άποκαθιστώντας στις τράπεζες τό παλιό συμβατικό ωράριο, κάτι πού σύμφωνα μέ έπανελημμένες δηλώσεις εκπροσώπων της θά μπορούσε νά γίνει «μόνο αν έπεφτε ή κυβέρνηση».

ΤΟ ΒΑΘΥΤΕΡΟ ύπόστρωμα της συλλογικής κυβερνητικής έμμονής στη σύγ-

ΤΖΩΡΤΖ ΟΡΓΟΥΕΛ

ΦΟΡΟΣ ΤΙΜΗΣ
ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΛΟΝΙΑ

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ

Κιάφας 3, Άθήνα, τηλ. 3639980

κρουση μέ τους τραπεζοϋπαλλήλους θά πρέπει νά αναζητηθεί στά σχέδια σημαντικών κυβερνητικών κύκλων καί ισχυρών παραγόντων του ντόπιου καί ξένου κεφαλαίου γιά «ανάμειξη» καί «εξουχρονισμό» του έλληνικού τραπεζικού συστήματος. Τά σχέδια αὐτά αποτελοῦν οὐσιαστικά προπέτασμα καπνοῦ γιά τή μετατροπή του έλλαδικου πιστωτικοῦ χώρου σέ διεθνές χρηματιστικό κέντρο, πού θά δρᾷ ἀνενόχλητο ἀπό ἐσωτερικούς περισπασμούς κι ἐλέγχους σάν προγεφύρωμα του διεθνούς τραπεζικοῦ κεφαλαίου στήν προσπάθεια διείσδυσής του στόν εὐαίσθητο γεωπολιτικό χώρο τῆς Μεσογείου, τῆς Ἀφρικῆς καί τῆς Δυτικῆς Ἀσίας. Ἡ ἐπιτυχία μιᾶς τέτοιας προσπάθειας προϋποθέτει τή «λιβανοποίηση» του έλληνικοῦ τραπεζικοῦ συστήματος καί τήν ὑπαρξή μιᾶς τραπεζοϋπαλληλικῆς δομῆς, πού θά εἶναι πρόθυμη νά παίξει τόν ρόλο αὐτό. Προϋποθέτει δηλαδή σέ τελευταία ἀνάληψη τήν ἐξουθένωση του τραπεζικοῦ συνδικαλιστικοῦ κινήματος, πού ἀποτελεῖ τό κύριο ἐμπόδιο στά σχέδια αὐτά.

Ἡ ΣΥΝΕΙΔΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ἀπό πλευρᾶς ἀπεργῶν τῆς εὐρύτερης σημασίας του ἀγῶνα τους γιά τήν ὑπόσταση τῶν πιό ζωτικῶν συμφερόντων ὄχι μόνο τῶν δικῶν τους, ἀλλά καί ὁλόκληρου του ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἐξηγεῖ τήν πεισματική τους ἐμμονή σ' ἕναν ἀγῶνα 39 ἡμερῶν πού ἡ ἔνταση καί ἡ ἔκτασή του ὑπῆρξε καθολική καί συγκλονιστική ἀκόμη καί μέ τά μέτρα ἐνός κλάδου πού ἔχει παράδοση σκληρῶν καί μακροχρόνιων ἀγῶνων. Καί σ' αὐτήν ἀκριβῶς τή συνειδητοποίηση πού ἰσχυροποιήθηκε ἀκόμη πιό πολύ μετά τόν ἀγῶνα, βρίσκεται τό μεγάλο κέρδος τῆς ἀπεργίας.

Οἱ ΠΑΡΑΠΑΝΩ παράγοντες δίνουν καί τό πλαίσιο τῆς παραπέρα προοπτικῆς. Ἄν ἡ πλευρά τῆς κυβέρνησης (λέμε κυβέρνηση γιατί οἱ διοικήσεις τῶν τραπεζῶν οὐσιαστικά δέν παίζουν κανένα ρόλο) δέν μπορεῖ νά ἐπιβληθεῖ νά ἀναθεωρήσει στά σχέδιά της γιά «λιβανοποίηση» του έλληνικοῦ τραπεζικοῦ συστήματος τότε θά πρέπει νά περιμένουμε στό ὄχι μακρινό μέλλον ἀγῶνες πιό σκληρούς ἀκόμη κι ἀπό τήν ἀπεργία τῶν 39 ἡμερῶν. Τό ἐπίκεντρο αὐτῆς τῆς φοράς δέν θά εἶναι ἡ «ὥριμανση» ἡ τό ὥριμο. Ἐφ' ὅσον «λιβανοποίηση» σημαίνει, οὐσιαστικά, κατακερματισμό καί συρρίκνωση κατὰ κύριο λόγο τῆς Ἐθνικῆς Τράπεζας καί τῆς Ἀγροτικῆς, μέ ἀμέσως ἐπόμενο στόχο τήν «ἀνδρεαδοποίηση» τῆς Ἐμπορικῆς, εἶναι βέβαιο ὅτι τό κεντρικό σημεῖο τῆς μελλοντικῆς σύγκρουσης θά εἶναι ἡ τοποθέτηση του προβλήματος στή βάση του «ποῖός διαφεντεύει αὐτόν τόν τόπο». Καί τότε οἱ κυβερνῶντες δέν θά ἔχουν νά κάνουν μόνο μέ 35.000 ἀπεργούς τραπεζικούς, ἀλλά μέ περισσότερους, πολύ περισσότερους ἀπό ὅ,τι μποροῦν νά φανταστοῦν...

αποχωρησεις και διαγραφες απο το ΚΚΕ και την ΚΝΕ

Οἱ ἀπόψεις
τῶν διαφωνούντων,
ἡ σημασία τῆς ἀποχώρησης
καί
ἡ πολιτική οἰκειοποίησή της

ΕΚΑΤΟΝΤΑΔΕΣ μέλη καί στελέχη του ΚΚΕ καί τῆς ΚΝΕ, μετά ἀπό μιᾶ διαδικασία συζητήσεων κατάληξαν νά συνθέσουν καί νά γενικεύσουν τίς ἐμπειρίες τῆς μέχρι τώρα πολιτικῆς τους δράσης, νά διατυπώσουν τίς διαφωνίες τους μέ τό ΚΚΕ καί νά τίς καταγράψουν στό κείμενο πού ἀκολουθεῖ.

ΧΩΡΙΣ νά διεκδικεῖ ὅτι ἀποτελεῖ μιᾶ νέα πλατφόρμα, πού ἀπαντᾷ σέ ὅλα τά προβλήματα καί χωρίς νά εἶναι μιᾶ κωδικοποιημένη ἀποτύπωση ταυτιζόμενων ἀπόψεων, τό κείμενο ἐρχεται νά βγάλει στήν ἐπιφάνεια προβλήματα πού ἡ ἡγεσία του ΚΚΕ προσπαθεῖ μέ κάθε τρόπο νά τά ἀψηφίσει ἀπό τήν ὀπτική τῶν ὁπαδῶν τῆς.

Ἡ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ καί δημοσιοποίηση τῶν ἐμπειριῶν καί τῶν ἀπόψεων, ὅσων βρέθηκαν ἠθελήμενα ἢ ἀναγκαστικά ἐκτός ΚΚΕ, ἀκριβῶς ἐπειδὴ δέν δέχτηκαν αὐτή τήν ἀπόψη, ἀποκτᾷ σήμερα μιᾶ σημασία, πολύ μεγαλύτερη ἀπό τίς ἀριθμητικές διαστάσεις τῶν ὑπογραφῶν πού τή συνοδεύουν. Ὅχι μόνο γιατί εἶναι ἡ πρώτη φορά, (μιλάμε γιά τόν καιρό τῆς μεταπολίτευσης), πού μιᾶ δημιουργημένη ἀπό τό μέσα πολιτική ἀντίθεση πρὸς τό ΚΚΕ διατυπώνεται συλλογικά καί ἀποπέμπει ἐκ τῶν προτέρων τίς ἐτοιμες ἐρμηνείες τῆς «ἀτομικῆς χρεωκοπίας».

ἈΛΛΑ γιατί ἐρχεται σέ μιᾶ στιγμή πού ὄχι μόνο τό ΚΚΕ μά καί συνολικά ἡ παραδοσιακή ἀριστερά περνᾷ ὅλο καί περισσότερο στή θέση του θεατῆ τῶν ἀδιεξόδων τῆς σημερινῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας, ἀδυνατώντας

νά ἀνταποκριθεῖ στίς ἀπαιτήσεις του ξεπεράσματός τους, ἴσως ἐπειδὴ ποτέ δέν ἀσχολήθηκε ἡ δέν ἀπάντησε πειστικά μέχρι σήμερα στά μεγάλα ἐρωτήματα, πού τό κείμενο καταγράφει.

Μ' ΑΥΤΗ τήν ἐννοια τό κείμενο δέν ἀφορᾷ μόνο τό ΚΚΕ οὔτε ἐξαντλεῖται στό ἐπίπεδο τῆς καταγγελίας του ἡγετικοῦ ἀπαράτ. Ἐρχεται νά προστεθεῖ στίς θασανιστικές ἀναζητήσεις τῶν Ἑλλήνων ἀριστερῶν, πού δέν ἀνέχονται πιά νά θαυμάζουν τήν ὑπαρκτή ἐκδοχή τῶν ἰδανικῶν τους περιμένοντας τή δική τους σειρά, καί νά ἐπαναπαύουν τή συνειδησή τους στό εὐκλεές παρελθόν, ἀποστρεφόμενοι τίς ἐπώδυνες διαψεύσεις του παρόντος.

ΤΟ «ΑΝΤΙ» δημοσιεύει αὐτό τό κείμενο ἐξυπηρετώντας ἐμπρακτα τή μεγάλη κι ἀνικανοποίητη ἀνάγκη τῆς ἑλληνικῆς ἀριστερᾶς: τόν ΔΙΑΛΟΓΟ. Τόν διάλογο, πού δέν ὑπάγεται στόν καταμερισμό τῶν καθηκόντων τῆς κάθε κομματικῆς «διαφώτισης», ἀλλά ἀποτελεῖ οὐσιαστική καί εὐκρινή προσπάθεια νά διερευνηθοῦν τά ζητήματα πού ἡ ἱστορική της παρουσία ἔχει συσσωρεύσει καί ἡ σημερινή πραγματικότητα πολλαπλασιάζει.

ΒΕΒΑΙΑ ἕνας τέτοιος διάλογος προκαλεῖ πάντα τριγμούς στίς εὐπαθεῖς ἰσορροπίες τῶν πολιτικῶν κατεστημένων τῆς Ἀριστερᾶς, ἀλλά εἶναι καιρός πιά νά ἀρχίσει νά φανερώνεται ἡ ψαθυρότητα πολλῶν μύθων, πού ἔχουμε συνηθίσει νά τούς θεωροῦμε πέτρινους.

Τό «ΑΝΤΙ» ἐκτός ἀπό τό κείμενο μέ τίς ὑπογραφές πού εἶχαν μαζευτεῖ μέχρι τίς 11-3-80, δημοσιεύει μιάν ἀνάλυση του συνεργάτη μας ΧΡ. ΚΥΡΙΑΖΗ σχετική μέ τήν ἀντιμετώπιση του «κειμένου» ἀπό τόν πολιτικό τύπο καί ἕνα ἄρθρο του ΣΤ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΥ, πού συγκαταλέγεται στούς ὑπογράφοντες.

‘Η πολιτική μας διαφωνία μέ τό ΚΚΕ...

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Γιά πολύ καιρό ή μοίρα τής πολιτικής διαφωνίας στό ΚΚΕ ήταν μία:

‘Η σιωπή.

Σήμερα ένα καινούργιο στοιχείο έρχεται νά προστεθεί στά πολιτικά πράγματα τού τόπου. Είναι ή φωνή αὐτῶν πού ή πολιτική τους διαφωνία τούς έφερε έξω από τό κόμμα, πού κάποτε συμπύκνωνε τά ιδανικά καί τίς πολιτικές τους προσδοκίες.

‘Η έπιλογή τής στιγμής δέν είναι τυχαία.

Σέ μιά σειρά εξέλιξεις στά μαζικά κινήματα, στήν πορεία διαμόρφωσης τῶν πολιτικῶν πραγμάτων βλέπουμε ν’ ἀντανακλώνται οἱ αἰτίες καί οἱ λόγοι τής δικῆς μας διαφωνίας. ‘Επιδεδαιώνεται ή σύγκρουση τῶν ἀναγκῶν τής εποχῆς μέ τήν κομματική θεωρία καί πολιτική.

Σήμερα δέν ἐπιτρέπεται πιά νά σωπαίνουμε. Πρέπει νά μιλήσουμε παίρνοντας τήν εὐθύνη τῶν πολιτικῶν μας ἀπόψεων ἀπέναντι στά γενικότερα προβλήματα πού ἀντιμετωπίζει τό λαϊκό κίνημα.

Οἱ συνθήκες ἐπιβάλλουν νά δοῦν ὁ κόσμος τής διαφωνίας ἀπό τό περιθώριο, πού τόν ὁδηγεῖ ή σιωπή. Νά κάνει ξεκάθαρο ὅτι δέν σκοπεύει στήν πολιτική του ἀποστράτευση. ‘Εκτιμώντας, χωρίς νά διαγράφει, τίς ἐμπειρίες τής συμμετοχῆς στό ΚΚΕ, νά συμβάλει ὡριμα, νηφάλια μέσα ἀπό μιά ἐποικοδομητική συζήτηση, χωρίς κανένα πλέγμα «ἐκδίκησης», χωρίς κανένα ἀντι-ΚΚΕ μένος, ἀλλά καί χωρίς τήν φιλοδοξία ἐμφάνισης σάν κάποιας καινούργιας «πρωτοπορίας», νά φωτιστεῖ, μέσα κι ἀπό τήν προσωπική του μαρτυρία, ή πραγματική κατάσταση τού πλέον «ἀκμαίου» φορέα τής ἐλληνικῆς ‘Αριστεράς.

Δέν μάς διαφεύγει πώς ἀν σήμερα ἐμεῖς διαλέγουμε τό δρόμο τής ἀνοικτῆς κριτικῆς, ἕνας ὁλόκληρος κόσμος πού προβληματίζεται καί διαφωνεῖ παραμένει στό ΚΚΕ, ἐλπίζοντας στήν ἀλλαγὴ στοιχείων τῆς φυσιογνωμίας του ή στή δυνατότητα τῆς «ἀπό τά μέσα» συμβολῆς στό ξεπέρασμα τῶν ἀδιεξόδων του.

Αὐτοὶ ὅλοι ἔχουν τή δική τους θέση στό διάλογο καί τήν κριτική πού ἀνοίγεται.

Γνωρίζουμε δέδαια ἀπό τώρα καί τίς πιθανές κομματικές ἀντιδράσεις. «Πρόθυμη ή φιλοξενία καί ή ὑποδοχή τῶν ἀποψέων μας ἀπό τόν ἀστικό τύπο». Πριμοδότηση, ἔστω καί ἀθέλητα, τῶν θέσεων πού προπαγανδίζει ὁ «ταξικός ἐχθρός».

Γνωστά ἐπιχειρήματα «παλαιότατων χαλεπῶν καιρῶν», ἀνίκανα ὅμως σήμερα νά στομώσουν τήν ἐπιτακτική ἀνάγκη συζήτησης καί υπεύθυνης κριτικῆς ἀντιμετώπισης τῶν καιρῶν ἰδεολογικῶν καί πολιτικῶν προβλημάτων, πού ή κομματική πρακτική προσπαθεῖ νά τά κρατήσει στήν ἀφάνεια.

Γιατί ποῖος μπορεῖ νά ἰσχυριστεῖ πώς ή συζήτησή τους πρέπει νά θυσιαστεῖ στό ἀξέπέραστο φράγμα σιωπῆς τῶν ἐντέπων τού ΚΚΕ. τό φράγμα πού ή δομή του ἐπιβάλλει ἀνάμεσα στήν ἡγεσία καί στή βάση, στήν ὁργάνωση καί στά μέλη, στούς ἐργαζόμενους καί στό κόμμα;

Στό ὄνομα ποιᾶς σκοπιμότητας μπορεῖ κανεῖς νά σωπαίνει σέ ζητήματα πού ή φυσιολογική τους θέση συζήτησης θά ἦταν στό ἐσωτερικό τῶν ὁργανώσεων, στόν τύπο ἀλλά καί στόν κόσμο τῆς ‘Αριστεράς, ἐνταγμένο καί ἀνένταχτο, μέσα στή δοκιμασία τους στό μαζικό κίνημα;

Λέμε ἀνοιχτά: ‘Εμεῖς πιστεύουμε πώς τήν καλύτερη ὑπηρεσία στήν ἀντίδραση καί στούς ἀστικούς μηχανισμούς τήν προσφέρουν αὐτοί, πού δέν βοηθοῦν νά ἀκούγεται ή ἐνδοαριστερή κριτική, πού ἀποπέμπουν ὁποιαδήποτε ἀπόπειρα γιά διάλογο καί συζήτηση, πού ἰσοπεδώνουν καί καταδικάζουν κάθε προσπάθεια κριτικῆς ἀντιπαράθεσης γύρω ἀπό τά ζητήματα, πού ἀφοροῦν ὄχι μόνο τό ΚΚΕ, ἀλλά καί ὁλόκληρο τόν κόσμο τῆς ‘Ελληνικῆς ‘Αριστεράς, πού τελικά ἀφοπλίζουν τό κίνημα ἀπ’ τή δυνατότητα νά κρίνει καί νά δημιουργεῖ συνειδητά τήν ἱστορία του.

Αὕτη ή πεποίθηση μᾶς ἐπιτρέπει καί μᾶς ὑποχρεώνει νά προχωρήσουμε ἔχοντας σάν ὁδηγό κύρια τή διαπιστωμένη ἀπό τήν καθημερινή μας ἐμπειρία πράξη καί φυσικά χωρίς φιλοδοξία θεωρητικῆς ἐξάντλησης τῶν ζητημάτων.

ΤΟ ΚΚΕ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΗΝ ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΥ

Δέν θά πρωτοτυπήσουμε στή διαπίστωση ὅτι ή ἐλληνική κοινωνία δορίσκεται σήμερα σέ ὁλόπλευρη κρίση. Τά σημάδια τῆς προδᾶλλον ἀνάγλυφα ἀπ’ ὅλες τίς πλευρές τῆς κοινωνικῆς καί πολιτικῆς ζωῆς τού τόπου. Δέν εἶναι μόνο τά «καυτά» κοινωνικά προβλήματα τῆς χώρας, ή ἐντενόνμενη οἰκονομική κρίση, τά ἀδιέξοδα σέ μιά σειρά θέματα ἐσωτερικῆς καί ἐξωτερικῆς πολιτικῆς, πού σηματοδοτοῦν αὐτήν τήν κρίση. Εἶναι καί τά γενικότερα δομικά προβλήματα, πού ἀντιμετωπίζει ὁ καπιταλιστικός κόσμος στό σύνολό του. ‘Ακόμα, ή κρίση ἰδεολογίας καί πολιτικῆς ἐπιδεδαιώσεως τῶν κυρίαρχων τάξεων.

‘Υπάρχει διέξοδος ἀπ’ αὐτήν τήν κατάσταση;

Τό σημεῖο αὐτό γίνεται πραγματικό στανροδρόμι. Λυδία λίθος, πού πάνω της κρίνεται ή φερεγγυότητα τῆς πολιτικῆς τού κάθε κόμματος. Φυσικά οἱ δυνάμεις τού ἀστισμοῦ προσπαθοῦν νά περιορίσουν τή διέξοδο στήν ἐναλλαγή διάδοχων πολιτικῶν σχημάτων στά πλαίσια τού συστήματος.

Τήν ἴδια στιγμή, καί ἐνῶ ἐμφανίζονται νέα κοινωνικά κινήματα καί νέες διαστάσεις τῶν μαζικῶν ἀγώνων, οἱ δυνάμεις τῆς ‘Αριστεράς παρουσιάζονται χωρίς τή δυνατότητα προβολῆς μιᾶς ἀποτελεσματικῆς ἐναλλακτικῆς προοπτικῆς. Μέσα σ’ ἕνα τέτοιο πλαίσιο, πού τό χαρακτηρίζει ή ἀνάδειξη καινούργιων κοινωνικῶν αἰτημάτων καί ή ἀναζήτηση λύσεων, σέ πολλά ζητήματα διαφορετικῶν ἀπ’ αὐτά, πού προσφέρει ή ἐμπειρία τῶν χωρῶν τῆς «ἔταρκτου σοσιαλισμοῦ», ὁ πολιτικός λόγος τῆς ‘Αριστεράς ἔχει χάσει μεγάλο μέρος τῆς πειστικότητάς του.

‘Ιδιαίτερα τό ΚΚΕ, παρ’ ὅλο πού καταδικάζει τίς προσπάθειες ἀναγωγῆς τού προβλήματος στήν ἐναλλαγή διάδοχων πολιτικῶν σχημάτων, ταυτόχρονα δέν εἶναι σέ θέση νά ἐγγυηθεῖ μιά ἄλλη προοπτική, πού νά ἀνταποκρίνεται στίς σύγχρονες ἀνάγκες τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας. Μιά σειρά στοιχεῖα, πού συγκροτοῦν τήν πολιτική ὁργανωτική καί ἰδεολογική του φυσιογνωμία, φανερώνουν τήν ἀδυναμία του αὐτή.

Σ’ αὐτά τά στοιχεῖα θ’ ἀναφερθοῦμε μέ ὁδηγό κύρια τήν πολιτική του πράξη καί παίρνοντας ὑπ’ ὄψη τή σχετική ἀνακτιστοχία, πού πολλές φορές ἐκδηλώνεται ἀνάμεσα στίς ἐξαγγελίες καί στήν πραγματικότητα, στή φρασολογία καί στήν πο-

λιτική του.

ΠΟΙΑ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΚΚΕ

Στίς συνθήκες που διαμορφώθηκαν μετά την πολιτική αλλαγή, τό ΚΚΕ, νόμιμο πιά, πρόβαλε σά «συνεχιστής» τών επαναστατικών παραδόσεων του λαϊκού κινήματος. Σάν κάτι που συμπύκνωνε τήν ανάμνηση παλιών ήρωϊκών κειμηλίων μπλεγμένων μέ μιά ιστορία ήττας, απογοητεύσεων καί κατακερματισμού, που φρόνιμα οί αίτιες της άνάγονταν αποκλειστικά στους άγγλοαμερικάνους ιμπεριαλιστές, στήν κούραση τών παλιών άριστερών, στή φθορά τών συνειδήσεων από τό καθεστώς της Δεξιάς.

Ο σημαντικός αριθμός πρωτοπόρων αγωνιστών, μέ έντονη τή συμμετοχή τών φοιτητών, που προσχώρησε στίς γραμμές του τά τελευταία χρόνια της δικτατορίας, του προσέδωσε μεταδικτατορικά νέα αγωνιστική αύγλη.

Ολ' αυτά στήριξαν μιά πορεία, όπου μέσα από μιά σημαντική οργανωτική δραστηριότητα καί ένα πολιτικό λόγο βασισμένο στήν πιο έντονα αντιπολιτευτική φρασεολογία, οδήγησαν τό ΚΚΕ σέ ποσοτική άνοδο καί του επέτρεψαν νά πάρει τήν πιο σημαντική θέση στο χώρο της παραδοσιακής Άριστερας.

Σήμερα, οί απταπάτες δέν μπορούν νά συντηρηθούν, ούτε ο μύθος νά καλύπτει τήν πραγματικότητα. Η έμπειρία έξι χρόνων νόμιμης δράσης έδειξε τήν πολιτική του ανεπάρκεια. Χαρακτηριστική ή αδυναμία του νά στηρίξει τήν πολιτική του σέ οποιαδήποτε συγκεκριμένη άνάλυση της σημερινής ελληνικής πραγματικότητας.

Τό 10ο Συνέδριο μίλησε γιά γενικές επαναστατικές άρχές καί προσεχή «παλλαϊκά κράτη». Προπαγάνδισε άμεσους στόχους καί οικονομικές διεκδικήσεις, διατύπωσε μιά σειρά ευχών, αλλά μέ τό μόνο που δέν άσχοληήθηκε ήταν ή ουσιαστική άνάλυση της σύγχρονης διαμόρφωσης του καπιταλισμού στή χώρα μας, οί σημερινές μορφές άστικών κοινωνικών σχέσεων, ή εκσυγχρονισμένη σέ πολλούς τομείς παρουσία του καθεστώτος, οί θεσμοί καί οί μηχανισμοί του, ή συγκεκριμένη προβολή εναλλακτικών λύσεων καί ή πειστική επαναστατική στρατηγική.

Πώς μπορεί νά περιγραφεί ή ουσία της πολιτικής του ΚΚΕ; Αιτή πηγάζει από μιά ξεπερασμένη στρατηγική αντίληψη ότι ή πραγματοποίηση της αλλαγής «θά είναι έργο δυνάμεων που θά συγκεντρώνονται μέ βάση τά άμεσα οικονομικά καί πολιτικά ζητήματα». Οί δυνάμεις αυτές τών «συνειδητοποιημένων» θά συγκεντρώνονται καί θά προετοιμάζονται ώστε μιά μέρα που «ο ήλιος θά λάμψει», νά καταλάβουν τήν εξουσία.

Αιτή ή στρατηγική αντίληψη συνδέεται μέ τήν έλλειψη οποιοδήποτε προσανατολισμού σέ θεατές δομικές αλλαγές τέτοιες, που νά θίγουν τήν ουσία τών θεσμών, νά υπερβαίνουν τά όρια άνοχής της άρχουσας τάξης, νά συνδέονται μέ τήν επαναστατική προοπτική, σέ συνδυασμό μέ τήν ανάπτυξη μαζικών κινημάτων, φορέων της επαναστατικής αλλαγής.

Η επαναστατική αλλαγή περιορίζεται σέ άποτέλεσμα αλλαγών αποκλειστικά στήν κρατική εξουσία, που τό κόμμα θά τήν καταλάβει «έξ εφόδου».

Σέ ποιά λοιπόν πλαίσια είναι δυνατό νά κινηθεί μιά πολιτική, που πηγάζει από μιά τέτοια συνολική αντίληψη;

Σ' εκείνα μόνο τά πλαίσια τών οικονομιστικών διεκδικήσεων, τών απλών, άμεσων, «καυτών», όπως τό ίδιο λέει, αιτημάτων. Έπιδιώκοντας μέ βάση αυτά τά αιτήματα νά συσπειρώνει τίς μάζες, που δέν τίς θέλει στο προσκήνιο, αλλά που πάντα έπιδιώκει νά αναμένουν μαζί του τήν επαγγελλόμενη μάχη καί τή «μεγάλη μέρα της αλλαγής».

Μιά τέτοια πολιτική, καθλωμένη στα οικονομίστικα πλαίσια, δέν ξεπερνά τό όριο, που θίγει κοινωνικές σχέσεις καί θεσμούς, δέν πολιτικοποιεί σ' αυτή τή βάση τίς λαϊκές μάζες, δέν προσανατολίζει τους μαζικούς άγώνες εκεί, όπου άμφισβητείται τελικά ή ίδια ή φύση καί ή ουσία του εκμεταλλευτικού κοι-

νωνικού συστήματος.

Ριζικά αντίθετο σέ μιά τέτοια προοπτική πολιτικοποίησης τών μαζικών άγώνων, τό ΚΚΕ αντιλαμβάνεται τήν «πολιτικοποίηση» σά μιά άπλή σύνδεση τών άμεσα οικονομικών ζητημάτων μέ τά γενικά πολιτικά ζητήματα σέ μιά άπλά αντικυβερνητική κατεύθυνση.

Παρακινούμενο από τίς άνάγκες μιάς πολιτικής, που όλα τά αντιπολιτευτικά «ατού της» είναι συγκεντρωμένα στα άμεσα οικονομικά καί πολιτικά ζητήματα, στο βαθμό που θέλει νά ξεχωρίσει σάν ή «άριστερά» από τά υπόλοιπα κόμματα, ώθείται σέ μιά «αδιάλλακτη» αντιπολιτευτική φρασεολογία, που παίρνει τή μορφή «καταστροφολογικής» ρητορείας. Αιτή φαίνεται έντονα στον τύπο του, στίς ανακοινώσεις του, ακόμα καί στα συνθήματά του, σά μιά συνεχής συσώρευση δεινών καί αδόστακτων συνθηκών γιά τίς λαϊκές μάζες, μέ τό χαρακτήρα επιδημίας, όπου παντού καί πάντα τά πράγματα χειροτερεύουν.

Ακόμα όμως κι αιτή τήν επιφανειακά αδιάλλακτη πολιτική τό ΚΚΕ τήν εξαντλεί πάντοτε στα πλαίσια ανακοινώσεων, καταγγελιών ή έστω «προκατασκευασμένων» δημόσιων έκδηλώσεων, μέ τό λαϊκό παράγοντα στο περιθώριο, ύπομονετικό θεατή τών συγκρούσεων του μέλλοντος.

Αν άναρωτηθούμε ποιές είναι οί μάχες όπου συγκεντρώνει στα μεσοδιαστήματα τών εκλογών τό μάξιμουμ τών δυνατοτήτων του, όπου εκθέτει τίς απόψεις του, όπου εκτιμά τίς δυνάμεις του, ή απάντηση έρχεται άβίαστα: Φεστιβάλ. Μαζί τους επέτειοι, γιορτές, έξορμήσεις, καμπάνιες, έκδηλώσεις σέ θέατρα. Καλοοργανωμένες «δημόσιες σχέσεις», όπου οί άνθρωποι πάντα στή γωνία δέν πολιτικοποιούνται, δέν κινητοποιούνται, αλλά βλέπουν, ακούν, χειροκροτούν καί ένδεχόμενα στρατολογούνται.

Ο ύποβιβασμός αυτός του έπίπεδου τών πολιτικών άγώνων δέν είναι τυχαίος. Άντανακλάει τό γεγονός ότι στίς σημερινές συνθήκες τό ΚΚΕ πριμοδοτεί μιά κοινοβουλευτική νοοτροπία καί τακτική πολλές φορές μπροστά στο φάσμα ανάπτυξης μαζικών άγώνων καί κινήματων, που απειλούν νά τό ξεπεράσουν.

Η παραπομπή τών ζητημάτων από τό πεδίο τών μαζικών άγώνων αποκλειστικά στή κοινοβουλευτική πρακτική, ανταποκρίνεται στήν αντίληψη γιά τά μαζικά κινήματα που έχει τό ΚΚΕ σάν ύποδοθητικά καί έλεγχόμενα στοιχεία, που χρησιμοποιούν γιά νά αναδείχνουν τό ρόλο του κόμματος καί νά προωθούν τίς θέσεις του σέ όλα τά έπίπεδα, θέσεις που ποτέ δέν επιτρέπεται νά ύπερβούν.

Καθοριστικός παράγοντας στή διαμόρφωση της πολιτικής του ΚΚΕ είναι οί θέσεις, οί ιδεολογικές καί πολιτικές επιλογές του ΚΚΣΕ. Είτε πρόκειται γιά έσωτερικά ζητήματα της χώρας μας, όπως γιά παράδειγμα τό Αιγαίο καί τό δικαίωμα της Έλλάδας νά έκτεταίνει τά χωρικά της ύδατα σέ 12 μίλια. Είτε πρόκειται γιά διεθνή ζητήματα, όπως ή κατάσταση στήν Άρμενική ή οί εξελίξεις στο Άφγανιστάν. Είτε πρόκειται γιά ζητήματα, που άφορούν τίς ιδιαίτερες έμπειρίες τών χωρών του «ύπαρκτου σοσιαλισμού» (π.χ. τό έπίμαχο ζήτημα γιά τό «παλλαϊκό κράτος»). Είτε πρόκειται γιά διαφορές μέσα στο παγκόσμιο κομμουνιστικό κίνημα, τό ΚΚΕ αποδέχεται άκριτα τίς θέσεις του ΚΚΣΕ.

Έτσι όμως δέν μπορεί νά συγκροτηθεί μιά πολιτική, που νά ξεκινάει από τίς πραγματικές άνάγκες, τίς συγκεκριμένες συνθήκες της ελληνικής πραγματικότητας. Ο μονομερής αυτός ιδεολογικός καί πολιτικός προσανατολισμός διαμορφώνει τό χαρακτήρα ενός κόμματος, που δέν κρίνει, αλλά αποδέχεται, που δέν συζητάει, αλλά ύπακούει. Οικοδομείται μιά άνισότιμη σχέση, που ξεφεύγει από τά πλαίσια της διεθνιστικής αλληλεγγύης. Στα πλαίσια αυτά τό ΚΚΕ ουσιαστικά μεταβάλλεται σέ άπολογητή καί θυνητή της εκάστοτε σοβιετικής πολιτικής. Μέ τήν τραγική συμπλήρωση: Σέ κάθε άπότομη αλλαγή αιτής της πολιτικής, νά βρίσκεται συχνά ύποχρεωμένο, νά άναιρέσει όμόφωνα, ό,τι χθές είχε εγκρίνει όμόφωνα.

Όσο για τις διαφορές απόψεων και τις αντιθέσεις των κομμουνιστικών κομμάτων, αυτές εξαφανίζονται σε μυστηριώδες χωνευτήρι, για να εμφανιστούν ταχυδακτυλουργικά οι ύψωμένες γροθιές και οι γελαστές φυσιογωμίες των ανά τον κόσμο συναδελφωμένων κομμουνιστών.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΚΚΕ ΣΤΟ ΜΑΖΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

Οι συνθήκες που δημιουργήθηκαν με την απομάκρυνση της δικτατορίας, έδωσαν τη δυνατότητα σε λαϊκές μάζες και δυνάμεις εγκλωβισμένες, να περάσουν στο προσκήνιο, αναζητώντας μία δημοκρατική διέξοδο. Η ανάπτυξη εργατικών κινητοποιήσεων, μετά από μακρόχρονη αναγκαστική αδράνεια, πρόσβαλε με μία ζωτικότητα, που υποσχόταν εξελίξεις. Οι αντιδικτατορικές παραδόσεις επενεργούσαν ενισχυτικά σ' αυτήν την κατεύθυνση, ακτινοβολούσαν κύρος, δυνατότητες, προοπτικές.

Σήμερα είναι κοινή ή διαπιστώση, πώς οι προσδοκίες συγκρότησης ενός μαζικού λαϊκού κινήματος δεν επαληθεύτηκαν.

Χαρακτηριστικό είναι, ότι το '79, σε περίοδο δηλαδή ραγδαίας επιδείνωσης των οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων των εργαζόμενων, οι απεργιακοί αγώνες, ακόμα και σε απόλυτους και ένισχυμένους αριθμούς, σημείωσαν κάμψη. Ακόμη έντονότερες είναι οι άρνητικές εξελίξεις στο επίπεδο της ποιοτικής λειτουργίας των μαζικών φορέων και κινήματων.

Ποιές είναι οι αιτίες αυτών των άρνητικών εξελίξεων και της δυσκολίας στην ανάπτυξη των μαζικών κινήματων; Είναι σε πρώτη γραμμή τα ίδια τα εμπόδια, που όρθώνουν οι αστικοί μηχανισμοί, τόσο με μέτρα καταστολής (αυταρχικοί, αντιδραστικοί νόμοι κ.λπ.), όσο και μέτρα, που αποσκοπούν στην απόσπαση της λαϊκής συναίνεσης (κοινωνική πολιτική, αναπροσαρμογή ιδεολογικών σχέσεων κ.λπ.). Από την άλλη όμως μεριά επισημαίνονται και οι ευθύνες των δυνάμεων της αντιπολίτευσης, σε πρώτη γραμμή των «εκπροσώπων της εργατικής φωνής», δηλ. του ΚΚΕ. Αρκεί μία ματιά στην πρόσφατη εξέλιξη των μαζικών αγώνων, για να φανερωθεί ένας άρνητικός ρόλος αυτών των δυνάμεων.

Στό χώρο των εργατικών κινητοποιήσεων το ΚΚΕ, αφού κατάγγειλε και πολέμησε τα εργοστασιακά σωματεία, σαμποτάροντας τη δημιουργία τους σε νευραλγικές επιχειρήσεις, πέρασε κατόπιν στη φαινομενική αποδοχή, αλλά και στην πραχτική τους ύπονόμηση.

Κυνήγησε για μεγάλο διάστημα διοικήσεις και σωματεία σφραγίδες για την από τα μέσα εκπόρθηση του εργατικού συνδικαλισμού. Για να καταλήξει σήμερα να αίωρείται ανάμεσα στο διαχωρισμό από τη ΓΣΕΕ και την αποδοχή της σαν οργανωτικό σχήμα. Στην πορεία των εργατικών αγώνων και διεκδικήσεων ενώ απ' τη μία συγκροτεί και ύπονομευει μαχητικές απεργίες όπως του ΕΔΠ, εργοστασιακών σωματείων όπως ΙΖΟΛΑ, ΜΕΛ, ΜΑΔΕΜ-ΛΑΚΟ, ΠΕΤΣΕΤΑΚΗΣ, απ' την άλλη σπρώχνει τους εργαζόμενους των ελεγχόμενων σωματείων σε 24ωρες πανελλαδικές απεργίες-φιάσκο και έκτονωτικές συγκεντρώσεις στα θέατρα της οδού Ίπποκράτους.

Κι ενώ, σαν αποτέλεσμα μιας τέτοιας στάσης, ή αποτυχία και ή αποθάρρυνση βαραίνει τη συνείδηση των εργαζομένων, στα κομματικά γραφεία γίνονται αγωνιώδεις μαθηματικές πράξεις, ώστε ο αριθμός των απεργών κάθε χρόνο να ξεπερνάει αυτόν του προηγούμενου, για να μπορεί να εμφανίζεται «άνοδοι» την πορεία του εργατικού κινήματος.

Τό φοιτητικό κίνημα «τακτοποιημένο» με τα αντιπροσωπευτικά συνδικαλιστικά του όργανα, υπογράφοντας ανακοινώσεις απ' τα γραφεία της ΕΦΕΕ, θα παρέμενε σε μία κατάσταση «μεταξύ φθοράς και αφθαρσίας», αν ένα κύμα φοιτητικών κινητοποιήσεων, που παρά και ενάντια στη θέληση της «υπεύθυνης» συνδικαλιστικής του ήγεσίας, δεν κατάφερε ν' αναπτυχθεί, τινάζοντας στον αέρα εκλογικά ποσοστά, όργανα, παρατάξεις, για να κατακτήσει την πρώτη σημαντική φοιτητική νίκη στα τελευταία 4 χρόνια.

Απέναντί του οι δυνάμεις του ΚΚΕ, αφού πέρασαν από φάσεις καταγγελίας, προδοκατορολογίας και διασπαστικών αντιπερισπασμών, στο τέλος σύρθηκαν πίσω του, βρίσκοντας μολαυτά τό θάρρος να πανηγυρίσουν τελικά τη φανταστική «επιβεβαίωση της γραμμής τους».

Για να δικαιολογηθεί θεωρητικά ή συγκράτηση των μαζικών αγώνων και ο προσανατολισμός σε χαμηλές μορφές πάλης, χρησιμοποιούνται βολικά θεωρίες της «σταδιακής κλιμάκωσης», θεωρίες περί συμπαράταξης και συμμαχιών, που όμως δεν αντιμετωπίζονται σά διαδικασίες, που προκύπτουν από την άνοδο και τό συντονισμό των αγώνων και διεκδικήσεων, αλλά σά στοιχείο ενός αναγκαίου να διαμορφωθεί σκηηνικού, σά πλαίσια του οποίου τό κόμμα θά μπορεί «κατά δούληση» να διευθύνει την έναρξη και τη λήξη των αγώνων.

Συνολικά τό ΚΚΕ εϋνοεί την ανάπτυξη των αγώνων μόνο, όταν συντελούνται κάτω από τήν ήγεσία και τόν έλεγχο του, σε μία περιορισμένη όμως, τόσο από άποψη στόχων, όσο και μορφών πάλης κατεύθυνση. Αντίθετα αντιπαράτίθεται αποφασιστικά σ' αυτούς, όταν τά μαζικά κινήματα επιλέγουν στόχους και μορφές πάλης, που ξεπερνούν και ανατρέπουν τό πλαίσιο της στρατηγικής και τακτικής του.

Αυτή είναι ή ουσία της στάσης και του ρόλου του ΚΚΕ σήμερα στο μαζικό κίνημα.

Στηρίζεται σε μία ορισμένη αντίληψη της σχέσης κόμματος-μαζών, σά μία σχέση, που, σά πλαίσιά της τό κόμμα παίζει τό ρόλο της από τά πρίν δοσμένης πρωτοπορείας. Τό συνδικαλιστικό κίνημα των εργαζόμενων οφείλει να καθοδηγείται χωρίς διαμαρτυρίες και αντιδράσεις. Καλλιεργώντας σά μέλη του τήν αντίληψη της «πάση θυσία» επιβολής της γραμμής, δημιουργεί συχνά ένα φανατισμό, που αντικαθιστά τήν πολιτική αντιπαράθεση με τήν αντιδημοκρατική αντιμετώπιση, ακόμη και με τή σωματική βία ενάντια σ' αυτούς, που έχουν αντίθετη άποψη. Οι διεκδικήσεις, οι μορφές, ή ένταση και ή εξέλιξη των αγώνων δεν έχουν μία αυτότελή σημασία παρά μόνο σαν διαπραγματευτικά «ατού», για ν' αναδεικνύει τό ρόλο του σά βασικού διαπραγματευτή της εργατικής τάξης σ' όλα τά επίπεδα. Αυτόν τό ρόλο προωθούν τά ήδη ελεγχόμενα από τό ΚΚΕ σωματεία και συνδικαλιστικά όργανα.

Κάτω από τό πρίσμα αυτών των αντιλήψεων, τά μαζικά κινήματα αντιμετωπίζονται όχι σαν πεδία πρωτοβουλίας και δημιουργικότητας των μαζών, αλλά σαν χώροι, που μπορούν να περιχαρακωθούν και να λειτουργούν σαν «ίμάντες μεταδίδας» της κομματικής γραμμής, σά μαζική προέκταση των κομματικών οργανώσεων και σαν προνομιακός χώρος στρατολογιών.

Έτσι, ανάλογα με τήν επιρροή του κόμματος σε συνδικάτα και συλλόγους, ανάλογα με τό αν αυτοί ακολουθούν ή όχι τήν Κομματική γραμμή, ταξινομούνται και κατατάσσονται σε δημοκρατικούς, προοδευτικούς, ρεφορμιστικούς, αντιδραστικούς κ.ο.κ.

Μέ δυσπιστία ή και έχθρότητα αντιμετωπίζει τό ΚΚΕ και μία σειρά καινούργια μαζικά κινήματα, τέτοια όπως τό οικολογικό, φεμινιστικό κ.ά., που εμφανίζονται στίς συνθήκες του αναπτυγμένου μονοπωλιακού καπιταλισμού και που χαρακτηρίζονται σαν «κινήματα κοινωνικής κριτικής».

Γενικότερα όλη ή μέχρι σήμερα πορεία του μαζικού κινήματος έδειξε ότι επίκεντρο των λειτουργικών αδυναμιών του είναι ή παραδίση της αυτονομίας του, για τήν όποία τό ΚΚΕ έχει ιδιαίτερη ευθύνη. Η «κομματικοποίηση», με τήν έννοια της διαμόρφωσης από τά πολιτικά Κόμματα περιχαρακωμένων χώρων κομματικής επιρροής, που αποδιαρθρώνουν τήν εσωτερική συνοχή και τήν ενότητά του.

Διαμορφώνεται έτσι μία κατάσταση, όπου οι βασικές απόφασεις, που τό αφορούν, δεν προκύπτουν μέσα από εσωτερικές ρυθμιστικές διαδικασίες, αλλά παίρνονται έξω από τό ίδιο τό μαζικό κίνημα στίς «κορυφές» των πολιτικών κομμάτων. Έτσι

ἀναπόφευκτα ή διατήρηση τής συνοχής και ή πορεία του εξαρτώνται από τις επιλογές των κομμάτων και τις συγκρούσεις τους.

Ή τόσο πολύτιμη ένότητα του συνδικαλιστικού κινήματος γίνεται υπόθεση, που άφορά αποκλειστικά τις κορυφές των κομμάτων και όχι διαδικασία πρωτοβουλιών και δραστηριοτήτων στη βάση, όπου δοκιμάζεται, κρίνεται και οικοδομείται καθημερινά.

Με αυτόν τον τρόπο, ή ΕΦΕΕ, ΕΣΕΕ, ΔΣ στηρίζονται στις πολιτικές συμφωνίες ΚΚΕ-ΠΑΣΟΚ και όχι στην καταξίωσή τους απ' τις μάξες των φοιτητών. Τά ΣΑΔΕΟ δέν τά άναδεικνύουν έναντιικοί άγώνες και δραστηριότητες των εργαζόμενων στη βάση, αλλά κάποιο συμφωνητικό ΕΣΑΚ-ΠΑΣΚΕ-ΑΕΜ.

Χρειάζεται μήπως, νά προσθέσουμε, ότι συνολικά μία τέτοια αντίληψη και πρακτική άπέναντι στο μαζικό κίνημα ύπονομεύει τήν ανάπτυξή του, φέρνει στο άκέραιο τήν ευθύνη για τά φαινόμενα άδρανοποίησης και γραφειοκρατίας, που κατακλύζουν τά δημοκρατικά συνδικαλιστικά όργανα, ιδιαίτερα όσα μπόρεσε ήδη νά έλέγξει τό ΚΚΕ;

ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

Έκείνο που χαρακτηρίζει τήν ιδεολογική πρακτική του ΚΚΕ είναι ή αντιμετώπιση του μαρξισμού σαν ένα κλειστό σύστημα αιώνιων αλήθειών. Για τήν αυθεντικότητα δέβαια των αναφορών σ' αυτές τις αλήθειες υπάρχουν σοδαρά έρωτηματικά, μία που ή διαστρέβλωση, ή παραχάραξη και ή «κωδικοποίησή» τους κυριαρχεί. Οί όποιες ιδεολογικές άναζητήσεις όριοθετούνται από τήν προσπάθεια νά δικαιωθούν μέ κάθε τρόπο τά πρότυπα του λεγόμενου «έπαρκτου σοσιαλισμού».

Δέν είναι περίεργο ότι τό συντριπτικό δάρος των κομματικών προσπαθειών τόσα χρόνια συνοψίζεται στην άγωνία έξόμνησης τής θεωρητικής σοβιετικής μαρξιστικής συνεισφοράς και άπόδειξης τής διαχρονικής άξίας περικοπών και τσιτάτων.

Και ή κατάληξη: Ή ιδεολογική πρακτική επιδιώκει έτερόφωτη, άντλώντας μαρξιστική αυθεντία μέσα από τά σοβιετικά έγχειρίδια και τις σχολές μαρξισμού τής ΕΣΣΔ.

Άπεμπολείται έτσι κάθε προσπάθεια αυτόχθονης ιδεολογικής παραγωγής μέ κύριο πλαίσιο αναφοράς τήν Έλληνική πραγματικότητα. Χαρακτηριστικό είναι ότι τό ΚΚΕ «Κέντρο Μελέτης και Έρευνας μαρξιστικής», που ύποτίθεται συγκεντρώνει τό δάρος τής θεωρητικής παραγωγής των κομματικών δυνάμεων, ύπολειπεται μακριά από κάθε έννοια έρευνας και ουσιαστικής θεωρητικής συνεισφοράς. Γενικότερα ή ιδεολογική λειτουργία στους κόλπους του ΚΚΕ κινείται μέσα από άξιωματικές αλήθειες, χωρίς ουσιαστικό διάλογο και δυνατότητα διαφωνίας. Ή καχυποψία, ή δυσπιστία, ή έκ των προτέρων άπόρριψη, ή έτικέτα του «διανοουμενισμού», είναι ή άπάντηση σε κάθε προσπάθεια ν' αντιμετωπισθούν επιστημονικά τά ιδεολογικά ζητήματα. Σ' ένα τέτοιο κλίμα οί λιγοστές επιστημονικές δυνάμεις στις γραμμές του άσφυκτιούν.

Ή άνυπαρξία θεωρητικού διαλόγου μέσα στο ΚΚΕ, ό τρόπος που αντιμετωπίζονται και λύνονται τά ιδεολογικά ζητήματα μεταφέρεται άναπόφευκτα και προς τά έξω και χαρακτηρίζει γενικότερα τήν παρέμβαση του στα ζητήματα ιδεολογικής πάλης στην Έλλάδα. Άπέναντι στα σύγχρονα ζητήματα που τροφοδοτούν τή μαρξιστική προβληματική και συζήτηση, τό ΚΚΕ παραμένει «κλειστό» και καχύποπτο.

Κανόνας άπαράβατος ό αποκλεισμός κάθε αντίθετης άποψης. Ή συνειρμός ότι, «αλήθεια είναι ό,τι συμφέρει τό λαό» και δέβαια τό κόμμα ξέρει τήν αλήθεια, λυτρώνει τά έντυπά του από τήν ένόχληση μιάς άλλης γνώμης. Μ' αυτόν τον τρόπο τό ΚΚΕ συμβάλλει άρνητικά στο νά διατηρείται ό μαρξιστικός διάλογος στη χώρα μας πολύ κάτω απ' τις πραγματικές ανάγκες του επαναστατικού κινήματος.

Ή διοικητική αντιμετώπιση των ιδεολογικών ζητημάτων από τό ΚΚΕ κάθε άλλο παρά άπομονωμένο φαινόμενο άποτελεί.

Στό βαθμό που βρίσκει τήν αντίστοιχία του σε φαινόμενα διώξεων και άστυνόμευσης των ιδεών στις χώρες του «έπαρκτου σοσιαλισμού», τά όποια τό ΚΚΕ δέν άποδοκιμάζει, δείχνει ότι συνδέεται βαθύτερα μέ τήν ίδια τήν αντίληψη, που αυτό έχει για τή θέση των ιδεών στην αύριανή σοσιαλιστική κοινωνία.

Ή άδυναμία του ΚΚΕ νά χρησιμοποιήσει τό μαρξισμό σαν εργαλείο μελέτης και παρέμβασης στην Έλληνική πραγματικότητα, τό έμποδίζει νά χαράξει μία μαρξιστική ιδεολογική τομή στις κοινωνικές σχέσεις, που θά βοηθάει τις εργαζόμενες τάξεις νά ξεφύγουν από τά πρότυπα τής μικροαστικής ιδεολογίας και ήθικης, που κυριαρχούν σήμερα. Άντίθετα τό ΚΚΕ όχι μόνο δέν άμφισβήτει από μαρξιστική σκοπιά τή μικροαστική ιδεολογία και ήθική που κυριαρχεί στα λαϊκά στρώματα, αλλά ύποκλίνεται μπροστά της και τήν άναπαράγει.

Άπό τή μία μεριά, τά πριν ένα αιώνα κείμενα του Ένγκελς για τήν «καταγωγή τής οίκογένειας...» στο συρτάρι, κι άπ' τήν άλλη στο προσκήνιο ό καλός κομμουνιστής κι άυστηρός πατέρας, ή μόνιμη και νόμιμη σχέση του νεολαίου, ό φτωχός αλλά τίμιος στη συνδιαλλαγή μέ τό άφεντικό του εργατή, ό πρώτος στα μαθήματα και στον άγώνα μαθητής, που, πάντα σεμνός, δέν άντιμιλά ποτέ στους μεγαλύτερους.

Και στον πολιτισμό; Παρέμβαση του ΚΚΕ εκεί, σημαίνει προώθηση ή άνοχή των μορφών έκφρασης και δημιουργίας ως τό σημείο, που μπορούν νά ύποταχθούν στην πολιτική του θέληση. Φθάνουμε έτσι στην έγγενή δυσπιστία στις νέες μορφές τέχνης. Μας άρκουν οί άπλές και γνωστές φόρμες έκφρασης, μäs άρκει ή κολακεία του λαού και ό «λαϊκισμός», μäs άρκει ακόμα και ό μέτριος ή κακός καλλιτέχνης, άν είναι «στρατευμένος».

Και προστίθεται στα παραπάνω ή επίκληση και χρήση μιάς άκαθόριστης παράδοσης ελληνικής, σε άντιπαράθεση μέ όποιαδήποτε «ξενόφερτη» σύγχρονη δημιουργία. Και ή άπαραίτητη δέβαια λογοκρισία στη δημιουργία, που ξεπερνά ή άντιμάχεται τον κομματικό λόγο.

Και τί μένει; Ή πολιτισμός ό θαυμαστό οργανωτικό σύμπλεγμα φορέων, κινήσεων συλλόγων μαζί, για μία ακόμα φορά, μέ τις δημόσιες σχέσεις των Φεστιβάλ και προ-Φεστιβάλ.

ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΕΣΩΚΟΜΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Οί βασικοί στόχοι τής διάταξης και των λειτουργιών, που επικρατούν στην οργανωτική συγκρότηση του ΚΚΕ δέν είναι άλλοι παρά: α) ή έξασφάλιση τής καθοδηγητικής σταθερότητας και των στελεχικών προτύπων, που κυριαρχούν και β) ή άναπαγωγή, φυσικά, τής δεδομένης κομματικής ιδεολογίας, νοοτροπίας και πρακτικής.

Άρχή οργανωτικής συγκρότησης, μέ βάση τήν όποία διαμορφώνονται οί έσωκομματικές λειτουργίες στο ΚΚΕ, είναι ένας πολιτικός καταμερισμός που επιβάλλεται άνάμεσα στην ήγεσία και στη βάση. «Ή ήγεσία θγάξει τή γραμμή» και ή βάση έγγυάται «τήν πρακτική της ύλοποίηση».

Μέσα στα πλαίσια αυτού του καταμερισμού, από τή μία επιβάλλεται σαν δεδομένο τό «άλάθητο» τής κομματικής ήγεσίας, κι από τήν άλλη τά άπλά μέλη αντιμετωπίζονται σαν δ' κατηγορίας. Ή κατεύθυνση «άσχοληθείτε μέ τά προβλήματα του χώρου», στην πρακτική της έφαρμογή σημαίνει άφισοκολλησεις, οίκονομικές έκστρατείες, πούλημα είσιτηρίων, προώθηση των έντύπων. Που οδηγεί αυτός ό πολιτικός καταμερισμός;

— Στον αποκλεισμό όποιασδήποτε ουσιαστικής συμμετοχής των μελών στη λήψη των αποφάσεων.

— Στην κατάπιξη κάθε άπόπειρας ουσιαστικού διαλόγου και κριτικής πάνω σε σοδαρά πολιτικά ζητήματα. Κατεύθυνση: «πρακτικές και γρήγορες αποφάσεις, ή ιστορία δέν περιμένει».

— Στην άντιδημοκρατική αντιμετώπιση των διαφωνούντων ή όσων διαφοροποιούνται σοδαρά. Άπό τή «συμβουλή» στην «είδική συνεδρίαση». Άπό τήν έπισήμανση των «λαθών» στην

καθαίρεση και την διαστρέβλωση των απόψεων. Από την προσωπική συγκοπάντηση και συχνά τρομοκρατία, στην πολιτική απομόνωση.

— Στην ανάπτυξη, τέλος, ενός υπερσυγκεντρωτισμού, που εκδηλώνεται σε δύο κατευθύνσεις. Από τη μία στον περιορισμό των βασικών πολιτικών αποφάσεων στα πλαίσια ενός πολύ στενού ηγετικού κύκλου προσώπων, κι από την άλλη στον μεγάλο περιορισμό του κύκλου θεμάτων, πάνω στον οποίο τα κατώτερα όργανα μπορούν ν' αποφασίζουν πρωτόδουλα.

Σ' αυτά τα πλαίσια, οι σχέσεις μελών-καθοδήγησης, τό στυλ δουλειάς που κυριαρχεί, κινούνται σε πρότυπα, όπου είναι έντονη η άστική επίδραση. Η ευθυνολογία, ο υπαλληλισμός, η αυταρχική καθοδήγηση, ο σεβασμός στο πρόσωπο του καθοδηγητή, η τελετουργία των συνεδριάσεων, τό κλεισιμο-ισοπέδωση σ' αυτές από τον καθοδηγητή, βασιλεύουν.

Όλοκληρη ή οργανωτική δομή οδηγεί στη δημιουργία στεγανών και αποκομμένων χώρων, όπου ή διάμεση πληροφόρηση είναι άνυπαρκτη. Όλα τά κανάλια πληροφόρησης είναι κáθeta, ελέγχονται απόλυτα και λειτουργούν με βάση την άρχή: «Δέν κάνει νά μαθαίνεις περισσότερα απ' όσα χρειάζονται».

Έτσι, και ή συμμετοχή της στην εκλογή των καθοδηγητικών οργάνων του κόμματος γίνεται με τρόπο ελάχιστο ουσιαστικό. Η συμμετοχή της βάσης σ' αυτή τη διαδικασία είναι σχεδόν τυπική και πρέπει νά εξαντλείται πάντα στην επιδοκιμασία των προσώπων που προωθεί ή καθοδήγηση. Στην αντίθετη περίπτωση, πού ή βάση δέν συναινεί, κινητοποιείται ό καθοδηγητικός μηχανισμός και επιστρατεύεται κάθε μέσο θεμιτό και άθεμιτό για νά «πειστεί» αυτή.

Βασικό ρόλο στην άναπαραγωγή του πολιτικού καταμερισμού άνάμεσα στην ήγεσία και στη βάση, στην εμπέδωση της συνοχής και των κύριων χαρακτηριστικών της οργανωτικής κατάστασης, έχει ό στελεχικός μηχανισμός, ιδιαίτερα τά μεσαία στελέχη.

Αυτά άναδείχνονται με βάση μία πολιτική στελεχών, πού δάξει πάνω άκόμη και από τό κριτήριο της πολιτικής ικανότητας ένα άλλο κριτήριο, «τό κομματικό ήθος». Στη γλώσσα της κομματικής ήγεσίας σημαίνει μία «ειδική» ποιότητα χαρακτηριστή και συμπεριφοράς, πού δέχεται άδιαμαρτύρητα και χωρίς προβλήματα τό ρόλο, πού ή κομματική πρακτική επιφυλάσσει στα μεσαία στελέχη. Ποιός είναι αυτός ό ρόλος των μεσαίων στελεχών;

Άμοιροι και αυτοί της ευθύνης στη λήψη των αποφάσεων, άποστολή τους έχουν την ταχυδρομική μεταφορά των ήγετικών απόψεων, τον έλεγχο της έσωοργανωτικής κατάστασης. Άπαράιτητα ιδεολογικά πρότυπα: «Σεμνός και μετρημένος στη γνώμη του», «νά διατηρεί και νά επιβάλλει την πειθαρχία».

Άναγκαία και βολική ή θεωρητική ήμιμάθεια ή άμάθεια και τό προσόν της άγόγγυστης συμμετοχής σε μαθαίνιες συνεδριάσεις για πρακτικά καθήκοντα. Η οικονομική έξαρτηση σημαντικού άριθμού επαγγελματοποιημένων στελεχών και ή ταύτιση της κομματικής άνόδου με τό επαναστατικό καθήκον οδηγεί στην καλλιέργεια μιάς συνείδησης, πού αισθάνεται υπόλογη μόνο πρós την κατεύθυνση της άνώτερης καθοδήγησης, έγγυήτηρας άλλωστε της σταθερότητάς της.

Τά στελέχη «πειθονται» ότι είναι άναγκαία ή ένιαία έκφραση της καθοδήγησης στα μέλη. Έτσι πιέζονται νά περιορίζουν τίς διαφωνίες τους στα όργανα πού άνήκουν, νά μόν τίς τοποθετούν στις συνελεύσεις των οργάνωσών τους. Στην αντίληψη του στελέχους (ιδιαίτερα του επαγγελματικού) γρήγορα τά άρχικά ιδανικά μπλέκονται άξεδιάλυτα με την «επαναστατική καριέρα», όπου τά καθήκοντα του επαναστάτη ταυτίζονται και στην πράξη υποκαθίστανται απ' αυτά του γραφειοκράτη, πού μετατρέπεται σ' έναν από τους κρίκους του κομματικού μηχανισμού.

Μία τέτοια δομή και συγκρότηση, σάν αυτή πού χαρακτηρίζει την έσωοργανωτική κατάσταση στο ΚΚΕ, δέν θά μπορούσε νά επιβάλλεται στα μέλη ή στελέχη, πού την ένσαρκώνουν, χω-

ρίς την ύπαρξη μιάς ισχυρής ιδεολογίας. Αυτή ή ιδεολογία παίζει σημαντικό ρόλο στο νά άποκτήσει πειστικότητα ή έσωκομματική πολιτική, στο νά κατανέμονται άδιαμαρτύρητα οι ρόλοι και νά διαπλάθεται μία κίβδηλη εικόνα του καλού κομμουνιστή, σύμφωνα με τίς άνάγκες μιάς γραφειοκρατικής οκδομήσης.

Για τη διαμόρφωση αυτής της ιδεολογίας επιστρατεύεται — τί άλλο — ή ιστορία του κόμματος. Η άναζήτηση των ιστορικών διαγμάτων γίνεται μ' ένα τέτοιο τρόπο, ώστε ό ήρωϊσμός, ή αυτοθυσία, συχνά ύψωμένες στο επίπεδο του μύθου, νά επικαλύπτουν την όποιαδήποτε κριτική έμβάθυνση στις αίτιες των λαθών του παρελθόντος.

Η «άφοσίωση στο κόμμα», αυτό τό υπέρτατο δίδαγμα από τό πάνθεον των μαρτύρων του παρελθόντος, παρέχει την κατάλληλη ιδεολογική κάλυψη στην άπαίτηση της καθοδήγησης για άφοσίωση σ' αυτή. Ο νέος άγωνιστής, άντιμετωπίζοντας με δέος τό παλιό στέλεχος-άγωνιστή, πού είναι ή προσωποποίηση του ήρωϊσμού και του μύθου, βρίσκει πολιτικά άφοπλισμένος άπέναντί του, χωρίς δυνατότητα άσκησης ούσιαστικής κριτικής.

Γενικότερα ή ταύτιση κόμματος-ήγεσίας, ένισχυμένη με τά κατάλληλα επιλεγμένα ιστορικά διδάγματα άφοσίωσης και «σιδερένιας πειθαρχίας», άποτελούν τό ιδεολογικό πλαίσιο της έσωκομματικής πρακτικής και οργάνωσης του ΚΚΕ.

Κυριότερο άρνητικό άποτέλεσμα αυτού του τρόπου οργάνωσης — σε συνδυασμό και με τίς στρατολογίες, πού γίνονται με άνεπαρκή κριτήρια, έξω από τους μαζικούς άγώνες — είναι ή ύποβάθμιση της πολιτικής λειτουργίας της κομματικής βάσης. Αυτό συνεπιφέρει την άμβλυνση των πολιτικών κριτηρίων των μελών. Καλλιεργείται και συχνά κυριαρχεί ή πολιτική παθητικότητα, ή θεωρητική άνεπάρκεια και άδιαφορία.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ: ΤΟ ΚΚΕ ΚΑΙ Η ΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

Άπ' αυτά τά στοιχεία της ιδεολογικής και πολιτικής φυσιογνωμίας του ΚΚΕ, όπως προκύπτουν από την πολιτική μας έμπειρία και επικυρώνονται στη σχέση του με τό μαζικό κίνημα, και στην έσωκομματική λειτουργία του, προβάλλει ή άδυναμία του ν' ανταποκριθεί στις άνάγκες για την κοινωνική άλλαγή. Άδυναμία, πού προσδιορίζει τη γενικότερη πορεία της Άριστερας στον τόπο μας και επισημαίνει την κρίση της.

Βέβαια, οι άπόψεις πού συγκροτεί ή κριτική μας έμπειρία δέν είναι «καινοφανείς». Πολλά από τά ζητήματα, πού μās άπασχολούν και μās προβληματίζουν έχουν τεθεί από χρόνια, μά και άλλα τά φέρνει στο πολιτικό προσκήνιο ή σύγχρονη πραγματικότητα.

Σημαντικό στοιχείο, πού χαρακτηρίζει την περίοδο πού διανύουμε, είναι ότι μία σειρά δυνάμεις στο χώρο της Άριστερας άποδεσμεύονται από τά στεγανά ιδεολογικών δογμάτων. Πολλαπλασιάζονται οι δυνάμεις, πού ριζοσπαστικοποιούνται άμφισθητώντας την άποτελεσματικότητά της, καθώς και άλλες, πού συνειδητοποιούν τίς ιστορικές της ήττες και την άνεπάρκειά της.

Άκόμα και δυνάμεις πού δρουν στο έσωτερικό των οργάνωσών της, κατανοούν την άνάγκη μιάς άλλης πολιτικής, μιάς άλλης φυσιογνωμίας, πού θά δώσει διέξοδο στις άναγκαίες επαναστατικές διαδικασίες και άλλαγές.

Σήμερα έννοείται τό έδαφος και είναι περισσότερο άναγκαίο από άλλοτε νά κινηθεί μία διαδικασία συζήτησης των πολιτικών έμπειριών με παράλληλη και σταθερή άναζήτηση άποτελεσματικών δρόμων παρέμβασης στο μαζικό κίνημα, παρατεταμένης έπεξεργασίας και δοκιμασίας των άπόψεων μέσα σ' αυτό.

Γενικός στόχος μας παραμένει μία Άριστερά, πού δέ θά βρίσκεται στο περιθώριο, πού δέ θά είναι «άφοπλισμένη». Για νά γίνει αυτό, πρέπει νά ξεπεραστούν άντιλήψεις, δομές και στοιχεία πού κυριαρχούν. Σ' αυτή τη δύσκολη μά και άναγκαία πρόοπτική έμείς έντασσόμαστε.

ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΥΠΟΓΡΑΦΟΥΝ:

Τό κείμενο συζητήθηκε κυρίως στην 'Αθήνα και τή Θεσσαλονίκη και όσοι τό υπογράφουν άνήκαν σέ οργανώσεις του ΚΚΕ ή τής ΚΝΕ σέ διάφορα επίπεδα καθοδήγησης και κομματικής συμμετοχής.

'Ιδιαίτερη είναι ή παρουσία πρώην μελών και στελεχών των οργανώσεων του ΚΚΕ και τής ΚΝΕ από συννοικίες τής 'Αθήνας και του Πειραιά (Καισαριανή, Αιγάλεω, Περιστέρι, Καλλιθέα, Κυψέλη, Παγκράτι, 'Αμπελόκηποι, Δάφνη, Ν. Σμόρνη, Ν. 'Ηράκλειο, 'Εξάρχεια, Νεάπολη), από 'Ανώτερες και 'Ανώτατες Σχολές (ΚΑΤΕΕ, Πολυτεχνείο, Φυσικομαθηματική, 'Ιατρική, Γεωπονική, Πάντειος, Βιομηχανική, Νομική, ΑΣΟΕΕ, Φιλοσοφική, 'Οδοντιατρική), από χώρους εργαζομένων, καλλιτεχνών, επιστημόνων κλπ.

'Υπογραφές υπάρχουν από τή Θεσσαλονίκη, τήν Πάτρα και άλλες πόλεις τής 'Ελλάδας καθώς και από τό εξωτερικό (Ρουμανία, Γαλλία, 'Αγγλία, 'Αμερική, 'Ιταλία κλπ.).

Τό κείμενο συνεχίζει νά συζητιέται και νά υπογράφεται. Στίς 13/3 δόθηκε σέ όλες τίς εφημερίδες - και τό Ριζοσπάστη - γιά δημοσίευση.

'Αλιφέρης Θανάσης
'Αθανασίου Πέτρος
'Αγγελάκος Κυριάκος
'Αντίπα Διονυσία
'Ατσαλάκης Μανώλης
'Αλεξανδρόπουλος Στέλιος
'Ανθης Μιχάλης
'Ανδρουλάκης Βαγγέλης
Α.Η. (Γεωπονική)
Α.Κ. (Καβάλα)
'Ατσιδάκος Τάκης
'Αγγελή Μ.
'Αγγελής Θ.
Α.Τ.
'Αποστολόπουλος Φώτης
'Αργυρόπουλος Γιάννης
'Ανθιμος Παντελής
'Αρβανίτης Παύλος
'Αλεξανδρόπουλος 'Αθηνά
Αύγουλας Μιχάλης
'Αποστολόπουλος Κώστας
'Αντωνόπουλος Γιώργος
Α.Σ.
'Αντωνόπουλος Παναγιώτης
'Ασημακόπουλος Τάκης
'Ατσαλάκης Λεωτέρης
'Αντωνόπουλος 'Αντώνης
Α.Ν. (Παγκράτι)
'Αναγνωσταρά 'Αλίκη
'Αγγελάκος Χρίστος
'Αλεβίζος Βασίλης
'Αθανασόπουλος 'Αγγελος
'Αλεβίζου Τζένη
Α. Μαρία (Κηφισιά)
Α. Μιχάλης ('Ιατρική)

Βαριάμη 'Ελένη
Βογιατζής Γ.
Βενετσάνου 'Εμιλυ
Βασιλόπουλος Δημήτρης
Βασιλάκος Κώστας
Βαλλιαντός Διονύσης
Βουλκίδης Γιώργος
Βουλκίδου Καίτη
Βερούκιος Διονύσης
Βλάχος Χρίστος
Βερνίκος Κώστας
Βασιάκης Δημήτρης
Βαρουξής Μιχάλης
Βιτσάκη Γιάννα
Βλαχάκης Βασίλης
Βογιατζής Γρηγόρης
Βάντση 'Ελπίδα
Βάκης Χρίστος
Βλάχος Γιάννης
Βουκάκη Μαρία
Βεργιαννάκης Δημήτρης
Βλαχιώτης Στέλιος

Γκούσκος Νίκος
Γκίνη Γεωργία
Γεωργιάδου Βάσω
Γρηγορόπουλος Γ.
Γκιόκας 'Ομηρος
Γάτσιος Γιώργος

Γούναρης 'Αλέκος
Γεωργόπουλος Στάθης
Γαρουφαλίδου Φωτεινή
Γολεγού Ματίνα
Γούλας Κώστας
Γλυκού Μαρία
Γ.Θ.
Γροντάς Δημήτρης
Γουσιγγής Περικλής
Γουργής Φίλιππος
Γλεγγής Γιώργος
Γιαννοπούλου Μαρία
Γιαννούλης Παναγιώτης
Γ. Σπύρος ('Ιατρική)

Δρίζος Μπάμπης
Δημαρόγκωνας Δήμος
Δρίτσα Νιζέττα
Δαβθέτας Νίκος
Δερβένη Δώρα
Δ.Μ. (Χημικό)
Δεμέκας Δημήτρης
Διονυσίου Κωνσταντίνος
Δερβένης Δημήτρης
Δελιπέτρος Κουμής
Δαλαθάκης Δημήτρης
Δ.Δ.
Δριμής Περικλής
Δήμου Γιώργος
Δ. Εύανθια ('Ιατρική)
Δήμου Λίτσα

Εισαγγελέα Σίσσυ
Ε.Γ. ('Ιατρική)
'Εμμανουήλ Γρηγόρης
'Ελευθεριώτης Δημήτρης

Ζούλα 'Ελένη
Ζ.Σ.
Ζιώγα Νέλλη
Ζηργάνος Νικόλας
Ζ. 'Ασπια ('Ιατρική)
Ζ. Νίκος ('Ιατρική)

'Ηλια Εύτυχια
'Ηλιάδη Κατερίνα
'Ηλιόπουλος Γιώργος
'Ηλιόπουλος Παναγιώτης

Θεουλάκης Παναγιώτης
Θεοδοσόπουλος Νίκος
Θεοδωρίδης Γιώργος

Κωνσταντόπουλος Σταύρος
Κ. Στέλιος ('Ιατρική)
Κατραντζής Φώτης
Καραγιώργος 'Αντώνης
Κωνσταντόπουλος Μιχάλης
Κιντή Βάσω
Καλαποδάκης Γιάννης
Κουράνου Βάσω

Κεφαλληνός Διονύσης
Κωνσταντινίδης Γιάννης
Κιντή Σοφία
Κ.Α.
Κοκκίνου Τούλα
Κωσταντινίδης Χάρης
Καραγιάννης Σταύρος
Κοντογιάννη Μαρία
Κλοκανάς Βαγγέλης
Καρανικόλας Γιώργος
Καλημέρης Γιώργος
Κωσταντίνου Δημήτριος
Κλοκανάς Γρηγόρης
Κεσμετζής 'Αντώνης
Κώνστα 'Ελισάβετ
Κοψίδας Νίκος
Κασετάνης Νίκος
Κ.Β.
Κοσμίδης Γιώργος
Κουρνάθου 'Αλέκα
Κοντογεωργάκου Πέγκυ
Καρανανέλλης Γιώργος
Κολιού 'Αναστασία
Κούρη 'Αγγελική
Καλογεράς Νίκος
Κ.Γ.
Κούκης Χρίστος
Καραγιάννης Θέμης
Κωνσταντίνου 'Ελενα
Κουλουράκης Γιάννης
Κωνσταντινίδου Εύα
Κούγκουλος Βασίλης
Κοσκινάς Θανάσης
Κ.Σ.
Καβακλής Βαγγέλης
Κόντη 'Αμψυ
Καππίδου Φανή
Κουρνάθου Ρένα
Καππίδης Κώστας
Κουτσοσπύρος Μέμος.
Κ.Δ.
Καλογερία Λίζα
Κορανίου 'Αμαλία
Κωτσιάδης Κώστας
Κωτσιάδα 'Ιωάννα
Κακαράτζης Θόδωρος
Κ.Γ. (Γεωπονική)
Κλάδη Νανά
Κοντομπάση Ζωή
Καπερνάρος Τάσος
Κλωττής Δημήτρης
Κωστάκης Γιάννης

Λαμπροπούλου Μίτση
Λιβάνης 'Ηλίας
Λασπιά Σοφία
Λ. Λίτσα ('Ιατρική)
Λ. Μ. ('Υπάλληλος)
Λουταΐδης Κώστας
Λάγγας Γιάννης
Λυμπερής Δημήτρης
Λ. Δημήτρης
Λάης Σπύρος
Λοιδώρης Λουκάς
Λ.Γ.

Λουκάτος 'Ανδρέας
Λουζιώτης Γιάννης
Λαμπαδιάρης 'Αντώνης
Λιβάνη Γιώτα
Λαμπρόπουλος 'Αντώνης
Λεμπέσης Νίκος
Λουτσίδης 'Αντώνης
Λαγγουβαρδός Μανώλης

Μαντζουράνη Μαρία
Μαυρίκης Γιάννης
Ματσακλίδης Μπάμπης
Μαντζουράνη 'Ελένη
Μοροπούλου Τώνια
Μπουρανός Νίκος
Μαρκοπούλου Κατερίνα
Μπουκάλας Παντελής
Μακρή Στέλλα
Μυλωνά 'Ηρα
Μπαϊκούσης Θανάσης
Μπάγκα Βίκυ
Μασαλή Γκίτα
Μακρή Γιάννα
Μαθιανάκης Γιώργος
Μαλαμά Εύη
Μπουγιακώτη 'Ελένη
Μπάκας Παναγιώτης
Μιλανός Γιώργος
Μεσημέρης Γιάννης
Μπόλκας Σπύρος
Μαυροκεφαλίδης Γιάννης
Μπουκουβάλας Παναγιώτης
Μπίρμπα Γ.
Μ.Γ. ('Ιατρική)
Μουρατίδης Θανάσης
Μπουκουβάλα Βάσω
Μπόμπορας Θάνος
Μπουκάνος Παναγιώτης
Μαντάς Λάμπρος
Μπόμπας Βασίλης
Μαναριώτου Δημήτρα
Μπ. Δημήτρης
Μανωλάτος Τάκης
Μακρινός Γιώργος
Μαραγκοδάκης Νώντας
Μαθόπουλος Γιώργος
Μπάτζιου Κατερίνα
Μαλέλης Σταμάτης
Μπαλουξή Πάολα
Μπαμπλέκου Ζ.
Μ.Μ.
Μαρκέλου Μάτα
Μπενέτος Θάνος
Μαμμή Μπίλλυ
Μ.Δ.
Μαρτίνος Δημήτρης
Μ. Δημήτρης ('Ιατρική)
Μπόμπορας Γιώργος
Μορόπουλος Νίκος
Ματσιώτα Πέγκυ

Νεγρεπόντη 'Ελένη
Ν.Κ. ('Ιατρική)
Νταγκουνάκης Βαγγέλης

Νταγιάντας Κώστας
Νικολινάκος Νίκος
Ντάλλας Δημήτρης
Νάκος Νίκος
Ντιγριντάκη Μαρία
Ν.Χ. (Θεσ/κη)
Ξηρόκωστας Κώστας
Οικονομίδου Φερνάνκη
Παπαϊωάννου Λάμπρος
Πελεκίδης Γαβριήλ
Προκοπάκης Γιώργος
Παπαδάκη 'Αλέκα
Πλαγεράς Δημήτρης
Πορτοκάλλης Κυριάκος
Παπαζώης Γιώργος
Παπούλιας Φώτης
Πολιτόπουλος Λάκης
Παριανού Μαρρίαννα
Παυλή Μαρία
Πιακουλάκη Μαρία
Παναγιωτακόπουλος Κώστας
Παντελής Γιώργος
Παναγιωτίδης Γιώργος
Πηταράκης Γιώργος
Πορετσάνος 'Ηλίας
Παπαγεωργίου Τζένη
Παπαγεωργίου Κατερίνα
Π.Σ.
Παπακονδύλης Τέλης
Παραράς Μήτσος
Πανόπουλος Γιώργος
Πετρίδης Ε.
Πισιώλης Γ.
Πιλάντος 'Αριστείδης
Π. Γιώργος
Παραβολιάση Μαρία
Πατκανίδου 'Αλέκα
Παπαγεωργίου Βασίλης
Πρωτοπαππάς Μάριος
Παπαγεωργίου Πία
Π.Μ.
Παπαδόπουλος Παντελής
Πρίφτης Μιλτιάδης
Παπαθανασίου Νίκος
Παπαθεοδώρου Βαγγέλης
Π. Σταύρος ('Ιατρική)
Πολίτου Σούλα
Παυλίδης Δ.
Πιπινή 'Αργυρώ
Παπαθεοδώρου 'Ανδρέας
Παπαστεφάνου Σωτήρης
Παπουτσή 'Αλίκη
Παναγιωτοπούλου 'Εθίτα
Πάντζου Χρύσα
Πανόπουλος Βασίλης
'Ελένη Π.
Παπαϊωάννου Δημήτρης

Ρούση Χριστίνα
Ρουφογάλη Νόρα
Ρ.Σ. (Βιολογικό)
Ριζόπουλος Κώστας
Ρήγας Νίκος
Ράπτης Γιάννης
Ρ.Ν.
Ραρής Φώντας

P.E. (Μαρούσι)
Ρουπάκας Χρήστος

Σκανιά Μαρία
Σκορδάκης Τάσος
Σιλθέστρος Δημήτρης
Σαραμάκος Σταύρος
Σαράμπαλη Χριστίνα
Σολωμού Δώρα
Σιδερέλης Κώστας
Σαλιάκη Εύαγγελία
Σκορδάκη Άλκα
Σκαφίδας Δημήτρης
Σκαφίδας Θανάσης
Σιδεράκης Παναγιώτης
Σβώλος Γιάννης
Σ.Α. (Αιγάλεω)
Σιούλου Βιθή
Σαρλή Ρόζα
Στεργίου Μαρία
Σ.Σ.
Στέγγος Θανάσης
Σ.Γ. (Χημικό)
Σ.Α. 'Ιατρική)
Σαρλής Κώστας
Σ.Μ. ('Αγ. Παρασκευή)
Σπυροπούλου Χριστίνα
Σταθοκωστόπουλος Θανάσης
Σπυράκος Νίκος
Σιγάλα Φιλίω
Σοφοκλέους Νίκος
Σημαντήρη Ρένα
Σαριδάκης Στέλιος
Σταματίου Σπύρος

Τζαβάρας Θάνος
Τουρνάκη Κάλια
Τζουβελέκης Χρίστος
Τσομπανοπούλου Άθανασία
Τσαγκρινού Άντα
Τσιθουράκη Άνθη
Τσάκωνας Μάνος
Τ.Β.
Τσαφούρας Παναγιώτης
Τηλέμαχος Κώστας
Τίγκας Πέτρος
Τσίφτη Δήμητρα
Τριανταφυλλίδης Γιάννης
Τ.Σ. ('Εξάρχεια)
Τ.Ν. (Περιστέρη)
Τσιώλης Γ.

Ύφαντης Χρίστος
Ύφαντούδη Ρένα

Φιλντισάκος Άλέξης
Φάνος Ήλιος
Φαρμάκης Β.
Φάντη Χρύσα
Φακορέλλης Γιώργος
Φώλια Στέλλα
Φιλιπούση Έλεάνα
Φακίολας Θανάσης
Φατούρος Νίκος
Φραγκοπανάγος Γιάννης

Χατζηγευσταθίου Κώστας
Χέψας Γιάννης
Χατζηγηγόρης Πέτρος
Χρυσανθοπούλου Ράνια
Χαρίτος Μάρκος
Χριστοφιλάκης Μίμης
Χάλαρης Άντώνης
Χαραλάμπους Πάνος
Χρυσοστομάκης Χρυσόστομος
Χριστοδουλάκης Άγγελος
Χατζηδημητρίου Κάτια
Χαρίτος Τρύφωνας
Χαζάπη Μαρία
Χ.Κ.
Χίλιος Διονύσης

Ψύλλα Κατερίνα
Ψ.Μ.
Ψαρουδάκη Λένα

Τό δικαίωμα τῆς διαφωνίας καί ἡ κρίση στήν Ἀριστερά

τῶν Στέλιου Ἀλεξανδρόπουλου – Γιώργου Μαθιανάκη

Ποιό δρόμο ἔχει νά ἐπιλέξει κάποιος πού ἡ διαφωνία του τόν φέρνει ἔξω ἀπό τό ΚΚΕ;

Μέχρι χθές ἡ κατάσταση ἦταν δεδομένη. Σήμερα ὁμως; Ἄν μέχρι χθές ὁ ἀντίπαλος τῆς φωνῆς του ἐπιβεβαίωνε τήν τραγική του μοναξιά, σήμερα τοῦ ἀπαντοῦν χιλιάδες φωνές.

Κάτι, λοιπόν, δέν πάει καλά στό «θασίλειο τῆς Δανιμαρκίας». Ὅσο κι ἂν τό ΚΚΕ ἐπιδιώκει νά συγκαλύπτει τίς πολιτικές του ἀντιφάσεις ἐξομοιώνοντας αὐτόν πού διαφωνεῖ μέ τόν «λιποτάκτη» τῆς πολιτικῆς πάλης, σήμερα κάτι τέτοιο – εἶναι φανερό – δέν πείθει. Τό ἴδιο τό κείμενο πού δημοσιεύεται στό ANTI δείχνει ὅτι δέν πρόκειται γιά λίγες μεμονωμένες περιπτώσεις κάποιων «κουρασμένων» πού ἀποτραβήχτηκαν ἡσυχά σέ κάποια σιωπηλή γωνιά τῆς ἰδιωτικῆς τους ζωῆς. Ἀλλά γιά ἕνα ὁλόκληρο κόσμο πού διεκδικεῖ τό δικαίωμα νά διαφωνεῖ καί νά ἀναζητᾷ ἕνα διαφορετικό προσανατολισμό μπροστά στά συσσωρευμένα προβλήματα πού ἀντιμετωπίζει σήμερα τό λαϊκό κίνημα.

Ἀπέναντι σ' αὐτό τό γεγονός ποιά εἶναι ἡ στάση τοῦ ΚΚΕ;

Ἄς τήν ἀναζητήσουμε μέσα ἀπό τήν μικρή προϊστορία πού ἔχει τό κείμενο.

Ἡ οὐσία τῆς ἀντιμετώπισής του ἀπό τό ΚΚΕ εἶναι ἡ ἴδια μ' αὐτή τῆς κάθε μεμονωμένης διαφωνίας στίς γραμμές του.

Στήν οὐσία αὐτό πού ἀμφισβητεῖται ἀπό τή μεριά τοῦ ΚΚΕ εἶναι τό ἴδιο τό δικαίωμα τῆς διαφωνίας μέ τήν πολιτική του γραμμή καί φυσιογνωμία.

Ἄς πάρουμε ὁμως τά πράγματα ἀπό τήν ἀρχή.

Τό κείμενο πού καταγράφει τήν πολιτική ἔμπειρία μιᾶς σειρᾶς πρώην μελῶν καί στελεχῶν του πρὶν καλά-καλά διαμορφωθεῖ καί δημοσιευτεῖ δρεθῆκε στό ἐπίκεντρο μιᾶς πολιτικῆς διαμάχης μέ προθέσεις γνωστές καί στόχους προκαθορισμένους. Οἱ «εὐαίσθητες κεραίες» τῶν κομματικῶν ἐπιτελείων συνέλαβαν τά μηνύματα κάποιου κείμενου πού κυκλοφορεῖ καί ἔσπευσαν νά «προλάβουν».

Τήν ἀρχή ἔκανε ὁ ἴδιος ὁ γραμματέας τῆς ΚΝΕ μέ τήν ὁμιλία του στό Σπόρτιγκ καί ἀκολούθησαν ἀλεπάλληλα δημοσιεύματα τοῦ «Ριζοσπάστη». Ἐπειτα ἀπ' αὐτό οἱ κομματικοί ἀντίπαλοι τοῦ ΚΚΕ στό χώρο τῆς Ἀριστερᾶς μλόρεσαν νά

διαπιστώσουν «κρίση στίς γραμμές του» καί φυσικά δέν ἄργησε νά μπεῖ στό χορό καί ἡ Δεξιά.

Τά σκηνικά στήθηκαν διαστικά κι οἱ ρόλοι διαμοιράστηκαν.

Ἀπέναντι στό σκηνικό τῆς «κρίσης» πού ἔστησε ἡ Δεξιά, τό ΚΚΕ ἔστεινε τό δικό του σκηνικό. Τά «ὑλικά» γνωστά καί δοκιμασμένα: Οἱ «ἀμερικάνοι καί νατοϊκοί ἱμπεριαλιστές», τά «ἀντικομμουνιστικά ἱνστιτούτα», «ἡ Δεξιά», «οἱ μυστικές ὑπηρεσίες». Ὅλοι αὐτοί ποντάρουν σέ «κάποιο κείμενο πού κυκλοφοροῦν στοιχεῖα πού βρίσκονται μακριά ἀπό τήν ΚΝΕ καί τό κόμμα μέ σκοπό νά τό πλήξουν».

Μάταια θά ἀναζητήσῃ κανεῖς τήν παραδοχή τῆς διαφωνίας, τό δικαίωμα τῆς κριτικῆς, τό δικαίωμα μιᾶς ἄλλης ἀποψης.

Δυό ὁλόκληρες ὁδομάδες οἱ ἀρθρογράφοι καί σχολιογράφοι τοῦ «Ριζοσπάστη» ἔπαψαν «ἐν οἷ παικτοῖς» προσπαθώντας νά ἀποστομώσουν ἕνα κείμενο πού δέν εἶχε κἀν δημοσιοποιηθεῖ καί πού

οί ίδιοι είχαν λαθραία προμηθευτεί κάποιο προσχέδιό του.

Ποιά είναι τα στοιχεία που κυριαρχούν στην «άποστομωτική» άρθρογραφία του «ΡΙΖΟСПΑΣΤΗ»; Όχι δέβαια ή συζήτηση και ή ανάιρεση της κριτικής με ουσιαστικά επιχειρήματα. Άλλα τό «κουτσομπολιό» γιά ζητήματα πού θά μπορούσαν νά χαρακτηρίζουν άρνητικά τό κείμενο: Τήν δήθεν συνεχή διαμόρφωσή του, τό δήθεν άσυμβίδιαστο τών επί μέρους άπόψεων τών συντακτών του, τό δήθεν ξεφούσκωμα τής όλης προσπάθειας «πρίν αυτή δρέψει τούς καρπούς της».

Συγχρόνως προβάλλοντας μιά σειρά δήθεν «έγκυρες» πληροφορίες: «Λέγεται (!)ότι τά μονοπωλιακά συγκροτήματα του Τύπου», έγραφε ό «Ρ» στίς 9 Μάρτη, «ανάλαβαν νά συντηρήσουν και τήν περιφέρημη φιλολογία γιά δήθεν «κρίση» στό ΚΚΕ, πού χρεωκόπησε πρίν καν δοθούν στή δημοσιότητα τά υποτιθέμενα τεκμήριά της».

Μ' αυτά τά «φοβερά» ιδεολογικά όπλα πού θά τά ζήλευε και ή πιό ραφισμένη άστική δημοσιογραφία τό ΚΚΕ «άπαντούσε» στήν κριτική και τόν προβληματισμό τών ανθρώπων πού είχαν συντάξει τό κείμενο. Όμως, ύπήρξε κι ένα πιό «τρανταχτό» έπιχείρημα: «Ποιά είναι ή πρωτοτυπία τών άπόψεων αυτού του κειμένου» αναρωτιόταν ό άρθρογράφος του «Ρ» στίς 2 Μάρτη; Ή «έλειψη πρωτοτυπίας τής κριτικής μας ήταν και ή έπώδος όλων τών δημοσιευμάτων πού κατά καιρούς δημοσιεύτηκαν σάν απάντηση στό κείμενο. Λοιπόν, «ούδέν καινόν υπό τόν ήλιον». Πραγματικά «πρωτότυπος» τρόπος γιά νά άποφύγει κανείς μιά ουσιαστική απάντηση στά πραγματικά προβλήματα πού θέτει ή ίδια ή άρνητική έμπειρία τής πολιτικής του πράξης.

Φυσικά, όλ' αυτά τά επιχειρήματα θά ήταν έξαιρετικά άδύναμα νά πείσουν άν όπως είπαμε δέν ύπήρχαν τά ισχυρά χαρτιά στά όποια τό ΚΚΕ ποντάρει πάντα γιά νά άντιμετωπίσει τήν ένδοαριστερή κριτική και διαφωνία: ή δεξιά και οι σκοτεινές δυνάμεις τής αντίδρασης.

Μονάχα μέ τόσο «δυνατούς» ρόλους τό ΚΚΕ θά μπορούσε νά μουναρπάξει τό κοινός του άντικαθιστώντας τήν άπροκατάληπτη σκέψη μέ τόν φανατισμό πού προκαλεί τό αντίπαλο δέος τής δεξιάς.

Μέσα σ' ένα τέτοιο σκηνικό τό διακαίωμα τής κριτικής, ή άλλη άποψη δέν έχει τή δυνατότητα νά διεκδικήσει ούτε τόν πιό μικρό ρόλο.

Όμως, και' όλ' αυτά τό πρόβλημα ύπάρχει, καί ζητά μιά λύση.

Γιατί άνάμεσα στά όποια σκηνικά, είτε τής Δεξιάς, είτε του ΚΚΕ, είτε όποιας άλλης σκοπιμότητας, άνάμεσα στούς ψεύτικους ρόλους και τά κάθε λογής ύποδολεία, τό μόνο αυθεντικό στοιχείο είναι τά ίδια τά ύπαρκτά προβλήματα τής Έλληνικής Άριστεράς, πού σέ πρώτη γραμμή τά άναδείχνει ή ίδια ή πολιτική πράξη του ΚΚΕ. Γύρω άπ' αυτά τά προβλήματα περιστρέφεται ή άγωνία τών ανθρώπων πού έμφανίζονται σήμερα μέσα από τό κείμενο, γιά τίς τύχες του άριστερου κινήματος στόν τόπο μας, γιά τήν άρση τών άδιεξόδων πού αυτό άντιμετωπίζει.

★ ★ ★

Ποιοί όμως είναι αυτοί οι άνθρωποι; Ή φιλολογία τής Δεξιάς αλλά και όρισμένοι από τό χώρο τής Άριστεράς προσπάθησαν νά τούς παρουσιάσουν σάν κάποια ιδιαίτερη πολιτική ομάδα πού άντιπολιτεύεται τήν ήγεσία του ΚΚΕ. Άλλοι άποπειράθηκαν νά τούς εντάξουν σ' αυτό ή τό άλλο ιδεολογικό ρεύμα.

Χρειάζεται νά τό πούμε καθαρά. Δέν πρόκειται γιά κάποιο διάττοντα άστέρα κάποια ομάδα ή πολιτικής κίνησης. Κάτι τέτοιο θά διευκόλυνε τά βραχυπρόθεσμα σχέδια όρισμένων κομματικών έπιτελείων. Θά άνταποκρίνονταν και στή λογική του ΚΚΕ.

Στήν πραγματικότητα τά προβλήματα, πού θέτει ή κριτική έμπειρία τών ανθρώπων πού ύπογράφουν τό κείμενο πηγαινούν πολύ βαθύτερα από τήν άμφισβήτηση τής όποιασδήποτε ήγετικής ομάδας. Ή προοπτική στήν όποία προσβλέπουν είναι πολύ ευρύτερη άπ' αυτή τής όποιασδήποτε «άριστερης άντιπολιτευτικής τάσης» στό ΚΚΕ.

Πραγματικός τους στόχος είναι νά θέσουν δημόσια τά προβλήματα πού σχετίζονται μέ τήν πολιτική πράξη και φυσιογνωμία του ΚΚΕ, ένταγμένα όμως στή γενικότερη προβληματική του χώρου τής Άριστεράς και σέ μιά κατεύθυνση άρσης τών άδιεξόδων της.

Σ' αυτά τά πλαίσια τό κείμενο πού δημοσιεύεται σήμερα μακριά από του νά άποτελεί κάποια πλατφόρμα θέσεων ή νά έξαντλεί τήν πολυμορφία τών επί μέρους άντιλήψεων διαμορφώνει ωστόσο ένα πλαίσιο διαλόγου, συζήτησης και κριτικής.

Θά ύποβαθμίζαμε όμως τήν πολιτική του σημασία άν επιδιώκαμε νά τήν περιόρισουμε στό επίπεδο τής άπλης συνεισφοράς σέ διάλογο και κριτική.

Τί τό ιδιαίτερο, λοιπόν, φέρνει αυτό τό κείμενο;

Ή ιδιαίτερη πολιτική του σημασία εί-

ναι ότι σηματοδοτεί τήν ύπαρξη ενός όλόκληρου χώρου πού άν και άποτελείται από χιλιάδες άγωνιστές πρώην μέλη και στελέχη του ΚΚΕ, μέχρι χθές τά όργανα μέτρησης τής πολιτικής μας ζωής άδυνατούσαν νά καταγράψουν. Ή άνάδυση αυτού του χώρου στήν επιφάνεια διασαλεύει τήν εικόνα του άκαίμου φορέα τής ελληνικής Άριστεράς πού επιδιώκει νά καλλιεργεί τό ΚΚΕ, έπισημαίνει τά προβλήματα, πιστοποιεί τά άδιέξόδά του.

Θά μπορούσαμε άραγε νά προσδιορίσουμε τά βασικά χαρακτηριστικά αυτού του κόσμου πού μέχρι σήμερα ήταν στήν άφάνεια;

Αυτός προσδιορίζεται πρώτ' άπ' όλα από τήν άρνηση τής άρχικής σχέσης πού τόν συνέδεε μέ τό ΚΚΕ. Άπό τήν άλλη οι έπιφυλάξεις πού στή μεγάλη του πλειοψηφία διατηρεί άπέναντι στά άλλα ύπάρχοντα σχήματα τής ευρύτερης Άριστεράς έμποδίζουν τήν ένσωμάτωσή του σ' αυτά. Αυτό πού τόν χαρακτηρίζει είναι ή έναγώνια άναζήτηση προοπτικής και διεξόδου στό σημερινό άδιέξοδο και τήν κρίση τής Άριστεράς. Γνήσιο προϊόν αυτής τής κρίσης βιώνει τίς συνέπειες τής μόνησης και τής πολιτικής άνυπαρξίας, όπου κάθε στιγμή παραμονεύει τό φάσμα τής ιδιώτευσης.

Τό κείμενο αυτό τόν βοηθάει νά συνειδητοποιήσει τήν ύπαρξή του. Συμβάλλει στό νά διαμορφωθεί ένα ρεύμα κριτικής στό ΚΚΕ μέσα στό όποιο έντασσόμενες οι δυνάμεις πού διαφοροποιούνται από αυτό νά μπορέσουν νά έχουν μιάν ιδιαίτερη συμβολή στήν άναζήτηση προοπτικής και διεξόδων στά προβλήματα τής ελληνικής Άριστεράς.

Ήδη ή διαμόρφωση και δημοσιοποίηση του κειμένου μέ τό ξεπέραςμα τών σοβαρών δυσκολιών πού περιέκλεινε ένα τέτοιο συλλογικό έγχείρημα ήταν ένα δύσκολο στοίχημα πού κερδήθηκε.

Ή άναζήτηση τής προοπτικής γιά τήν άρση τών άδιεξόδων πού άπλά τό κείμενο έπισημαίνει είναι τό έπόμενο και δυσκολότερο στοίχημα.

Αυτή τήν προοπτική οι άνθρωποι πού έμφανίζονται μέσα από τό κείμενο δέν σκοπεύουν νά τήν άναζητήσουν μέσα από τά στενά πλαίσια του «χειροτεχνικού» όμιλου ή τής άντιπολιτευτικής ομάδας.

Ή προοπτική πού χαράσσουν είναι άνοιχτή στίς δυνάμεις πού διαφοροποιούνται στό έσωτερικό του ΚΚΕ, στό έσωτερικό άλλων δυνάμεων τής Άριστεράς, σέ άλλες δυνάμεις πού από παράλληλους δρόμους άναζητούν διεξόδους στά προβλήματα τής ελληνικής Άριστεράς.

□

‘Η ιδεολογία του πολιτικού κειμένου των διαφωνούντων

του Χρ. Κυριαζή

ΤΙΠΟΤΑ δέν είναι άσκοπο στόν Πολιτικό Λόγο, τίποτα δέν είναι τυχαίο καί αδιάτακτο. ‘Η γλώσσα του έχει σαφή σημεία αναφοράς καί άρθρωσης, έσωτερική λογική καί συνοχή καί τέλος – τό κυριότερο ίσως – ιδεολογική άφετηρία καί λειτουργία. Γι’ αυτό καί κανείς άπ’ αυτούς πού μιλάει γιά κάποιο πολιτικό «γεγονός», δέν μπορεί νά ύποδυθεί τόν άνύποπτο ή τόν άντικειμενικό πληροφορητή κάποιας «Κοινής Γνώμης». Άν ύποδυθεί αυτό τό ρόλο, τότε άπλως ντουμπλάρει, αλλά καί συγκαλύπτει τήν ιδεολογία πού ύπάρχει ήδη στόν τρόπο πού επιλέγει, «παρουσιάζει» καί έρμηνεύει τό ή τά «στοιχεία του γεγονότος». Βέβαια – καί άς μάς επιτραπεί αυτή ή άφαίρεση – καμιά ιδεολογία δέν μιλáει γιά τόν εαυτό της καί κανένας Πολιτικός Λόγος δέν ύπονομεύει τίς θέσεις του, δηλαδή τό ή,τι μιλάει «άπλως» γιά κάποιο ήδη ύπάρχον γεγονός καί δέν αναδεικνύει, ούτε έρμηνεύει αυτό τό γεγονός. Άναφέρεται σ’ αυτό σάν σέ πληροφορία καί δέν δίνει τή δυνατότητα στόν άναγνώστη ή άκροατή νά δει γιati διαλέχθηκε τό συγκεκριμένο καί όχι κάποιο άλλο «γεγονός», γιati «παρουσιάζεται» (βλ. έρμηνεύεται) έτσι κι όχι άλλως καί γιati, τέλος, χρησιμοποιεί αυτόν καί όχι άλλον κώδικα (πολιτικής) σήμανσης του «γεγονότος».

ΜΕ ΒΑΣΗ τά παραπάνω λοιπόν, θά προσπαθήσουμε νά δούμε πώς αναδείχθηκε σέ «γεγονός» ένα κείμενο (κι ένα πολιτικό διάδημα θέβαια) πού δέν είχε κοινολογηθεί άπό τούς άμεσους πρωταγωνιστές του. Θά δούμε δηλαδή – διαβάζοντας τίς εφημερίδες καί τό λόγο του Γ.Γ. της ΚΝΕ Σπ. Χαλβατζή στό Σπόρτιγκ – πώς άντιμετωπίστηκε πολιτικά καί ποιά ιδεολογία συγκαλύπτει ή «πληροφόρηση» (ή ή προκαταβολική πολεμική) γι’ αυτό τό κείμενο.

ΠΑΡΑΤΗΡΟΥΜΕ πρώτα άπ’ όλα ό,τι, σέ άντιδιαστολή μέ τήν «ουδέτερη» «Καθημερινή», ό «Ριζοσπάστης» συγχωνεύει τήν «είδηση» μέ τήν πολιτική έρμηνεία πού της δίνει. Μέ κύριο άξονά του τήν πολιτική σημασία τών φοιτητικών εκλογών, χαρακτηρίζει τό κείμενο καί τό διάδημα τών διαφωνούντων σάν «μεγάλο άτού» (τά εισαγωγικά είναι του «Ριζοσπάστη») στό «σκηνικό» πού έστirse καί πάλι ή «φιλολογία»

γύρω άπό τήν κρίση στίς γραμμές του ΚΚΕ καί της ΚΝΕ. Φιλολογία πού άποσκοπεί, ύποτίθεται, στό χτύπημα τών «συνεπών δυνάμεων» του φοιτητικού κινήματος, στή μείωση της δυνάμεις τους κλπ. «Σκηνικό» καί «μεγάλο άτού»: ‘Εμμεσα ή άμεσα ή άυθεντικότητα τόσο τών προθέσεων, όσο καί τών στόχων (;) του κειμένου τίθεται ύπό άμφισβήτηση καί άναιρείται, άφού τά πάντα θυμίζουν μαριονέτες πού τά νήματά τους τά κινούν οι κύκλοι κάποιας άρχουσας τάξης. Αυτό σημαίνει ό,τι τό «γεγονός» άπογυμνώνεται άπ’ τή δική του πολιτική δυναμική, άφού περιάγεται άπλως στήν κατηγορία του «άτού», (δηλαδή του «τακτικού μέσου») καί επιπρόσθετα, γίνεται άλλοτριο, έχθρικό, ταυτιζόμενο «άντικειμενικά» μέ τίς επιδιώξεις του αντίπαλου. ‘Η ύποβάθμιση όμως της πολιτικής σημασίας πού μπορεί νά έχει ένα τέτοιο διάδημα προέρχεται καί άπό τό ό,τι ό «Ριζοσπάστης» εντάσσει τό κείμενο στήν συγκυρία τών φοιτητικών εκλογών. Κοντολογίς: Οι στόχοι «τους» είναι κοντόφθαλμοι καί συναρτημένοι μέ τήν δυσμενή – ή όχι – έκβαση τών εκλογών γιά τήν Π.σ.κ. ‘Εξ άλλου, τό «άτού»... δέν ήταν δύσκολο νά κατασκευαστεί.

ΥΠΑΡΧΕΙ όμως καί μιá διάχυτη άνησυχία γιά τίς άρνητικές συνέπειες πού μπορεί νά έχει τό κείμενο αυτό στό έσωτερικό της ΚΝΕ καί του κόμματος. Πώς διασκεδάζονται αυτές; Κατ’ άρχήν, ή ομάδα αυτών πού έγραψαν καί κυκλοφορούν τό κείμενο είναι «όλιγάριθμη» καί άποτελείται άπό «πρώην μέλη της ΚΝΕ», πού «άναμασά όσα έχουν άπό χρόνια κωδικοποιηθεί στά “άντικομμουνιστικά Ινστιτούτα”...». Καί, τελικά, Ιστορίας καί φιλολογίας βοηθούσης, «τό δύσκολο θά ήταν νά έχει επιτυχία μιá τόσο φθαρμένη, 60 όλόκληρα χρόνια τώρα, μέθοδος καί νά άποφευχθεί τώρα ή μοίρα όλων τών παρόμοιων έπιχειρήσεων: Τό “Βατερλώ ενός γελοίου”, όπως θά έλεγε καί ό Γ. Σκαρίμπας». ‘Επισημαίνουμε κάποια δυσαρμονία: άν πιστέψουμε τό, καίπο «Ριζοσπάστη», πολιτικά άσήμαντο της κίνησης τών διαφωνούντων, ποιός λόγος ύπάρχει γιά τήν προσφυγή σέ Ιστορικά παραδείγματα;

Ο ΛΟΓΟΣ του Σπ. Χαλβατζή στό «Σπόρτιγκ» («Ριζοσπάστης», 28.2.1980) δίνει άλλη διάσταση στό «γεγονός», έστω καί γιά τό μόνο λόγο ό,τι ό Σπ. Χαλβατζής άνήκει στήν άνώτατη στελεχική βαθμίδα του κομματικού μηχανισμού καί άντικατοπτρίζει μέ σαφήνεια τήν έπίσημη άντιμετώπιση του κειμένου, καθώς επίσης καί γιά τό ό,τι ή συγκέντρωση στό Σπόρτιγκ έγινε γιά τήν ΕΡΟΝ. ‘Ήταν ή πρώτη – καί τελευταία ως τώρα – δημόσια άναφορά στό κείμενο, μέ

βασικό πολιτικό άξονα καί πάλι τίς εκλογές («Καί φυσικά, διάλεξαν άκριβώς τόν καιρό» – γιά νά δημοσιεύσουν τίς άπόψεις τους – θά πεί ό Σπ. Χαλβατζής), εντάσσοντας καί αυτός τήν κίνηση στήν «έπίθεση ενάντια στό ΚΚΕ καί τήν ΚΝΕ».

ΜΟΝΟ πού τά μέλη (έμεις λέμε καί στελέχη καί μάλιστα άνώτερα) γίνονται τώρα άπλως «στοιχεία» πού επιπρόσθετα «θρίσκονται μακριά άπό τό κόμμα μας καί τήν ΚΝΕ», πού δανείζονται «άτόφιες θέσεις του κόμματος τών αναθεωρητών καί διαφόρων περιθωριακών ομάδων». Δέν νομίζουμε ό,τι στό ιδεολογικό όπλοστάσιο του ΚΚΕ ύπάρχει διαφορά μεταξύ «αναθεωρητισμού» καί «άντικομμουνιστικών Ινστιτούτων». Είναι θέμα άπόχρωσης, θά λέγαμε. ‘Επιπρόσθετα, στή «σύγχυση» πού προσπαθούν νά καλλιεργήσουν «στούς φοιτητές», θά ενισχυθούν άπό τόν «αόριστο, τόν αναθεωρητικό καί τόν άριστεριστικό τύπο». Είναι εύκολο νά διαβλέψει κανείς

- καί τή θεωρία περί του «τεχνητού», του «κατασκευασμένου» καί «άλλοτρίου», της κίνησης τών διαφωνούντων
- καί τό διπολισμό («οι συνεπείς, έμεις» καί οι «άλλοι, οι αντίπαλοι»).

Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ της ενότητας του κόμματος θυμίζει μεθόδους υπεράσπισης κλειστής κοινωνίας πού άντιμετωπίζει έξωτερική έπιδρομή – ό μανιχαϊσμός θά είναι ό μόνος δυνατός σύμβουλος.

Η ΙΔΙΑ λογική, ή άπογύμνωση δηλαδή του κειμένου άπ’ τόν αθένητο – πολιτικό χαρακτήρα του, ή μετάθεσή του μέσα σ’ ένα... καλά στημένο μηχανισμό της αντίδρασης, ή άνάδειξη του σέ στοιχείο έχθρικό καί άλλοτριο, είναι χαρακτηριστικά της προβληματικής του άρθρου «Η φιλολογία της κρίσης». ‘Υπάρχει, θέβαια, μεγαλύτερη σαφήνεια στόν προσδιορισμό τών στοιχείων της συγκυρίας. ‘Η σαφήνεια αυτή συνοδεύεται άπό μιá φόρτιση πού είναι πάρα πολύ δραστική γλωσσικά: «‘Η στιγμή... χαρακτηρίζεται άπό τό ξεδίπλωμα της επίθεσης της Δεξιάς σέ όλα τά μέτωπα τών λαϊκών άγώνων...» (ύπογράμμιση δική μας).

ΤΟ ΑΡΘΡΟ έχει σάν μοναδικό του άντικείμενο τήν κίνηση τών διαφωνούντων καί όχι κάποιο συνολικότερο πολιτικό πρόβλημα. ‘Ομως, αυτή ή φόρτιση λειτουργεί καί άντίστροφα: ύπογραμμίζει άκριβώς – ύποσυνείδητα έστω στίς προθέσεις του άρθρογράφου – τήν πολιτική σημασία πού έχει ή κίνηση αυτή γιά τό ΚΚΕ καί τήν ΚΝΕ, καί τονίζει περισσότερο τήν άνάγκη «άμυνας» του μηχανισμού άπέναντι στήν «πολιορκία» τών έξω. ‘Ιδεολογικά, ή κριτική του κειμένου μετατοπίζει αυτή τή φορά τά στοιχεία της: πρόκειται γιά «ένα συνολικό

Τό ύλικό μας βασίζεται στά έξής άρθρα: «Χρεωκοπημένη πρακτική», «Ριζοσπάστης», 27.8.1980 – ‘Ο λόγος του Σπ. Χαλβατζή γιά τήν επέτειο της ΕΡΟΝ στό Σπόρτιγκ, «Ριζοσπάστης», 28.2.1980 – «‘Η κρίση στήν ΚΝΕ», «Αύγη», 28.2.1980 – «‘Η φιλολογία της κρίσης», «Ριζοσπάστης», 2.3.1980 – «‘Εξίσοροροπητικός έσωκομματικός έμφανίζεται ό κ. Α. Παπανδρέου», «Καθημερινή», 2.3.1980 – «Ρήγμα στούς κόλπους του δογματικού ΚΚ», «Αύγη», 4.3.1980.

λευμα... άστικων και μικροαστικων αντιληψεων...» της «κυριαρχης ιδεολογιας η των διαφορων δεξιών και «άριστερων» όπορουτιστικων ρευμάτων...». Άλλα τελικά «... η κατάληξη τους ήταν η ίδια πάντοτε: η χρεωκοπία, ο πολιτικός έκφυλισμός, η άπώθηση στο περιθώριο του κινήματος».

ΠΑΛΙ ή «Ιστορία», λοιπόν: Υπάρχει μία εκπληκτική δυνατότητα όμοιογενοποίησης και κωδικοποίησης του Λόγου μιάς θεωρίας, σάν τη μαρξιστική, όταν περνάει στο επίπεδο του «διδάγματος» - δόγματος. Σάν τέτοια, αποκλείει και εξοβελίζει αυτόν που «αποκλίνει» από το χρυσό κανόνα: στην άρχη αυτού του άρθρου ήδη - σάν νά ήταν προϋπόθεση για τη στήριξη του - οι διαφωνούντες είναι ήδη στο περιθώριο απ' όπου προσπαθούν νά έξέλθουν. «Αν τώρα έμεις αντικαταστήσουμε τό «περιθώριο» μέ τόν «αποκλεισμό», ίσως έχουμε κάνει μία σωστότερη ανάλυση των σχέσεων του ΚΚΕ μέ αυτούς που άποχώρησαν πολιτικά απ' τις τάξεις του.

ΑΝΤΙΘΕΤΑ ή «ΑΥΓΗ» δέν έχει λόγους (τό αντίθετο μάλιστα) νά περιθωριοποιήσει την κίνηση και την πολιτική σημασία του κειμένου. Όμως πολιτική σημασία για ποιόν και γιατί; Ό τίτλος του σχετικού άρθρου στην «Αύγη» (28.2.1980) είναι δηλωτικός: «Η κρίση στην ΚΝΕ». Είναι βέβαια πολιτική, αλλά ή άφορμή της, δηλαδή τό κείμενο των διαφωνούντων, τό μόνο που έχει θέσει είναι μία έντονη «άνησυχία» στην ήγεσία του δογματικού Κ.Κ. («Αύγη» 4.3.80) Έμμεσα, γι' αυτό και πιό άποτελεσματικά, ή «Αύγη» δέν εντάσσει την όλη υπόθεση στο εύρηματο πλαίσιο της κρίσης της έλληνικής άριστερας στο σύνολό του, παρ' όλο πού στο ίδιο φύλλο της (4/3/80) ο άναγνώστης πληροφορείται ότι βασικό σημείο άναφοράς και στόχος όσων ύπόγραψαν τό κείμενο είναι «μία Άριστερά πού δέν θά θρίσκει στο περιθώριο και δέν θά ναι άφοπλισμένη...».

ΚΟΝΤΟΛΟΓΙΣ ή «παρουσίαση» και ή επιλογή των σημείων του κειμένου αυτού ύπακούει στο μέλημα της ύπονόμησης του «δογματικού Κ.Κ.», της ανάδειξης και του τονισμού των αντιθέσεων του, της έπιρροής πού άσκει τό Κ.Κ.Ε. ές. στις γραμμές του ΚΚΕ μέσω της έπισήμανσης εκείνων των θέσεων των διαφωνούντων πού δικαιώνουν άναδρομικά τις έπιλογές του άνανεωτικού χώρου. Αυτό φαίνεται σαφέστατα στον τρόπο πού ή «Αύγη» (4/3/80) μεταχειρίζεται τό έπίδικο κείμενο:

ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ σέ θέσεις πού «άναδιατάσσοντάς» τις κατάλληλα, θά βγάλει τό συμπέρασμα πού την ενδιαφέρει: «τό δογματικό Κ.Κ. δέν κρίνει αλλά άποδέχεται (= δογματικός σ.σ.), δέν συζητάει αλλά ύπακούει » (έξάρτηση σ.σ.). Στην ίδια λογική ύπακούει και ή έκλογή του τίτλου και του ύποτίτλου στην πρώτη σελίδα του φύλλου (4.3.80).

-Τίτλος: «Ρήγμα στους κόλπους του δογματικού Κ.Κ.»

-Υπότιτλος: «Διακόσιοι διαφωνούντες καταγγέλλουν τη στρατηγική και μεθοδολογία της ήγεσίας του». Ένώ σαφές είναι ότι τό «ρήγμα» δέν έπέρχεται σέ κάποιο οργανισμό πού δέν είναι πιά ένιαίος (έχουν

άποχωρήσει οι διαφωνούντες) και κατά συνέπεια αυτό τό «στους κόλπους» είναι έπίσης παραπλανητικό και έταιθελικό.

ΟΣΟ για την «καταγγελία», τούς «διακόσιους» και την «ήγεςία», αυτοί οι όροι δέν κάνουν άλλο από τό νά συρρικνώνουν την πολιτική έμβέλεια της ύπόθεσης και νά την άνάγουν (συνειδητά ή άσυνειδητά, δέν έχει σημασία από πολιτική άποψη) στο άριθμητικά (και έντυπωσιακά) δεδομένα της (200...) ή στην «καταγγελία» της «ήγεσίας». Και ξεμπερδεύουμε έτσι μέ εκείνο πού μάς ενδιαφέρει: ή «κακή» ήγεςία του «μηχανισμού» δέχεται πλήγμα, καταγγέλλεται, διασύρεται μέσα από τούς ίδους της τού κόλπους.

ΚΑΠΩΣ έτσι «ξεμπερδεψε» τό ΚΚΕ ές. μέ την ομάδα της «Β' Πανελλαδικής» δύο χρόνια πριν, όταν πίστεψε, δέσμιο μιάς λογικής περί «μηχανισμού» ότι τό πάλ είναι ή αύθεντία του ήγετικού πυρήνα (δημοκρατικού συγκεντρωτισμού βοηθούντος) και ή διάσωσή του από κάποιες «τυχοδιωτικές» άπόπειρες «άριστεριών». Στο άρθρο της «Αύγης» της 28/2/80 ύπάρχει ένα άρνητικό κάτοπτρο αυτής της λογικής πού αν τό άναστρέψουμε άποκαθιστούμε στο άκέραιο τό μνήμη εκείνης της ύπόθεσης πού γρήγορα άποδήθηκε... «Έντρομοι λοιπόν (έννοεί την ήγεςία του ΚΚΕ, σ.σ.) έγκαταλείποντας την τακτική... της σιωπής... σπεύδουν νά άνοιξουν τό στόμα τους και νά κατηγορήσουν φανταστικούς ένόχους...» Αυτή τη γλώσσα μπορούν νά τη μεταχειρίζονται άναστρέφοντας αύθαίρετα και φορμαλιστικά τά ύποκείμενα και τά κατηγορούμενα, όλοι αυτοί πού πέρασαν μέσα από τό άτυπο (ή και θεοπισμένο) ίσοπεδωτικό Σχολείο του Κόμματος, όλοι αυτοί πού δέν θέλουν νά έξέρουν ότι ή Άλφαβήτα δέν είναι άπλώς 24 γράμματα, ύποχείρια των θεμιτών ή άθέμιτων σκοπών εκείνου πού συντάσσει τόν Πολιτικό Λόγο.

ΜΕ ΤΗ γλώσσα συμβαίνει αυτό πού έπισημαίνει ο συντάκτης του άρθρου «Η κρίση στην ΚΝΕ», για την «έλληνική νεότητα» (βαρύγδουπον!): «... δέν είναι δυνατόν νά γίνεται έπ' άπειρον κλωτσοσκοψή του καθενός και νά ξανακίτζεται μέ στρογγυλές κουδέντες του Καραγκιόζη».

Δέν είναι ύπερβολή νά πούμε ότι ή ιδεολογία πού συνέχει τά δύο αυτά δημοσιεύματα τη «Αύγης» λειτουργεί ύπονομευτικά για την κίνηση των διαφωνούντων:

Την εντάσσει στο στείρο άνταγωνισμό μεταξύ ΚΚΕ-ΚΚΕές., τη χρεώνει σέ ένα παιχνίδι πού δέν είναι πρωταγωνιστής του και προσπαθεί νά προσθέσει άλλο ένα θετικό (κατ' αυτήν) ύπόλοιπο στο λογαριασμό πού όφείλει νά ξεχρεώσει στο άκέραιο.

ΠΕΡΑ από τις όποιες συγγένειες των θέσεων του κειμένου των διαφωνούντων μέ αντίστοιχες θέσεις του ΚΚΕ ές. (κανείς έξ άλλου δέν μπορεί νά διεκδικεί κληρονομιά και ιδιοκτησία για κάτι πού δέν έχει τίτλο κυριότητας - και αυτό είναι ή έξωδωλη άναζήτηση διεξόδο από την οικουμενική κρίση της μαρξιστικής Άριστερας) είναι φανερό ότι ή κίνηση των διαφωνούντων, αυτά πού καταθέτει δημόσια και έπώνυμα, ξεπερνούν την όποια στοχοθέτηση του «ένός» φορέα της άνανέωσης. Και σάν τέτοια, δέν μπορεί ν' αντιμετωπισθεί εκ του

πονηρού από κάποιον, ύποτιθέμενο πνευματικό τους πατέρα...

ΜΕ ΤΟ «κύμα άνακατατάξεων στη νεολαία πού φοβίζει...» ασχολείται ο Χρ. Καρανίκας στη κυριακάτικη «Καθημερινή» της 2/3/80. Αυτό τό «κύμα» φοβίζει περισσότερο τό ΠΑΣΟΚ και (έξ αντιδιαστολής...) λιγότερο την ΚΝΕ. Πρώτος στόχος λοιπόν τό ΠΑΣΟΚ αλλά και ο - ισχυρός οργανωτικά - δυνάμει φτωχός συγγενής του: τό ΚΚΕ. Πού άπειλείται όμως κι αυτό από τη «φυγή της νεολαίας απ' τά μεγάλα κόμματα...» Αυτό τό «κύμα» κι αυτή ή «φυγή» έρμηνεύονται θέβαια όπως θέλει ο καθένας. Ό άρθρογράφος «παραινεί» και «πληροφορεί»... άπλως. Βέβαια ή ρουμπρίκα του άρθρου γράφει «πολιτική ανάλυση». Γι' αυτό και ο συντάκτης του, άναφερόμενος στις «μετατοπίσεις» στην ΚΝΕ θά μιλήσει για «μαζικές άποχωρήσεις από την Ιατρική Σχολή... τη Γεωπονική... την Καλλιθέα, τη Ν. Ίωνία, Ν. Ηράκλειο, Θεσσαλονίκη...». Θά συνδυάσει όλες τις άποχωρήσεις μέ τό κείμενο των διαφωνούντων (δίνοντας έτσι την εικόνα ενός συντονισμένου όσο και «μαζικού» διαθήματος) και άφού διαγράψει έτσι τό πλαίσιο κρίσης στην ΚΝΕ-ΚΚΕ θά καταλήξει στις «δυσκολίες» των διαφωνούντων στο νά συντάξουν τό κείμενο άφού «άλλοι κάνουν κριτική στο ΚΚΕ από άριστερά και άλλοι από δεξιά». Πριν λοιπόν «έτοιμαστούν νά έκδόσουν τό κείμενό τους, (πράγμα πού προϋποθέτει, λογικά, ότι είναι ήδη γραμμένο, κι άς μή μάς προσάψει ο άρθρογράφος την κατηγορία του σχολαστικού...) «συναντούν δυσκολίες» στη σύνταξή του.

ΟΠΩΣ και νά 'χει τό πράγμα λοιπόν, ή κατάσταση είναι δυσμενής (πρώτος στόχος του συντάκτη) και θολή για τούς διαφωνούντες (δεύτερος και εύρύτερος στόχος του) προκειμένου νά ύποβάλει την ιδέα ότι και κάποια άλλη κίνηση στην Άριστερά είναι σχεδόν άδύνατο νά προτείνει κάποια έναλλακτική δική της λύση... όποτε κάποιος άλλος... καλείται νά καλύψει τό κενό της.

ΑΝ ΑΥΤΗ είναι μία έκδοχη για τις προθέσεις του άρθρογράφου, ύπάρχει απ' την άλλη ένα στόλο πολιτικής ένημέρωσης πού άναδεικνύει σέ πρώτο στοιχείο την «πληροφορία», τό «γεγονός», λειτουργώντας έτσι πιό άποτελεσματικά ή πολιτική ιδεολογία του ριζορραπιστικού φιλελευθερισμού, τουλάχιστον στο άπόσπασμα πού μάς ενδιαφέρει. Τώρα, αν ύπάρχει «φυγή», «κύμα», «μαζικές άποχωρήσεις» κλπ. αυτό είναι κάτι πού έξαρτάται από την όρολογία πού ταιριάζει σέ κάθε πολιτικό στόχο. Τό πάλ είναι νά δείχτει «ή άσυναρτησία και τό όμιχλώδες» του ΠΑΣΟΚ και ή «κρίση» στο ΚΚΕ καθώς και στην εύρύτερη Άριστερά.

ΣΥΝΟΨΙΖΟΝΤΑΣ θά έλέγαμε ότι ίσως είναι οι πρωταγωνιστές αυτού του διαθήματος μέ τό Λόγο και την Πράξη τους, αυτοί πού θά έχουν νά καταθέσουν σέ πρώτο πρόσωπο μία έγκυρότερη μαρτυρία. Έχουν ήδη στην πλάτη τους την ύποθήκη της «έρμηνειας» και της «παρουσίασης» τους από άλλότεριους. Τουλάχιστον άς προλάβουν τόν πλειστηριασμό τους, όρίζοντας οι ίδιοι πρώτα απ' όλα τό πολιτικό κόστος της ένέργειάς τους.

Συγκρότηση και ανάδειξη της αμφισβήτησης

του Ν. Μαυρομάτη.

Τό ενδιαφέρον για τις φετεινές φοιτητικές εκλογές δέν περιορίστηκε μόνο στους φοιτητές ή στους διάφορους «κομματικούς υπεύθυνους» πού αγωνιούσαν για τήν τύχη του εκλογικού τους πλάνου, αλλά είχε επεκταθεί σέ ένα πολύ εύρύτερο κόσμο, ιδιαίτερα τής 'Αριστεράς, πού, μετά τις δυναμικές καταλήψεις του περασμένου Δεκέμβρη, περίμενε νά δει τις συνέπειές τους στή διάταξη των δυνάμεων του φοιτητικού κινήματος.

Η προσοχή ήταν στραμμένη σέ όσες δυνάμεις είχαν πρωταγωνιστήσει στό κίνημα των καταλήψεων και προσπαθούσαν νά πετύχουν τή συντεταγμένη καταγραφή τους σάν «αντίπαλο δέος» των παρατάξεων εκείνων πού ή κυριαρχία τους στά όργανα συσώρευσε τις προϋποθέσεις τής μαζικής έκρηξης. Οι ανακατατάξεις, πού θά σημειώνονταν θά επικύρωναν και πρὸς τά έξω τήν έμπρακτη δυνατότητα ανατροπής των γραφειοκρατικών δομών και του κλίματος έφησυχασμού, πού καθήλωναν τό φοιτητικό κίνημα σέ αδράνεια, ένα συμπέρασμα ιδιαίτερα χρήσιμο σήμερα για κάθε κοινωνικό χώρο, πού ή δυναμική του άπωθείται στή γωνία, έν όνόματι των «επερχόμενων αλλαγών»

Τό κύριο αυτό χαρακτηριστικό, πού προσδιόριζε τήν ιδιαιτερότητα των φετεινών εκλογών, προσπάθησαν συστηματικά νά τό άποκρύψουν οι παρατάξεις τής ΚΝΕ, αλλά και τής ΠΑΣΠ και νά τό ύποκαταστήσουν μέ τό καθήκον των φοιτητών «νά καταδικάσουν μέ τήν ψήφο τους τήν κυβερνητική πολιτική». Η λογική αυτού του «στόχου» έξυπηρετούσε πολλαπλές πολιτικές σκοπιμότητες παρ' όλη τήν άπλοϊκότητα και τό αυτόνοτο πού τήν χαρακτηρίζει:

1) Άναδείκνυε σάν κύριο στοιχείο καταπόλησης τής κυβερνητικής πολιτικής τήν εκλογική καταγραφή της, ύποβιθάζοντας έτσι τήν συγκεκριμένη πάλη εναντίον της (στήν περίπτωση αυτή οι καταλήψεις) σέ συμπληρωματική διαδικασία, πού δικαιώνεται μόνο άν οδηγήσει σέ αντίστοιχα εκλογικά άποτελέσματα.

2) Άποκρύπτει πρὸς τά έξω τήν κύρια αντίθεση πού επικρατεί σήμερα στό φοιτητικό κίνημα ανάμεσα στις ριζοσπαστικές δυνάμεις πού ανάδειξαν οι καταλήψεις και στις δυνάμεις πού εύθύνονται για τή στασιμότητα και τήν κάμψη του Φ.Κ. Άπομακρύνεται έτσι ό κίνδυνος μετάγγισης παρόμοιων έσωτερικών αντιθέσεων σέ άλλους κοινωνικούς χώρους.

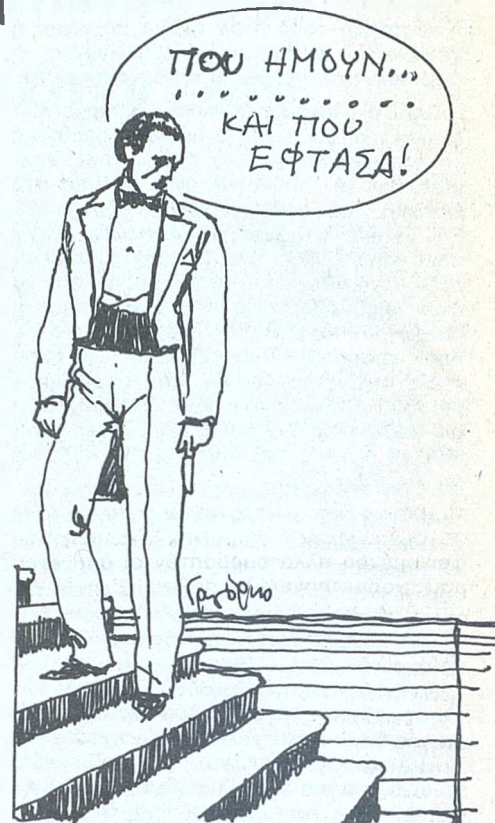
3) Κάνει δυνατή τήν ένσωμάτωση των όποιων άποτελεσμάτων (άφου ούτως ή άλλως θά έρμηνευτούν μόνο σάν καταδικαστικά τής κυβέρνησης) στους γενικούς συσχετισμούς των πολιτικών άναμετρήσεων. Έπειδή είναι δεδομένη ή αντικυβερνητική συνθηματολογία όλων σχεδόν των δυνά-

μεων πού έμπλέκονται στό φοιτητικό χώρο (ώς και ή ΔΑΠ άναγκάστηκε νά καταγγείλει τόν 815 για νά διατηρήσει τις λιγοστές δυνάμεις της), θά είναι εύκολη ή κάλυψη των αντιθέσεων του Φ.Κ. πίσω από τήν εκλογική αντίθεση πρὸς τή Δεξιά πού άπασχολεί ακόμα άλλους ίσως κοινωνικούς χώρους και τό εκλογικό σώμα, αλλά πάντως όχι πιά τό φοιτητικό κίνημα.

4) Σύμφωνα μέ τήν ίδια λογική, επειδή ή μάχη δινόταν για τήν «καταδίκη τής κυβέρνησης» θά πρεπε νά δοθεί και σύμφωνα μέ τήν διάταξη των πολιτικών σχηματισμών, πού δίνουν τήν ίδια μάχη σέ «άνωτερο επίπεδο». Οι μόνοι πού μπορούσαν νά τήν εκφράσουν μέ συνέπεια, ήταν οι όμολογές τους φοιτητικές παρατάξεις, όποτε κάθε έναντίωση σ' αυτές θά ίσοδυναμούσε αντικειμενικά (κατά τήν ΠΑΣΠ), αλλά και ύποκειμενικά (κατά τήν ΚΝΕ) μέ αντιπερισπασμό και ύπονόμευση αυτού του «συνολικού άγώνα».

Στήν έμπέδωση αυτής τής «σημασίας» των φοιτητικών εκλογών συμμετείχε άμεσα και ή ΕΦΕΕ, πού τό κύρος της σάν όργάνου του φοιτητικού κινήματος τό είχε ταυτίσει μέ τήν εκλογική αναβάπτιση τής πλειοψηφίας της, καθώς επίσης και οι πρώτες σελίδες των μεγάλης κυκλοφορίας έφημερίδων (πολλά φημολογούνται για σύσκεψη γνωστών συγκροτημάτων Τύπου μέ εκπροσώπους των δύο μεγάλων κομμάτων τής Άντιπολίτευσης).

Οι διαστάσεις βέβαια, πού έχει πάρει στή πράξη ή άμφισβήτηση των φοιτητών πρὸς τήν κυρίαρχη πολιτική των παρατάξεων

έκαναν άδύνατη τήν άποσιώπησή της, αλλά και άνίσχυρη τήν μέχρι τότε καταγγελία της.

Έπρεπε όμως τό «φαινόμενο τής αμφισβήτησης» νά έρμηνευτεί από τις παρατάξεις μακριά από τά πολιτικά προβλήματα, πού τό γέννησαν και τό διαμόρφωσαν έτσι ώστε νά μήν χρειάζεται νά συνεχιστεί μέ τά λάθη και τά άδιέξοδα τής πολιτικής τους, αλλά και νά μπορούν εύκολα νά τό άφορίσουν, όταν επιδιώξει τόν πολιτικό του προσδιορισμό έξω και ενάντια στά σχήματα πού αυτό προσφέρουν.

Η ΚΝΕ μέ βάση τήν επαγωγική θεωρία της πώς ό,τι είναι εναντίον της είναι και ενάντια στό κίνημα μέ τά συμφέροντα του όποίου ταυτίζεται έξ έόρισμού, έρμήνευσε τις δυνάμεις πού αντιδρούσαν στόν ήγεμονισμό και τήν συντηρητικόττά της σάν «... νέους, πού κάτω από τήν όλόπλευρη κρίση τής σημερινής κοινωνίας αντιδρούν «βία» στό σύστημα, πού άρνούνται τούς «θεσμούς» (π.χ. οίκογένεια, σχολείο), πού αντιδρούν στή σημερινή κατάσταση μ' ένα ιδιότυπο και άκραίο τρόπο συμπεριφοράς και ζωής, πού άμφισβητούν κάθε άξία κλπ. Για τούς νέους έπίσης, πού προσεγγίζουν τήν πολιτική μέσω τής ψυχάνάλυσης και των προσωπικών άδιεξόδων, μέσα από τις διάφορες εκφράσεις του ρόκ... Πρόκειται για μία όρισμένη μερίδα, ακόμα, από εκείνους τούς νέους, πού έμφανίζονται στους διάφορους χώρους σάν «ανεξάρτητοι» ή πού έχουν άποχωρήσει από τις πολιτικές οργανώσεις κάτω από τό θάρος τής «έντονης» πολιτικής ζωής και τις δυσκολίες τής

ταξικής πάλης. "Αν και είναι δύσκολο να προσδιοριστεί με ακρίβεια αυτό το ρεύμα - κύρια από τα παιδιά της μεσοαστικής και μικροαστικής τάξης, ωστόσο, χονδρικά, μπορούμε να πούμε, ότι πυκνώνει μέσα από τους πιο διαφορετικούς δρόμους τις τάξεις της άρνητικής άμφισβήτησης...". (ΚΟΜΕΠ, Φεβρ. 80, σελ. 70-71).

Η «θεωρία» αυτή δεν θα δυσκολευτεί καθόλου ν' αλλάξει όταν διαπιστώνεται πως τό έδαφος τρίξει (οι έκλογές των Α' έτών έδωσαν τα πρώτα σημάδια) και να υιοθετήσει πιο έλαστική στάση απέναντι στο ίδιο φαινόμενο, δηλώνοντας ότι: «... στα αϋθόρμητα ξεσπάσματα μιάς μερίδας κυρίως νέων φοιτητών βλέπουμε τό θετικό σπόρο της διάθεσης γιά πάλι ενάντια σ' ένα σάπιο εκπαιδευτικό σύστημα μά και σ' ένα σάπιο κοινωνικό σύστημα...» (Όμηλία Σ. Χαλβατζή στο Σπόρτιγκ).

Οι μεταλλαγές αυτές των λεκτικών διατυπώσεων δεν παράγονται βέβαια από παραπέρα έμβυθυνση στην ανάλυση του φαινομένου αλλά συρράπτονται από έτοιμους χαρακτηρισμούς, πού ποικίλουν, από καταδικαστικούς έως άνεκτικούς, ανάλογα με τή συγκυριακή σκοπιμότητα, πού τούς ύπαγορεύει.

Η ΠΑΣΠ, καθηλωμένη στην προσμονή της έξουσίας πρέπει να έμπεδώσει τήν άποψη ότι αυτή άποτελεί «... τό βασικό πόλο στήριξης του κινήματος στον νικηφόρο άγώνα του...» και συνεπώς κάθε φαινόμενο άμφισβήτησής του, όταν δεν είναι έσκεμμένα άποπροσανατολιστικό, μπορεί να έξαντλείται στο αίτημα μιάς πιο έπεξεργασμένης πολιτικής της.

Γιά τήν ΠΑΣΠ «τό άμφισβητησιακό ρεύμα» τό γέννησε «... ή συσσώρευση πολιτικών άνησυχιών, σπουδαστικών και κοινωνικών προβλημάτων... πού συνοδεύεται από τήν άδυναμία παρέμβασης των Διοικ. Συμβουλίων και των 'Επιτροπών 'Ετους στα καθημερινά προβλήματα...», παραπέμποντας έτσι τή θεραπεία του σε μιά νέα καθηκοντολογία των όργάνων πού τά έκλεγμένα μέλη τους «... θά πρέπει να πλησιάσουν τον κάθε φοιτητή, να έπισημάνουν τά ποικιλόμορφα προβλήματα πού τον άπασχολούν και να δώσουν άμεσες και συγκεκριμένες λύσεις» (Φυλλάδιο ΠΑΣΠ).

Τήν εναντίωση των ριζοσπαστικών δυνάμεων του φοιτητικού κινήματος στή συντηρητική και γραφειοκρατική κυριαρχία των ΚΝΕ - ΠΑΣΠ προσπάθησε να τήν έρμηνεύσει με τά δικά του μέτρα και ό φιλοκυβερνητικός τύπος.

Άποσιωπώντας ότι τό νέο αυτό ρεύμα γεννήθηκε άκριβώς στην αναζήτηση μιάς άγωνιστικής πρακτικής ενάντια στή κυβερνητική πολιτική, κράτησε μόνο τό στοιχείο άντιπαράθεσης προς τις παρατάξεις των άντιπολιτευτικών κομμάτων, προκειμένου να στηρίξει τή θεωρία της «έπιστροφής στον φιλελευθερισμό», πού λανσάρισε ό ύφυπουργός κ. Άνδριανόπουλος. (Έπιτολή στον Τύπο, 5/3/80).

Οι παραμορφωτικές αυτές έρμηνείες άξιοποιήθηκαν, όπως ήταν φυσικό, κατάλληλα από τήν ΚΝΕ, πού είδε στην έμφυλλοχώρηση της Δεξιάς τήν απόδειξη των

θεωριών της γιά τόν «ύπονομευτικό προορισμό της άμφισβήτησης».

Πέρα από τις δυνάμεις, πού στοιχίζονταν στις παρατάξεις των ΚΝΕ και ΠΑΣΠ άρχισε να συμπυκνώνεται εκείνος ό χώρος των άριστερών δυνάμεων, πού με διάφορους και διαφορετικούς τρόπους έβαζαν ζητήματα συνολικής επανεξέτασης της τακτικής του φοιτητικού κινήματος, με βάση τις έμπειρίες των καταλήψεων. Ό χώρος αυτός δεν όριοθετείται με ένιαίο τρόπο άπέναντι στις πλειοψηφούσες παρατάξεις έξ αιτίας των μεγάλου φάσματος άπόψεων πού διατυπώθηκαν κυρίως πάνω στο ρόλο του Πανεπιστημίου και της δυνατότητας άλλαγών καθώς και στο ζήτημα της συμμετοχής ή όχι στα άντιπροσωπευτικά όργανα (Συνελεύσεις, Δ.Σ., ΕΦΕΕ).

Οι δυνάμεις της Β' Πανελλαδικής, μαζί με άριστερους άνεξάρτητους, άρκετοί από τούς όποιους προέρχονταν από τήν ΚΝΕ, τήν διάλυση της ΑΑΣΠΕ και άλλων μικρότερων όργανώσεων σχημάτισαν τις διάφορες «συσπειρώσεις άνεξαρτήτων». Οι συσπειρώσεις γενικά έκφράζουν τήν ίδια περίπου αντίληψη γιά τήν «ματαίωση του άστικού έκσυγχρονισμού του Πανεπιστημίου» τήν «πάλι γιά τήν άποδιάρθρωση του σαν χώρου παραγωγής της κυρίαρχης ιδεολογίας» και άμφισβητούν τήν άποτελεσματικότητα και βιωσιμότητα των δημοκρατικών μεταρρυθμίσεων στις σημερινές κοινωνικές συνθήκες. Τήν προβληματική αυτή της «άρνησης του έκσυγχρονισμού» έχει κυρίως άναπτύξει μέχρι σήμερα ή Β' Πανελλαδική, πού άποτελέσε άλλωστε και άποφασιστικό παράγοντα στις άριστερές συσπειρώσεις.

Οι παραπάνω δυνάμεις είδαν τον άγώνα κατά του ν. 815 όχι σαν μιά πίεση βελτίωσης του και επαναρρύθμισης, αλλά σαν τήν ύποπτηση της ρήξης με τήν εκπαιδευτική πολιτική της κυβέρνησης. Άρνούνται τον συγκεντρωτικό χαρακτήρα της ΕΦΕΕ αλλά συμμετέχουν στις θεσμοθετημένες διαδικασίες του φοιτητικού κινήματος, διαχωριζόμενοι από τήν λογική του «αυτόνομου πόλου συγκρότησης έξω και ενάντια στην ΕΦΕΕ». Η πολιτική τους προβληματική άπορρίπτει τά μοντέλα ιδεολογίας και πρακτικής της παραδοσιακής Άριστεράς, αλλά πέρα από τις διαφορετικές όπτικές πού έχει κάθε συνιστώσα αυτού του χώρου θεωρούν ότι υπάρχει άνοικτό τό ζήτημα της πολιτικής τους συγκρότησης.

Ό «Ρήγας Φεραίος» μαζί με τις δυνάμεις του Δ.Α., της Δημ. Ένότητας και άρκετών άνεξάρτητων φοιτητών μορφοποίησε τήν άλλη συνιστώσα του «χώρου» των δυνάμεων, πού άμφισβητούν τό «κυρίαρχο πρότυπο πολιτικής και συνδικαλισμού πού έπιβάλλουν οι ΚΝΕ και ΠΑΣΠ». Άφού διαχωρίστηκε ρητά από τόν άπολογισμό δράσης της ΕΦΕΕ, πρότεινε τήν υιοθέτηση όρισμένων μορφών άμεσης δημοκρατίας στις λειτουργίες του φοιτητικού κινήματος και άποδυνάμωση του συγκεντρωτικού χαρακτήρα της ΕΦΕΕ.

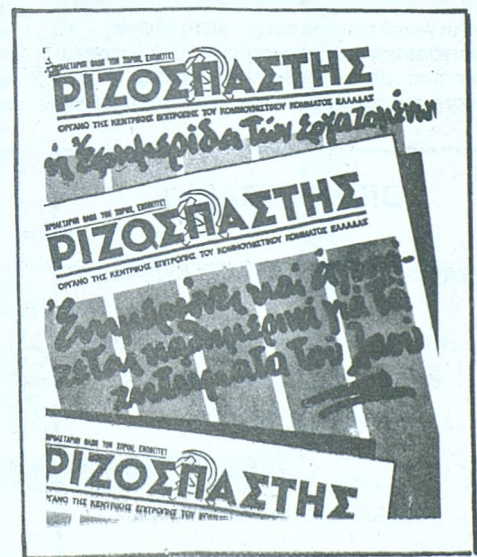
Συνεχίζοντας τή στροφή, πού άρχισε προς τό τέλος των καταλήψεων στην προσπάθειά του να ξεφύγει από τόν μέχρι

τότε έναγκαλισμό των μεγάλων παρατάξεων, διακήρυξε τήν ανάγκη να όργανωθεί «ένιαία ή άμφισβήτηση απέναντι στο κυρίαρχο πρότυπο στή βάση της δημιουργικής άξιοποίησης των συμπερασμάτων των πρόσφατων έξελίξεων» πού θά όδηγήσει «στή διατύπωση μιάς νέας προοπτικής». (Θούριος, 117). Τό βασικό σημείο, πού τόν διαφοροποιεί από τις προηγούμενες άριστερές συσπειρώσεις είναι οι προτάσεις των «θεσμικών άλλαγών» γιά ένα «σύγχρονο και δημοκρατικό Πανεπιστήμιο», πού τις θεωρεί έφικτό στόχο αλλά και άναγκαία τακτική γιά τήν άρθρωση του φοιτητικού κινήματος με τούς ύπόλοιπους κοινωνικούς άγώνες.

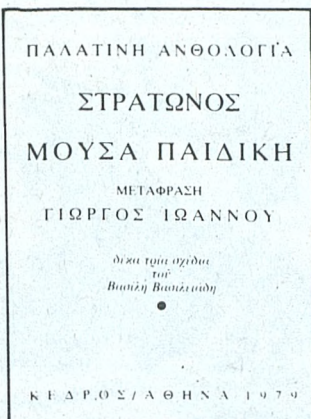
Πρίν από τις έκλογές άρκετές συνεννοήσεις έγιναν ανάμεσα στις παραπάνω δυνάμεις γιά κοινή έκλογική κάθοδο, πού έμειναν άτελεσφόρες (πλήν τριών Σχολών του ΕΜΠ και όρισμένων της Θεσσαλονίκης), γιά λόγους πού κύρια άφορούν στις διαφορετικές αντίληψεις στο θέμα των «άλλαγών», αλλά βέβαια και στις άμοιβαίες δυσπιστίες πού παράγουν οι προηγούμενες πρακτικές και οι δύσκολα καλυπτόμενες προθέσεις πολιτικής ύπεξαίρεσης των κοινών σχημάτων.

Η παράταξη της ΠΠΣΠ άποποιήθηκε από τήν άρχή τούς έκλογικούς συγχρωτισμούς με «συσπειρώσεις φοιτητών... με άσαφή ιδεολογική και πολιτική φυσιογνωμία και άδιευκρίνιστη πολιτική» και επέλεξε τήν άυτότελή κάθοδο σε όλες σχεδόν τις Σχολές.

Καταγγέλοντας τόν ήγεμονισμό κυρίως της ΚΝΕ από λόγους πού άφορούν μάλλον τό μέγεθος των δυνάμεων και όχι τόσο τις άρχές της έρμηνευσε τά γεγονότα των καταλήψεων μόνο μέχρι του σημείου πού άποδεικνύουν τήν ιστορική άναγκαιότητα του «άντιεπιζιονισμού» της και επανέλαβε τόν «έξ άριστερών» οικονομισμό της στις προκλογικές διακηρύξεις. Η χωριστή κάθοδος της ΠΠΣΠ τις έδινε, έκτός των άλλων, και τήν εύκαιρία να καταγραφεί σαν ή μόνη, πιά, μασίχη παράταξη στο φοιτητικό χώρο μετά τήν άποσύνθεση και τή διάλυση των μέχρι χθές άνταγωνιστών της.

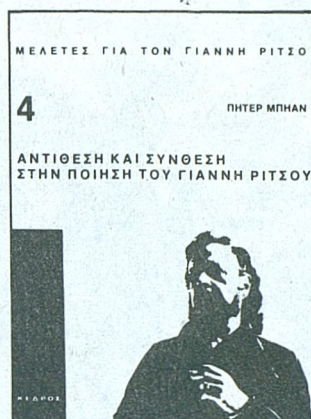
ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΜΗΝΑ

ΠΑΛΑΤΙΝΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ
ΣΤΡΑΤΩΝΟΣ ΜΟΥΣΑ ΠΑΙΔΙΚΗ
ΜΕΤ. ΓΙΩΡΓΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

ΖΕΡΒΑ ΠΙΕΡΑ
ΘΕΟΛΩΡΑΚΗΣ
Ο ΘΡΥΛΟΣ ΜΙΑΣ ΛΑΪΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ
ΚΕΔΡΟΣ

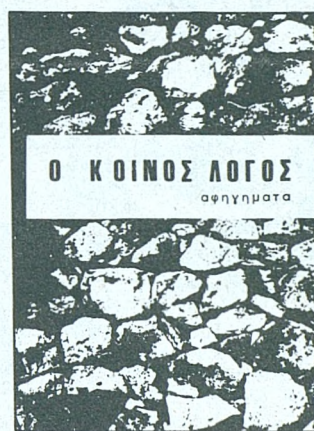
ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΓΙΑΝΝΗ ΡΙΤΣΟ
4 ΠΗΤΕΡ ΜΠΗΑΜ
ΑΝΤΙΘΕΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΣΗ
ΣΤΗΝ ΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΡΙΤΣΟΥ
ΚΕΔΡΟΣ

ΗΛΙΑ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΡΕΜΠΕΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ
(εικονογράφηση 'Αλέκου Φασιανού').

ΣΩΤΗΡΗ ΚΑΚΙΣΗ
ΣΑΠΦΩ
ΤΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ
ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΚΕΔΡΟΣ

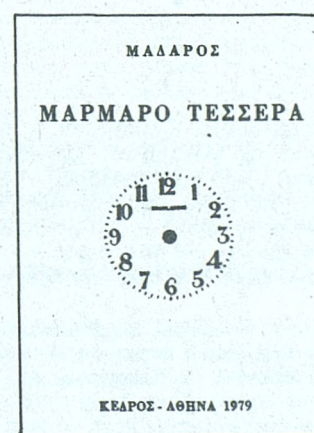
Ο ΚΟΙΝΟΣ ΛΟΓΟΣ
αφηγήματα
Ο ΚΟΙΝΟΣ ΛΟΓΟΣ (Τόμος τέταρτος)
Έπιμέλεια ΕΛΛΗ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
ΚΕΔΡΟΣ

Γ.Θ. ΒΑΦΟΠΟΥΛΟΣ
ΤΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ
«ΚΕΔΡΟΣ»

ΚΩΣΤΑΣ ΣΤΕΡΓΙΟΠΟΥΛΟΥ
ΤΑ ΜΙΣΑ ΤΟΥ ΠΛΟΥ
(1973-1979)
ΑΘΗΝΑ 1979
ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΚΕΔΡΟΣ»

ΜΑΔΑΦΟΣ
ΜΑΡΜΑΡΟ ΤΕΣΣΕΡΑ
ΚΕΔΡΟΣ - ΑΘΗΝΑ 1979

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΕΔΡΟΣ
Πανεπιστημίου 44 - Τηλ: 3615.783

Τό πρόβλημα του «αντιτρομοκρατικού νόμου» καί τών επιπτώσεων τής εφαρμογής του, τίθεται καί πάλι μέ ιδιαίτερη όξύτητα, έξαιτίας του πρόσφατου κύματος συλλήψεων καί άστυνομικών διώξεων, μέ πρόσχημα τήν καταπολέμηση τής τρομοκρατίας. Νομίζουμε πώς, παρά τίς ούσιαστικές διαφορές σέ όλα σχεδόν τά επίπεδα μεταξύ Έλλάδας καί Ιταλίας, τό άρθρο του Ιταλού δημοσιογράφου Φερντινάντο Σιάνα, πού αναδημοσιεύουμε από τήν Monde Diplomatique (Φεβ. 1980), άποκτά ιδιαίτερη επικαιρότητα.

Μαφία καί τρομοκρατία

του Φερντινάντο Σιάνα

Ο σεβασμιώτατος Παπαλάρντο, Καρδινάλιος - Άρχιεπίσκοπος του Παλέρμο πηγαίνοντας στό Μέγαρο τής Όρλεάνης γιά ν' αποδώσει τιμές στην νεκρική σωρό του προέδρου τής περιφέρειας τής Σικελίας, Πιερσάντι Μатарέλα, πού δολοφονήθηκε μέ όκτώ πυροβολισμούς μπροστά στην πόρτα του τήν Κυριακή 6 Γενάρη, δήλωσε στους δημοσιογράφους: «Η δολοφονία του Μатарέλα είναι αίγoura τό πιο σοβαρό έπεισόδιο βίας πού έχει χτυπήσει ποτέ τήν Σικελία»¹.

Στους Ιταλικούς θεσμούς τό αξίωμα του προέδρου τής περιφέρειας τής Σικελίας, πού έχει ειδικό θεσμικό καθεστώς είναι αντίστοιχο μέ τό αξίωμα ύπουργού. Η δολοφονία του λοιπόν είναι έξαιρετικής πολιτικής θαρύτητας. Είναι όμως αυτό τό «έπεισόδιο βίας» τό πιο μεγάλο πού έχει κτυπήσει ποτέ τό νησί, άκόμη κι αν περιορίζουμε στην μεταπολεμική περίοδο τήν έννοια αυτού του «ποτέ»;

Άς εξετάσουμε ένα άλλο «έπεισόδιο βίας», λίγο πιο άπομακρυσμένο, είν' αλήθεια, στό χρόνο: Τήν 1η Μάη 1947, στην Πορτέλα-ντέλε-Τζινέστρε, εκατοντάδες χωρικοί μαζεύτηκαν μέ τίς οικογένειές τους στόν έκτεταμένο χώρο πού απλώνεται ανάμεσα στίς κοιλάδες του Πιάνα καί του Σάν-Τσιπιρέλο. Ο τσαγκάρης Τζιάκομο Σκίρο γραμματέας τής τομεακής σοσιαλιστικής όργάνωσης του Σάν-Τζιουζέπε-Γιάτο, άρχισε νά μιλά όταν, από τήν κορυφή του βουνού Πιτσιουτά, έκπυροκρότησαν πολυάριθμες ριπές από μυδραλιοβόλα. Ούρλιαχτά, σύγχυση, ό σώζων έαυτόν σωθειτώ. Όρι-

σμένοι πέφτουν: οι ριπές συνεχίζουν γιά τρία λεπτά, αφήνοντας στό έδαφος έντεκα νεκρούς καί πενήνταέξι τραυματίες.

Στίς 14 Μάη 1951, στή διάρκεια τής δίκης του Βιτέρμπο έναντιον αυτού πού άπόμενε από τήν συμμορία του περίφημου Σαλβατόρε Τζουλιάνο, ό Γκάσπαρε Πισιότα, ύπαρχηγός του Τζουλιάνο, πού τόν είχε δολοφονήσει γιά λογαριασμό τής Μαφίας καί τών καραμπινιέρων διακήρυξε μπροστά στό δικαστήριο ότι ή σφαγή ήταν πράγματι έργο τής συμμορίας τους καί, κατά λέξη, ότι: «Ήταν ό Μαρκεζάνο, ό πρίγκιπας Άλιάτα κι ό Μπερνάρντο Μатарέλα πού διέταξαν τή σφαγή στην Πορτέλα-ντέλε-Τζινέστρε»². Ο Γκάσπαρε Πισιότα δολοφονήθηκε κι αυτός μέσα στή φυλακή του Ούτσιαντόνε στό Παλέρμο, στίς 9 Φλεβάρη 1954, μέ στριχνίνη στόν καφέ του. Ο Μатарέλα καί οι άλλοι πού καταγγέλλθηκαν σαν ύποκινητές του έγκλήματος, απαλλάχτηκαν από τό έφετεριο του Παλέρμο, στην διάρκεια τής άνάκρισης. Η σφαγή τής Πορτέλα-ντέλε-Τζινέστρε ήταν τό πιο σοβαρό «έπεισόδιο» πολιτικής «βίας» (τό μεγαλύτερο πού έπληξε ποτέ τήν Σικελία) ανάμεσα σέ αυτά τά πολυάριθμα πού, στην άμεση μεταπολεμική περίοδο καί στην συνέχεια, ένωσαν Μαφία, ληστές, χριστιανοδημοκράτες ύπουργούς καί δυνάμεις τής «τάξης» μέ όλα τά μέσα, στην πολιτική καί κοινωνική άντιπολίτευση πού άντιπροσωπεύεται άπ' τήν άριστερά.

Άπ' τήν Πορτέλα-ντέλε-Τζινέστρε, τό 1947, μέχρι τήν σφαγή τής πλατείας Φοντάνα, στό Μιλάνο, τό 1969 πού προκάλεσε δεκαέξι νεκρούς, ή πρόσφατη ιστορία τής Ιταλίας μάς δείχνει πώς τό κρά-

τος και τό κόμμα πού τό ένσαρκώνει δεν δίστασαν ούτε μπροστά στην τρομοκρατική φρίκη, για να άμυνθούν και να έπιτεθούν. Μετά από μία άνάκριση και μία δίκη πού προκαλούν άγανάκτηση και πού κράτησαν δέκα χρόνια, οι ύποκινητές της σφαγής της πλατείας Φοντάνα, δεν στάθηκε δυνατόν να έντοπισθούν και να χτυπηθούν.

Μέσα σ' αυτό τό πλαίσιο, πέρα άπ' τά ιδεολογικά παραληρήματα πού θυμίζουν περισσότερο τόν Ντοστογιέφσκι από τόν Λένιν, βρίσκει τήν καταγωγή και τήν έξήγησή της ή άγριότητα της κόκκινης τρομοκρατίας πού πάει να αίματοκυλάσει τήν Ιταλία.

Ο Μπερνάρντο Μатарέλα, διαπρεπής χριστιανοδημοκράτης πολιτικός άνδρας της μεταπολεμικής περιόδου και ύπουργός ήταν ο πατέρας του Πιεράντι Μатарέλα. Για τόν πρόεδρο της περιφέρειας της Σικελίας, ηλικίας 45 χρονών, δεν ύπήρχε καμιά από αυτές τις διηγήσεις, άπ' αυτές τις σκοτεινές ύποψίες πού συνόδεψαν, αντίθετα, τήν καριέρα του πατέρα του. Έπαινούσαν τήν πνευματική του καλλιέργεια, τήν τιμιότητά του, τις προτάσεις του στο πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο. Μέ λίγα λόγια ήταν ένα σπάνιο φαινόμενο μέσα στην χριστιανοδημοκρατία.

Ποιός σκότωσε λοιπόν τόν Μатарέλα; Οι τρομοκράτες; Πράγματι τρεις οργανώσεις έχουν διεκδικήσει τήν ενέργεια: δύο της άριστεράς και μία φασιστική. Η Μαφία; Όμως ή Μαφία, είναι γνωστό, δεν διεκδικεί ποτέ τίποτα.

Σέ λιγότερο από σαρανταοκτώ ώρες μετά τήν δολοφονία του Πατέρμο δολοφονήθηκαν τρεις άστυνομικοί μέ πυροβολισμούς περιστροφου στο Μιλάνο. Αυτή τή φορά, τό έγκλημα διεκδικήθηκε από τις Έρυθρές ταξιαρχίες, και δεν ύπήρχε καμιά άμφιβολία για τήν τρομοκρατική του καταγωγή. Αντίθετα, για τό έγκλημα του Πατέρμο, ή άβεσθαιότητα και ή σύγχυση ήταν μεγάλες, πολύ διδακτικές σχετικά μέ τήν πραγματικότητα πού άποτελεί τό φόντο της Ιταλικής πολιτικής και της ίδιας της τρομοκρατίας. Διδακτικές επίσης σχετικά μέ τις προοπτικές της δημοκρατίας και της επιβίωσής της.

Ο συγγραφέας Λεονάρντο Σάσα, πού γνωρίζει άριστα τή Μαφία, τή Σικελία και τά Ιταλικά μυστήρια, πιστεύει ότι δεν μπορεί *a priori* ν' άποκλείσουμε τήν τρομοκρατία. Είχε κάνει τήν ίδια παρατήρηση στις 8 του Μάρτη 1979, όταν σκοτώθηκε ο περιφερειακός γραμματέας της χριστιανοδημοκρατίας του Πατέρμο, Μικέλε Ρέινα. Όμως, ο Ρέινα δεν ήταν γνωστός για τήν ήθικη και πολιτική του καθαρότητα κι όλοι όσοι τόν γνώριζαν καλύτερα, μ' έπικεφαλής τούς χριστιανοδημοκράτες, είπαν: πρόκειται για τή Μαφία. Τώρα ή προσωπικότητα πού χτυπήθηκε ήταν πιο σημαντική και πιο έκτιμητέα. Είναι πολύ πιθανό ότι πρόκειται για τή Μαφία αλλά, ρωτά ο Σάσα, γιατί άποκλείουν αυτόματα τήν τρομοκρατία στην Σικελία; Σέ κάθε περίπτωση, πρόκειται ή για τήν Μαφία ή για τήν τρομοκρατία: και προσθέτει ότι ή ύπόθεση της Μαφίας είναι ή πιο βολική.

Η καθημερινή εφημερίδα *Ρεπούμπλικα* (μετριοπαθής άριστερά, προσκείμενη στους κομμουνιστές, αλλά επίσης και στην Ένωση Βιομηχάνων) είχε για τίτλο στις 8 Γενάρη: «Στήν Σικελία, επίσης, σκότωσαν τόν άνθρωπο του διάλογου μέ τό Ι.Κ.Κ.: πίσω άπ' τούς δολοφόνους, ή Μαφία και ή τρομοκρατία». Αυτή είναι ή θέση πού φαίνεται να έχει υιοθετηθεί από τή μεγαλύτερη μερίδα του Ιταλικού τύπου και των Ιταλών πολιτικών ύπευθύνων. Θέλησαν να σκοτώσουν άλλον ένα όπαδο του Μόρο πού κι αυτός επίσης, ήθελε να βάλει τούς κομμουνιστές στην κυβέρνηση. Όμως δεν συμφωνούν όλοι μ' αυτή τήν έρμηνεία. Ο χριστιανοδημοκράτης βουλευτής Καλότζερο Μανίνο, Σικελός, μάς δήλωσε:

«Κανένα άποδεικτικό στοιχείο, καμιά πολιτική τοποθέτηση δεν επιτρέπουν να ισχυριστούμε ότι ο Μатарέλα έτοίμαζε τή σύσταση μιας κυβέρνησης της περιφέρειας της Σικελίας μέ τήν άμεση συμμετοχή των κομμουνιστών. Αντίθετα, ο Μатарέλα ήταν πρόεδρος μιας κυβέρνησης πού απέκλειε τούς κομμουνιστές, τήν ίδια στιγμή πού τό Ι.Κ.Κ. είχε διατυπώσει τήν εναλλακτική του πρόταση: ή στην κυβέρνηση, ή στην άντιπολίτευση. Ο Μатарέλα συνέχιζε τήν γραμμή του Μόρο, αυτή της χρησιμότητας ενός έπικοδομητικού διάλογου μέ τούς κομμουνιστές, χωρίς όμως τή συμμετοχή τους στην κυβέρνηση. Είναι λοιπόν αυθαίρετο ν' άποδίδουν σ' αυτόν πού χάθηκε, άπόψεις πού δεν είχε ποτέ διακηρύξει».

Ένας άλλος Σικελός βουλευτής ο σοσιαλιστής Καπρία είναι της ίδιας γνώμης και ύποστηρίζει ότι τό έντυπωσιακό είναι πώς όλος ο κόσμος ξέρει ότι είναι έτσι τά πράγματα, και όμως ή άποψη αυτή δεν περνάει στα μέσα πληροφόρησης. Έτσι οι Ιταλοί συνεχίζουν ν' άκούν να τούς διηγούνται ότι οι τρομοκράτες της άκρας άριστεράς κι οι άνθρωποι της Μαφίας συμπάχησαν για να έμποδίσουν τό Ι.Κ.Κ. να προσχωρήσει στην κυβέρνηση.

Παράξενη συμμαχία πού οι μέθοδοι της πετυχαίνουν έντελώς

αντίθετα άποτελέσματα από τούς προσδοκόμενους σκοπούς. Πράγματι, μετά από κάθε έγκλημα, τό αίτημα κι ή πιθανότητα μιάς κυβέρνησης *έθνικης* ένότητας μέ τούς κομμουνιστές γίνεται πάντα πιο πιεστικό και πιο παραδεκτό.

Ένας χριστιανοδημοκράτης βουλευτής έκανε ένα έκπληκτικό σχόλιο: «Αν ή Μαφία ήρθε σέ συμφωνία μέ τις Έρυθρές ταξιαρχίες, είπε, αυτό σημαίνει ότι είδε μέσα στην τρομοκρατία τήν αυριανή έξουσία. Όπως όταν τό 1943, συμπάχησε μέ τις άμερικανικές μυστικές ύπηρεσίες». Οι Έρυθρές ταξιαρχίες στην αυριανή έξουσία της Ιταλίας; Υπάρχει κανείς πού τό πιστεύει σοβαρά σήμερα; Κι ή Μαφία μέ τήν έξαιρετική σοβαρότητά της, μπορεί να τό πιστεύει; Παρ' όλ' αυτά δεν είναι ή είσοδος στην κυβέρνηση των Έρυθρών ταξιαρχιών πού συζητιέται, αλλά: έκείνη του Ι.Κ.Κ. Ο κ. Ίντρο Μοντανέλι, πού έχει μεγάλη έπιρροή και είναι διευθυντής μιας καθημερινής εφημερίδας της Δεξιάς, «*Ιλ Τζιορνάλε*», δεν πιστεύει σ' αυτήν τή συμμαχία: «*Η δολοφονία του Μатарέλα, γράφει, είναι έργο της Μαφίας πού δεν άνέχεται ανταγωνισμό στο νησί, και πού είναι σέ θέση να έξαρθώσει άκόμη και τόν ανταγωνισμό των Έρυθρών ταξιαρχιών*». Βολική έρμηνεία κατά τόν Σάσα. Πράγματι, θεμελιώνεται στο θεώρημα: εκεί όπου ύπάρχει ή Μαφία δεν μπορεί να ύπάρχει τρομοκρατία. Άλλά αυτή ή έρμηνεία είναι επίσης έξαιρετικά επικίνδυνη για τή δημοκρατία, έπειδή έμπεριέχει μία λογική ανάπτυξη: για να έξαφανίσουμε τήν τρομοκρατία, πρέπει να δώσουμε στο κράτος δομή και μεθόδους, όπως έκείνες της Μαφίας. Ο κ. Μοντανέλι, έξάλλου, άκολουθεί προσεκτικά τό νήμα του συλλογισμού και συνεχίζει έτσι:

«Δέν ύπάρχει καιρός για χάσιμο. Οι τρομοκράτες δεν λένε από μόνοι τους ότι ύπάρχει πόλεμος; Όρα! Έμπρός για πόλεμο κι ως είναι ένας πόλεμος, όπως τόν καταλαβαίνουν και τόν έξασκούν άνελέτητα, χωρίς να τούς παραχωρήσουμε έγγυήσεις (...) Κατ' άρχην πρέπει να έμπιστευθούμε στην άστυνομία τήν άνάκριση των τρομοκρατών πού πιάστηκαν επ' αυτόφωρο (...) χωρίς τήν άποπροσανατολιστική μεσολάθηση του δικηγόρου υπεράσπισης, χωρίς τις τελετουργίες και τούς φορμαλισμούς πού παραλύουν τήν δικαστική άρχή. Αυτή ή διαδικασία παραδιάζει τ' «άνθρώπινα δικαιώματα»; Δεν θλέπουμε τό γιατί θά έπρεπε ν' άναγνωρίσουμε αυτά τά δικαιώματα σ' άγρια θηρία πού τά έξευτελίζουν καθημερινά... Είναι οι μόνοι πού μπορούν να μιλήσουν και μόνο ή άστυνομία - όχι μονάχα στην Ιταλία, αλλά σ' όλόκληρο τόν κόσμο - ξέρει να τους κάνει να μιλήσουν... Η ή δημοκρατία άποδειχνει ότι ξέρει να αυτούπερασπιστεί και να μάς υπερασπίσει ή παραχωρεί τή θέση της σ' ένα άλλο καθεστώς, κι όλοι ξέρουμε ποίο». Δεν μπορούσε να είναι πιο καθαρό. Όπως λέει ο Βάλτερ Λακέρ, ένας καθηγητής άγγλικών, φιλελεύθερος και πνευματώδης, στην έξυπνη πραγματεία του σχετικά μέ τήν τρομοκρατία: «Δέν είναι αλήθεια ότι ή δημοκρατία δεν ξέρει να αυτούπερασπιστεί ικανοποιητικά άπέναντι στην τρομοκρατία: στην Άργεντινή και στην Ούρουγουά έχει πετύχει στην έντέλεια».

Άλλά αυτό τό Ιταλικό κράτος, αυτή ή χριστιανοδημοκρατική δημοκρατία, έχουν μάθει «να αυτούπερασπίζονται και να μάς υπερασπίζονται» άπέναντι στην Μαφία πού, ζωντανή και ενεργητική περισσότερο από ποτέ, προκάλεσε πριν από λίγο καιρό 55 νεκρούς στην Σικελία; Κι άνάμεσά τους δυο σημαντικούς αντιπρόσωπους του κράτους, δυο τίμιους άνθρώπους, τόν δικαστή Τερανόβα και τόν άρχηγό των όμάδων άμεσης δράσης του Πατέρμο, Μπόρις Τζουλιάνο. Δεν πρόκειται, όσον άφορά τήν δημοκρατία, για μία άπειλή έξίσου αίμοσταγή και φοβερή, όσο και ή τρομοκρατία;

Η θεωρία της «κομμουνιστικής συνωμοσίας»

Τό 1962 ή βουλή ψήφισε όμόφωνα τή σύσταση μιάς έπιτροπής έρευνας σχετικά μέ τή Μαφία. Ύστερα από δέκα χρόνια και δυο κοινοβουλευτικές περιόδους και παρά τις διευρυμένες έξουσίες της έρευνας και τά αντισυνταγματικά μέτρα πού στη βάση κά-

Κάθε Κυριακή

Εξόρμηση
ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΒΔΟΜΑΔΙΑΤΙΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

πιοών «βάσιμων ύποψιων» επέτρεψαν νά τεθούν υπό περιορισμό μεγάλος αριθμός ανθρώπων, ή επιτροπή δέν έχει παράγει τίποτε άλλο από ένα θουνό τριών χιλιάδων σελίδων μέ ντοκουμέντα καί συμπεράσματα απ' όπου καμιά πραγματική εξέγηση, καμιά πραγματική κατηγορία, καμιά πραγματική καταδίκη δέν βγήκαν ποτέ. Κι αυτό είναι πολύ κατανοητό: πώς νά έχει κανείς τήν ψευδαίσθηση ότι μέσα σ' ένα πλαίσιο πού ή εξουσία τής Μαφίας καί ή πολιτική εξουσία άλληλοεμπλέκονται καί συγχέονται, μιά επιτροπή έρευνας πού δημιουργήθηκε απ' αυτήν τήν ίδια τήν πολιτική εξουσία θά μπορούσε νά ώθήσει τήν ίδια της τήν έρευνα, μέχρις ότου νά μπει αυτή ή ίδια σέ άμφισβήτηση; Ένα άλλο καθεστώς, αυτό γιά τό όποιο μιλά ο κ. Μοντανέλι, κατόρθωσε νά διαλύσει τή Μαφία: 'Ο φασισμός πού ήταν αυτός ο ίδιος ένα είδος Μαφίας πού έγινε κράτος, είχε διαλύσει, χρησιμοποιώντας τά μεγάλα μέσα του διοικητή Μόρι, τήν μικρή σικελιάνικη Μαφία. Σήμερα τό πρόβλημα είναι ή τρομοκρατία: γιά νά τή διαλύσει κανείς δέν έχει παρά νά μεταμορφώσει τή δημοκρατία σ' ένα μεγάλο τρομοκρατικό κράτος.

Μετά τήν άπαγωγή καί τήν δολοφονία του Άλντο Μόρο, κάποια έκτακτα μέτρα πού συζητιόνταν, έγκρίθηκαν. 'Ο τωρινός πρωθυπουργός κ. Κοσίγκα, τότε ύπουργός Έσωτερικών, δήλωσε, ύποβάλλοντας τήν παραιτήσή του ότι δέν ήταν ειδικό νόμοι πού χρειάζονταν, αλλά ότι θά έπρεπε νά εφαρμοστούν μέ άποτελεσματικότητα καί άυστηρότητα αυτοί πού ήδη ύπήρχαν. Άλλαξε άποψη μετά τίς 11 του τελευταίου Δεκέμβρη.

Έκείνη τήν ημέρα μιά σημαντική ομάδα τρομοκρατών τής όργάνωσης Πρώτη Γραμμή εισβάλλει στοΤορίνο μέσα σ' ένα Ινστιτούτο όπου εκπαιδεύονται τά μελλοντικά διοργανικά στελέχη. Οί σπουδαστές καί οί καθηγητές, σύνολο διακόσια άτομα, συγκεντρώθηκαν κάτω από τήν άπειλή των όπλων καί άνακρίθηκαν: τούς κάνουν μιά όμιλία μισής ώρας, καί μετά, δέκα απ' αυτούς, στήνονται μέ τό πρόσωπο στον τοίχο καί τούς θερίζουν μέ μιά ριπή αυτόματου στό πόδια. Είναι μιά μέθοδος ναζιστικού άποδεκατισμού.

Είμαστε σέ πόλεμο, γράφουν οί έφημερίδες, καί πολλοί ζητούν μιά κυβέρνηση έθνικής ένότητας: είμαστε σέ πόλεμο έπαναλαμβάνουν οί πολιτικοί ύπεύθυνοι: μερικοί απ' αυτούς ζητούν κατάσταση έκτακτης ανάγκης, όλοι σχεδόν εύχονται ειδικούς νόμους.

Στήν διάρκεια τής ύπόθεσης Μόρο οί Έρυθρές ταξιαρχίες καί οί ίδιος ο Μόρο έγραφαν ότι ήταν πόλεμος καί ζητούσαν άναλλαγές κρατουμένων - όπως σέ καιρό πολέμου. Συχνά, αυτά τά ίδια πρόσωπα πού τώρα χάνουν τά μυαλά τους, δήλωναν τότε δημόσια ότι ο Μόρο ήταν τρελός ή άνεύθυνος κι άρνιόντουσαν νά μιλήσουν γιά πόλεμο. Τώρα τόν εξαγγέλουν από όλες τίς πλευρές: Οί δημοσιογράφοι, ή κομμουνίστρια πρόεδρος τής βουλής, ο πρόεδρος τής Δημοκρατίας πού, στό μήνυμά του γιά τόν καινούριο χρόνο έκανε μιά πραγματικά σπάνια δήλωση. Είπε ότι ή χώρα είναι σέ πόλεμο καί πρόσθεσε ότι κατά τήν γνώμη του, μιά ξένη δύναμη χειρίζεται τήν τρομοκρατία μέ σκοπό νά γκρεμίσει τήν Ιταλική δημοκρατία. Δήλωση τής πιο μεγάλης σοβαρότητας καί πού κατά τρόπο μυστηριώδη δέν είχε, ούτε στήν Ιταλία ούτε στον κόσμο, τόν άντίκτυπο πού θά μπορούσε νά περιμένει κανείς.

Γιά ποιά ξένη δύναμη μιλούσε λοιπόν ο πρόεδρος Περτίνι; Είναι άκατανόητο ένας άνθρωπος πού κατέχει τή θέση του νά μιλά άπερίσκεπτα. Οί Ιταλοί δέν έχουν τό δικαίωμα νά γνωρίζουν αυτή τήν μεγάλη ξένη δύναμη πού άπέναντί της καλούνται νά έξαπολύσουν ένα πόλεμο; Τό νά τή γνωρίζουν θά ήταν απ' τήν άλλη πάρα πολύ σημαντικό γιά νά καταλάβουν τήν στρατηγική τής τρομοκρατίας έναν, πραγματικά πίσω απ' αυτήν, ύπάρχει μιά ξένη στρατηγική.

Μήπως πρόκειται γιά τίς ΗΠΑ πού χρησιμοποιούν προδοτικά τήν κόκκινη τρομοκρατία, άφού πριν είχαν χειριστεί τήν μαύρη τρομοκρατία, έτσι ώστε νά κλείσουν τό δρόμο στους κομμουνιστές; Ή μήπως γιά τήν Ε.Σ.Σ.Δ. μέ πιθανό ένδιάμεσο τήν Τσεχοσλοβακία; Τά όπλα πού βρέθηκαν στό χέριο των τρομοκρατών είναι, σχεδόν όλα, ρώσικης κατασκευής. Αυτό είναι τό έπιχείρημα του κ. Περτίνι. Άλλά τότε: οί Σοβιετικοί σπέρνουν τόν θάνατο μέσα στήν χώρα κι αυτοί επίσης, μέ σκοπό νά έμποδίσουν τούς κομμουνιστές στον δρόμο πρós τήν έξουσία; Τί θαυμάσιος σεβασμός των συμφωνιών των Γιάλτας! Ή μήπως είναι ένας αίματηρός τρόπος γιά νά τούς σπρώξουν πρós τήν έξουσία, ώστε νά άποκτήσουν στήν άνάγκη ένα άνταλλάξιμο χαρτί καί νά έχουν τά χέρια έλεύθερα στήν Γιουγκοσλαβία μετά τό θάνατο του Τίτο;

Ή θεωρία τής «κομμουνιστικής συνωμοσίας» ύποστηρίζεται μέ πάθος απ' αυτόν ακριβώς πού ή δικαστική έξουσία προσπαθεί νά παρουσιάσει σαν ένα είδος άπό μηχανής θεό όλης τής ένοπλης πάλης στήν Ιταλία, τόν καθηγητή Τόνι Νέγκρι. Από τή φυλακή του ο Νέγκρι ρωτά πώς γίνεται καί δέν έρευνούν παρά μόνο πρós τήν πλευρά τής διάχυτης μαζικής βίας, πού γνώρισε μιά νέα έξαρση μετά τό 1977, καί όχι πρós τούς σταλινικούς του Ι.Κ.Κ. πού άφήνεται νά έννοηθεί ότι είναι ή πραγματική ιδεολογική μήτρα των Έρυθρών ταξιαρχιών. Παρόμοιες έρωτήσεις είναι αλήθεια διατυπώθηκαν καί από μιά μειοψηφία διανοούμενων καί πολιτικών άνδρών πού άνησυχούν πολύ από μιά είσοδο των κομμουνιστών στήν κυβέρνηση μέ άντικειμενικό στόχο τήν έπιβολή τής τάξης. Άφού μάλιστα έχουν μεγάλες δυσκολίες νά πιστέψουν ότι τό μεταβαλλόμενο πανόραμα χωρισμένο σ' άπειρα κομμάτια τής ένοπλης πάλης στήν Ιταλία είναι τό δέντρο πού προήλθε από μιά μοναδική τρομοκρατική ρίζα, γεννημένη τό 1968 καί πού στή συνέχεια μετά τό 1970-72 κράτησε μιά μοναδική στρατηγική καί μιά μοναδική διεύθυνση, αυτή ακριβώς των Τόνι Νέγκρι, Πιέρνο, Σκαλτσόνε, Πάτσε, κλπ. Όμως αυτή φαίνεται νά είναι ή θεωρία πού προβάλλεται από τή δικαστική άρχή, τουλάχιστον μετά τό κύμα των συλλήψεων στις 7 του περασμένου Άπρίλη. Θεωρία πού έκτιμούν ότι έπιβεβαιώνεται από τίς τελευταίες άποκαλύψεις ενός ύπερμάρτυρα του Κάρλο Φιορόνι, πρώην μέλους τής Έργατικής Έξουσίας (Potere Operaio), καταδικασμένου σέ είκοσιεφτά χρόνια κάθειρξη γιά συμμετοχή στή δολοφονία του καλύτερου του φίλου καί σύντροφου Κάρλο Ζαρνόνιο πού τόν είχε ο ίδιος, μαζί μέ συνένουχους, άπαγάγει γιά νά εισπράξει λύτρα. Αútές οί άποκαλύψεις πού έγιναν στή φυλακή πέντε χρόνια άργότερα άναφέρονται σέ μιά περίοδο πού φτάνει ως τό 1975. Προκάλεσαν στις 21 Δεκέμβρη ένα άλλο κύμα συλλήψεων πού όρισμένες απ' αυτές προξενούν μιά βαθιά άμηχανία εξαιτίας τής προσωπικότητας των κατηγορουμένων καί του άόριστου χαρακτήρα των κατηγοριών.

Ή έγκεφαλική κατασκευή των δικαστών, ύποστηριγμένη από τό Ι.Κ.Κ., δηλαδή ή άποψη περί μιάς ένιαίας βίαιης όργάνωσης είναι ακόμα περισσότερο συζητήσιμη, δεδομένου ότι τό κλίμα τής περιόδου κατά τήν όποία προετοιμάστηκε ο μεγάλος τρομοκρατικός πόλεμος ήταν γιά όλη τήν άριστερά κύρια άμυντικό. 'Ο κ. Μάρκο Μποάτο, ριζοσπάστης βουλευτής καί παλιός ήγέτης τής Lotta Continua (Συνεχής Πάλη), μιά ομάδα τής άκρας άριστεράς, ύπενθυμίζει ότι «τό σύνολο σχεδόν των Ιταλικών πολιτικών καί συνδικαλιστικών στελεχών, καί πρόκειται γιά χιλιάδες καί χιλιάδες άτομα δέν κοιμήθηκαν στό κρεβάτι τους μεταξύ 1ης καί 4ης Νοέμβρη 1974. Μην έρχόματε ότι στις 31 Δεκέμβρη έγινε ή σύλληψη του στρατηγού Βίτο Μισέλι άρχηγού των μυστικών ύπηρεσιών, κι ότι οί θόρυβοι ενός πραξικοπήματος στήν Ιταλία έγιναν τότε δημόσια γνωστοί». 'Ο τωρινός πρόεδρος τής Δημοκρατίας κ. Περτίνι είχε δηλώσει σέ μιά συνέντευξη εκείνη τήν έποχή ότι θά πρεπε νά άπαντήσουν μέ τά όπλα σ' ένα πιθανό πραξικόπημα. Κι όταν τόν ρωτούσαν πού νά βρουν τά όπλα άπαντούσε: «Έκεί όπου θρίσκονται, μέσα στό στρατόπεδο των καραμπινιέρων».

Ο κίνδυνος άμαλγάματος

Από εκείνη τήν έποχή οί ομάδες διαλύθηκαν καί ξανασυστάθηκαν χίλιες φορές, τά άτομα πήραν τούς πιο διαφορετικούς δρόμους, απ' εκείνον τής ένοπλης πάλης μέχρι τήν έξάσκηση ενός έλεύθερου επαγγέλματος ή μέχρι τό άσκητικό άποτράθηγμα σέ ένα κοινόβιο. Θά ήταν εξαιρετικά λαθεμένο κι επικίνδυνο νά κρίνουμε μέ τόν ίδιο τρόπο τίς σοβαρότατες βίαιες ένέργειες πού έγιναν από τούς τρομοκράτες μετά τό 1977, καί, μέ βάση τήν εικάσια περί μιάς άμφίβολης έγκληματικής συνέχειας, όρισμένες πράξεις πού έγιναν πολλά χρόνια ωρίτερα, τότε πού τό κλίμα ήταν έντελώς διαφορετικό. Σ' εκείνα τά χρόνια πρόσωπα πού ίσως δέν

είχαν ποτέ πιά συνδέσεις με παράνομες ομάδες μπορεί να χρησιμοποιήθηκαν και να μπλέχτηκαν σε δραστηριότητες που αγνοούσαν την πραγματική τους φύση με στρατευμένα άτομα που στη συνέχεια, πήραν μιά έντελώς διαφορετική κατεύθυνση: αυτή της βίας.

Ο κίνδυνος της σύγχυσης είναι ακόμα περισσότερο σοβαρός όταν εντάσσεται μέσα σε μιά άνησυχη ατμόσφαιρα όπου οι δικαστικές έρευνες κινδυνεύουν να χειραγωγηθούν περισσότερο για σκοπούς πολιτικών έλιγμών, παρά για τήν αναζήτηση της αλήθειας. Α.χ. από τήν κυνική χρησιμοποίηση των δημοσιογραφικών έκμυστηρεύσεων και των ψιθύρων που έκμηδενίζουν στήν πράξη τό άπόρρητο της ανάκρισης (ή μαρτυρία του Φιορόνι δημοσιεύτηκε πρακτικά άπ' όλο τόν Ιταλικό καθημερινό τύπο και αγνοούσι τούς τόν πρώην δικαστή της Ρώμης Βιταλόνε που έκλέχτηκε βουλευτής της χριστιανοδημοκρατίας άφου άσχολήθηκε με τήν ύπόθεση Μόρο, άρχισαν νά διατυπώνονται κατηγορίες έναντίον όρισμένων δικαστών, μελών της προοδευτικής ένωσης «Δημοκρατικό Δικαστικό Σώμα» όάν ύποπτων ότι είναι κρυφοί συνοδοιπόροι των τρομοκρατών.

Όρισμένοι που άνησυχούν και δέν είναι πολλοί - ύπογραμμίζουν τήν μή χρησιμότητα και τούς κινδύνους των άποκλειστικά καταπιεστικών έκτακτων νόμων. Παρ' όλα αυτά, σπρωγμένο από τό κύμα των γεγονότων του Τορίνο, τό ύπουργικό συμβούλιο ειςήγαγε με διάταγμα στις 14 Δεκέμβρη μιά άλλη σειρά έκτακτων μέτρων. Η έξαίρεση όμως τείνει νά γίνει ό κανόνας. Μιά όλόκληρη πανοπλία μέτρων που φανερώνουν τήν έπιλογή μιάς άπάντησης, άποκλειστικά στρατιωτικής, στήν τρομοκρατία και που, σε πολλά σημεία, συρρικνώνουν σημαντικά τίς άτομικές έλευθερίες, και διφορούμενες διατυπώσεις που προσφέρονται για τίς πιο επικίνδυνες καταχρήσεις. Άκόμα περισσότερο που έγγράφονται σ' ένα ποινικό κώδικα που μετά από τριάντα χρόνια κοινοβουλευτικής δημοκρατίας και παρ' όλες τίς χιλιάδες ύποσχέσεις μιάς μεταρρύθμισης που δέν πραγματοποιήθηκε ποτέ, είναι ακόμη αυτός του φασιστικού καθεστώτος.

Ο στρατηγός Κάρλο Άλμπέρτο Ντάλα Κιέζα που μέχρι σήμερα διεύθυνε μιά ειδική ομάδα διακοσίων άνδρων άφοσιωμένων στήν άντιτρομοκρατική πάλη, τοποθετήθηκε έπικεφαλής της μεραρχίας των καραμπινιέρων Παστρέγκο που αριθμεί 25.000 άνδρες έξοπλισμένους τέλεια κι άπλώνει τή δραστηριότητά του σ' όλο τό βόρειο τμήμα της χώρας. Αυτή ή άπόφαση θά ήταν άπόλυτα φυσική, παρόλο που ή ειδική ομάδα που διευθυνόταν προηγούμενα από τόν στρατηγό Ντάλα Κιέζα ξεφυγε στήν πράξη από κάθε είδους νόμιμο έλεγχο, άν ό διορισμός δέν είχε παρουσιαστεί σαν ένα είδος ειδικής άντιτρομοκρατικής έντολης που παραχωρήθηκε στους καραμπινιέρους μέσα σ' ένα πλαίσιο έκτακτων μέτρων. Οι ύποψίες μεγάλωνουν με τό διορισμό ενός άλλου στρατηγού των καραμπινιέρων του Έντοάρντο Παλόμπι στή θέση του νομάρχη της Γένοβας. Είναι ή πρώτη φορά από τό 1945 που ένας στρατιωτικός διορίζεται νομάρχη.

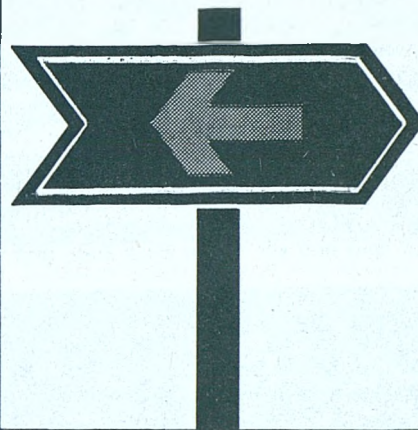
Άλλα μέτρα είναι ποινικής τάξης. Όλες οι ποινές οι σχετικές με τά έγκλήματα της τρομοκρατίας ή που συνδέονται μ' αυτήν έχουν αύξηθεί μέχρι τήν ισόβια κάθειρξη για τούς φόνους που συνδέονται με «σκοπούς τρομοκρατίας ή άνατροπής». Σχεδόν όλοι οι νομικοί συμφωνούν ότι οι ύψηλές ποινές δέν έχουν άξια έκφοδιασμού, ακόμη περισσότερο μάλιστα που κάθε έλαφρυντικό θά άπορρίπτεται για τά έγκλήματα της τρομοκρατίας. Τό πιο σοβαρό όμως γεγονός βρίσκεται στήν εισαγωγή ενός όλόκληρου πλέγματος από τά «έγκλήματα εικασιών». Όπως π.χ. όταν πρόκειται για «σύσταση όργάνωσης που έχει σκοπό τρομοκρατικό ή άνατροπής της δημοκρατικής τάξης», περίπτωση όπου ό χαρακτήρας του έγκλήματος έχει έξαχθεί άπ' τόν «σκοπό» του. Όποτε, δίδεται έπίσης ή «βοήθεια» που δίνεται στους τρομοκράτες, κι αυτό «έκτός από τίς περιπτώσεις συμμετοχής ή συνεννοχής» που προβλέπονται ήδη από τόν νόμο. Τί έννοούν λοιπόν μ' αυτόν τόν άόριστο όρο της «βοήθειας»; Ο όρος αυτός είναι πολύ άνησυχητικός, γιατί άποτελεί τό όργανο μιάς άδιάκριτης διεύθυνσης της έννοιας «συμπαθούντες». Καί δέν μπορεί νά μή μάς κάνει νά φοβηθούμε ένα άνθρωποκυνηγητό Γερμανικού τύπου. Άνησυχία που ένισχύεται από δηλώσεις σαν κι αυτές του χριστιανοδημοκράτη ύφυπουργού Φράνκο Ματσόλα, συντονιστή των μυστικών ύπηρεσιών και των διαφόρων δυνάμεων της άστυνομίας. Δήλωσε, πράγματι, ότι ύποθέτουν πως οι τρομοκράτες διαθέτουν τήν ύποστήριξη ενός περιβάλλοντος 100.000 «συμπαθούντων». Έκατό χιλιάδες! Έκατό χι-

ΔΥΟ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΣΑ ΣΕ ΔΥΟ ΜΗΝΕΣ!

ΦΩΝΤΑΣ ΛΑΔΗΣ ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΠΟΥ ΠΗΓΑΙΝΕΙ Ο ΕΥΡΩΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΣ;

ΙΤΑΛΙΑ Η Ο ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟΣ • Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ
ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ • ΟΙ ΟΡΟΙ ΓΕΝΕΣΗΣ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ •
ΤΑ 40 ΣΗΜΕΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΥ • ΟΙ ΓΕΩΡΓΙΕΣ ΤΟΥ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ • ΚΑΙ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ •
ΜΙΑ ΑΥΘΑΙΡΕΤΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΛΑΙΚΑ ΜΕΤΟΠΑ •
ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΟΛΙΑΤΤΙ ΣΤΟΝ ΓΚΡΑΜΣΙ!

Τό βιβλίο που θίγει ένα από τά πιο καιρία
ζητήματα του καιρού μας

Έκδόσεις: «ΠΥΛΗ» τηλ. 723.840

... Ο ΚΥΡΙΟΣ ΝΕΟΚΛΗΣ ΑΠ' ΤΟ ΜΠΡΑΧΑΜΙ
ΜΑΣ ΕΙΠΕ...

ΕΙΜΑΣΤΕ ΑΝΟΙΧΤΑ 8:30 → 1:30
ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ 152 τηλ. 6440945 μμ.

βιβλία
δισκοί
αφίσσες

γιώργος τσιλδερίκης

κίαφας 5 και ακαδημίας - τηλ. 36.05.493
σωστή επιλογή βιβλίων - χαμηλές τιμές

λιάδες άτομα που διακινδυνεύουν τη φυλακή για μία απλή «εικασία». Κι αναρρωτιέται κανείς πώς από την άλλη μεριά μπορεί να ειπωθεί κάτι τέτοιο και συγχρόνως να υποστηρίζεται ότι η τρομοκρατία είναι ένα φαινόμενο πολιτικά απομονωμένο.

Άλλο τόσο επικίνδυνο είναι το άρθρο που μιλά για κατοχή και διάδοση ντοκουμέντων με «ανταρρεπτικό σκοπό». Πολλοί βλέπουν στο άρθρο αυτό μία σοβαρή απειλή κατά της ελευθερίας της πληροφόρησης που ένισχύεται από το γεγονός ότι το μέτρο ακολουθήθηκε άμεσα από μία σειρά καταγγελιών των εφημερίδων και δηλώσεων του ύπουργού Έσωτερικών, κ. Ρονιόνι που ο δημοσιογράφος Τζιόρτζιο Μπόκα όρισε σαν «την πιο σοβαρή προσπάθεια εκφοβισμού που έχει υποστεί η Ιταλική δημοσιογραφία από τον μήνα Άπριλη της απελευθέρωσης».

Ανάμεσα στα μέτρα τα σχετικά με την νομική διαδικασία το σπουδαιότερο είναι αυτό που μειώνει στο μισό την ποινή ενός τρομοκράτη που καταγγέλει τους συνενόχους του ή που καταθέτει έναντιόν τους. Υπολογίζεται ότι η όμολογία του Φιορόνι συνδέεται μ' αυτό, παρ' όλο που δεν πρόκειται για μία κατάθεση που έγινε ειδικά γι' αυτό το λόγο. Πρόκειται για ένα μέτρο αρκετά συζητήσιμο (δεν εφαρμόστηκε ούτε στην Ο.Δ. Γερμανίας στις πιο αιχμηρές στιγμές της τρομοκρατίας), επειδή μπορεί ν' ανοίξει τον δρόμο σε κάθε είδους συκοφαντίες και παραμορφώσεις (ιδιοτελείς) των γεγονότων και, πάνω απ' όλα, επειδή κάνει σοβαρά άνιση τη σχέση ανάμεσα στην κατηγορία και την υπεράσπιση, αφού η τελευταία δεν διαθέτει μία ίση δυνατότητα «άνταμοιής» των μαρτύρων υπεράσπισης.

Άλλα μέτρα κάνουν αναγκαστική την προφυλάκιση ακόμα και για τα πιο ελαφριά εγκλήματα, όταν αυτά συνδέονται με ανταρρεπτικές δραστηριότητες και αφαιρούν την δυνατότητα παραχώρησης προσωρινής ελευθερίας, στην οποία η δημόσια αρχή μπορεί να αντιτεθεί παρ' όλο που και η ίδια είναι ένας από τους διαδι-

κους. Εάν συμπληρώσουμε ότι έχει αυξηθεί παρόμοια και η προθεσμία προληπτικής κράτησης που μπορεί τώρα να διαρκέσει μέχρι δώδεκα χρόνια και ότι η εξέλιξη της νομικής διαδικασίας παρατείνεται ήδη για χρόνια και χρόνια στην Ιταλία, δεν μπορεί κανείς να μη φτάσει στο συμπέρασμα ότι αυτά τα μέτρα, που δεν φαίνονται καθόλου αποτελεσματικά για να φτάσει κανείς μέχρι τους ενόχους, θα οδηγήσουν και θα κρατήσουν στη φυλακή δεκάδες και δεκάδες, αν όχι εκατοντάδες αθώων, για χρόνια και χρόνια, πριν αυτοί μπορέσουν ν' αποδείξουν ότι ήταν ξένοι στα γεγονότα που τους καταλογίζουν.

Τά μέσα για να τους κάνει να μιλήσουν

Σ' αυτό το σημείο μία άπροσδόκητη χειρονομία γενναιοδωρίας: οι αστυνομικοί που κατηγορούνται για κατάχρηστική χρήση των δυνάμεών τους, ακόμα και σε περίπτωση ανθρωποκτονίας, θα κρατούνται όχι στην φυλακή, αλλά στα τμήματα!

Σοβαρότατα μέτρα που αφορούν τις εξουσίες της αστυνομίας που, για χρόνια είχαν αποκρουστεί από τη δημοκρατική αντιπολίτευση, υιοθετήθηκαν τώρα. Οι αστυνομικές δυνάμεις θα έχουν από τώρα και στο εξής το δικαίωμα να εκτελούν «έρευνες κατ' οίκον ακόμα και σ' ολοκληρωτά ακίνητα ή σε ομάδες από ακίνητα», κι αυτό χωρίς δικαστική εξουσιοδότηση. Όμοια, και χωρίς δικαστική εξουσιοδότηση, θα μπορεί να συλληφθεί, να κρατηθεί για 48 ώρες και ν' ανακριθεί, χωρίς την παρουσία ενός δικηγόρου υπεράσπισης κάθε άτομο που η αστυνομία εκτιμά ότι γνωρίζει «ένδειξεις σχετικές με πράξεις προπαρασκευαστικές εγκλημάτων». Δηλαδή, με την απλή ελκασία ύποπτων δραστηριοτήτων.

Υπάρχει μεγάλη απόσταση από τους τρομοκράτες που πιάστηκαν επ' αυτοφώρω, όπως θέλει να κάνει να πιστέψουμε ο κ. Μοντανέλι! Σε τί μπορεί να χρησιμεύει αυτή η παρατεταμένη κράτηση που επί τόσα χρόνια επιζητούσαν οι χριστιανοδημοκράτες και η αστυνομία; Όπως ούποτε, όχι στο να συλλάβει ένα μεγαλύτερο αριθμό ενόχων. Στην καλύτερη περίπτωση, στο να κάνει να μιλήσουν τα άτομα που έχουν πιαστεί; Και γιατί δεν θα 'πρεπε να μιλήσουν μπροστά στο δικαστή; «Μόνο η αστυνομία ξέρει να τους κάνει να μιλήσουν», γράφει ο κ. Μοντανέλι. Με ποιο τρόπο; Με ζύλο, με βασανιστήρια; «Αυτό είναι απαράδεκτο αν υπολογίσουμε το γεγονός ότι πρόκειται αποκλειστικά για ύποπτες», διαμαρτύρεται ο κ. Τζουζέπε Μπράνκα, παλιός πρόεδρος του Συνταγματικού Δικαστήριου. Γιατί άνθρωπος με άναμφισβήτητη δημοκρατικές πεποιθήσεις. Γιατί αυτό θα ήταν αποδεκτό αν έπρόκειτο για ένοχους; Γλωσσικές αθλεψίες όπως αυτή, ακόμα και στο στόμα των πιο φιλόνομων προσωπικότητων, αποκαλύπτουν σε πιο βούρκο βρίσκεται η Ιταλία σήμερα.

Ας ακούσουμε ακόμα τον κ. Τζουλιάνο Άματο, σοσιαλιστή κι εκτιμώμενο ειδικό του συνταγματικού δικαίου:

«Αυτά τα μέτρα λένε, ανοίγουν ρωγμές διακρίσεων και βοηθούν από κάθε άποψη την αυθαιρεσία: για έναν τρομοκράτη που επιτρέπουν να εντοπιστεί, μπορούν να χτυπηθούν εκατό άθωοι. Η παρατήρηση είναι σωστή αλλά είναι το ίδιο αληθινό ότι υπάρχουν καταστάσεις όπου όλοι ή σχεδόν όλοι, είμαστε διατεθειμένοι να πληρώσουμε ένα τέτοιο αντίτιμο». Και ζητά, κι αυτός επίσης, έκτακτα μέτρα.

Βέβαια, είναι δυνατό «σχεδόν όλοι» στην Ιταλία να είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν ένα τέτοιο αντίτιμο. Και σίγουρα οι τρομοκράτες «εύνοουν» αυτό το σχέδιο. Επίσης, υπάρχουν αυτοί και είναι πολυάριθμοι, που δεν ξέρουν τί να την κάνουν την ελευθερία και που είναι έτοιμοι να την ανταλλάξουν με την τάξη, όποια κι αν είναι. Άλλα είναι λιγότερο τρομερό να βλέπει κανείς τό θάνατο μιάς δημοκρατίας, επειδή θανατώθηκε με τη συμφωνία της πλειοψηφίας;

Παρόλα αυτά, στο Μιλάνο, είκοσιτέσσερις από τους είκοσιεπτά ειρηνοδίκες ψήφισαν ένα ντοκουμέντο που αντιτίθεται στη λογική των έκτακτων νόμων καθαρής καταπίεσης «που εγκαταλείπουν κάθε προληπτική ενέργεια μέσα στον αναθρασμό της καλλιέργειας της τρομοκρατίας». Ποιά είναι το έδαφος που παράγει την τρομοκρατία; Οι δικαστικοί απαριθμούν: «Ακυβερνησία, διαφθορά, ατιμώρητες κερδοσκοπίες μαύρη αγορά εργασίας, αύξηση των εργατικών ατυχημάτων παρ' όλη την μείωση της επίσημης απασχόλησης, έλλειψη κατοικιών, αποσύνθεση του φυσικού περιβάλλοντος, κλπ.». Πότε θα ψηφιστούν οι έκτακτοι νόμοι ενάντια σ' όλα αυτά;

Με τη Μαφία για μητέρα και τον Κομμουνισμό για πατέρα, η χώρα αυτή βρίσκεται πραγματικά σε άσχημο δρόμο.

Μετάφραση:
Γ.Δ.

ΑΠΟ ΤΟ ΣΟΛΩΜΟ ΣΤΗ ΝΕΑ ΠΟΙΗΣΗ

του Δημήτρη Χατζή

II. Η ΝΕΑ ΠΟΙΗΣΗ

Ἡ Νέα Ποίηση στήν Ἑλλάδα δέν εἶναι, ὅπως ἤδη τό εἶπα, ἀνανέωση. Εἶναι ἡ συνολική, καθολική καί χωρίς ἐπιφύλαξη, ἀναστολές ἡ κατάλοιπα, ἀπόρριψη ὁλόκληρης τῆς παραδομένης Ποιητικῆς. Ἀπό τήν ἀποψη αὐτή καί ἡ Νέα Ποίηση ἡ δική μας δέν εἶναι παρὰ ἡ ἑλληνική ἔκφραση αὐτοῦ πού ἀποκαλοῦμε «μοντέρνα ποίηση», μὴν ἔχοντας γιά τήν ὥρα καθιερωμένον ἕναν ἄλλον ὄρο.

Ἀλλά ἡ δική μας Νέα Ποίηση εἶναι ταυτόχρονα ἡ συνολική, καθολική ἀπόρριψη ὄχι μονάχα τῆς παραδομένης Ποιητικῆς, ἀλλά καί μιᾶς συγκεκριμένης δικῆς μας, ἑλληνικῆς ιδεολογίας, τῆς ιδεολογίας τοῦ Δημοτικισμοῦ, ὅπως παραδίνεται ἀπό τήν ποιητική κληρονομιά τῆς σχολῆς του, ὅσο καί ἀπό τή σκέψη τῶν ιδεολόγων καί στοχαστῶν του.

1. Τά γενικά γνωρίσματα τῆς «μοντέρνας ποίησης» δέν εἶναι ἀνάγκη νά ἐκτεθοῦν ἐδῶ ἀναλυτικά. Ἄν ὥστόσο χρειάζεται μέ κάποιον τρόπο νά καθοριστοῦν, μποροῦν νά συνοψιστοῦν σέ κείμενο πού ὀνομάστηκε «σπάσιμο τῆς μορφῆς». Δηλαδή τό σπάσιμο τῆς παραδομένης μορφῆς. Καί ἀπό κεῖ καί πέρα τό σπάσιμο τῆς μορφῆς γενικά.

Ὅσο τό σπάσιμο αὐτό θά περιοριζόταν στήν ἐγκατάλειψη μορφικῶν – ἐξωτερικῶν στοιχείων, στοιχείων γενικά τῆς τελικῆς μορφῆς τοῦ ποιήματος, θά μπορούσαμε πραγματικά νά μιλοῦμε γιά μιάν ἀνανέωση – ἀνανέωση πού εἶχε ἄλλωστε ἀρχίσει ἀπό τίς ἀρχές ἀκόμα τοῦ αἰῶνα μας καί πού τήν κληρονομεῖ δέβαια καί αὐτήν καί τήν υἱοθετεῖ ὀριστικοποιώντας τήν ἡ «μοντέρνα ποίηση»: Τέλος τῶν ἰσοσύλλαδων στίχων, τῶν ἰσοστιχῶν στροφικῶν σχημάτων, τῆς ρίμας καί ὅλων τῶν ἑκφραστικῶν ἡ ἐξωτερικῶν κοσμητικῶν στοιχείων: Μιά ποίηση ἀμεσότερη. «Καλλιπέπεια» καί ποίηση ἔπαυαν ἔτσι νά εἶναι ταυτόσημα καί οἱ ἐπιπτώσεις δέν μπορούσε νά μὴν εἶναι πολὺ σημαντικές καί στή θεματική, πού, παύοντας ἔτσι νά περιορίζεται στό συγκεκριμένο – φυσικό, τό ἀφηρημένο – ἰδεατό ἢ τό ἀόλυτο «ὄραιο», γινότανε πιό «πεζολογική», πιό πραγματιστική.

Ἀπό τήν ἀποψη αὐτή τῆς ἀπογύμνωσης τῆς ποίησης ἀπό τήν ποιητικότητα, τοῦ «πεζολογικοῦ» δηλαδή αὐτοῦ πραγματισμοῦ, ὁ Κ. Π. Καβάφης ὑπῆρξε ἀπό τούς πρῶτους μεγάλους δασκάλους τῆς παγκόσμιας αὐτῆς ἀλλαγῆς.

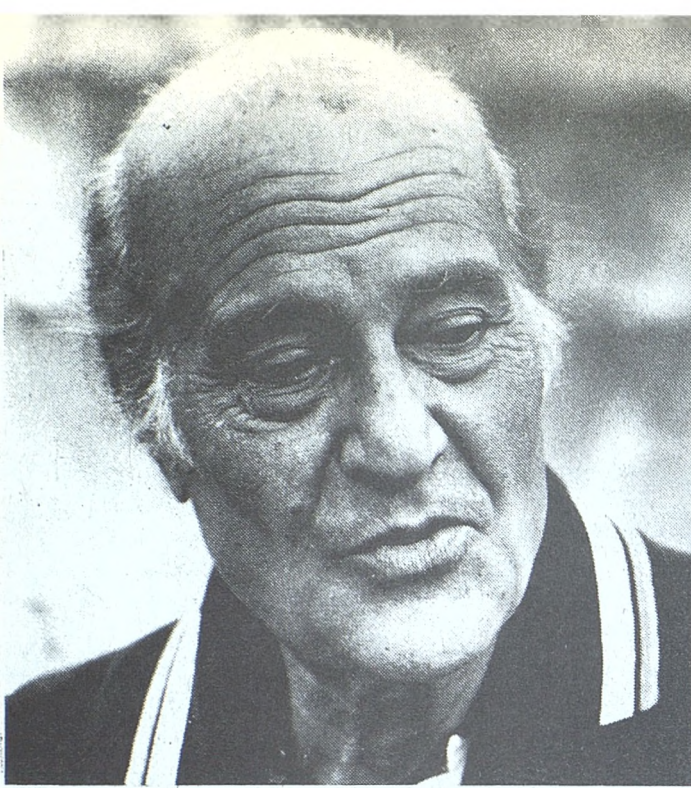
Ἀλλά πολὺ-πολὺ πιό πέρα ἀπὸ τά μορφικά – ἐξωτερικά στοιχεία, τό σπάσιμο τῆς μορφῆς ἐσήμαινε μιὰ πολὺ οὐσιαστικότερη, μιάν ἐσωτερική ἀλλαγῆ: τήν ἐγκατάλειψη τῆς θεματοποίησης τῆς ιδέας τοῦ ποιήματος καί τῆς ἐπαγωγικῆς τῶν ἀνά-

πτύξης ὅσο καί τῆς τελικά σχηματοποιημένης ἀπόδοσης τοῦ εἰκονογραφημένου ἡ εἰκονοποιημένου αἰσθήματος. Πολύ πιό πέρα ἀπ' τήν ἀπόδοση τῆς τελικῆς αὐτῆς ἔλλογης ἀποκρυστάλλωσης, ἡ μοντέρνα ποίηση ἀπέβλεψε στήν ἀπόδοση ὁλόκληρης τῆς διαδικασίας τοῦ ποιήματος. Μποροῦσε ἔτσι νά συμπεριλάβει μέσα στό ποίημα καί τόν ἀρχικό, ψυχικο-νοητικό κραδασμό πού τό ξεκίνησε, ἀλλά καί τίς ἐνδιάμεσες ἡ παρεπιπτοντες σπασμένες, ἀσχημάτιστες, ἀδιαμόρφωτες ἀκόμα ἡ ἀνοκληρωτες εἰκόνες, φορτίσματα λογικά καί ἀποθέματα γνωστικά, ὅπως ἀνέβαιναν ὑποσυνείδητα ἡ αὐτόματα μέσα στήν πορεία τῆς δημιουργίας του. Ὁ χαρακτήρας τοῦ ποιήματος γινόταν ἔτσι ἀντιστικτικός ἐσωτερικά, διαλεκτικός, διαλογικός, ἀποδλέποντας στήν ἐξάλειψη τῆς οὐσιαστικά ἀνύπαρκτης, ἀλλά ἐκτελεστικά παραδομένης διάκρισης τῆς μορφῆς καί τοῦ περιεχομένου γιά μιὰ ταύτισή τους μέσα στό ποίημα. Οἱ ἐννοιακές ἐνότητες τοῦ ποιήματος γινόνταν ἔτσι χαλαρές, ἐνωμένες ὄχι ἐπαγωγικά, ἀλλά ἐσωτερικά (σάν ἀντιστοιχία, σάν ἀντίστιξη καί σάν ἀντίθεση ἀκόμα), μέ ἕνα μηχανισμό προεκτάσεων καί (νοηματικῶν ἡ συναισθηματικῶν) συνευρημῶν.

Μέσα στόν μηχανισμό αὐτόν τῶν προεκτάσεων καί συνευρημῶν, ἡ λέξη – συχνά παραμελημένη, ἀμελητέα, τυχαία ἡ τουλάχιστον ὄχι σημαντική μέσα στή θεματογραφική ἔκθεση τῆς παραδομένης ποίησης – ἔπαιρνε τώρα μέ τό (ἐννοιακό ἢ συναισθηματικό της) βάρος, τή σημασία κύριον καί κυριαρχικοῦ στοιχείου γιά τή νέα αὐτή ποίηση.

Ἡ λειτουργία τῶν συνευρημῶν καί προεκτάσεων μπορούσε ἔτσι νά δίνει σέ μιὰ τέτοια ποίηση, πού ἤθελε νά 'ναι ἄμεση καί πραγματιστική, ἀπεριόριστες ἐνορατικές γενικεύσεις.

Τέτοια στήν ἀντίληψη, τέτοια στήν ἐκτέλεσή της, μέ τέτοια νέα στοιχεία καί τέτοια στήν τελική μορφή τοῦ ποιήματος, ἡ «μοντέρνα ποίηση» ἐσήμαινε τελικά τήν ἀρνηση καί τήν ἐγκατάλειψη τῶν ὀρθολογικῶν σχημάτων τῆς παραδομένης ἀπὸ πολλοῦς αἰῶνες καί ἀποκρυσταλλωμένης στήν εὐρωπαϊκή ποίηση ἀπὸ τήν Προαναγέννηση ὡς τό τέλος τοῦ 19 αἰ. Ποιητικῆς. Ἐκτροπές καί ἐκζητήσεις, ἀρρυθμία πού μπορούσε νά ἐρχεται ἀπὸ τό σπάσιμο τῶν παραδομένων ρυθμῶν, κενότητα τάχα νεοτερίζουσα, ἀκόμα καί ἡ ἐνσυνείδητη ἡ ὄχι ἀπάτη πού μπορούσε νά χωράει στό ὄνομα μιᾶς τόσο μεγάλης ἀλλαγῆς, δέν ὀρίζουν καί δέν χαρακτηρίζουν τίποτε: Ἐκφράζοντας ἕνα νέο ἀντίκρουσμα τῆς ζωῆς, ὅσο κι ἕνα νέο «γοῦστο» νέων ἀνθρώπων, ἡ «μοντέρνα ποίηση» ἐρχεται μέ τήν σειρά της – ὅπως

γίνεται πάντοτε – νά τό μορφοποιήσει καί νά τό επιβάλλει:

‘Η «μοντέρνα ποίηση» – όσο νά βρεθεί ὁ ὅρος πού νά ἀποδίδει τήν εἰδοποιό διαφορά της ἀπό τήν παραδομένη – *εἶναι ἡ ποίηση τῶν ἀνθρώπων τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα.*

‘Αλλά –

ἡ ἀπάρνηση καί ἐγκατάλειψη τῶν ὀρθολογικῶν σχημάτων τῆς παραδομένης ποίησης, ἐπαιρνε «ἀφ’ ἐαυτῆς» τή σημασία μιᾶς γενικότερης ἀπάρνησης τοῦ παραδομένου ὁρθοῦ λόγου καί τῆς δυνατότητάς του νά συλλάβει συνολικά καί νά ἐρμηνεύσει τόν κόσμο. Καί εἴτε προχωροῦσε στήν τελικήν ἀπάρνησή του μέ τό σουρεαλισμό εἴτε ἐξέφραζε τίς προσπάθειες μιᾶς νέας ἀντίληψης καί ἐρμηνείας τοῦ κόσμου, ἡ «μοντέρνα ποίηση» εἶταν τελικά ἡ ἀπάρνηση τῆς παραδομένης ἀπό τήν ἀστική σκέψη εἰκόνας τοῦ κόσμου καί ἐξέφραζε – μαζί μέ τίς ἄλλες τέχνες, συμπίπτοντας καί μέ τίς νέες ἐπιστημονικές καί κοινωνιολογικές ἀναζητήσεις – *τό ὀριστικό τέλος τῆς κοσμοαντίληψης καί ἰδεολογίας τοῦ ἀστικοῦ πολιτισμοῦ.*

‘Η «μοντέρνα ποίηση» εἶναι – τελειωμένη ἢ διαμορφούμενη ἀκόμα – ἡ *ἐπαναστατική φωνή* ἑνὸς κόσμου πού ἐρχεται νά ἀντικαταστήσει τόν ἀστικό.

2. ‘Η δική μας ἡ Νέα Ποίηση, μέ τοὺς ποιητές πού σημειώσαμε, ξεκινάει καί αὐτὴ μέ τήν ἀπάρνηση τῆς ποιητικῆς παράδοσης τοῦ Δημοτικισμοῦ (καί ὄχι μονάχα σέ ἐκεῖνα πού εἶταν φυσιολογικά παρωχημένα μέ τόν καιρό) κόβοντας μέ διαιρέτη τήν συνέχειά της. Συγκροτημένη καί αὐτή, ὅπως εἶναι παντοῦ ἄλλου ἡ «μοντέρνα ποίηση», μέ στοιχεῖα πού ἐρχονται ἀπό προσπάθειες μορφικῆς μονάχα ἀνανέωσης, μέ προωθήσεις πού ἐγιναν ἤδη καί ὀριστικοποιοῦνται τώρα ἀπ’ αὐτήν, καθὼς καί μέ στοιχεῖα τοῦ σουρεαλισμοῦ, διαμορφώνει μέσα στή δεκαετία τοῦ 1930-1940 *τόν τύπο* μιᾶς νέας ἐλληνικῆς ποιητικῆς ἐκφράσης, σά μιὰ πολὺτροπη ἀλλά ἐσωτερικά *ἐνιαία* – δηλαδή *μία καί μοναδική* – μέσα ἀκριβῶς ἀπὸ αὐτὴ τήν πολυφωνία της, *πρωτοπορία*

– καί εἶναι νά ἀπορεῖ κανένας πῶς ὁ κ. Μάριο Βίττι, πού προσεκτικά κοινωνιολογεῖ πάνω σέ θέματα τῆς νεότερης λογοτεχνίας μας, μπορεῖ νά βλέπει δύο πρωτοπορίες μέσα σ’ αὐτὴ τὴ δεκαετία – δύο πρωτοπορίες πού ἡ ὑπαρξὴ τους θά ἦταν μιὰ μοναδική στήν ἱστορία τῆς λογοτεχνίας ἐλληνικῆ πρωτοτυπία.

‘Απὸ τήν ἀποψη αὐτὴ – τῆς χρονικῆς της δηλαδή ἐμφάνισης καί τῶν γνωρισμάτων της, ἐξωτερικῶν καί ἐσωτερικῶν, ἡ Νέα Ποίηση εἶναι ὅπως τό εἶπα, ἡ ἐλληνικὴ ἐκφραση τῆς «μοντέρνας ποίησης». Καί ἀπὸ τήν ἀποψη αὐτὴ ἡ Νέα Ποίηση θά μπορούσε ἔτσι νά χαρακτηρίζεται σάν ἡ πρώτη ἐκφραση ἑνὸς ἐλ-

ληνικοῦ ἐξαστισμοῦ καί ἐξευρωπαϊσμοῦ – ἐξαστισμοῦ καί ἐξευρωπαϊσμοῦ πού σέ πολλοὺς ἄλλους τομεῖς τῆς παραγωγικῆς, κοινωνικῆς, πολιτικῆς καί πολιτιστικῆς ζωῆς αὐτοῦ τοῦ τόπου, καθυστεροῦσε ἀκόμα πολὺ (– χωρίς καί τώρα νά ἔχει δέβαια ἀκόμα συντελεστεί). Καί ἀπὸ τήν ἀποψη αὐτὴ τέλος προηγείται ἀπὸ τήν ἐποχὴ της σέ τέτοιο βαθμὸ πού νά εἶναι γιὰ καιρὸ ἀκόμα ἀπαράδεκτη ἀπὸ τήν καταστημένη διανόηση καί ἀκατανόητη ἐπίσης ἀπὸ τίς μεγάλες μάζες. (‘Η «Στροφή» τοῦ Σεφέρη ἐκδίδεται (1931) σέ 200 ἀντίτυπα, τὸ «Μυθιστόρημα» (1935) σέ 150, ἐνῶ πάρα πολλὰ ἄλλα ἔργα τῆς Νέας Ποίησης τυπώνονται γιὰ τὴν ὥρα μόνο σέ περιοδικά).

★

Σημειώσαμε ὥστόσο πῶς ὁλόκληρη ἡ ἐργασία, ἡ προσφορά, τὸ ἔργο τῆς ποιητικῆς σχολῆς τοῦ Δημοτικισμοῦ ἔχει γίνει πιά στοιχεῖο τοῦ ἐθνικοῦ πολιτισμοῦ τῶν Ἑλλήνων, ἔχει διαμορφώσει τὴν ἀντίληψή τους γιὰ τὴν ποίηση, τὸ λογοτεχνικὸ τους «γούστο». ‘Η ἀπάρνησή της συνεπῶς σημαίνει τὴν ἀπάρνηση ἑνὸς μέρους (ἢ τουλάχιστο: ἑνὸς σημαντικοῦ στοιχείου) τοῦ ἐθνικοῦ πολιτισμοῦ, σημαδεύοντας ἔτσι τὸ πέρασμα σέ μιὰ νέα ποιότητα, πίσω ἀπὸ τὴν ὁποία βρίσκεται καί στὴ δική μας Νέα Ποίηση *μιὰ νέα ἀντίληψη τῆς ζωῆς.*

Καί μόνο σέ αὐτὸ νά περιοριζόταν ἡ σχέση τῆς Νέας Ποίησης μέ τὴν παράδοση τῆς σχολῆς τοῦ Δημοτικισμοῦ, θά ἦταν – καί ἔτσι – ἕνα πνευματικὸ φαινέρωμα μεγάλης *ἰδεολογικῆς* σημασίας.

★

‘Ο Δημοτικισμός ὥστόσο δὲν ἐξέφραζε μέ τὴν ποίηση καί μέ ὅλη τὴν σκέψη του μονάχα μιὰ γενικὴ ἀντίληψη τῆς ζωῆς, ἀλλὰ διαμόρφωσε ἐπίσης καί μιὰ *νεοελληνικὴ ἰδεολογία*. Δέν μᾶς εἶναι σήμερα δύσκολο νά τὴν ὀρίσουμε στὰ βασικὰ της στοιχεῖα σάν ἰδεολογία τοῦ «αἰωνίου ἑλληνισμοῦ» ὅπως τὴν κληρονομᾷ ἀπὸ τίς μεσαιωνικὲς δυνάμεις καί τὴν υἱοθετεῖ αὐτούσια, προσθέτοντας σ’ αὐτὴν τὸ μεγαλεῖο τῆς «ρομιοσύνης» τοῦ «λαοῦ»: ‘Αφελῆς καί ἀνυποψίαστος ἄγροτισμός, αὐτοῖκανοποιημένος λαϊκισμός, συνθένονται μέσα στήν ψευδῆ καί πλαστή αὐτὴ ἰδεολογία γιὰ νά ἀντικαταστήσουν ὅπως-ὅπως τὴν ἀπουσία ἐθνικοῦ πολιτισμοῦ, σέ μιὰ χώρα, πού, ὅπως τό εἶπα, ἀπόμεινε μισο-ἀστική, μικροαστική, μισο-αγροτική, *μέ τὴν ἀπόλυτη εὐθύνη τῆς ἐλληνικῆς ἀστικῆς ἡγεσίας*: ‘Ενας ἀπέραντος «κομπορμισμός» διέπει (ὅπως ὅλη τὴν ἀστική σκέψη) τὴν ποίηση τοῦ Δημοτικισμοῦ, ὅσο μέ τὴν τριμενὴς αὐτὴ λέξη ἐννοοῦμε τὴν συμβιβασμένη μέ τὸν ἴδιο τὸν αὐτὸ της σκέψη, πού συνειδητὰ μένει ἀνολοκλήρωτη. ‘Ο «κομπορμισμός» τοῦ Δημοτικισμοῦ εἶναι ἡ φυσικὴ ἐκφραση τῆς ἀνυπαρξίας ἐλληνικῆς ἐθνικῆς ἰδεολογίας τῆς ἀστικῆς ἡγεσίας.

Χωρὶς ἀμφιβολία ὁ Καρυωτάκης καί οἱ καρυωτατικοί, ἀκόμα καί μέ τὸν ἀτομικὸ τους μαρασμό, ἐκφράζουν μιὰ πρώτη ἐναντίωση στήν ἐπανάπαυση καί αὐτοῖκανοποίησή τοῦ Δημοτικισμοῦ χωρὶς ὥστόσο νά μποροῦν αὐτοὶ νά προχωρήσουν σέ μιὰ ρῆξη πού θά μπορούσε νά θεωρηθεῖ ριζική.

‘Η ὑπονόμευση τῆς ποίησης τοῦ Δημοτικισμοῦ γίνεται πρὶν ἀπὸ τὴ Νέα Ποίηση, ἀνοίγοντας ἕναν ἀπὸ τοὺς δρόμους της, ὁ Κ.Π. Καβάφης. Χωρὶς τίποτα νά κηρύχνει (– ἔξω ἀπὸ τὰ 153 ποιήματά του δὲν ἔγραψε παρὰ ἐλάχιστα πράγματα καί ὅλα χωρὶς καμιά σημασία) ὁ *μεγάλος* αὐτὸς ποιητής, σαράντα ἑπτὰ ὁλόκληρα χρόνια, ἀπὸ τὸ 1886 πού δημοσιεύει στὴ Λεψία τὸ πρῶτο του ποίημα ὡς τὸ θάνατό του στὰ 1933, ἀρνεῖται τὴν ποιητικὴ τέχνη τοῦ Δημοτικισμοῦ ἀλλὰ καί ἀρνεῖται, ἀπὸ τὴν σκοπία του τὴν ἐλληνικὴ, τὴν ἐλληνικὴ τὸν ἰδεολογία. Πεντακοσιομέδμος ἢ «ξεπεσμένος» ἀριστοκράτης, ὁμοφυλόφιλος ἢ ὄχι, «θεατρίνος» ἢ ἐφτασφράγιστος, ἀπαθὴς ἢ «πολιτικός», παραδίνει μιὰ ποίηση πού πρέπει κάποτε νά τὴ δοῦμε *πέρα ἀπ’ αὐτὰ* σάν *τομὴ οὐσιωδέστατη* στὰ γράμματά μας: «... Μέ τὴν ὑπονόμευση τῆς ἀστικῆς ἠθικῆς» καί τὴν «ἀδιάλλακτη διαφορὰ ἡθους καί στάσης ἀπέναντι στὴ ζωῇ», ὅπως *ταξικότητα* τὸ κατανόησαν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ οἱ ἀστοί, ἀπὸ τὸν Παλαμᾶ ὡς τὸν Θεοκά.

Για τή Νέα Ποίηση ό δρόμος τής ποιητικής τής επιλογής συμπύπτει – και μάλλον αναγκαστικά – μέ μία νέα «αναζήτηση τής Έλλάδας»: Ό κερματισμένος κόσμος τής «μοντέρνας ποίησης», ή άνορθοδοξία τής άπέναντι στην παραδομένη αντίληψη τού κόσμου, ή άμφιβολία τής για τήν πληρότητα και τήν ισχύ τής παραδομένης ήθικης, έρχονται άπό μόνα τους σέ αντίθεση μέ τήν έφησυχασμένη, αὐτοϊκανοποιημένη μέσα στό ψεύτικο και πλαστό έλληνικό μεγαλείο σκέψη τού Δημοτικισμού. Πέρα, λοιπόν, άπό τίς όποιες λογής αισθητικές επιδιώξεις και τούς γενικούς τεχντροπικούς προσανατολισμούς τής Νέας Ποίησης, πού έχουν επίσης τήν ιδεολογική τους σημασία σάν άλλαγή τής κοσμοαντίληψης γενικά, ή «αναζήτηση τής Έλλάδας» δίνει στην ποίηση αὐτή τή μεγάλη ιδεολογική της σημασία. Δέν θά αναζητήσει τό Δημοτικισμό και τήν παράδοσή του τήν Έλλάδα. Αὐτό γίνεται τό πρώτο της κίνητρο, τό ξεκίνημά της και γίνεται ύστερα τό έργο της. Πηδώντας πάνω άπό τό Δημοτικισμό πάει νά ξαναβρεί τό Σολωμό και όχι τόσο στά έπιτεύγματά του όσο στά έρείπιά του: «Στῶν Ψαρῶν τήν όλόμαυρη ράχη»... Για νά ανακαλύψει πώς οί «ρίζες» τού νέου έλληνισμού είναι ένας σωρός άπό έρείπια. Άντί για τήν ειδυλλιακή γλυκερότητα ή *πίκρα* θά κυριαρχήσει στή Νέα Ποίηση – «νά βγάλει ρόδο ή πέτρα» πού τό πρωτόπε ό Σολωμός, ως τίς πέτρες τού Σεφέρη, τόν Ταῦγετο τού Βρεττάκου, τήν αὐχμηρότητα τής Άμοργού τού Γκάτσου, τίς Πέτρες τού Ρίτσου και ως τήν κατοπινή – σημερινή – πέτρα πού γίνεται φῶς μέσα στην ποίηση τού Πατρίκιου όταν «έτρεπε κάπως νά συμμεριστεί τό δάρος πού αἰῶνες πλάκωνε τόν τόπο». Καί ό ύπερούσιος λαός τού Δημοτικισμού περνάει και ξαναπερνάει μέσα άπό ήττες, καταστροφές, πτώσεις και άνησυχίες: Ό μύθος άπορρίφθηκε. Καί ή μετάδοση συντελέστηκε.

Η τέχνη είναι τό τελειωμένο έργο – τής τέχνης – και τίποτα άπολύτως άλλο, ούτε ή πρόθεση ούτε ή διάθεση ούτε ή σκέψη ούτε ή ζωή τού δημιουργού του. Καί ή συνείδηση τότε τού καλλιτέχνη, περνώντας άπό τούς πολλούς πολυδαίδαλους και συχνότατα αντιφατικούς δρόμους προσλήψεων προσθετικών και άπορρίψεων άφαιρετικών – ή συνείδησή του δέν είναι παρά τό τελειωμένο του έργο και τίποτε άπολύτως άλλο. Άν είναι έτσι τά πράγματα μέ τήν τέχνη, δέν έχει τότε πρωταρχική σημασία άν οί δημιουργοί τής Νέας Ποίησης είχαν τή συνείδηση τού επαναστατικού της έργου. Δέν είναι δηλαδή τό πιό σημαντικό πώς ό «άστός» και διπλωμάτης Σεφέρης είχε τήν άπόλυτη συνείδηση τής έρειπωμένης, χωρίς καμιά ποτέ άναγέννηση, ελληνικής χώρας, ενώ τόν ίδιο καιρό ό κομμουνιστής Ρίτσος μπορούσε νά βρούκει μία δεδαιότητα μέσα στην άγροτική ρομοσύνη του. Καί δέν έχει σημασία επίσης πώς κατά βάση ρομαντικά στοιχεία χρησιμοποιεί, στήνοντας προφητικά τούς παραμορφωτικούς καθρέφτες τής λαμπρής του ποίησης ό Σκαρίμπας. Καί δέν έχει επίσης σημασία τό γεγονός ότι ό Έλύτης τής θαυτοστόχαστης εκείνης ποίησης τών ασύλληπτων προεκτάσεών του, παίρνοντας τό βραδείο Νόμπελ προτίμησε νά συμβαδίζει μέ τούς νάνους τής έθνικής δημαγωγίας περί «αἰωνίας Έλλάδος» αντί νά μένει ό ευρωπαίος ποιητής μιās Έλλάδας πού έχει σήμερα ανάγκη άπό τή φωνή τού καθενός μας.

Σημασία έχει – πώς ή Νέα Ποίηση στην Έλλάδα άνάτρεπε ένα ιδεολογικό καθεστώς στην Έλλάδα. Καί όσο μπορούσε νά είναι ή πρώτη έκφραση ενός έξαστισμού και έξευρωπαϊσμού τής μικρής αὐτῆς και σταυρωμένης άνάποδα χώρας, ούτε ή καταστημένη έπίσημη σκέψη και διαστροφή ούτε ό λαϊκισμός τών ξοφλημένων πολιτικών σχημάτων τής άριστερᾶς μπορούσαν ή μπορούν νά έμποδίσουν τήν δημιουργία τής Νέας Ποίησης νά τήν κληρονομήσει και νά τήν έγκολπωθει, αισθητικά και ιδεολογικά, ό νέος κόσμος τής χώρας αὐτῆς – ή άριστερά της – όπως και ήδη τ' άπόδειξε ή παραπέρα – μέχρι σήμερα – κυρίαρχή της, πορεία της και άνάπτυξη πενήντα χρόνια άπό τότε. Άλλά, ως είναι αὐτό ένα άλλο ζήτημα για μιάν άλλη φορά.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΥΠΟΠΙΑ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

ΕΡΝΕΣΤ ΜΑΝΤΕΛ ΦΡΟΙΤΗΤΕΣ, ΔΙΑΝΟΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΠΑΛΗ ΤΩΝ ΤΑΞΕΩΝ

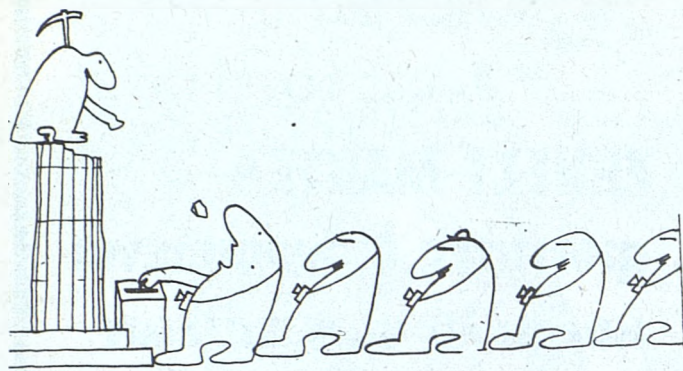

Ναυαρινου 11, 1ος οροφος

ΤΟ ΜΑΓΑΖΙ

Βιβλία
ΕΙΔΗ ΔΩΡΩΝ
ΟΛΑ ΤΑ ΕΙΔΗ ΛΕΝΙΣ
ΑΝΤΡΙΚΑ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΠΑΙΔΙΚΟ
ΦΟΥΣΤΕΣ ΠΑΝΤΕΛΟΝΙΑ
ΜΠΟΥΦΑΝ ΠΟΥΚΑΜΙΣΑ
ΚΑΠΕΛΑ ΖΩΝΕΣ
ΧΕΙΡΟΠΟΙΗΤΑ ΠΑΠΟΥΤΣΙΑ
ΦΟΡΕΜΑΤΑ ΦΟΥΣΤΕΣ
ΠΟΥΛΟΒΕΡ ΠΟΥΚΑΜΙΣΑ
ΚΕΡΑΜΙΚΑ ΥΦΑΝΤΑ
ΕΠΙΠΛΑ
ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

οιδότου 59 - Ζ. Πηγης Τηλ. 3602539

Ἡ Μάστιγα τῆς Ἑλλάδας

Ποιός μίλησε γιὰ τὴ μεγάλη καὶ διαρκὴ συμφορὰ τῆς Ἑλλάδας, τὴ συμφορὰ πού πλήττει τὸ σύνολον τοῦ πληθυσμοῦ, τὴ δημόσια πληγὴ, «τὴ μάστιγα τῆς Ἑλλάδας ἀρχαιολογικὴ Ὑπηρεσία»; Μά, ὁ ὑπουργὸς Συντονισμοῦ κ. Μητσοτάκης μὲ τὴν εὐκαιρία τοῦ Ε' Περιφερειακοῦ Συνέδριου τῆς «Ν.Δ.» πού ἔγινε στὴν Ἀθήνα.

Ἀπὸ Φιλελεύθερος, ἀποστάτης – ἀπὸ ἀποστάτης, διευρυνσίας – ἀπὸ διευρυνσίας, προστάτης τῶν νεοελλήνων ἀπὸ τὴ γραφειοκρατία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας...

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ὑπηρεσία, παρ' ὅλη τὴν ἀτελὴ λειτουργία της, ἀλλὰ καὶ τοὺς περιορισμούς τῆς «ἀναπτυξιακῆς λογικῆς», προσπαθεῖ νὰ διασώσει ὅ,τι εἶναι δυνατόν. Καὶ ἔρχεται ὁ κ. Μητσοτάκης – ὑπερκαλύπτοντας ἀρμοδιότητες ὑπουργείου Πολιτισμοῦ, ὡς «τολμηρὸς» διευρυνσίας καὶ μὲ τὴν ἴδια κεκτημένη του ἄνεση, νὰ μετακινεῖται ἀπὸ τὸν ἕναν πολιτικὸ χώρο στὸν ἄλλο – νὰ ἀλωνίσει καὶ τὸν εὐαίσθητο χώρο τῆς διατήρησης τοῦ πολιτιστικοῦ καὶ φυσικοῦ μας περιβάλλοντος.

Οἱ ἀπώλειες ἐκλογικῆς πελατείας ἐξαιτίας τῆς «σοφῆς» ἀντιπληθωριστικῆς του πολιτικῆς φαίνεται πὼς εἶναι τόσο μεγάλες, πού τὸν ὀδηγοῦν νὰ ψάχνει γιὰ ψηφοφόρους ἀπὸ ὅπου-δήποτε. Ἐν ἀνάγκη καὶ ἀπαλλοτριώνοντας ὅ,τι ἀπομένει ἀπ' τὴν ἱστορικὴ μνήμη αὐτοῦ τοῦ τόπου. Καὶ φανερώνει γιὰ ἄλλη μιά φορὰ τὸ πόσο ἐπιθετικὴ εἶναι ἡ ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων αὐτῶν, ὅταν καὶ ὁ ἀρμόδιος δημόσιος ὀργανισμὸς χαρακτηρίζεται ἔτσι ἀπροκάλυπτα ὡς «Μάστιγα».

Δὲν ὑποπεύεται ὁ κ. Μητσοτάκης ποιὸν θεωρεῖ «μάστιγα τῆς Ἑλλάδας» ὁ ἑλληνικὸς λαός;

Ποιός μίλησε γιὰ μαστίγιο, φραγγέλιον, καμουτσίκι, δοῦνευρο, δούρδουλα ἢ κνούτο; Diccionario

Μιά τολμηρὴ φωνή

Συντριπτικὴ εἶναι ἡ ἀπάντηση πού δίνει ὁ Διευθυντὴς τῆς ἐφη-

Η ΑΛΗΘΕΙΑ

ΛΕΥΚΗ

ΑΠΕΡΓΙΑ ΛΟΓΟΥ

ΓΙΑ ΜΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ...
...ΕΝΑ ΧΡΟΝΟ ΦΥΛΑΚΗ!

μερίδας «Ἀλήθεια» τοῦ Ἡρακλείου Κρήτης κ. Μάνος Χάρης στοὺς λογοκριτὲς καὶ σὲ ὅσους προσπαθοῦν μὲ δικαστικὲς διώξεις νὰ φμώσουν τὸν τύπο.

Εἶναι ἀκόμα σπάνια μιά τέτοια παρηγορία στὸν ἐπαρχιακὸ τύπο, ὅπως, πρέπει νὰ τὸ ποῦμε, εἶναι πλῆθος ἀκόμα τὰ ἐντυπα πού θεωροῦν ὅτι τὸ καθήκον τους ἐξαντλεῖται μὲ τὶς μικρὲς ἀγγελίες καὶ τὸ «γλύψιμο» τῶν ἐκάστοτε τοπικῶν ἢ πρωτευουσίωνων μετόχων ἐξουσίας.

Πιὸ εὐγλωττα ὁμως ἀπὸ κάθε σχόλιο μιλάει ἡ φωτογραφία τῆς α' σελίδας τῆς ἐφημερίδας πού ἀκολουθεῖ.

εἰδησεις

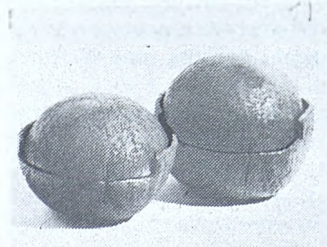
● Γιὰ ὅσους ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστες μας εἶναι ἐκατομυριοῦχοι... καὶ διαπράττουν συλλογὲς ἔργων τέχνης ἐξαιρετικῆς ἀξίας ἀναδημοσιεύουμε μικρὴ ἀγγελία τοῦ ζωγράφου «TONY» ἀπόφοιτου τοῦ διεθνοῦς «ARTIBUS» ἐξωπλανητικοῦ κυδιστῆ, νεοπλαστικιστῆ, συμβολιστῆ, primitiviste καὶ suprématiste πού «δημιουργεῖ τὸ ἐκ τοῦ Ὁ μηδενὸς σὺν 1 τῶν πάντων»!

Ὅσοι πιστοί, λοιπόν, προσέλθετε στὸ Μαρούσι «ὑπόγειο ἀπὸ τὴν πρασιά». Καὶ dada, 50% da!

● Μὲ δόση μιά σειρά «δικαστηριακά, αἰσθητικά, καλλιτεχνικά, πολεοδομικά, συγκοινωνιακά, κυκλοφοριακά...» ἐπιχειρήματα, ὁ «Δικηγόρος στὸν Ἀρειὸ Πάγο» κ. **Στέλιος Σπετσάκης** προτείνει νὰ μεταφερθοῦν ὅλα τὰ δικαστηριακά κτίρια, τὸ Ὑπουργεῖο Δικαιοσύνης καὶ οἱ νομικὲς ὑπηρεσίες τοῦ Κράτους στὸ χώρο πού θὰ ἐλευθερωθεῖ μὲ τὴν μεταφορά τοῦ φωταερίου Ἀθηνῶν.

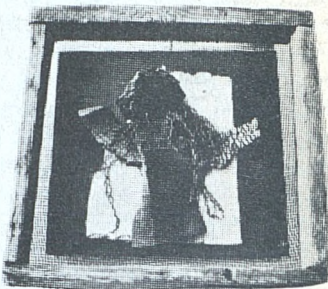
Δίπλα θὰ μπορούσαν νὰ χτισθοῦν δύο πύργοι γιὰ τὰ δικηγορικὰ γραφεῖα μέσα σὲ πράσινο καὶ λίγο πιὸ κάτω ἢ «Δικαιοπόλη»! Τὸ ὅλο σὲ νοεκλασικοὺς ρυθμούς θὰ κοσμεῖται μὲ προτομὲς ἀρχαίων καὶ σύγχρονων διασήμων Ἑλλήνων. Νά δοῦμε μόνο τί θὰ πεῖ καὶ ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ὑπηρεσία. Ἡ περιοχὴ θεωρεῖται ὅτι ἀποτελεῖ προέκταση τῆς Ἀρχαίας Ἀγορᾶς καὶ τοῦ Κεραμικοῦ.

● Μιά ἀξιόλογη κεραμίστρια ἢ **Annelies Gerull-Διαμαντοπούλου**, συνθέτει φόρμες πού προσεγγίζουν ἄλλοτε τὴ γλυπτικὴ καὶ ἄλλοτε τὴν

ἀρχιτεκτονικὴ, χρησιμοποιώντας τὴ γῆ, τὸν ἀέρα, τὸ νερὸ καὶ τὴ φωτιὰ πού τὰ ἐνώνει μὲ τὴν πιὸ πρωτόγονη μέθοδο πύρωσης. Ἔτσι, τὸ χρῶμα εἶναι μαῦρο μὲ ἐλάχιστες ἀποκλίσεις, ἢ μορφή ἀδρὴ καὶ τὸ τελικὸ ἀποτέλεσμα μᾶς ὑποβάλλει μὲ τὴν αὐστηρότητα καὶ τὴ λιτότητα του.

● Στὰ πλαίσια τῶν ἐκδηλώσεων τοῦ Ἐλεῦθερου Ἀνοιχτοῦ Πανεπιστήμιου οἱ καλλιτέχνες Δημητρεᾶς, Κοκκίνου, Κυριάκη,

Β. Κυριάκη

Στασινοπούλου θὰ πραγματοποιήσουν 2 μαθήματα – συζητήσεις σήμερα 14/3 καὶ στίς 18/3 μὲ θέμα «Ἡ καλλιτεχνικὴ παιδεία». Στὴ συζήτηση θὰ συμμετέχει καὶ ὁ καθηγητὴς Δ. Κοκκινίδης.

Μέχρι τίς 25/3 θὰ λειτουργήσει ἐκθεση τῶν καλλιτεχνῶν τῆς ὁμάδας.

● **Στὴ Βουλγαρία** ἡ φροντίδα γιὰ τὴν διατήρηση καὶ ἀναστήλωση τῶν μνημείων τοῦ πολιτισμοῦ εἶναι μιά μόνιμη ἐγνοια. Πάνω ἀπὸ 30.000 εἶναι τὰ μνημεῖα τοῦ κράτους τῶν 1.300 χρόνων, τῆς Βουλγαρίας.

Πέρα ἀπ' τὶς ἡδὴ πραγματοποιημένους ἀνστηλώσεις καὶ αὐτὲς πού εἶναι στὴ φάση τῶν ἐργασιῶν, προγραμματίζονται γιὰ τὴν ἐπέτειο τῆς Ἰδρύσεως τοῦ βουλγαρικοῦ κράτους νέες σημαντικὲς ἐργασίες: Ἡ ἐκκλήσις τῆς Μπογιάνα, ὁ τάφος τοῦ Καζανλίκ, ὁ ἱππίας τῆς Μαντάρα καὶ τὰ πέτρινα μοναστήρια κοντὰ στὸ χωριὸ Ἰβάνοβο. Ἀλλὰ καὶ τὰ τεῖχη φρουρίων, καθὼς καὶ τμήματα τῆς πρώτης βουλγαρικῆς πρωτεύουσας Πλίσκα καὶ τῆς δεύτερης μεσαιωνικῆς πρωτεύουσας Βελίκη Πρεσλάφ.

Μιά πολιτεία πού σέβεται τὸ παρόν της, τιμᾷ τὴν ἱστορία της πρώτα ἀπ' ὅλα!

● Ἡ τρίτη περίοδος τῶν διαλέξεων μὲ θέμα «Θεμέλια τῶν Ἐπιστημῶν» ολοκληρώνεται στοὺς ἐπόμενους δύο μῆνες μὲ ταχτικὲς ὁμιλίες κάθε Τετάρτη 7-9 τὸ ὄραδο στὸ μεγάλο ἀμφιθέατρο τοῦ Χημείου (Σόλωνος 104).

Οἱ ἡμερομηνίες, οἱ ὁμιλητὲς καὶ τὰ θέματα εἶναι τὰ ἀκόλουθα:
19/3, Α. Μαγιακόν: Φύση καὶ Ἱστορία στὴ Φιλοσοφία τοῦ Διαφωτισμοῦ.
26/3, Ν. Τσουγιόπουλου: Τὸ

πρόβλημα της συνείδησης και οι δυσκολίες του, από την άποψη της σύγχρονης επιστημολογίας. 16/4, Α. Κουτούγκος: Πρότυπα αλλαγής Φυσικών Θεωριών. 23/4, Ν. Νικολαΐδης: Τό πρόβλημα των πολλών σωμάτων και η ποιοτική και ποσοτική ερμηνεία των ιδιοτήτων της ύλης. 30/4, Α. Γληνός: Βασικές έννοιες και μέθοδοι της Ιατροβιολογικής έρευνας.

7/5, Γ. Παπαδόπουλος: 'Η συμβολή του Einstein στη στατιστική Φυσική. 14/5, Κ. Δεσποτόπουλος: Σχόλια στη Φυσική του 'Αριστοτέλη.

● News from England από τον άναγνώστη μας Διογένη Πυλαρινό:

«Οί Τουρκοκύπριοι και οι κατακτητές του «Αττίλα» φτιάξαν και αερογραμμές με γραφείο πολυτελείας κοντά στην Τραφαλκάρ Σκουέρ, όπου τα νοίκια είναι δυσθεώρητα ακόμα και για Έγγλεζους. Έστω κλείω φωτογραφική απόδειξη· τήν τράδηξα πριν μιά δομοάδα. Φίλος Τουρκοκύπριος με πληροφορεί ότι χτίσαν και αεροδρόμιο κοντά στην διχοτομημένη Λευκωσία με τ' όνομα κάποιου πιλότου τους που σκοτώθηκε στον «Αττίλα». Μέχρι τώρα ταξίδευαν μ' ενδιάμεσο σταθμό την Κωνσταντινούπολη. Τώρα που άνοιξε τό Αϊγαίο ίσως και νά ταξιδεύουν στην κατακτημένη Κύπρο με την βοήθεια του «Έλληνικού» «non stop» Στο μεταξύ ανάμεσα Torenhan και Haringay χιλιάδες Κύπριοι σέρνουν την πίκρα του άνθρωπου που κατάντησε κι αυτός πρματεια προσπαθώντας με περηφάνεια νά ζήσουν σ' αυτή τή μίξερη ξενοφοδιαμένη χώρα όπου Έλληνες και Κύπριοι είμαστε πάντα Bloody foreigners».

● Μέ θέμα «Πολεοδομία και κοινωνικές σχέσεις» ή έδρα της Πολεοδομίας Α' της Πολυτεχνικής Σχολής του Α.Π.Θ., διοργανώνει σειρά διαλέξεων κάθε βράδυ στις 7.30 από 19 έως 22 του Μάρτη σέ αίθουσα του κεντρικού κτιρίου της Πολυτεχνικής.

Ο διάλογος

Στό τεύχος 145, στή στήλη «Αντιθέματα», δημοσιεύσαμε ένα κείμενο της Κατερίνας Πλασσαρά για τόν Στρατή Τσίρκα. Στό κείμενο, ή Κ.Π. πρότασε ένα μικρό σημείωμα που ανέφερε ότι παρ' όλο που της είχε ζητηθεί σάν συνεργασία είχε τελικά άπορριφθεί.

Από τότε, σόν καθημερινό τύπο δόθηκε δημοσιότητα στο γεγονός αυτό. Σήμερα, ή Κατερίνα Πλασσαρά, από τή μεριά της, κλείνει αυτόν τό διάλογο μέ τήν επιστολή που δημοσιεύουμε:

΄Αγαπητό «Αντί»

΄Υστερα από τό θέμα που δημιουργήθηκε γύρω από τό νεκρολόγημά μου για τόν Στρατή Τσίρκα («Αντί», αρ. 145, 15/2/80 και τίς δημοσιεύσεις της «Αύγης», 20/2 - 26/2 - 1/3 - 4/3), θά ήθελα νά πω δυό λόγια σάν διευκρίνιση.

1) Τό κείμενο μου ζητήθηκε από τό φίλο και συντάκτη του περιοδικού «Τέχνη και Πολιτισμός», Νίκο Μπακουνάκη, για άφιέρωμα στο νεκρό συγγραφέα που έτοιμάζε τό περιοδικό. Από τόν ίδιο συντάκτη πληροφορήθηκα, μιά δδομάδα μετά, ότι τό κείμενο δέν θά δημοσιευτεί.

2) Έπειδή υπάρχει κάποια πρακτική - τουλάχιστον άπ' όσο ξέρω εγώ - ένα έντυπο νά ζητά τή συνεργασία σου μέσω κάποιου συντάκτη, από τόν όποιο άπλως εκπροσωπείται, πίστεψα, όπως ήταν φυσικό, ότι κάποια εξήγηση για τήν άρνηση μου όφειλε ή διεύθυνση του περιοδικού και όχι ό συντάκτης-έκπρόσωπος.

Από τήν άλλη, ήταν μεγάλη ή άπορία μου για τή μή δημοσίευση ενός κειμένου, στο όποιο περιέγραφα τίς έντυπώσεις μου από τόν Τσίρκα- άνθρωπο και ακόμα μιλούσα για μερικές γενικές «θέσεις ζωής» που δύσκολα θά τίς άρنيόταν κανείς.

3) Μ' αυτές τίς σκέψεις και έπειδή πιστεύω στο διάλογο και θέλω νά έχω μιά συνέπεια μέ τόν έαυτό μου, διάλεξα τό «Αντί» (που τό θεωρώ περιοδικό διαλόγου), για νά δημοσιεύσω τό κείμενό μου, μαζί μέ μιά σημείωση-άπορία, που δέν ήταν άλλο από πρόταση για διάλογο προς τό περιοδικό.

΄Η απάντηση όμως δέν μου δόθηκε.

΄Αντί αυτής δημοσιεύτηκε τό γράμμα του Ν. Μπακουνάκη («Έλευθεροτυπία» 1/3), όπου αναλαβαίνει πολλές εύθυνες ό ίδιος προσωπικά. ΄Υστερα από αυτό εγώ δέν έχω τίποτα νά προσθέσω. Και σταματώ εδώ αυτή τήν απόπειρα διαλόγου γιατί, έκτός των άλλων, θεωρώ άνεπίτρεπτο νά συνεχίσω μιά διένεξη που ξεκίνησε από ένα κείμενό μου-όφειλή, στή μνήμη ενός συγγραφέα που εκτιμώ και θαυμάζω.

Κατερίνα Πλασσαρά
6/3/80

Οί όμιλητές και οι ήμερομηνίες, αντίστοιχα: 19/3, Vincenzo Bentivegna: ΄Αστική γεωπροσόδος και κοινωνικές σχέσεις. 20/3, Giovanni Baccardi: ΄Εργατικό Δυναμικό και Πολεοδομική παρέμβαση στή σύγχρονη πόλη. 21/3, Γ. Τσουγιόπουλος: Κοινωνιολογία της πόλης μέσου μεγέθους. 22/3, Β. Φίλιας: Πολεοδομία και κοινωνικές σχέσεις στίς λεγόμενες ύποανάπτυκτες χώρες.

Μετά από κάθε όμιλία θά ακολουθεί συζήτηση μέ συντονιστή τόν καθηγητή Θαλή ΄Αργυρόπουλο.

● ΄Εξαιρετικά δείγματα πολύ παλιάς άπεραθίτικης ύφαντικής έκτίθενται μέχρι 26/3 στο Κέντρο Τέχνης και Πολιτισμού (Πραξιτέλους

26). ΄Η πολύ ενδιαφέρουσα αυτή έκθεση οργανώνεται από τήν ΠΑ.ΠΟ.Κ. στα πλαίσια των εκδηλώσεων «Λαϊκή Τέχνη του Αϊγαίου».

**Τό ζήτημα δέν είναι μόνο
νά διαβάσετε «ANTI»
άλλά νά μπορείτε ν' ανατρέχετε
σ' αυτό σταθερά.**

**΄Αποκτήστε
τήν πλήρη σειρά των 10 τόμων**

Στούς τόμους του ANTI - πανόδετους, μέ εξώφυλλα και αναλυτικά περιεχόμενα θεμάτων και συνεργατών - θά βρείτε μια πλούσια και πολύπλευρη καταγραφή:

- της πολιτικής και πολιτιστικής ζωής μας
- της κατάστασης στην ΄Αριστερά
- της έξωτερικής επικαιρότητας
- των ιδεολογικών ρευμάτων της εποχής μας και
- πλήθος στοιχεία που ενδιαφέρουν όσους συμμετέχουν στα προβλήματα του τόπου μας.

Ζητείστε τούς τόμους του ANTI από τά γραφεία μας:
Δημοχάρους 60 (Τ.Τ. 601) τηλ. 732.713 και 732.819.

Όσοι μένουν στην έπαρχία μπορούν νά ζητήσουν τήν αποστολή των τόμων μέ αντικαταβολή. Μπορείτε ακόμα νά ανταλλάξετε τά τεύχη μέ δεμένους τόμους πληρώνοντας τήν βιβλιοδεσία (160 δρχ. στόν τόμο).

Μαύρη είν' ή νύχτα εις τήν ΕΡΤ

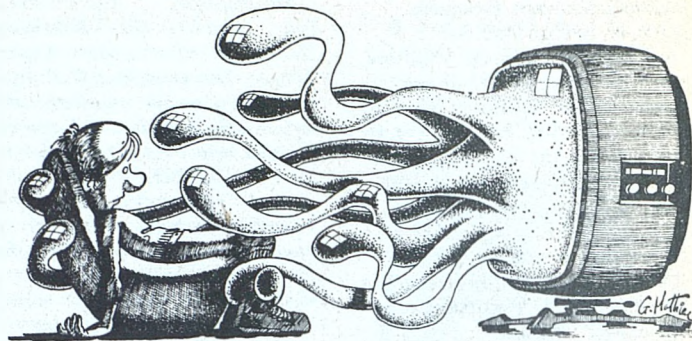
του Κ. Α. Μανιάτη

Λοιπόν εγώ πάντοτε ήθελα νά σās τό γράψω αλλά δέν είχα χρόνο. 'Η ΕΡΤ έχει τόσο χιούμορ πού μόνο άνθρωποι του επιπέδου των Ιθύνόντων - ας πούμε στύλ Χαραμή - Φακλή - είναι δυνατόν νά αφομοιώσουν. Καί ιδού εγεννήθη ήμιν σήριαλ νέον, πού είναι τόσο νέον, ώστε νά μή ξεφεύγει καθόλου από τās συνταγās του '60. Πρώτα, παίρνετε μιά μερίδα Γερμανούς. Δεύτερον, χρόνια μαύρης κατοχής πού νά ξεκινούνται όμως μέχρι της ήμέρας πού απεχώρησαν από τήν 'Αθήνα. (Μιά μέρα πού πέρα έγκυμονεί κινδύνους). 'Υστερα, παίρνετε μιά κόρη δυστυχισμένη-κατ' ανάγκην δυστυχισμένη καί ας τοεπώνει πανευτυχής ακριδώς λόγω άγρίων μεσονυχτίων καί πολλών Νανάδων. (Θά καταλάβετε άργότερα). Καί κάνετε ένα σήριαλ πού μās αφήνει μέ ένα στόμα χάσκον.

'Ιδού τό «στόρν». 'Αρχίζομε μέ τήν δυστυχισμένη νέα - αλλά ευτραφή - πού ασθμαίνουσα ανεβαίνει μάν άνηφόρα. Συγχρόνως βλέπομε ένα παιδί κατοχικό νά παίζει κουτσό. 'Η νέα τό παρατηρεί μέ προσοχή. Καί ξαφνικά σέ γκρό πλάν μās φτάνει ή εικόνα της φρικιώσα. Τά μάτια της γουρλώνουν, τό στόμα μένει μισάνοιχτο, τά σπυράκια του προσώπου κοκκινίζουν καί στέ-

κει ως άγαλμα. Περνά ένας Γερμανός χέρι-χέρι μέ μιά 'Ελληνίδα. Καί πώς περνά; Σέ άργή κίνηση. ('Ωσου νά θγει από τό πλάνο δλέπεις καί παθαίνεις).

Θά σās πώς ειλικρινά τή συνέχεια. Σηκώνεις τήν πρώτη παντόφλα καί τήν πετάς κατά του φρικαλέου κουτιού. 'Αλλά δέν σέ αφήνουν οί φίλοι σου νά αγιάσεις. 'Όταν τελειώνει τό επεισόδιο χτυπά τό τηλέφωνο. Τό είδες;

Ρωτούν. 'Όχι, άπαντάς. Καί τώρα θά ακούσετε τή συνέχεια όπως μου τήν διηγήθηκαν.

Κάποτε ή κοπέλα φτάνει στο σπίτι της. 'Η μαμά της είναι βαρεμένη, ό πατέρας της τρελλός, καί ό αδελφός της - πού ένεκα κατοχής έχει γίνει φθισικός - κόβει δόλτες μέ μιά κουδέρτα στήν πλάτη. 'Όμως ή κόρη αυτή είναι μιά Πλαπούτα. 'Αν δέν ξέρετε νά άνοίξετε τήν ιστορία σας για τό '21. Νά δείτε τζάκι, ώστε νά κιταλάδετε στή συνέχεια τό διάλογο πού γίνεται άνάμεσα στήν κόρη καί τόν πρόγονο Πλαπούτα από τό κάντρο του... (Δέν λέμε

υπερβολές). 'Ο φακός έδειχνε μιά εκείνη σέ γκρό-πλάν μιλώντας στον γενήτορα Πλαπούτα καί μιά έφευγε μακρύτερα περιλαμβάνοντας καί εκείνη μέσα καί τό πορτραίτο τό όποιο άπαντούσε.

Τί είχε γίνει; Ένας άλλος αδελφός πού δέν τόν βλέπομε, είναι - μάλλον - ήρωας της 'Αλβανίας. Λέμε «μάλλον» γιατί ή κόρη είχε έπισκεφθεί στο νοσοκομείο έναν στρατιώτη πού όφειλε νά ξέρει για τόν χαμένο αδελφό. 'Η κόρη έξάσκησε όλη τή γοητεία της - καί εκείνη πού είχε καί όση νόμιζε: Καλέ, πέστε μās σās παρακαλώ, πού είναι ό αδελφός μās

● Σχετικά μέ τό άρθρο του συνεργάτη μās Κ. Α. Μανιάτη «Ένας δικτυωμένος κύριος» του προηγούμενου (άρ. 146) τεύχους πήραμε από τό σκηνοθέτη κ. Γ. Δάμπαση τό γράμμα πού ακολουθεί:

Κύριε Διευθυντά,

Διάβασα στο ύπ' αριθμ. 156 τεύχος του έγκυρου περιοδικού σας, μιά επίθεση εναντίον του προσώπου μου καί ένιωσα ένα βαθύ αίσθημα θλίψης. Λέω θλίψη, καί όχι αγανάκτηση, γιατί ένα περιοδικό σαν τό δικό σας, άδασάνισα φιλοξένησε ένα ύβριστικό κείμενο, χωρίς καμμία στοιχειώδη διασταύρωση των ύποπτων πληροφοριών. Καί οί πληροφορίες, δέν είχαν άλλο σκοπό, από τό νά σαμποτάρουν μιά σκληρή προσπάθεια πού γίνεται για τήν ελληνικοποίηση του προγράμματος καί τό «άνοιγμα» νά περισσότερη ποιότητα καί συνεργασία, μέ άξιους πνευματικούς δημιουργούς.

Τό «ΑΝΤΙ» έπαίξε - χωρίς νά τό θέλει - τό παιχνίδι των αντιδρασιών κύκλων του τηλεοπτικού παρασκηνίου πού ρίχνουν τή λάσπη τους όπου μπορούν.

Για τήν άποκατάσταση της αλήθειας, σās γνωρίζω τά έξης:

1. Στήν άπεργία των συμβασιούχων της ΕΡΤ δέν ήμουν άπεργοσπάστης. 'Απεργοσπάστης είναι ό

εργαζόμενος ενός συνδικαλιστικού όργάνου, πού παραβιάζει τίς αποφάσεις για άπεργία. 'Εγώ, όμως, δέν άνήκω σέ κανένα σύλλογο της ΕΡΤ. 'Εχω σύμβαση στελέχους σέ διευθυντική θέση.

2. 'Από τό περιοδικό ΕΠΙΚΑΙΡΑ έχω άποχωρήσει πρό καιρού, καί τή θέση μου έχει πάρει ό συνάδελφος Τ. Ψαράκης. 'Όλα τά άλλα περί συγκέντρωσης πληροφοριακού ύλικού είναι έκ του πονηρού, γιατί τά άρμόδια τμήματα όφείλουν νά διοχετεύουν στίς Δημόσιες Σχέσεις στοιχεία για τίς έκπομπές, προκειμένου νά δημοσιευτούν στήν ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗ καί τά λοιπά έντυπα.

3. 'Η άνάμιξη του όνόματος του δημοσιογράφου κ. Μπέρτσου, μέ αϊφνιδιάζει, όταν ό ίδιος έχει κάνει προτάσεις για συνεργασία σέ ενημερωτικές έκπομπές, από τό 1976.

4. Για τό ντοκυμανταίρ των 575.000 πού ύπανίσταται ό συντάκτης σας, άφορά έξωτερική υπηρεσιακή άρμοδιότητα.

6. Στόν φίλο Χάρου Κλύν, άποδίδονται φράσεις εναντίον μου, τίς όποιες ούδέποτε διατύπωσε. Μά γιατί δέν τόν ρωτήσατε τόν ίδιο;

5. Θά μπορούσα νά έπεκταθώ καί σέ πολλές άλλες αϊχμές του δημοσιεύματός σας. 'Αλλά εκείνο πού μέ θίγει περισσότερο άπ'

όλα, είναι, ή προσωπική επίθεση στο πρόσωπό μου, όταν στον χώρο του επαγγέλματος πού κινούμαι από τό 1965, έχω εργαστεί μέ φανατική άφοσίωση καί συνέπεια στήν ιδέα της ελληνικής τηλεόρασης. Σάν άναγνώστης του «ΑΝΤΙ», έχω τήν έντύπωση πώς άγωνίζεστε για τήν πρόοδο καί τήν ανάπτυξη του τόπου μās. Κι αν θέλετε νά βοηθήσετε μέ ειλικρίνεια καί τήν ελληνική τηλεόραση, τότε ξεσκεπάστε μέ θάρρος όλους αυτούς, πού μέ φτηνά συμφέροντα, δυσσοδομούν για κάθε καλή προσπάθεια πού γίνεται από επαγγελματίες. Καί πιστεύω πώς θά τό κάνετε.

Μετά τιμές

Γ. ΔΑΜΠΑΣΗΣ

● 'Ο συνεργάτης μās Κ. Α. Μανιάτης πού του θέσαμε ύπ' όψη τήν έπιστολή του κ. Δάμπαση, άπαντά:

1. «Εναντίον του προσώπου» του λέει ό κ. Δάμπασης έγινε ή επίθεση. 'Αναρωτιέμαι όταν εκείνος έγραφε εναντίον του κ. Χόνδρον - πριν από τήν «διεύρυνση» - σέ ποιο πρόσωπο αναφερόταν; 'Αλλά ας αφήσει τά άστεία. 'Απεργοσπάστης λοιπόν δέν είναι αυτός πού μέ τόν υπέρμετρο ζήλο του δέν άφησε νά μείνει ή ΕΡΤ χωρίς δελτίο είδήσεων - μεγάλη, διπλή προσφορά - καί χωρίς άθλητικές έκπομπές; Δηλαδή τί

ήθελε άλλο νά κάνει εκτός πού άνασκονμπώθηκε καί ρίχτηκε στήν δουλειά, νά φορέσει καί ταμπέλα πού νά αναγράφει: «Μέ συγχωρείτε πού εργάζομαι»... 'Ωστόσο ή ΕΡΤ γιατί τόν προσέλαβε, ως προϊστάμενο της 'Υποδιευθύνσεως παραγωγής ή ως τηλεσκηνοθέτη;

«Επίκαιρα» τεύχος 604 της 28/2/80.

ΤΗΛΕΠΙΚΑΙΡΑ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΑΜΠΑΣΗΣ
Χ. Χριστοδούλου. Τάκης Ψαράκης
ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΟ

«Επίκαιρα» τεύχος 605 της 6/3/80.

ΤΗΛΕΠΙΚΑΙΡΑ
ΤΑΚΗΣ ΨΑΡΑΚΗΣ
Χ. Χριστοδούλου

Η «πρό καιρού» άποχώρηση του κ. Δάμπαση έγινε άμέσως μετά τήν έκδοση του προηγούμενου τεύχους του ΑΝΤΙ (29/2/80).

2. 'Από πόσο καιρό έχει άποχωρήσει από τό «Επίκαιρα»; Γιατί τήν προηγούμενη έβδομάδα πήγε τό κασέ των «Τηλεοπτικών». Μή μās στείλει χαρτί παραιτήσεως. Είδαμε ότι στο τελευταίο τεύχος έχει παραληφθεί τό όνομά του.

3. Τα στοιχεία, όπως γράφει, «για τίς έκπομπές θά διοχετεύονται» στίς Δημόσιες Σχέσεις. Δέν μās άνακοινώθηκε όμως από τήν ΕΡΤ ότι Δημόσιες Σχέσεις καί ύποδιεύθυνση παραγωγής συγχωνεύθηκαν. Γιατί τότε θά χά-

καί φέρετε τήν εὐτυχία σέ μία ὁλόκληρη οἰκογένεια. Ὁ ἄλλος δέν φτάνει πού ἀρνιόταν πεισματικά ἀλλά ἄφηνε καί ὑπονοούμενα πῶς κάτι ἔκρυβε. Εἶναι ὅστερα νά μή συνομιλεῖς καί μέ τόν πρόγονό σου;

Κάποια στιγμή ὅμως κοιμάται ἀποκαμωμένη. Καί τί νομίζετε πῶς βλέπει; Ἡ καλύτερα, τί ἀκούει; Κάποιος παίξει φουσαρμόνικα. Ἀνοίγει τό παράθυρό της καί σέ ἕνα μέτρο ἀπό τό παντζούρι – σάν μαγική εἰκόνα – ἕνας νέος παίξει φουσαρμόνικα καί οἱ ἄλλοι γράφουν συνθήματα. Γιατί παίξει φουσαρμόνικα; Καί πῶς θά καταλάβαιναν οἱ Γερμανοί πού ἐγραφαν τά συνθήματα γιά νά στείλουν τά τάνκς νά τοὺς συλλάβουν; Δέν μέ πιστεύετε, ἀλλά προσέξατε: Ξαφνικά, ἀκούμε ἐρπύστριες ἀπό τόσα τάνκς πού οὔτε σέ παρέλαση δέν ἔχουμε δεῖ. Καί ἀμέσως μετά ἀκούμε ἕνα ἐμβόητο τραγουδιμένο ἀπό ἕνα σύνταγμα.

Καί τί νομίζετε; πῶς θά τραγουδοῦσαν δίχως μπάντα οἱ ἀνθρώποι; Σᾶς γέλασαν, εἶχαν καί μπάντα. Καί τώρα φανταστεῖτε ἐρπύστριες, μπάντα καί σύνταγμα νά κάνει περίπολο στό δρομάκι τοῦ ἐνός μέτρον, μέσα στό ὄνειρο τῆς δεσποινίδος Πλαπούτα. Εἶναι ἢ δέν εἶναι ἄξιο νά χαρίσει καί ἐν ἀκόμῃ σήριαλ στήν κ. Παπα-

θανασίου καί μάλιστα χωρίς νά «μιλήσουμε καί τώρα σοβαρά»... Τί τήν θέλετε τήν συνέχεια; Δέν σᾶς φτάνουν οἱ 295.000 πού πληρώνουμε τήν ἀδυναμία τοῦ κ. ὑπουργοῦ;

Τώρα βέβαια ἡ διοίκηση ἀναπέμπει σαυτόν τήν εὐθύνη· μέ τήν παλαιότητα Χατζηαδάτικῆ συνήθεια τά φορτώνουν ὅλα στόν Πασά. Γιά νά διατηροῦν αὐτοί τό προνόμιο νά ντελαοῦν καθημερινά ὅσα ὁ Πασάς παραγγέλνει. Κάνουν στραβά μάτια καί γιά τό σήριαλ. Ὅλοι βέβαια δολεύνονται στό τέλος· καί ὁ Χατζηαδάτης καί ὁ Πασάς καί ἡ Βεζυροπούλα – ἀλλά τά καραγκιοζιλίκια ἐμεῖς τά βλέπουμε.

Πάντως ἐγώ πάντοτε σᾶς τό ἔλεγα. Ὁ ἀνθρωπος εἶναι ἐθνικόφρων, τί θέλετε δηλαδή, νά ἀφήσει μία Πλαπούτα νά πεινάσει; Γνωρίζοντας μάλιστα πῶς ὅπως τήν βλέπετε θά ἐκνευρίζετε καί δέν θά τρώτε κι ἐσεῖς, προσφέρει ὑπηρεσία καί ἀκριβῶς ἐντάσσεται στά μέτρα λιτότητας...

Ἄχ! Λίγο φιλότιμο στό Διοικητικό Συμβούλιο τῆς ΕΡΤ δέν θά δρεθεῖ;

Υ.Γ. Καί νά φαντασθεῖ κανεῖς πῶς κάποτε ὁ Σκαλενάκης – ὁ σκηνοθέτης ἐδῶ – εἶχε κάνει καί μία ταινία πού βλέπτανε. Τί σκληρή πού εἶναι ἡ παραγωγή....

ομε τόν κ. Τσοῦτσια καί μᾶς εἶναι δυσβάσταχτο...

4. Σωστά αἰφνιδιάζεται γιά τό ὄνομα τοῦ κ. Μπέρτσου. Τό κρατοῦσαν μυστικό μαζί μέ τίς 25.000 κατ' ἐκπομπή, ὡς κόρη ὀφθαλμοῦ. Μήπως ὅμως ὑπάρχει τό ἀντίγραφο τῶν προτάσεων Μπέρτσου; Μήπως καί τό '76 ἐργαζόταν στέλεχος τῆς ΕΡΤ – καί μέ ποιά δύναμη τότε – στά «Ἐπίκαιρα» καί ἡ ἱστορία ἐπαναλαμβάνεται;

Δέν θέλουμε νά «ἐπεκταθοῦμε». Ἀλλωστε τίς λεπτομέρειες διάλεξε νά ἀντικροῦσε ὁ κ. Δάμπασης. Ἐμεῖς νά μὴν τοῦ ἀνταποδώσουμε τήν εὐγένεια;

Κ.Μ.

● Ἀλλά καί ἡ «Ἐταιρεία Ἑλλήνων Σκηνοθετῶν» μᾶς γράφει:

Ἀθήνα 5 - 3 - 1980

Κύριε Διευθυντά

Στό τεῦχος 146/29.2.80 τοῦ ἔγκυρου περιοδικοῦ σας δημοσιεύεται ἄρθρο ἀγνώστου συγγραφέως μέ τό ψευδώνυμο Κ.Α. ΜΑΝΙΑΤΗΣ πού ἀφορᾷ κατά κάποιον τρόπο τήν Ἐταιρία μας λόγω τοῦ ὅτι εἶναι τό μοναδικό σωματεῖο σκηνοθετῶν στήν Ελλάδα. Στό ἐν λόγω ἄρθρο πέραν τῶν ἄλλων ὑπάρχουν δύο ἀνακρίβειες:

α) Δέν εἴμαστε Ἐνωση Σκηνοθετῶν ἀλλά ΕΤΑΙΡΙΑ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΚΗΝΟΘΕΤΩΝ.

β) Καμμία προσφυγή δέν ἔχει γίνει ἀπό κανέναν ἐναντίον τοῦ μέλους μας κ. Δάμπαση γιά κανένα λόγο.

Κρίνοντας ἀπ' αὐτά ἀμφιβάλλουμε γιά τήν ἀξιοπιστία τοῦ συνόλου, πράγμα πού μᾶς δημιουργεῖ ἀπορίες σχετικά μέ τή σκοπιμότητα δημοσίευσης κειμένων σάν καί αὐτό καί ἰδιαίτερα ἀπ' τό περιοδικό ΑΝΤΙ.

Γιά τό Δ.Σ. τῆς Ε.Ε.Σ.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Π. Βούλγαρης

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Θ. Ρεντζής

● Σ.Σ. Λυπούμαστε γιά τήν ἐπιστολή τῆς Ε.Σ.Κ. Τό εἶδος τῆς συλλογιστικῆς πού ἀναπτύσσει δέν ταιριάζει γιά ἕνα συνδικαλιστικό ὄργανο. Δέν εἶναι βέβαια τόσο ἰσχυρά ἐπιχειρήματα οὔτε ἡ λάθος ἀναγραφή τοῦ τίτλου οὔτε καί ἡ μή κατάθεση προσφυγῆς γιά νά συμπερασματολογησε ἡ Ἐταιρία καί νά γενικεύσει. Ἀντί νά μένει στους τύπους, ἄς ἐξετάζει πότε-πότε καί τήν οὐσία. Ἐκτός καί ἂν θεωρεῖ ὅτι μέσα στους σκοπούς της εἶναι ἡ, πάση θυσία, ἀλληλεγγύη καί κάλυψη τῶν μελῶν της – ἀκόμα καί ὅταν αὐτά ἐνεργοῦν ἀντίθετα μέ τά συμφέροντα ἄλλων κλάδων. Αὐτό δέν εἶναι συνδικαλισμός· εἶναι κακός κορπορατισμός – μέ τόν πιό ἐπιεική χαρακτηρισμό.

ΚΕΡΑΜΙΚΑ

σταχυ

Ξάνθου 7 Κολωνάκι

αντικείμενο

Δημητρίου Ἰδναρη 30 Θεσσαλονίκη

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
Φανερωμένης 48 Χολαργός.
Τηλ. 652 1725

P. PYLARINOS

ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΠΟΥ ΑΝΟΙΓΕΙ ΝΕΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ

Σᾶς περιμένουμε ἀπ' τό Μάρτιο στό νέο μας κατάστημα, στή Σοφοκλέους 7-9 (ἀπέναντι ἀπό τό Χρηματιστήριο) ὅπου θά λειτουργεῖ καί μεγάλη αἴθουσα δημοπρασιῶν γιά κάθε εἶδους συλλεκτικά ἀντικείμενα, ὅπως:

ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ

ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ – ΧΑΡΤΟΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

ΠΙΝΑΚΕΣ

ΡΟΛΟΓΙΑ

ΠΟΡΣΕΛΑΝΕΣ κ. ἄ.

Ἐπίσης, ἡ αἴθουσα προσφέρεται σέ κάθε ἐνδιαφερόμενο γιά ἐκθέσεις, δημοπρασίες, γενικές συνελεύσεις, διαλέξεις κλπ.

● **ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΤΑΙ**

ὅτι ἡ αἴθουσα δημοπρασιῶν εἶναι 250 τετρ. μέτρα, μέ κλιματισμό καί ὅτι κατασκευάστηκε εἰδικά γιά τοὺς ἀναφερόμενους λόγους.

καλλιδρομιου 65

περιβαλλον-
μουσική - ποιο

της Ντόρας Ήλιοπούλου - Ρογκάν

Μεγάλη αναδρομική έκθεση της Βάσως Κατράκη στην Έθνική Πινακοθήκη:

Οι 189 συνθέσεις σε ξύλο και σε πέτρα της μεγάλης Έλληνίδας χαράκτριας που παρουσιάζονται στο χώρο της Έθνικης Πινακοθήκης ορίζουν έναν τόπο προσκυνήματος όχι μόνο για τους νέους που δεν γνώρισαν το έργο

της καλλιτέχνης από την αρχή αλλά για όλους τους Έλληνες για τους οποίους πέρα από την αισθητική παρουσία αντιπροσωπεύει μνημείο από τραγικές εμπειρίες μετουσιωμένες σε τέχνη.

Από τα πρώτα της δότελα παραστατικά έργα και τις εικονογραφίες, περνώντας μες από τις μορφές με τα πιο έντονα περιγράμματα, τις προικισμένες

μέ μια δύναμη υποβολής μέχρι και τις ψηλόλινες μορφές με τις γεμάτες έκφραση χειρονομίες και «στάσεις», το νόημα, το μήνυμα και η «εμπειρία» περνούν στο θεατή και κατοικούν το χώρο. Η έντονη συγκέντρωση των εικαστικών μέσων στην παρουσία των μορφών και στην αντίθεση του μαύρου και του λευκού άσκουν παρόλην τη λιτότητα των μέσων, άρα εξαιτίας τους, μια δυνατή υποβολή στο θεατή. Σε καθλώνουν οι μορφές αυτές μπροστά τους, σε προσκαλούν και σε ενθαρρύνουν να τις κοιτάξεις με προσοχή, να τις περιεργαστείς, να φανταστείς και άλλες σιμά τους - να δημιουργήσεις μες από αυτές δικά σου σύμβολα, να στήσεις τα όρόσημά σου. Η μητροτητα, ή μάνα αρχέτυπο για όλες εκείνες τις μάνες - και είναι πολλές - που έχασαν σε βασανιστήρια τα παιδιά τους, μάνες ικέτιδες και μοιρολογίστρες, μάνες μάρτυρες, περιφερόμενα έρειπια.

Η φυλακή με όλες τις συνεπαγόμενες διαδικασίες που επιβάλλονται από το σύστημα: τις ανακρίσεις, τους περιορισμούς, το μάντρωμα, τα αδηφάγα συματοπλέγματα. Άκεφαλες μορφές, απειριόριστα εκφραστικές και υποβλητικές μες από τη χαρακτηριστική απειροελάχιστη αλλά με σιγουριά ενδεικτική στάση του κορμιού. «Όλα αυτά εκφρασμένα με ένα τέλειο μετέ, σφυρηλατημένο σε δύσκολες τεχνικές και που δίνει ακόμη και τις απειροελάχιστες αποχρώσεις των νερών μιάς λιμνοθάλασσας ή εκείνο που ορίζει το μαύρο να υποβάλλει σε πολλά άλλα χρώματα. Συγχρόνως με την έκθεση κυκλοφόρησε ένα λεύκωμα αφιερωμένο στο έργο της Κατράκη με κείμενα Έλλήνων τεχνοκρατών, ενώ το περιοδικό Σήμα είχε πρώτο πρίν δύο μηνες κυκλοφορήσει ένα πολυσέ-

λιδό αφιέρωμα με κείμενα του Ν. Παπαδάκη και του Κ. Σταυρόπουλου.

Άφιέρωμα στον Π. Σαραφιανό στο Γαλλικό Ίνστιτούτο

Το καλλιτεχνικό και διδακτικό έργο του Π. Σαραφιανού έτιμησε το Γαλλικό Ίνστιτούτο (Σίνα 36) Αθηνών με μίαν αναδρομική έκθεση της δουλειάς του και με μία συζήτηση στην οποία πήραν μέρος συμμαθητές, φίλοι και μαθητές του. Στην παρουσίαση αυτή έδωσε κανείς την εικαστική γραφή του καλλιτέχνη έτσι όπως ο τελευταίος την επεξεργάστηκε μετά την επιστροφή του από τη Ρώμη, στα πλαίσια της άμορφης τέχνης που μεσουρανούσε στην Ευρώπη μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Πρόκειται, στο έργο του Έλληνα καλλιτέχνη για πλασματικές μορφές, που υλοποιούν μορφολογικά το συναίσθημα του άγχους και προδίδουν με μία διαφορετική ένταση μες από το χρώμα. Βλέπουμε, ακόμη, μαυρόασπρες συνθέσεις με στοιχεία DRIP PAINTING, αναφορά στον Αμερικανικό τρόπο επεξεργασίας της άμορφης τέχνης. Αναπόσπαστα συνδεδεμένο με την εικαστική του έκφραση, το διδακτικό έργο του Σαραφιανού, στο Φροντιστήριο του οποίου πέρασαν τόσοι και τόσοι - σχεδόν όλοι - νέοι Έλληνες καλλιτέχνες, πρόβαλε μες από όσα είπαν οι συνάδελφοι, φίλοι και οι μαθητές του που, όλοι, δίχως εξαίρεση, τον θυμόντουσαν με συγκίνηση. Την έκδωληση συνόδευε κατάλογος με κείμενα του ίδιου του Σαραφιανού καθώς και συναδέλφων και μαθητών του.

Έκθεση Μ. Θεοφυλακτόπουλου στο Πολύπλανο: Αντιπροσωπευτικά δείγματα από τα τρία τελευταία χρόνια της δουλειάς του παρουσιάζει στις νέες αίθουσες του «Πολύπλανου» (Λυκαβηττού 16) ο Μ. Θεοφυλακτόπουλος. Στα έργα αυτά ο καλλιτέχνης έχει κατορθώσει να αναδημιουργήσει τα πρότερα έρεθίσματά του και να προχωρήσει ακόμη πιο πέρα, αξιοποιώντας την «κίνηση» σε συνδυασμό με τη «χειρονομία». Υπάρχει, εδώ, μία ομοιοπαθητικά έννοια χρωστήτη στην οποία εξισορροπούνται τα δύο αυτά στοιχεία. Κίνηση και χειρονομία αξιοποιούνται, εδώ, μες από το χρώμα και τις διαρκώς ανανεωμένες και εμπλουτισμένες εμπειρίες του καλλιτέχνη. Διοχετεύει, ακόμη, ο ζωγράφος μία ψυχολογική ένταση στις μορφές του, συναίσθημα μες από το οποίο υποβάλλει το θεατή, ένα σχηματικό καθώς είναι από την «εκρηκτική» πάνω στο μουσικό «χειρονομία» εκείνη, που «ταυτίζεται» απόλυτα με τον

χρωματικό τόνο που κυριαρχεί κάθε φορά. Διαγραφή των καθιερωμένων αλλά και συγχρόνως «πρόταση» για κάτι άλλο - απόλυτα προσωπικό στην έκφρασή του - αυτό είναι το μήνυμα που κατορθώνει και αναμεταδίδει στο θεατή ο Θεοφυλακτόπουλος. Η έκθεση συνοδεύεται από ειδικό λεύκωμα - τη δεύτερη μονογραφία της σειράς Σύγχρονοι Έλληνες Καλλιτέχνες - αφιέρωμα στα έργα του Θεοφυλακτόπουλου με κείμενο της Τζ. Τσακίρη.

Με τον τίτλο «Κοσμογραφίες και Κοσμογραφήματα» ο Γ. Γραμματικόπουλος παρουσιάζει στην ΑΤΑ (Γλύκωνος 4) ένα αρμονικό σε χρώματα και σε σύνθεση σύνολο έργων. Στις δη-

μιουργίες του αυτές ο εγκατεστημένος στο εξωτερικό καλλιτέχνης επεξεργάζεται με μία μεγάλη άνεση μίαν - εικαστικά έννοια - χρυσή τομή ανάμεσα στην πιο «κλασική» αισθητική της άμορφης τέχνης στην Ευρώπη και την πιο έντονη όρμητικότητα του DRIP PAINTING στις Η.Π.Α. Με μία μεγάλη ευαισθησία στο χρώμα ο ζωγράφος συλλαμβάνει και αναδημιουργεί με μίαν αποκλειστικά προσωπική γραφή τα έρεθίσματά του έτσι ώστε συνεχώς να εκπλήσσει και να προκαλεί το θεατή να τα επεξεργαστεί σύμφωνα με τη δική του φαντασία. Έχουν τα έργα του Γραμματικόπουλου μία ποίηση και ένα «ρυθμό» που τους εξασφαλίζει την «προβολή» στο χώρο. Και συνάμα τα καθιερώνει «δημιουργίες». Την έκθεση συνοδεύει κατάλογος με ένα πολύ ενδιαφέρον κείμενο του Γραμματικόπουλου, καθώς και μερικών πολύ αξιόλογων κριτικών πάνω στη δουλειά του.

Η Ο. Ζούνη παρουσιάζει το Βιβλίο-Πολυπλό στη «Σύγχρονη Χαρακτική», βιβλίο που συνοψίζει και προβάλλει με έναν πολύ εύστοχο τρόπο 14 χρόνια ευσυνείδητης και μεθοδικής δουλειάς. Με ευρηματικές επεμβάσεις ή καλλιτεχνικά έχει συνθέσει ένα βιβλίο πολύ «εύληπτο» ακόμη και για εκείνους που αποκτούν μες από αυτό μία πρώτη επαφή με τη δουλειά της. Με την ευκαιρία της παρουσίας αυτής, η Ζούνη εκθέτει και κατασκευές - ζωγραφική, κατασκευές με χαρτί και πλαστικά που δημιουργήσε τα τελευταία τρία χρόνια. Σε αυτά είναι εμφανής η ικανότητά της να προκαλεί με πολύ λιτά μέσα οπτικές ψευδαισθήσεις τις οποίες εναλλάσσει δημιουργικά.

του ΑΤΡΕΩΝ

Η ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΝΕΟΛΑΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΜΑΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

- Πόσο προοδευτικές είναι οι προοδευτικές δυνάμεις στην Ελλάδα;
- Τί πρέπει να κάνει η νεολαία σήμερα;
- Τό βιβλίο που ελίσχεται στα άδυτα κάθε είδους πολιτικού κατεστημένου

ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ ΤΙΜΗ ΜΟΝΟΝ 180 ΔΡΧ. • ΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑ • ΤΗΛ. 36.145.36

ΤΡΙΤΗ ΕΚΔΟΣΗ

Ὁ Μ. Γ. Μερακλής γράφει
γιὰ τὸ βιβλίο τοῦ Γ.
Γιατρομανωλάκη «Ἡ
ἀρραβωνιαστικιά», ἐκδόσεις
«Κέδρος», Ἀθήνα 1979.

Ἀρχικὴ ἰδέα, ἀπὸ τὴν ὁποία
πλάστηκε ὁ μύθος τοῦ θυδίου,
εἶναι ἡ ἐπεξεργασία μιᾶς φραστικ-
τῆς συνήθειας, ποῦ ἐκφράζει, στὴ
γλώσσα μας, τὴν ἔντονη ἀντί-
δραση τῆς «κοινῆς γνώμης» ἀπέ-
ναντι σὲ ὁρισμένες ἱστορικές
πραξίες ὅπως αὐτὴ ποῦ ἐπανα-
λήφθηκε στὴν ἐφταετία
1967-1974: ἐπιδητορες τῆς ἐξου-
σίας, βιαστές τῆς λαϊκῆς θελή-
σεως κ.λ.π. Ἡ ἐπεξεργασία αὐτὴ
ἐγίνε, ὅπως τὸ ὑπονοεῖ κιόλας ἡ
μεταφορὰ τῶν φράσεων αὐτῶν,
μὲ τὴν συσχέτιση ἡ τὴν ταύτιση τῆς
συμμετοχολογίας (καὶ ψυχολογίας)
μὲ τὴν γεωγραφία.

Ὁ «τρώπος» αὐτός ἔχει δοκιμασθεῖ κι ἄλλες φορές. Αὐτὴ τὴ στιγμή ἔχω ὑπόψην μου, ἐκτός ἀπὸ ἕνα ὁμορφο κείμενο τοῦ Γιώργου Ἰωάννου («Μέ τὰ σημάδια τῆς ἀπάνω μου», πού τό συμπεριέλαβε στό τελευταῖο τοῦ διυλίου «Τό δικό μας αἷμα»), ἕνα «πολύ-πρόσοδο», στόν καιρό του (τό 17ο αἶώνα), μυθιστόρημα τῆς Δεσποινίδας ντέ Σκυντενῶ, τήν «Κλέλια», ὅπου μετατρέπεται ἡ ἐσωτερικὴ διάθεση τῆς ἐρωτευμένης ἡρώιδας σέ παραστατικὸ χάρτη μέ ποτάμια, λίμνες, ἀγρούς κ.λ.π. Μία οὐσιαστικὴ διαφορὰ τῆς ἀνάλογης ἐνέργειας πρὸς Γαβριελάνου εἶναι, ὅτι πηγαίνει αὐτὴ τὴ «μετουσίωση» στό μὴ παραπέρα. Καί ὅτι τὴ μεταβάλλει σέ κάτι συνειδητὰ γκροτέσκο. Ἐξιστορεῖται ἐδῶ ἡ ἐρωτικὴ σχέση ενός ζευγαριοῦ, πού φτάνει μόνον ὡς τὴ μνηστεία, κάτω ἀπὸ τὸ ἀργυρπνο μάτι κάποιου πασᾶ παντελόπτη· ὁ γαμπρός εἶναι ἕνα ὄργανο τοῦ πασᾶ, ἕνας ἀπὸ ὄλους ἐμᾶς, πού, ἐκπαιδευμένοι ἀνάλογα, ἔχουμε μάθει καλὰ τὸ μάθημά μας, τὸ παιχίδι τοῦ ὑπηρετικιοῦ, ἀνολοκλήρωτου ἐραστοῦ. Στὴν πορεία τῆς σχέσης, λοιπόν, ἡ νέα, ἡ Ἄννα, ὑφίσταται αὐτὴ τὴ μεταμόρφωση: νιώθει (ἢ γίνεται) μισὴ ἄνθρωπος καί μισὴ ἐθνικὸ τοπίο.

Στην αρχή ο αναγνώστης, βλέποντας το συγγραφέα «να επιχειρεί τό ακατόρθωτο», δυσφορεί αισθητικά, αν θέλente και λογικά, δέ δέχεται νά ἀφομοιώσει αὐτό τό συνδυασμό «αισθημάτων καί γεωλογικῶν κατωλισθήσεων». Σιγά σιγά ὅμως ἐξοικειώνεται, μέ τήν παραδοχή ἐστίν, ὅτι ἔχουμε καί κάνουμε ἐδῶ μέ μιὰ περίπωση «ἀντιλογοτεχνικοί» ὅπως ἦ μέ μιὰ νέα πηγή (δυνατότητα πηγῆς) συγκίνησης· αισθητικῆς ἐννοῶ.

Στὴν πρώτη τους σεξουαλικὴ ἐπαφὴ καὶ Ἄννα πῆρε μιὰν ἀμυδρὴν ιδέα ἔρωτος καὶ δὲν ἀποκλείεται νὰ συνεβῇ αὐτὴ ἡ μικροσκοπικὴ ἔνωση στὸ νὰ φουντώσει μέσα της τὸ θηρίο τῆς ἐθνικῆς λαγναειᾶς». Καὶ ὁ ἔραστής αὐθιγὰν ἀνάλογα: «στὸ τέλος τῆς ἐπαφῆς εἶχα τὴν ἐντύπωση ὅτι ἤμουν ξαπλωμένος μισὸς πάνω στὸ λιτό κορμὶ τῆς Ἀτικίης (τὸ ζευγάριωμα εἶνε πάνω στὸ Λυκαβηττό) καὶ ὁ ὑπόλοιπος στὸν πλοῦσιο σὲ ἀρώματα καὶ νερά Μοριά».

Ἡ ὁ συγγρ. δὲν περιορίζεται ὁμῶς στὴ «φαινομενολογία» τοῦ συμβολικοῦ αὐτοῦ ἔρωτα (τοῦ πολίτη, νὰ ποῦμε, μὲ τὴν πατριδα), φαινομενολογία πού βρεθεῖ ὥστόσο ἀπὸ περιπτώσεις μικρῶν, μεγάλων, μερικῶν, ὀλίγων σεξουαλικῶν «γεγονότων», μὲ ἀποκορύφωση τὴν «ὄρσηξία» καὶ τὸ ξέσπασμα τῆς ἔμμηνης ρύσης τῆς Ἀννας σὲ συσχετισμὸ μὲ τὴν ἐκδόληση τοῦ πραξικοπήματος. Ἐπιχειρεῖ καὶ μιὰν ἱστορικὴ τοιμή. Θεωρεῖ βασικὸν αἶτιο, πού προκάλεσε αὐτὴ τὴν ἀνώμαλη μεῖξη, τὴν ὅλη παιδεία. Σ' αὐτὴν ἐντάσσεται καὶ τὴν «ἐθνική» λογοτεχνία, ἐθνική μὲ μιὰν ἔννοια πού πηγαίνει πολὺ πῶς πέρα ἀπὸ τὰ στενὰ ὅρια τῆς ἐθνικοφοροσύνης. Γράφοντας, ὅπως λέει εἰρωνικά βέβαια, μὲ τοὺς κανόνες τῶν «νεώτερων ἐθνικῶν μας συγγραφέων», ἐπεξηγεῖ κάπου, ὅτι αὐτοὶ εἶναι οἱ «ναυτοραλιστές, ρεαλιστές τῆς σοσιαλιστικῆς κλεφτοπυρρίας καὶ χαριτωμένοι ἀπολογητὲς τῆς ἀνδρικῆς ἡδονῆς». Πιστεῦει πῶς «εἶναι τέτοια ἡ κατασκευὴ τῆς ἑλληνικῆς αἰσθητικῆς, ὥστε κάθε λογοτεχνικὴ ἔξαρχοι νὰ καταλήγει τελικὰ στὴ μεγάλη κοίτη τοῦ ἐθνικοῦ αἰσθησιασμοῦ, ὅπως οἱ σταγόνες τῆς βροχῆς στό αἰώνιο πέλαγος». Στὰ πλατιά ὅρια αὐτῆς τῆς ἐθνικοφοροσύνης νομίζω ὅτι συμπεριλαμβάνει καὶ τὸν ἴδιον τὸ Σολωμὸ, τοῦ ὁποῖου στίχοι καὶ σχέψεις συχνὰ γίνονται, ἂν δὲν κάνω λάθος, στόχος εἰρωνείας μέσα στὴν «Ἀρραβωνιαστικιά», ἂν καὶ θὰ μπορούσε να μὴ πεῖ ὁ συγγρ., ὅτι δὲν πρόκειται γιὰ τὸν ἴδιον τὸν παλαιὸ γνήσιο ποιητὴ, πού «τελικά βέβαια δὲν ἀξιώθηκε πατριδα» (σ. 108), ἀλλὰ γιὰ τὸ νεώτερο ἐκτόπλασμα του, γιὰ τὴν ἐντέλεια κακοποίηση του. Ὅπως οἰδοῦνται ἐπιμένει, μέσα στό διδύλο του (πού θὰ του ταίριαζε κι ἓνας δεῦτερος τίτλος ὅπως: «Γιὰ τὴ σύγχρονη λογοτεχνία στὴν Ἑλλάδα»), ὅτι ἓνας ἀπὸ τοὺς στυλοβάτες τῆς σημερινῆς ἠθικοπνευματικῆς πατριωτικῆς συγκρότησής μας εἶναι οἱ λογοτέχνες, οἱ ὁποῖοι τὸν ἀπασχολοῦν περισσότερο καὶ ἀπὸ

τούς πολιτικο-στρατιωτικούς παράγοντες αυτής της συγκρότησης. Ή τουλάχιστον τους εξισώνει: συνυπεύθυνοι, φίφην φίφην, είναι οί «Έλληνες ποιητές καί στρατηγοί». Άπό πολύ κοντά ξε- ρχεται ή «αίγλη της ελληνικής λαογραφίας», άτιμασμένη άπό τό πνευματικό καταστρόμένο καί, τώρα, άπό τό συγγραφέα επίσης.

Ο κ. Γιατρομανωλάκης, υπακούοντας, σωστά, στο αίτημα των καιρών μετάξιν το έργο του τήν πολιτική. "Όμως αυτό τού δημιουργεί τήν υποχρέωση μιᾶς θέσεως, ἐνῶ αὐτός παραμένει, τελικά, ἀρνητής (χωρίς καί νά μπορούμε νά πούμε ότι υἱοθετεῖ τήν ἰδεολογία τοῦ ἀναρχισμοῦ, κάθε ἄλλο μάλιστα). Πῶς ἡ Ἑλλάδα θά γίνει αὐτό πού πρέπει; Ἀπό τίς ἐναλλακτικές λύσεις, πού δυνητικά ὑπάρχουν, ἀποκλείει καί ἐκείνη τῆς κοινωνικῆς ἐπανάστασης, φτάνοντας στό σημείο νά πεί (στό ἐξαιρετο, ἀπό τήν ἀποψη τῆς δραματικῆς καί αἰσθητικῆς ἔντασης κεφάλαιο «Τά ὄρη»), ὅτι στήν ψυχῇ τῶν ἀνθρώπων πού τήν ἐξέκριναν καί τήν κίνησαν δέν ὑπῆρχε παρά μία μαζοχιστική δίψα νά δοξαστεῖ ὁ ἀντίπαλος, ἀκόμα καί νά ἀγιοποιηθεῖ: «Ὅσισταστικά, δηλαδή, οἱ ἐκπαιδευτικοὶ τοῦτοί πολεμαρχοὶ ὑπῆρξαν τό ἐκμαγεῖο γιά τίς νέες ἀγιοποιήμενες γενεές. Καί πιστεύουμε (συμφωνώντας ἐδῶ μέ τόν μνηστήρα) ὅτι αὐτός ὑπῆρξε ὁ ἀπώτερος σκοπός τῶν κλεφτῶν, δηλαδή ἡ ἀγιοποίηση τοῦ πασά στρατηγοῦ. Διότι πῶς ἄλλως ἐξηγεῖται τό γεγονός ὅτι ὅλες οἱ στρατιωτικές μέριμνες τῆς ἐπίσης κλεφτουριάς, ἡ διαπαιδαγώγηση τῶν νεαρῶν τους μαχητῶν, ἡ κατήχηση τοῦ ἄμαχου ὄχλου καί τά θεατρικά κείμενα τοῦ βουνοῦ (ἀφήνουμε τήν ποίηση καί τά σχετικά πεζογραφήματα) ἦσαν τόσο ρομαντικά διαρθρωμένα, τόσο μοιρολατρικά προγραμματισμένα; Καί τοῦτο δέν ἀποτελεῖ – φεῦ – δική μας μόνο ἀποψη. Τέσσερις νέες εἰκοσθητάτομες ἐγκυκλοπαιδεῖς (ἕνας τόμος γιά κάθε κορυφή τοῦ Γράμμου), ἑκατοντάδες ἄρθρα σέ περιοδικά καί ἐφημερίδες, τριάντα ἐπτά ἐπιστημονικές διατριβές καί ἀναριθμήτες προσωπικές μαρτυρίες σχετικά μέ τή μάχην τού ὄρουσ τούτου καί τή νίκη τῶν ἑλληνικῶν ὀπλων αὐτό ἐπιβεβαιώνουν. Ὅτι σκοπός, πού εὐδodώθη τελικά, τῶν πλασμάτων τῆς ἀνταρσίας ἦταν ἡ δόξα τῶν νικητῶν τους. Ἀνάμεσα σέ μιᾶ τάξην πού τῆς ἄρᾳσε νά προδίνει καί μιᾶ τάξην πού τῆς ἄρᾳσε νά προδίνεται, τί μένει; Μένει, ἀκριβῶς, ἡ ἀδυναμία τέτοιων σχηματοποιήσεων νά κρατηθοῦν σέ μιάν αὐστηρή λογική

συνέπεια, ή αδυναμία τους νά μὴν ἐμπλακοῦν τελικὰ σέ ἐσωτερικὲς ἀνακολουθίσεις καὶ ἀντιφάσεις. Ἔτσι, ἐνὸς κ. Γ. ἔχει κάνει διάταξη μὲ τὴν κρατικὴν του τὴν «ἐθνικὴ λογοτεχνία» καὶ τὴν «αἴγλη τῆς λαογραφίας», ἐξάγει ὁ ἴδιος τὴν συμβολὴ ἑνὸς ποιητῆ, πού θήτευσεν σ' αὐτὰ τὰ ἰδανικά, φυσικά χωρὶς τὴν πρόθεση νὰ συνεχαστοῦν μὲ τοὺς πασάδες, ἀλλὰ πού μολοντοῦτο ἔγινε, χωρὶς τὴν θέλησιν του, καὶ πολὺ περισσότερο ὑπὸ τὸ Σολωμό, θῆμα ποικίλης καμπληείας (ἐννοῶ τὸν Ἑλύτη). Στὴν ἴδια παράδοση κινεῖται, ὅταν δείχνει νὰ πιστεῖν, ὅτι ἡ περίοδος τῆς τουρκοκρατίας καὶ τοῦ '21 ἦταν ἓνας παράδεισος, πού εὐτελίστηκε ὑστερα καὶ χάθηκε. Σήμερα, λέει, «οἱ Μεσολογγίτισσες, οἱ Ἀραχωβίτισσες, ἡ θρυλικὴ Μαρία Πενταγίωτισσα ἀπὸ τὸ διπλανό Χρυσό, οἱ κάτοικοι τοῦ Διστόμου ὡς καὶ οἱ Γαλαξιδιώτισσες κατέδασαν πάλι τὰ βρακιά μπροστὰ στὸ διάφραγμα τῶν φωτογραφικῶν ἡχηανῶν». Αὐτὲς οἱ ἐξιδανικεύσεις εἶναι ἀπὸ ἐκείνες πού ὁ ἴδιος πολέμησε. Ἡ τουρκοκρατία δὲν ἦταν ἓνας παράδεισος, ὅπως δὲν ἦταν παραδεισένιο πλάσμα ὁ Ὀδυσσεύς Ἀντρούτσος, πού ὁ κ. Γαργαμανωλάκης ἰδιαίτερα ἀγαπάει. Συμβαίνει μάλιστα ὁ Ἀντρούτσος νὰ ἔχει διαπραῖξει σοβαρὰ προσωπικά καὶ ἱστορικά, ἂν μπορῶ νὰ τὸ πῶ ἔτσι, λάθη. Ὁ συγγρ. τὰ ἔχει λησμονήσει. Δὲν ἔχει ὅμως διόλου λησμονήσει τὰ λάθη τῆς νεώτερης «κλεφτουριάς», πᾶνω στὰ ὅποια θεμελιώνει τὴν ἀπότίμιν του σ' αὐτὴ. Φοβᾶμαι ὅμως ὅτι ἔτσι εἰσάγεται ἓνας ὑποκειμενισμὸς στὴν ἱστορία. Καὶ ὁ ὑποκειμενισμὸς αὐτὸς μετριάξει σημαντικὰ τὸ ἱστορικὸ μέρος τῆς «Ἀραβωνιαστικιάς», πού ἡ σημασία της, τελικὰ, θρίσκεται στὴ λογοτεχνικὴ της καινοτομία καὶ στὴν πολιτικὴ της πρόθεση.

κυκλοφόρησε

M. Rodinson

ΙΣΛΑΜ

και ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ

ΕΥΘΥΜΙΟΥ Δ. ΠΟΥΡΝΑΡΑΚΗ
Μακροοικονομική Θεωρία και
πολιτική
Έκδ.: «Παπαζήσης», Αθήνα 1980

Όλοκληρωμένο, κατατοπιστικό για τους φοιτητές και τους οικονομολόγους και γραμμένο σέ ατρία δημοτική, τό νέο αυτό σύγγραμμα τού καθηγητή τής Α.Β.Σ. Θεσσαλονίκης κ. Πουρναράκη. Θά παρατηρούσαμε μόνο ότι λείπει τό «άλλο μάτι», όπως συνηθώς στά συγγράμματα τών εκπαιδευμένων στούς αμερικάνικους κρυσταλλίνους πύργους, καθηγητών μας. Έννοούμε, άν όχι τήν ίδια τήν μαρξιστική θεωρηση πού είναι δυνατό νά θεωρηθεί «ξεπερασμένη» - άν και όρισμένες απόψεις για τόν εφεδρικό στρατό εργασίας αρχίζουν νά ξαναγίνονται επικίνδυνα τής μόδας - τουλάχιστον πρόσφατες εργασίες μαρξιστών πάνω στό ίδιο θέμα. Τό τελευταίο βιβλίο τού Dobb για τό χρήμα και τή διανομή εισοδήματος ή τόν ήμετερο Άγγυρη Έμμανουήλ, τή Suzanne de Brunhoff ή ακόμα κανέναν radical τής Νέας Άγγιλίας, τόν Bernstei, άς πούμε. Ούτε αυτός ό τόσο θεμελιώδης

καί τόσο δατός Graff δέν βρίσκει μιά θέση στή βιβλιογραφία. Σάν μερική απόπειρα έρμηνείας πάντως, τό βιβλίο τού κ. Πουρναράκη διατηρεί όλη τήν άξία του, ιδιαίτερα σέ στιγμές άνεξήγητου και άκατανίκητου, τουλάχιστον μέ συνταγές τύπου Friedman, στασιμοληθωρισμού, πού εμπνέει έξ άλλου και τό διακοσμνητικό σκίτσο τού έξωφύλλου.

ΝΙΚΟΥ ΣΚΑΡΛΑΤΟΥ
PERSONA NON GRATA
Αθήνα 1979

Υπάρχει ένα πόνος και μιά βαθιά άναπολητική διάθεση διάχυτα στά ποιήματα τής ποιητικής αυτής συλλογής τού Ν. Σ., ό όποιος ζώντας για πολλά χόνια σάν πολιτικός πρόσφυγας στή Ρωσία βλέπει και θυμάται πρόσωπα και καταστάσεις μέ μιά άσυναίσθητη έξιδανικευτική πρόθεση. Δείγμα γραφής: Μιά άγγριλιά στή στροφή τού δρόμου / ξεπροβοδόυσε και συναντούσε τίς σκιές, / σκιά κι αυτή, ή μόνη σκιά / πού δρόοιζε τούς χωρισμούς / και στεφάνωνε αυτούς πού γύριζαν... / Δέν κάρπιζε. / Μεγάλωνε πάντα κουτσουρεμένη

/ γιατί πάνω τής άκουμπούσαν τίς έλπίδες. / Θά κατεβώ στόν τάφο / μέ τό σκονί τής θηλειάς σου / έλία μου. (Στήν Έλλάδα).

ΑΝΤΡΙΟΥ ΤΟΜΑΣ
Τά μυστικά τής Άτλαντίδος
Έκδόσεις Καστανιώτη, 1979

Ο συγγραφέας αυτού τού βιβλίου έχει σκοπό νά κινησει τό ενδιαφέρον τού κοινού, επάνω σ' ένα από τά μεγαλύτερα αινίγματα τού κόσμου. Άφησε ή Άτλαντίδα κρύπτες θησαυρών μέσα ή κάτω από τίς πυραμίδες και τή Σφίγγα, όπως ισχυρίζονται οι αρχαίες παραδόσεις; Ο ίδιος πιστεύει ότι πρέπει νά ξερευνήσουμε τίς άγνωστες αυτές περιοχές τής γνώσης, μέ σκοπό νά προβλέψουμε και νά προσπαθήσουμε για καινούριες ανακαλύψεις.

ΠΑΥΛΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗ
Η εξήγηση στήν έπιστήμη και ή έννοια τού μοντέλου
Έκδ.: Έγνατία, Θεσ/κη 1979

Ογκώδης τόμος, πού καθιερώνει μετά τήν εργασία τού Γ. Μούρελου «Θεμελιώδεις έννοιες τής σύγχρονης φιλοσοφίας και έπιστημολογίας» τήν κυριαρχία τών άγγλοσαξωνικής προέλευσης δομικών έπιστημολογικών θεωριών, στή «Φιλοσοφική Βιβλιοθήκη» τών εκδόσεων Έγνατία.

Γραμμένο μέ πανεπιστημιακές βλέψεις, τό βιβλίο θά κέρδιζε άν είχε ένσωματώσει στόν άπολογισμό τών συζητήσεων γύρω από τήν έπιστημονική εξηγητική άξία τών μοντέλων, πού παρουσιάζει, όρισμένα στοιχεία κριτικής τής ιδιαίτερης σκοπιμής πού έχει επίλεξει ό συγγραφέας. Θά μπορούσε νά αναφέρει, π.χ., τή σύντομη, αλλά αξιοσημείωτη θεώρηση τής έννοιας τού μοντέλου από τόν άλτουσεριανό Alain Badiou. Άλλά και γενικότερα ή παραγωγή τής μαρξιστικής φιλολογίας γύρω από τό ζήτημα δημιουργεί ερωτήματα για τήν «έπιστημονική αντικειμενικότητα» τού συγγραφέα.

Κατά τά άλλα, για όποιον νομίζει ότι «... ή φιλοσοφία είναι ή έπιστήμη τών προτύπων...», τό βιβλίο αυτό είναι εξαιρετικά κατατοπιστικό.

ΚΙΤΣΟΥ ΜΑΚΡΗ
Βήματα
Έκδ.: Κέδρος, Αθήνα 1979

«Βήματα μέσα στόν έλληνικό χώρο καταγράφονται στό βιβλίο αυτό - γράφει στόν πρόλόγο του ό συγγραφέας -. Βήματα πού άλλοτε άλαφροπατούν στήν επιφάνεια

του έδάφους, άλλοτε θυθίζονται βαθύτερα στό χώμα κι άλλοτε σκοντάφτουν σέ κακοτοπιές. Τά περισσότερα από τά δημοσιεύματα αυτά δέν αναφέρονται στό Πήλιο, αλλά και σ' άλλες περιοχές τής Ελλάδας. Η Σκιάνος, τό Γαλαξίδι, ή Σκύρος, τό Μέτσοβο, ή Σιάτιστα, τό Άγιον Όρος, ή Τσαρισάνη, ή Σαμαρίνα, ή Βασιλική, οι Χιονιάδες και άλλες.

ΕΙΡΗΝΗΣ Γ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ
Δεκατρείς ώρες και 5'
(μυθιστόρημα)
Έκδ.: Δωδώνη, Αθήνα 1979

Η δυσκολία προσαρμογής και επικοινωνίας, καθώς και ή συνειδησιακή κατάρρευση δίνονται σ' αυτό τό μυθιστόρημα μέ δύο παράλληλες εξελίξεις, σ' ένα ταξίδι πού διαρκεί μία μέρα. Άναπάντεχες αντιδράσεις, άπροβλέπτοι έλιγμοί συμπεριφοράς άποκαλύπτουν άνυποψίαστες έσωτερικές αδυναμίες, ενώ παράλληλα καταγράφεται μία άνθρώπινη περιπέτεια μέ άπροσδόκητες λύσεις.

ZAN KAZNEB
Ο άνθρωπος τηλεθεατής
(Η Τ.Β. σάν κοινωνικό φαινόμενο)
Μετάφραση: Ναταλία Γκούφα
Έκδ.: Πύλη, Αθήνα 1979

Από τόν τίτλο μπορεί νά καταλάβει κανείς εύκολα τό περιεχόμενο αυτού τού βιβλίου. Ο Άνθρωπος-Τηλεθεατής είναι τό κυρίαρχο, τό αντιπροσωπευτικότερο σύμβολο πού σφραγίζει μία εποχή - τή δική μας. Αυτό είναι κατά βάση τού πνεύμα τού συγγραφέα. Και αποτελεί μία κοινή διαπίστωση: αναλυμένη όμως από έναν άνθρωπο μέ σπουδαίο κοινωνιολογικό έργο και ξεχωριστή εμπειρία, άφού είχε πολύχρονη θητεία σέ ήγετική θέση τής γαλλικής τηλεόρασης.

POZE KOYZINE
Κάνε ό,τι σου λέω
Έκδ.: Οδυσσεύς, Αθήνα 1979

Στό πολύ άπλό αυτό βιβλίο ό Γάλλος παιδαγωγός Ροζέ Κουζινέ ξετάζει όλες εκείνες τίς «άσημαντες» ειδικές παρατηρήσεις πού κάνουν οι μεγάλοι στό παιδιά, αλλά και τό μηχανισμό τους: κοίταζε μπροστά σου, μή φοβάσαι, μήν κοινεύσαι, κάνε κάτι, μήν άγγίζεις, διάσου, βάλε τά πράγματά σου στή θέση τους κτλ. Και άποδεικνύει ότι όλες αυτές οι «χωρίς σπουδαία σημασία» κουβέντες πού συνηθώς άπεθύνονται στό παιδιά καθημερινά, έχουν πολύ μεγάλη σημασία

Σειρά: Ξένοι λογοτέχνες

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ

● **ΗΛΙΑ ΕΡΕΝΜΠΟΥΡΓΚ**
Χωρίς άνάσα

● **ΑΡΘΟΥΡ ΚΟΝΑΝ ΝΤΟΥΛ**
Οι περιπέτειες τού Ζεράρ

● **ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ ΡΩΜΑΝΩΦ**
Γιά τρία ζευγάρια μεταξωτές κάλτσες

● **ΕΜΙΛ ΖΟΛΑ**
Ναίς

● **ΤΖΑΚ ΛΟΝΤΟΝ**
Ο γιός τού Ήλιου

● **ΑΝΑΤΟΛ ΦΡΑΝΣ**
Τό έγκλημα τού Συλθέστρου Μπονάρ

● **ΦΙΟΝΤΟΡ ΝΤΟΣΤΟΓΙΕΦΣΚΥ**
Ο τυχοδιώκτης

● **ΓΙΟΖΕΦ ΜΠΟΡ**
Τό ρέκβιεμ τής Τερεζίμ

● **ΛΕΩΝ ΤΟΛΣΤΟΪ**
Οι Κοζάκοι

● **ΣΑΡΛΟΤ ΜΠΡΟΝΤΕ**
Ο καθηγητής

εκδόσεις επικαιρότητα
άσκληπιού 1 - τηλ. 3636.083

για την παιδική ευασθησία και διαμόρφωση. Ίσως πολύ μεγαλύτερη απ' όση μπορεί κανείς να φανταστεί.

Νεοέλληνες συγγραφείς

Μιά ανθολογία

Έκδ: *Studieskolen, Κοπεγχάγη 1980*

Στις άρχές του Γενάρη, έδόθηκε στην Κοπεγχάγη ή πρώτη νεοελληνική ανθολογία στή δανέζικη γλώσσα. Τό βιβλίο περιλαμβάνει κείμενα είκοσι Έλλήνων συγγραφέων (Ε. Άλεξίου, Μ. Άναγνωστάκη, Ντ. Χριστιανόπουλου, Ν. Έγγονόπουλου, Ο. Έλύτη, Α. Έμπειρίκου, Μ. Χάκκα, Γ. Καράγιωργα, Μ. Καραπάνου, Ν. Κάσδαγλη, Δ. Κολλάτου, Μ. Μητροπούλου, Γ. Ρίτσου, Α. Σαμαράκη, Γ. Σεφέρη, Κ. Ταχτσή, Σ. Τσίρκα, Β. Βασιλικού, Ν., Βρεττάκου, Α. Ζωγράφου) πού μετάφρασε μιά ομάδα Δανών. Τήν ανθολογία έπιμελήθηκε ή Άγγελική Κίτσα *Worning* καί τά είσαγωγικά σχόλια έγραψε ό Α. Μυστακίδης. Τό βιβλίο περιέχει 12 εικονογραφήσεις του Χάινς Χόγκεντοφτ. Μιά άληθινά καλαίσθητη καί σεμνή έκδοση.

ΑΙΜΙΛ ΖΟΛΑ

Ναός

Έκδ: Έπικαιρότητα, Άθήνα

Πρόμαχος τών ύψηλών ανθρώπινων ιδανικών ό Ζολά μās δίνει μέ τήν «Ναΐδα» τρία διηγήματα μέ άναμφισβήτητη λογοτεχνική άξία. Γεμάτα άνθρωπιά σέ κά-νουν νά δλέπεις έχθρικά τόν κακομαθημένο πρωτευουσιάνο πού έπωφελείται άπό τά αίσθήματα τής μικρής χωριατοπούλας ή συγκαταβατικά τόν παλιό άγωνιστή πού ζει σέ βάρος τής πόρνης κόρης του.

ΒΙΛΧΕΜ ΡΑΪΧ

Άνθρωποι σέ μπελάδες

Έκδ: Καστανιώτη, Άθήνα 1979

Οί «Άνθρωποι σέ μπελάδες» είναι ή ιστορία του άγώνα πού διεξάγει ένας θαρραλέος άνθρωπος για νά κατανοήσει τήν κοινωνική δραστηριότητα τών συνανθρώπων του. Πρόκειται για αὐτοβιογραφικό κυρίως έργο, όπου ό Β.Ρ. περιγράφει τήν εξέλιξη τής κοινωνιολογικής του σκέψης κατά τήν περίοδο 1927-1937, άποκαλύπτοντας πώς οδηγήθηκε βαθμιαία στή συνειδητοποίηση τής βαθύτερης σημασίας πού έχει ή δομή του ανθρώπινου χαρακτήρα στή διαμόρφωση τής κοινωνικής διαδικασίας.

ΠΑΛΗΝΑ ΑΘΗΝΑ

Έκδ: Κέδρος, Άθήνα 1979

Είναι τό γνωστό βιβλίο του Βέλμου, όπως συμπληρώθηκε

μετά τό θάνατό του άπό τό συγγραφέα Στρατή Δούκα, μέ τή βοήθεια του σοφού έρμηνευτή τών «Παλαιών Άθηνών» Δημητρίου Καμπούρογλου καί μιάς τιμητικής έπιτροπής μέ πρόεδρο τόν Ίωάννη Τσιριμώκο, αντί-πρόεδρο τόν Κωστή Παλαμά, γενικό γραμματέα τόν Μιλτιάδη Μαλακάση καί μέλη τής τούς Παύλο Νιρβάνα, Δημήτριο Πικιώνη, Άγγελική Χατζημιχάλη, Δ. Καραχάλιο, Άθηνά Ταρσούλη, Πολυξένη Δημαρά, Άγγελο Θεοδωρόπουλο, Γιάννη Ρωμανό, καί πού άποτελέσε πραγματικό έκδοτικό άθλο για τήν εποχή του.

SHEPARD B. CLOUGH

RICHARD T. RAPP

Εὐρωπαϊκή Οικονομική Ιστορία: ή οικονομική ανάπτυξη του δυτικού πολιτισμού.

Έκδ: «Παπαζήση», 1979

Βιβλίο συστηματικό μέ πλήθος ενδιαφέρουσες πληροφορίες για τίς σχέσεις Νότιας καί Βόρειας Εὐρώπης καί για τήν βαθμιαία μετατόπιση τών έμπορικών δρόμων πού διαμόρφωσε τήν οικονομική φυσιογνωμία τής ήπείρου μας, όπως είναι σήμερα.

Γράφτηκε όμως τό 1968 καί ή δεκαετία πού μεσολάβει μέχρι αυτήν τήν μετάφραση είναι άποφασιστική για ένα κείμενο τών κοινωνικών επιστημών. Άκόμα θά λέγαμε πώς οι συγγραφείς άγνοούν σέ μεγάλο βαθμό δύο βασικές γαλλικές συμβολές για τήν ιστορική διερεύνηση τών τρόπων παραγωγής του παρελθόντος: τήν *Ecole des Annales* καί τή συζήτηση άνάμεσα στους μαρξιστές για τούς έξωευρωπαϊκούς κοινωνικούς σχηματισμούς (άσιατικός τρόπος παραγωγής κλπ). Όπωςδήποτε «κάλλιο άργά παρά ποτέ». Είναι τόσο μικρή ή φιλολογία πού είναι μετράφρασμένη στα ελληνικά για θέματα οικονομικής ιστορίας, ώστε καί αυτό τό συμπαθητικά άναχρονικό καί έπαρχιώτικο σύγγραμμα νά διατηρεί κάποια άναμφισβήτητη χρησιμότητα.

ΜΑΡΙΚΑ ΦΡΕΡΗ

Τό κάστρο μας

(Κρητικό ήθογραφικό χρονικό)

Έκδ: «Καστανιώτης»,

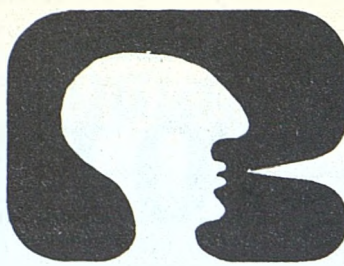
Άθήνα 1979

Τό βιβλίο ζωντανεύει τά Ήρακλειώτικα ήθη καί έθιμα στά χρόνια 1907-1926. Πρόκειται για τήν εικόνα μιάς κοινωνίας καί μιάς εποχής πού σημάδεψε σημαντικά τήν Κρητική ιστορία: τά τελευταία χρόνια τής συμβίωσης Κρητών καί Τούρκων. Ό πληθυσμός του Ήρακλείου άποτελείται κατά τό ένα τέταρτο - τουλάχιστον - άπό Όθωμανούς. Αὐτή ή συμβίωση έδινε καί τό ιδιαίτερο χρώμα στή ζωή του «Κάστρου».

ΤΟ ΒΗΜΑ

**γι' αυτόν
πού σκέφτεται
έλεύθερα**

● Υπογράφει «σάν μόνιμος αναγνώστης που για λόγους που πολύ καλά γνωρίζουμε κατὰ ανωνυμία» και διεκτραγωδεί τις ταλαιπωρίες του από το «φιλόστοργο κράτος» για την απόκτηση στέγης:

«ΤΟ ΔΑΝΕΙΟ» - Θα μπορούσε νάναι τίτλος σέ μυθιστόρημα ή σέ κάποια νουβέλα απ' αυτές που μπορούν νά γυρισθούν και ταινία που θάδειχνε τά χάλια της κρατικής γραφειοκρατίας και της κρατικής καταπίεσης στόν πολίτη.

Λοιπόν, στίς αρχές του 1977· κατάθεσα στόν 'Οργανισμό 'Εργατικής Κατοικίας (ΟΕΚ) μιά αίτηση για δάνειο στεγάσεως, μιά και συμπεριλαμβανόμουν στήν κατηγορία που άφορούσε· νέα ζευγάρια πουχαν παντρευτεί μέσα στό διάστημα από 5/75 μέχρι 12/76. Μετά από μήνες, πραγματικά, μούστειλαν είδοποίηση πώς αν τούς πήγαινα τά άπαράτητα δικαιολογητικά θάπαιρνα τό δάνειο. Μέχρι εδώ καλά, από δω και πέρα όμως άρχισε τό μαρτύριο. Τά χαρτιά (βιβλιάρια ΙΚΑ, πιστοποιητικό οικογενειακής καταστάσεως, ληξιαρχική πράξη γάμου κ.λ.π.) κατατέθηκαν κι έπρεπε πρώτα νά περάσουν από έλεγχο κι άφού πιστοποιηθεί ή καταλληλότητά τους θά μέ είδοποιούσαν για τίς πιό πέρα ενέργειες. Στό μεταξύ ή τιμή ανά μ₂ των διαμερισμάτων στήν περιοχή Γαλατσίου είχε ανέβει από 14.000 δρχ. σέ 17.000 δρχ., τό δάνειο (χωρίς τήν αύξηση που δόθηκε μετά) ήταν 550.000 δρχ.,

μάτων του εργολάβου). Τό διαμέρισμα θρέθηκε, τά χαρτιά που τό άφορούσαν κατατέθηκαν και περιμέναμε πιά τή «μεγάλη είδοποίηση» πώς όλα ήταν εντάξει και πώς θά μπορούσαμε νά προχωρήσουμε στό συμβόλαιο. Αντί όμως της «μεγάλης είδοποίησης» μάς έστειλαν ένα σημείωμα που λέγε νά περάσουμε για μιά εκκρεμότητα (στό μεταξύ ή τιμή ανά μ₂ είχε ξεπεράσει τίς 18.000 δρχ.). 'Η εκκρεμότητα ήταν πώς στήν αίτηση άνάφερα πώς είχα κάποιο οικόπεδο που αν ήταν «έκτός σχεδίου» έχει καλά, διαφορετικά ή θάπρεπε νά τούς πάω συμβόλαιο πωλήσεως του οικόπεδου ή δέν θάπαιρνα τό δάνειο. 'Η άπογοήτευσή μου ήταν τέτοια που λίγο ακόμα και θά σταματούσα κάθε ένέργεια, όμως ή ανάγκη για ίδιοκατοίκηση και ή σκέψη του δυσβάστακτου ένοιόμ' έκαναν νά συνέλθω. Τό οικόπεδο πουλήθηκε (θά πουλιώταν έτσι κι αλλιώς για νά συμπληρωθούν τά χρήματα για τήν άγορά του διαμερίσματος), τό συμβόλαιο πωλήσεως κατατέθηκε στόν ΟΕΚ και άφού, μετά από άρκετό καιρό, ό μηχανικός ήρθε για τήν πρώτη αυτοψία προχωρήσαμε στό συμβόλαιο (στό μεταξύ ή τιμή ανά μ₂ των διαμερισμάτων είχε φτάσει στό ύψος). Τά συμβόλαιο μέ τόν εργολάβο γινανε, κατατέθηκαν στή Βουλή

τίς κόρες τους κι έκαναν δεξίωση που στοιχίξε 2 έκατομμύρια, τή στιγμή που τά χρήματα του δημοσίου, τά δικά μου χρήματα, του φορολογούμενου πολίτη κατασπαταλούντουσαν για έργα διτρίνας στή λεωφόρο Συγγρού, τή στιγμή που ό ΣΕΓΑΣ ξόδευε 1,5 έκατομμύριο για ένα συνέδριο στο πολυτελέστερο ξενοδοχείο της 'Αθήνας, τή στιγμή που τόσα έκατομμύρια δόθηκαν για τήν τελετή της ένταξης στήν ΕΟΚ, τή στιγμή που...

Έπεισα τόν εαυτό μου νά συνέλθει, έτρεξα στόν εργολάβο, του έξήγησα, ό άνθρωπος έδειξε κατανόηση, του ύποσχεθήκα πώς ίσως θά δοθούν πιστώσεις νωρίτερα κι έτσι θάπαιρνε τά λεφτά του. Κάθε μέρα λοιπόν πήγαινα στήν τράπεζα μήπως και κατάφερα νά μεταθέσω τήν ήμερομηνία λήψεως, πραγματικά (ίσως ή άρμόδια υπάλληλος νά μέ δαρέθηκε) κατάφερα και μετάθεσα τήν ήμερομηνία κατά 2 μήνες νωρίτερα. Τέλος (κάποτε θάρχοταν κι αυτό κι εύτυχώς μέχρι τώρα δέν μου ζήτησαν πιστοποιητικό κοινωνικών φρονημάτων) τόν 12/79 πήραμε και τήν τελευταία δόση του δανείου κι έτσι έκλεισε ό κύκλος των «δόσεων» που κράτησε τρία περίπου χρόνια.

'Η ιστορία θά μπορούσε νάχει σταματήσει κάπου εδώ, όμως τό Γενάρειο του 1980 που πήγα νά πληρώσω τήν πρώτη δόση του δανείου (δόση πιά τοκοχρεωλυτική) ό έντεταλμένος υπάλληλος μούπε πώς τό ποσό πούπρεπε νά πληρώσω δέν ήταν Α που αρχικά μούχαν όρίσει αλλά 2Α περίπου. Έμεινα κόκκαλο, λαμπάκια, σειρήνες, προβολεές όλα λειτούργησαν μ' άποτέλεσμα μιά φοβερή αγανάκτηση και μιά άηδία από μέρους μου για τό κράτος. Κόιτάξω τόν υπάλληλο θέλοντας κάτι νά πώ, μά σκέφτηκα πώς ήταν ό μόνος που δέν φταίει (δσο γίνεται νά μή φταίει κι αυτός) κι έφυγα· φυσικά δέν είχα τά χρήματα νά πληρώσω, τό που θά τάβρισκα αυτό είναι μιά άλλη πονεμένη ιστορία.

'Η σκέψη μου στροβίλιζε συνέχεια στήν άδικία και τήν καταπίεση από μέρους του κράτους στο φτωχό βιοπαλαιστή που πληρώνει κάθε μήνα ΟΕΚ απ' τό μισό του και πιά τελικά τά λεφτά αυτά τού ιδρώτα του τά παίρνει τό κράτος και (άκου κόσμε) τά δανείζει στόν ίδιο κι όποτε θέλει (άπροειδοποίητα) αυξάνει τό έπιτόκιο και δγαίνει κίολας από πάνω τό κράτος (άκου φίλε μου) και λέει πώς δίνει λεφτά για στέγαση!!!!

Αγανάκτηση κι άηδία μά ται-

τόχρονα χαλύδδωση ενάντια σ' όλους αυτούς που αποτελούν τό κράτος και καταπιέζουν τούς φτωχούς βιοπαλαιστές.

Ένας μόνιμος αναγνώστης σου

● 'Αλλά στό προβλήματα των εργαζομένων και τήν κρατική φροντίδα άναφέρεται και τό γράμμα άλλου - άφελους - αναγνώστη μας:

Αγαπητέ κ. Διευθυντά,

Υποτίθεται πώς τό 'Υπουργείο 'Εργασίας στό πολιτισμένα λεγόμενα κράτη, υπάρχει για νά προστατεύει τόν παράγοντα εργασία και τά μέλη της κοινωνίας που τόν εκπροσωπούν. Μέ λίγα λόγια πώς ό ύπουργός εργασίας είναι ό προστάτης και ό θεματοφύλακας των συμφερόντων των εργαζομένων. Όμως στή χώρα μας που θαναλιζεται νά πιστεύει πώς θά μπει σάν ισότιμο μέλος στήν Ε.Ο.Κ. συμβαίνει ακριβώς τό αντίθετο. Τό 'Υπουργείο 'Εργασίας είναι πάντα εναντιωμένο σέ κάθε διεκδίκηση των εργαζομένων και άπόλυτα ταυτισμένο μέ τά συμφέροντα της άλλης πλευράς, που σάν σύμμαχος της εργοδοσίας που είναι, πλειοδοτεί στίς άντεργατικές αποφάσεις.

Ποτέ και κανένα αίτημα των εργαζομένων δέν προβλήθηκε από τόν φυσικό προστάτη τους, που υποτίθεται πώς είναι τό 'Υπουργείο 'Εργασίας. Καί δέν φτάνει μόνο αυτό, εκμαυλίζει παράλληλα και τό συνδικαλιστικό κίνημα. Τά 'Εργατικά Κέντρα - και είναι τραγικό αυτό γιατί απ' αυτά κάποτε ξεκίνησε τό προοδευτικό κίνημα σ' αυτόν τόν τόπο - και ή Γ.Σ.Ε.Ε. δέν είναι τίποτα άλλο, παρά τά υποκατάστατα της εργοδοσίας και οι έκφραστές της, κάθε φορά, κυβερνητικής ή εργοδοτικής πολιτικής, άδιαφορώντας για τό ξεπούλημα των συμφερόντων αυτών που εκπροσωπούν. Καί ξερετε γιατί; Γιατί οι επαγγελματίες εργατοπατέρες - που δέν δούλεψαν ποτέ στή ζωή τους - μισθοδοτούνται και συνταξιοδοτούνται πλουσιοπάροχα από τήν 'Εργατική 'Εστία (άλλο εκμαυλιστικό κατασκευασμα αυτό) και τό μόνο που τούς άπασχολεί είναι νά εύλογούν τούς άφεντάδες τους για νά τά κονομούν. Τά επαγγελματικά σωματεία μέ αγωνιστική παράδοση ή είναι μέσα στό έργα-

ΤΟ «ΦΙΛΕΡΓΑΤΙΚΟ» ΚΡΑΤΟΣ

που αντιστοιχούσε δηλαδή σέ διαμέρισμα 550.10₃ : 17.10₃ = 32μ₂, κάτι που δέν μπορούσε νά γίνει κι αν ακόμη πήδιναν τό δάνειο κείνη τή στιγμή· γιατί άφ' ενός μέν 32μ₂ δέν έφθαναν ούτε για άποθήκη άφ' έτέρου γιατί ένας άπ' τούς όρους λήψεως του δανείου ήταν πώς τό διαμέρισμα που θά άγόραζα έπρεπε νάναι πάνω από 50μ₂ υποχρεωτικά.

Ό έλεγχος των χαρτιών έγινε (είχε μπει στό μεταξύ στό 1978) κι έλαβα είδοποίηση νά περάσω νά πάρω τά βιβλιάρια του ΙΚΑ που δέν τούς χρειαζόντουσαν πιά, τελικά μάλλον θάπρεπε νάχα ξεπερδέψει μέ τά χαρτιά, εκτός αν μου ζητούσαν και πιστοποιητικό κοινωνικών φρονημάτων. Μετά απ' όλα αυτά μούπαν πώς έπρεπε νά βρώ τό διαμέρισμα, νά πάρω σχέδια κατόψεως, όρους δομήσεως της περιοχής κ.λ.π. κ.λ.π. (δέν θυμάμαι αν μου ζήτησαν πιστοποιητικό κοινωνικών φρονη-

(λάθος στόν ΟΕΚ), έγινε και τό δανειοδοτικό συμβόλαιο μέ τήν κτηματική τράπεζα και άφού έγινε ή πρώτη πιστοποίηση μέσα σ' ένα φανταστικό γραφειοκρατικό σύστημα πήραμε τήν πρώτη δόση του δανείου !!!!! που στο μεταξύ είχε αυξηθεί από 550.000 δρχ. σέ 660.000 (ή άλήθεια νά λέγεται). Άφού προχώρησαν οι εργασίες του διαμερίσματος, έγινε απ' τό μηχανικό τό ΟΕΚ τόν 7/79 ή δεύτερη πιστοποίηση κι όταν πήγα στήν κτηματική τράπεζα για όρισμό ήμερομηνίας λήψεως της δόσεως μούγραψαν 6/12/79, δηλαδή σέ 5 περίπου μήνες !!! Όταν τούς ρώτησα γιατί τόσο άργά μούπαν «μέτρα λιτότητας, δέν υπάρχουν πιστώσεις απ' τό κράτος». Ένοιωσα μιά τέτοια άπογοήτευση που, Θεέ μου, λίγο ακόμα και θά φώναζα. Όστε λοιπόν «μέτρα λιτότητας» για τό φτωχό βιοπαλαιστή τή στιγμή που ό ύπουργός άντρεψαν

τικά κέντρα κι αποτελούν μειοψηφία, ή είναι απέξω γιατί δεν τους δέχονται. Και ξέρετε γιατί δεν τους δέχονται; γιατί «θ' αλλάξει - λένε - ο συσχετισμός των δυνάμεων», πού σημαίνει πώς αυτοί που βολεύονται σήμερα πουλώντας τόν άγώνα των συνανθρώπων τους, θά παραμεριστούν, και τα συμφέροντα των άφεντάδων τους θά κινδυνεύουν.

Οι κεντρικές και περιφερειακές 'Υπηρεσίες του 'Υπουργείου 'Εργασίας, τόλμησαν ποτέ νά άσκήσουν ούσιαστικό - ούτε τυπικό - δέν έπιχειρούν - έλεγχο σέ επίχειρήσεις και διωμχανίες; Και μάλιστα τήν στιγμή πού καθημερινά στραγγαλίζονται και καταπατούνται κι αυτοί οί στοιχειώδεις νόμοι πού ύπάρχουν γιά τήν προστασία τής εργασίας. Τό άπεργιακό δικαίωμα πού κατοχυρώνεται άπ' τό σύνταγμα όλο και συρρικνώνεται, συνδικαλιστές άπολύονται χωρίς κανέναν νά τους προστατεύει. Κι όμως ό Νόμος ύπάρχει. Μόνο πού πρέπει νά κινηθεί μόνο μέ έγκληση του ένδιωφερομένου. 'Επενέδισαν ποτέ αύτεπάγγελτα οί 'Υπηρεσίες του 'Υπουργείου γιά νά καταστείλουν και νά τιμωρήσουν τόσες και τόσες αυθαιρεσίες των έργοδοτών; 'Οχι, ποτέ. Μόνο συμμετοχή σέ συμβούλια και παρασυμβούλια πού μεταφράζονται σέ ικανοποιητικές άποζημιώσεις. Κι άν ποτέ βρεθεί κάποιος 'Επιθεωρητής 'Εργασίας λίγο θαρραλέος και θελήσει ν' άσκήσει τό καθήκοντά του όπως πρέπει, τό ύπηρεσιακό του μέλλον χαντακώθηκε. 'Ασε τους όρους πού μεταχειρίζονταν παλιότερα, όπως «έθνικά έπικίνδυνος», «κομμουνιστής» κι άλλα τέτοια συναφή, πού σήμερα άπ' τήν πολύ χρήση, ξεφτίσαν και δέν φοριούνται πιά.

Καλύτερα λοιπόν ν' αλλάξει τίτλο τό 'Υπουργείο 'Εργασίας και νά όνομαστεί 'Υπουργείο 'Εργοδοσίας. 'Ετσι τουλάχιστον θά είναι συνεπές μέ τήν δραστηριότητά του, και θά φανούμε συνάμα και λίγο σοβαροί, τώρα πού μπαίνουμε στήν Κοινή 'Αγορά.

Μ' εκτίμηση
Γιάννης Πήλιος

ΟΙ ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ

● 'Η συζήτηση μέ τους δικηγόρους στό τεύχος 145 προκάλεσε τό ένδιαφέρον πολλών - και κυρίως νομικών. 'Ανάμεσα σ' αυτούς, ένας δικηγόρος από τή Θεσσαλονίκη γράφει γιά τήν «κοινωνική προσφορά» του δικηγόρου:

Φίλο «ANTI»

Σημεία αύτης τής κοινωνικής προσφοράς θίγονται στή συζήτηση χωρίς όμως νά ολοκληρω-

νουναι. Είναι γνωστή ή ένδιάμεση κοινωνική και κυρίως ιδεολογική θέση του δικηγόρου στή σημερινή καπιταλιστική κοινωνία: ένας ρυθμιστικός παράγοντας μεταξύ άστικού κράτους και λαού ή μεταξύ αντιμαχόμενων μερίδων του κεφαλαίου (πάντα σέ κάθε ρυθμιστική ύπάρχει μία οικονομική πλευρά). Αυτό προσδίνει κι όλες εκείνες τίς αντιφάσεις πού χαρακτηρίζουν τό δικηγορικό σώμα σά σύνολο, ένα στρώμα εργαζόμενων από τήν άστική τάξη ως τό προλεταριάτο, όπως σωστά έπισημαίνουν οί δικηγόροι-συζητητές.

Μακρινοί άπόγονοι των σημερινών δικηγόρων ήταν οί συμβουλάτορες των αυτοκρατόρων και βασιλιάδων, δημιουργοί και κά-

τοχοι των πρώτων κωδικοποιημένων μορφών Δικαίου, οργανικά μέλη των Αύλων και του κρατικού μηχανισμού. 'Η γέννησή τους προέρχεται και άντλεί δυνάμεις από τίς κυρίαρχες μορφές έξουσίας και τήν εκμεταλλευτική τους λειτουργία. 'Η καταβολή λοιπόν τής δικηγορικής φρυσιογνωμίας είναι άρκετά καθόφημη και σάν τέτοια έχει μένει ακόμη ισχυρή στή συνείδηση του λαού σέ ύπολογισμό βαθμό.

Τό πέραςμα τής κοινωνίας από τή φεουδαρχία στίς πρώτες μορφές άστικής κυριαρχίας έντείνει και πολλαπλασιάζει τίς αντιθέσεις μέσα στό λαό και μαζί μέ τήν κοινωνικοποίηση των μέσων παραγωγής δημιουργεί τό φαινόμενο των δικηγόρων. Σέ λιγότερο άπο μισό αιώνα, μετά τή μεγάλη 'Αστική Γαλλική 'Επανάσταση και μέ τό Γαλλικό Διάταγμα του 1830, ό δικηγόρος νομιμοποιεί τήν παρυσία του, μέ ολοκληρωμένο και ισότιμο μέ άλλα επαγγέλματα, τρόπο.

Τρείς είναι στή συνέχεια οί παράγοντες, άνάμεσα σέ πολλούς άλλους, πού συντελούν στή ραγδαία ανάπτυξη και εξέλιξη του δικηγόρου:

1) 'Η παρακμή και αλλοίωση του φιλελεύθερου χαρακτήρα τής 'Αστικής Δημοκρατίας, μέ τή συγκεντροποίηση των μορφών έξουσίας, τήν ισχυροποίηση μέχρι τόν εκφασισμό του σύγχρονου άστικού κράτους.

2) 'Ο παρασιτικός και κομπραδόρικός χαρακτήρας τής ελληνικής άστικής τάξης, δημιουργός του οικονομικού χάους και τής παραγωγικής παραλυσίας,

πού ήθελε «κάθε πολίτη και τό δικηγόρο-δεκανίκι», γιά τήν περιπλάνηση στους διαδρόμους τής κρατικής γραφειοκρατίας.

3) 'Η σύνδεση τής δικηγορίας μέ τήν πολιτική (σχέση πού ύπρχε σχεδόν από τή άρχή τής γέννησής της) και τους λαϊκούς άγώνες, πού προόδωσε στό έπάγγελμα αίγλη και προβολή, μέ τήν κακώς έννοούμενη πολλές φορές ταύτιση τής πολιτικής μέ τήν εύγλωττία!

Βέβαια δέ μπορεί κανείς νά μιλήσει γιά τήν δικηγορική κοινωνική προσφορά χωρίς νά αναφερθεί στό εργαλείο τής δουλειάς πού είναι οί Νόμοι. Και ό χαρακτήρας αυτών των νόμων και των διατάξεών τους είναι δοσμένος και προκαθορισμένος: αποτελώντας τμήμα του καπιταλιστικού έποικοδομήματος είναι προϊόντα τής άστικής τάξης, τής ιδεολογίας και του κράτους της. 'Αν όμως σταθεί κανείς σχηματικά και δογματικά πάνω σ' αύτή τή διαπίστωση, θά σήμαινε ότι δέ μπορεί παρά νά άναιρέσει τόν όποιοδήποτε προοδευτικό ή άγωνιστικό χαρακτήρα πού μπορεί νά άποχτήσει ό δικηγόρος: Δέ μπορεί κανείς νά διεξάγει ένα δικό του άγώνα μέ προορυθμισμένους από άλλους όρους. Τά πράγματα όμως δέν είναι έτσι. 'Η άστική τάξη από άποψη άρχής έξακολουθεί νά διακηρύσσει και νά άναμιασά, (νοιώθοντας όλο και πιο πικρή τή γεύση τους) τίς πρώτες της ιστορικές διακηρύξεις: ('Ισότητα όλων άνεξάρτητα των πολιτών, προστασία τής άτομικής ιδιοκτησίας, έλευθερία τής συνείδησης, σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κ.τ.λ.). Τούτη όμως ή ισχυρή λεχτική προσήλωση μέ τήν άναιρετική της καθημερινή πρακτική, είναι ή συνθήκη εκείνη πού δίνει τή δυνατότητα στό σημερινό δικηγόρο-άγωνιστή, νά ξεδιπλώσει τόν κοινωνικό του ρόλο και νά συμβάλλει στή δημιουργία μιås προοδευτικής Νομολογίας (δλ. δεκάδες απαλλαχτικές αποφάσεις Δικαστηρίων μετά από επιθέσεις στό δημοκρατικά δικαιώματα των πολιτών, πού άποσπαστήκαν και μέ τήν πάλη των δικηγόρων).

Αύτή ή δυνατότητα δέ μπορεί φυσικά νά παρακάμψει τόν ταξικό χαρακτήρα τής σημερινής Δικαιοσύνης, ούτε τήν ύπαρξη πολιτικής σκοπιμότητας σέ πολλές από τίς εκδιδόμενες αποφάσεις της. 'Απλώς τονίζει τήν αξιοποίηση τέτοιων ρηγμάτων μέσα

στό χώρο τής Δικαιοσύνης, κάτω και από τήν πίεση του λαϊκού παράγοντα, καθώς και τήν πανθομολογούμενη άντιδραστικότητα και όπισθοδρομικότητα πολλών διατάξεων πού χρονολογούνται από τίς άρχές του αιώνα.

Καιρός είναι οί δικηγόροι νά συμπορευτούν μέ τόν άγώνα του λαού μας, ένισχύοντας τους έφαρμοστές του Νόμου νά συγχρονιστούν μέ τή σημερινή ελληνική πραγματικότητα. Γιατί άν ύπάρχει ένα ζήτημα εκσυγχρονισμού του Δικαίου, αυτό είναι τής ύποταξης του στίς διαμορφούμενες τάσεις τής ελληνικής κοινωνίας, στους άγώνες, τά αίτήματα και τους πόθους τής εργατικής τάξης και των εργαζόμενων, στό σεβασμό των άτομικών έλευθεριών.

'Ανεξάντλητη και άστείρευτη είναι ή προσφορά των δικηγόρων στά τελευταία 50 χρόνια του ελληνικού 'Εθνους. 'Θαρραλές ύπερασπίσεις στά χρόνια του Μεταξικού φασισμού, στό μεταπολεμικά στρατοδικεία του 'Εμφυλίου, στίς εκπομπές των λαϊκών άγωνιστών στά ξερονήσια, τών αντισυνταγματικών και αντιδημοκρατικών διώξεων στά χρόνια του μεγάλου δημοκρατικού κινήματος 50-67.

Κι άργότερα μέ τήν άγωνιστική τους στάση στά στρατοδικεία τής άμερικανοκίνητης χούντας, άποσπώντας πολλές φορές τήν άθώωση των δημοκρατών. Στά 6 δέ πρώτα χρόνια τής όχι και τόσο «Νέας» Δημοκρατίας, άκούραστα δεκάδες κι εκατοντάδες άπ' αυτούς δώσαν γιά ώρες τή μάχη, μέσ' στίς αίθουσες των δικαστηρίων, γιά νά μήν ξεσπιτωθεί ό μεροκαματιάτης στό Πέραμα, νά άθωωθεί ό εργάτης, ό άγρότης, ό φοιτητής, πού συνδικαλιζεται, πού άπεργεί, πού διαδηλώνει. Γιά νά τιμωρηθεί ό φασίστας και ή τρομοκρατική του ιδεολογία, γιά νά προστατευθεί ή έλευθερία τής έκφρασης και του Τύπου, γιά νά καταδικασθεί ή κρατική αυθαιρεσία κι άδιαφορία, άπέναντι στό λαό.

Πλούσια ή προσφορά των δικηγόρων λοιπόν στό παρελθόν κι ακόμα πιο πλούσια διαφαίνεται πού μέλλον μέσα από τή σταδιακή περιστολή των δημοκρατικών δικαιωμάτων πού συντελείται στόν τόπο μας.

Εύχαριστώ
Μιχάλης Ζευγούλας

ΕΛΕΝΗ Κ. ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

- Μιά κριτική εισαγωγή στήν έρευνα τής οικογένειας και στήν προβληματική τής κοινωνικοποιητικής της λειτουργίας-

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΟΔΥΣΣΕΑΣ

τό παιδί
κορίτσι

οδυσσεύς

τό παιδί
κορίτσι

οδυσσεύς

ΣΟΛΩΝΟΣ 116, ΑΘΗΝΑ 145
ΤΗΛ. 3619724

● Οί διβλίοπαρουσιάσεις δέν γίνονται ὅπως εἶναι φυσικό ἀπό σύσσωμη τή συντακτική ἐπιτροπή τοῦ ANTI. Ὁ ἓνας ἢ ὁ ἄλλος συντάκτης ἢ καμιά φορά συνεργάτες πού ἐνδιαφέρονται γιά τό συγκεκριμένο διβλίο ἢ γιά τόν τομέα στόν ὁποῖο ἀναφέρεται ἀναλαμβάνουν νά τό παρουσιάσουν. Εἶναι ἐνδεχόμενο καί θά λέγαμε ἐπίσης φυσικό, πολλές φορές νά εἶναι ὑποκειμενικές ἢ προσανατολισμένες καί θέβαια νά μή συναντοῦν τή γενική ἀπόδοχή. Ἰδιαίτερα κάθε ἀπόπειρα κριτικής ξεσηκώνει τίς διαμαρτυρίες – καμιά φορά ἐξαιρετικά δείγματα μισαλλοδοξίας – τῶν συγγραφέων καί τῶν φίλων τους. Δέν μποροῦμε νά κάνουμε τίποτε παραπάνω ἀπό τό νά ὑποσχεθοῦμε ὅτι, ὅπως γίνεται καί ὡς τώρα, οἱ διβλίοπαρουσιάσεις μας θά γίνονται μέ τή μεγαλύτερη δυνατή φροντίδα καί μετριοπάθεια, ἀπό ἀνθρώπους στό μέτρο τοῦ δυνατοῦ εἰδικευμένους καί πού θά ἔχουν μελετήσει μέ προσοχή τό ἔργο πού μᾶς ἔχει σταλεῖ.

Καί θέβαια ὅτι θά δημοσιεύουμε, ὅπως κάνουμε παρακάτω, ὅλες τίς κριτικές τῆς κριτικῆς πού μᾶς γίνονται καί γιά τίς ὁποῖες εὐχαριστοῦμε τοὺς «ἀντιφρονούντες» φίλους μας, ὅση ἐξύτητα κι ἂν ἔχει ἡ ἔκφραση τῆς διαφωνίας τους.

Κύριε Διευθυντά,

Μέ ἀγανάκτηση, ἀλλά καί θαθιά μελαγχολία διάβασα τό σχόλιο στή «Βιβλίο-παρουσίαση» τοῦ τεύχους 145 πάνω στό διβλίο τοῦ Περικλῆ Βακαλίδη, «Μπέττυ». Δέν θέλω νά μιλήσω γιά τή γενικότερη αἰσθητική ἐκτίμηση τοῦ διβλίου διότι, ἐκεῖ

φωτῆριο, στήν πολιτική, στή μετανάστευση, στό μᾶρκο καί τελικά στήν ἐκπόρνευση. Κι ἅμα τό ἐξώφυλλο τοῦ διβλίου ἐνοχλεῖ εἶναι διότι μᾶς δείχνει – σάν καθρέφτης – τό πραγματικό πρόσωπο ὧλων μας.

Πέρα λοιπόν ἀπό τίς αἰσθητικές ἐκτιμήσεις – ὁ καθένας ἔχει τό δικαίωμα νά ἔχει τή δική του – δέν συγκινήθηκε ὁ «Βιβλίο-παρουσίασης» σας ἀπό τό γεγονός καί μόνο ὅτι ἡ Μπέττυ ὄρηκε τό θάρρος καί τή δύναμη νά πάρει ἀποφασιστικά τό λόγο νά καταγγεῖλει θαρραλέα τίς διώξεις πού ἔχει ὑποστεί καί νά ἀσκήσει κοινωνική κριτική ἀπό τή σκοπιά της; Οὐσιαστικός ρόλος ἐνός ἀριστεροῦ ἢ ἐπαναστατικοῦ ἐντύπου – σάν τό ANTI – δέν εἶναι νά περνάει κάποια «ἐπαναστατική γραμμή», ἀλλά ἀντίθετα νά λειτουργεῖ μαιευτικά, ὥστε οἱ ἴδιοι οἱ καταπιεσμένοι νά μπορέσουν κάποια στιγμή νά ἀρθρώσουν καί νά καταγγείλουν τήν καταπίεσή τους – βασική προϋπόθεση γιά τήν ἄρση της. Ἐκτός πιά ἂν ἡ γοητεία τῆς ντιρεκτίδας ξεπερνάει συγκεκριμένους πολιτικούς χώρους καί ἡ ταύτιση: ἐπανάσταση = πιστή ἐφαρμογή τῆς ντιρεκτίδας, περνάει σάν ἀπόλυτη κι ἀπαράσφαιτη ἀλήθεια. Παντοῦ...

Ἀλλά, ἄς μή γελοιάστε! ἂν τό διβλίο «Μπέττυ» λεγόταν «Γκαστ-ἀρμπάιτερ» καί τό εἶχε γράψει ὄχι μιά τραβεστί-πόρνη, ἀλλά ἓνας μετανάστης ἐργάτης στή Γερμανία, θά μιλάγαμε ὅλοι γιά «ἀριστοτεχνική σύζευξη τοῦ προσωπικοῦ καί τοῦ πολιτικοῦ».

zZZZZZZZ

Γρηγόρης

ΒΙΒΛΙΟ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ & ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ

ὑπεισέχονται ἀναγκαστικά καί ὑποκειμενικά κριτήρια. Ἐγώ πάντως ὄρηκα τό διβλίο συγκλονιστικό, ἀποκαλυπτικό μιάς πλευρᾶς τῆς κοινωνίας μας πού ἀφορᾶ ὀλόκληρη τήν κοινωνία, ὄχι μόνο μιά ἐλάχιστη μειονότητα: τοὺς ρατσισμούς πού ἔχουν σά βάση τή σεξουαλικότητα – ποῖο ἄλλο νεο-ἐλληνικό διβλίο τό διειγείται τόσο καθαρά; καί καλογραμμένο: μιά γραφή λιτή, κοφτῆ, σκληρή, σχεδόν λαχανιασμένη – ὅπως ἀκριβῶς ἡ ἴδια ἡ ζωὴ τοῦ συγγραφέα. Καί κάτι ἀκόμα: πιστεύω ὅτι ὁ εὐαίσθητος ἀναγνώστης, πού ἔχει καί ἄμεσες «λαϊκές» – ὄχι μόνο ἀναμασημένα ἰδεολογικοποιημένες συνθηματολογικές – ἐμπειρίες, θά δεῖ μέσα ἀπ' τό διβλίο τῆς Μπέττυς μιά δολόκληρη εἰκόνα τῆς μεταπολεμικῆς Ἑλλάδας: ἀπ' τήν καταπίεση τοῦ χωριοῦ στήν πόλη, στήν πρωτεύουσα, στό ἀναμορ-

γιά «ἐλπιδοφόρο προανάκρουσμα στήν αὐτόνομη ἔκφραση τῶν λαϊκῶν μαζῶν», κ.ἄ. πολλά. Ἐχεῖ βλέπετε καί ἡ ἀριστερά τά φετίχ της: ὑπάρχουν οἱ (τυχεροί) «δημοφιλεῖς» καταπιεσμένοι (ἐργάτες, ἀγρότες, φοιτητές, μετανάστες) καί οἱ (ἄτυχοι) «ἀντιδημοφιλεῖς» καταπιεσμένοι (ὁμοφυλόφιλοι, πόρνες τραβεστί – ἀλλά καί ἀνύπαντρες μητέρες, κ.ἄ.) πού θά πεταχτοῦν στό περιθώριο, χωρίς δευτέρη σκέψη...

Ὁ ἀνυπόγραφος «Βιβλίοπαρουσίασης» ὅμως (πού τόν φαντάζομαι σάν μεσήλικα «λεβέντη» ἐπαναστάτη) προδίδει τίς προκαταλήψεις του μέ τό χωρίο τῆς «Μπέττυς» πού διαλέγει νά γελοιοποιήσει:

«μιά κοινωνία ἰσορροπεῖται μέ τήν πορνεία, γιατί ἡ πόρνη λόγω ἐπαγγέλματος εἶναι ρεαλίστρια. Πληρώνεται, ἄλλωστε, κι ὅταν πληρώνεται δέν κάνει διακρίσεις.

Προφυλάσουμε τήν κοινωνία ἀπό τοὺς δαισμούς καί τά σεξουαλικά ἐγκλήματα πού θά γίνονταν ἂν αὐτοί οἱ κύριοι δέν ἔδρισκαν πλήρη ἱκανοποίηση μαζί μας. Ἡ πόρνη εἶναι πρόσωπο ἱερό».

Ἀκόμη καί αὐτό τό ἀπόσπασμα εἶναι τραγικό: ἡ «ιερὴ πόρνη» ἀποκαλύπτεται (πολύ σωστά) σάν ὁ ἀποδιοπομπαῖος τράγος πού δέχεται καί ἀμορτισάρεϊ ὅλο τό κοινωνικό ἀπωθημένο καί τή βία πού συνεπάγεται... Καί ἐπὶ πλέον, δέν κάνει καί διακρίσεις (διότι σάν ὁμοφυλόφιλος κάτι ξέρεϊ ἀπὸ δαῦτες...).

Ἡ ἐξήγηση αὐτῆς τῆς δανύσης παρουσίας τοῦ διβλίου τῆς Μπέττυς εἶναι νομίζω ἀπλή: ὁ «ὥριμος «λεβέντης» «ἐπαναστάτης» πού τήν ἔγραψε κρατάει ἀκόμα τραυματικές ἐμπειρίες ἀπὸ τίς πορνείες στίς ὁποῖες πρωτογνώρισε τό σέξ, ὅπως ὅλα τά ἀγόρια τῆς ἐποχῆς του... Ἡ, ἂν ὁ συγγραφέας τοῦ σχόλιου εἶναι γυναικα, ζηλεύει ἀκόμα ἀσυνείδητα τίς πορνείες στίς ὁποῖες «ξεσπούσε» ὁ τόσο ἐνάρετος ἐπαναστάτης πού εἶχε σάν ἀγαπητικό, τά παλιά «καλά» χρόνια...

Ἀνδρέας Βελισσαρόπουλος
Κινηματογραφιστής

● Λυπούμαστε γιατί ὁ Α.Β. χάνει τήν ψυχραιμία του μπροστά σέ μιάν ἀποψη πού ἴσως εἶναι μερική, ἴσως ἀκόμα δέν εἶναι ἡ κύρια ἀλλά πού ὅπως ὅποτε δέν ἀμφισβητεῖται οὔτε κἀν ἀπὸ τόν ἴδιο στή σχετικὰ μακροσκελῆ καί ἐξαιρετικά παθιασμένη ἐπιστολή του. Θά τήν κάνουμε λοιπόν «λιανά»:

Πιστεύουμε ὅτι τό διβλίο τοῦ Περικλῆ Βακαλίδη «Μπέττυ» εἶναι μιά «διαδαστερή» ἀφήγηση τῆς κοινωνικῆς «ἀνόδου» ἀπὸ τό χωριό στήν Ἀθήνα κι ἀπὸ τά ἀμάρια τῶν καραβιῶν... στή Λυκόβουση, ἐνός φιλόδοξου καί φηγοπόνοου νέου. Γιά ὅλα αὐτά δέν ἔχουμε καμιά κριτική νά κάνουμε ἢ ἐν πάσῃ περιπτώσει θά προτιμούσαμε νά τήν κάνουμε μέ ἄλλη εὐκαιρία.

Ἄν ὁ Περικλῆς Βακαλίδης ἦταν ποδοσφαιριστῆς ἢ λαϊκός τραγουδιστῆς θά μπορούσε ἐπίσης νά γράψει μιάν ἀνάλογο ἱστορία τῶν παθῶν καί τῶν ἐπιτευγμάτων του καί εἶναι σίγουρο ὅτι μέ τό κάποιο ταλέντο πού διαθέτει θά πετύχαινε κάποια, μικρότερη θέβαια, ἀλλά πάντως ἱκανοποιητικὴ κυκλοφορία. Οἱ ἱστορίες κοινωνικῆς ἀνάδειξης συγκινοῦν τό ἐλληνικό κοινόν.

Συμβαίνει ὅμως ὁ συγγραφέας νά εἶναι τραβεστί. Ἀθελά του ἴσως δίνει στό διβλίο του στοιχεῖα – πού, ἄς μᾶς ἐπιτρέψει ὁ ἐπιστολογράφος μας νά τό διαπιστώσουμε – λειτουργοῦν σάν ἐρεθισμοί τῆς σκανδαλοθηρικῆς περιέργειας γιά τόν ἄλλοτριω-

μένο ξρωτα πού συστηματικά διαδίδει ή κυρίαρχη ιδεολογία για νά μάς αποδλακώσει καί νά μάς αποκτηνώσει. Κι έτσι «πουλάει» ακριβώς μέ τόν ίδιο τρόπο πού «πουλάει» τήν διάφορα «πορνό» έντυπα καί θεάματα.

Κι' εδω ακόμα θα μπορούσαμε να διαφωτιστούμε. Ποτέ δεν επιφυλάξαμε στον έναν μας το ρόλο του κήνσορα. Αισθανόμαστε όμως ότι είμαστε ενταγμένοι στον αγώνα για την απελευθέρωση, κοινωνική καί προσωπική κι επομένως καί σεξουαλική, των συγχρόνων μας. Καί για τό λόγο αυτό είμαστε υποχρεωμένοι να αντιδράσουμε από τή στιγμή πού τό συγκεκριμένο διδύλο έντάσσεται έντεχνα στό γενικότερο προσοδευτικό χώρο σάν διδύλο μέ «άποψεις». Οί διάφορες «τσόντες» πολιτικού χαρακτήρα πού προσθέτει ο συγγραφέας δεν αρκούν για νά αναφέρουν τά γενικά χαρακτηριστικά πού αναφέραμε. Κι' έρχονται σέ κατάφορη αντίδραση μέ τήν αντιδραστική ιδεολογία πού υποδόσκει καί εκδηλώνεται μέ άποσπάσματα σάν κι εκείνο πού ένδεικτικά παραθέσαμε.

Αυτή είναι λοιπόν ή ουσία της διαφοράς μας μέ όσους αγκάλιασαν τή «Μπέττυ» καί τήν άνακήρυξαν σέ νέο... Μακρυγιάννη. Καί τά περί τού «ώριμου», «λεβέντη», «έπαναστάτη» κλπ. είναι όκες προθέσεων καί μάλιστα όχι ιδιαίτερα καλού γούστου.

Από τόν έπιστολογράφο μας περιμέναμε μιάν έπίθεση - αλλά καί πού έπικίνδυνη καί πιό κομψή.

● Σέ κάπως διαφορετικό θέμα αναφέρεται τό διδύλο τού κ. Κίνας πού μάς γράφει:

Κύριε Διευθυντά

Συμβαίνει να διαβάσω ταχτικά τό ΑΝΤΙ καί ή, τουλάχιστο, πρόχειρη παρουσίαση του πνευματικού μόχθου κάποιου, έστω καί για αναδημοσίευση σχεδόν όλων των άρθρων, δεν προκαλέσει καλή έντύπωση σέ αναγνώστες σας, μέρικοί από τούς όποιους τυχαίνει να είναι καί κοινοί φίλοι.

"Εναν έπιστήμονα, όταν κάνει έρευνα, κανείς δεν τόν «έμπνέει», όπως γράφετε, γιατί στόχος του είναι ή, όσο γίνεται, αντικειμενική εξέταση τού θέματος πού πραγματεύεται. "Όποιος έμπαινε στον κόπο να διαβάσει τό διδύλο, δεν θα σχημάτιζε, αντικειμενικά, τήν εικόνα πού αποδίδετε (φ. 143,18.1.,80).

Νομίζω, πώς θαπρεπε να αναφέρετε πρώτα «τούς διεθνολόγους καλλιτερου ποιού», ώστε να μή προδιαθέτετε άρνητικά τόν αναγνώστη. Οί δύο πού γράφτηκαν, έχουν κάνει καί ύπουργοί καί έγραφισ, καλή ή κακή, ιστορία καί ανεξάρτητα από τό άν

ΑΝΟΙΧΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΣΤΟΝ κ. ΑΒΕΡΩΦ.

● Από τή γυναίκα τού στρατιώτη Γερ. Λιόντου πήραμε τήν άνοιχτή έπιστολή πρós τόν ύπουργό Έθνικής Άμύνης πού δημοσιεύουμε στή συνέχεια.

Στό μεταξύ, όπως πληροφορούμαστε μέ νεώτερο γράμμα τής γυναίκας του, ο στρατιώτης Λιόντος τιμωρήθηκε μέ άλλες 20 μέρες από τό διοικητή τού συντάγματος για τήν ίδια υπόθεση.

Τό γράμμα τής Γιούλας Λιόντου πρós τόν κ. Αδέρωφ αναφέ-

ρουν

Κύριε Ύπουργέ

Μέ τήν έπιστολή μου αυτή άπευθύνομαι σέ σας μέ τήν πρόθεση να διαμαρτυρηθώ για τό συνεχές κυνηγητό, πού γίνεται έκ μέρους των κάθε φορά άπευθύνων, τού άνδρα μου στρατιώτη Γεράσιμου Λιόντου, πού σήμερα ύπηρετεί στό 503 Τ.Π. "Ετσι πρίν λίγους μέρες, στίς 29 τού Γενάρη, οί στρατιώτες τού τάγματός του έφυγαν για 48ωρη άσκηση. Άφου έσκαψαν όρύγματα, παρέμειναν έξω ενώ ή θερμοκρασία ήταν τουλάχιστον 5 βαθμοί κάτω από τό μηδέν. Στίς 3.30 τό άπόγευμα τούς έδωσαν για φαγητό μία μερίδα κοτόπουλο κάτω από 100 gr, λίγες πατάτες καί ένα αυγό. Στίς 7 τό άπόγευμα ξεκίνη-

σαν για τόν τόπο κατασκήνωσης, πού άπέχει από τόν τόπο άσκησης 4 χιλιόμετρα. Τήν άπόσταση αυτή διατάχθηκαν να τήν κάνουν μέ τά πόδια, κουβαλώντας όλο τό φορτίο.

Στή διάρκεια τής πορείας ο Συνταγματάρχης Μπαλντάς, διοικητής τού συντάγματος, άπευθύνθηκε στον στρατιώτη Λιόντο Γεράσιμο καί τόν ρώτησε πώς τά πάει.

"Ο στρατιώτης άπάντησε: «Κύριε Συνταγματάρχα είμαι κουρασμένος, κρυωμένος καί νηστικός». "Ο Συνταγματάρχης τόν έπήνεσε για τήν ελκικρινεία του.

Τήν επομένη ο διοικητής τού τάγματος διάδασε ήμερήσια διαταγή τού συνταγματάρχη, όπου αναφερόταν πώς ο στρατιώτης Λιόντος Γεράσιμος τιμωρείται μέ 20ήμερη φυλακή, «γιατί οί στρατιωτικοί δεν πρέπει να γογγύζουν».

"Όταν δέ για τήν υπόθεση αυτή ο Λιόντος δγίκε στήν αναφορά παραπονούμενος, τιμωρήθηκε μέ άλλες 15 μέρες φυλακή.

Κύριε Ύπουργέ

Πιστεύω πώς ή άπροκάλυπτη αυτή ένέργεια τού Συνταγματάρχη Μπαλντά δεν επιδέχεται καμμία δικαιολογία.

Μέ βάση ποιό νόμο, μέ ποιά διάταξη, όταν ένας φαντάρος είναι κουρασμένος, δεν έχει τό δικαίωμα, όταν έρωτάται από άνωτέρους του, να πει ότι είναι κουρασμένος;

Πώς είναι δυνατό ένας φαντάρος να μην μπορεί να πει τήν αλήθεια σέ άνωτέρους του καί πολύ περισσότερο να τιμωρείται θάναυσα, άφου προηγουμένως - τί ειρωνεία - έχει έπαινεθεί γι' αυτό;

Οί ιδεολογικές καί πολιτικές πεποιθήσεις τού άντρα μου είναι γνωστές, όπως γνωστή είναι καί ή περίπτωση μέ τό «αυτοβιογραφικό σημείωμα».

"Όμως ένέργειες σάν αυτή τού συνταγματάρχη Μπαλντά δεν έχουν κανένα, μά κανένα ήθικό καί νομικό έρεισμα. Γι' αυτό άπευθύνομαι σέ σας, σάν Ύπουργό Έθνικής Άμύνης καί άπαίτω να σταματήσετε τέτοιες ένέργειες καί να ζητήσετε να διαγραφεί ή φυλακή πού επιβλήθηκε στον στρατιώτη Λιόντο Γεράσιμο σάν άδικαιολόγητη.

Μετά τιμής

Γιούλα Λιόντου

συμφωνούμε μαζί τους ή όχι, σέ μιιά έπιστημονική έρευνα είμαστε υποχρεωμένοι να τούς μνημονεύουμε τουλάχιστο στή βιβλιογραφία (ιδιαίτερα μάλιστα αν λάβουμε υπόψη πώς ή έγκαιρη έξοικείωση μέ τά όσα είχε γράψει ο Κίσιγκερ ίσως μπορούσε να μάς βοηθήσει να προλάβουμε τήν έφαρμογή τους). "Όλος ο διεθνής τύπος άσχολήθηκε μέ τά Άπομνημονεύματα Κίσιγκερ καί μάλιστα μέ έντονη κριτική. Σέ κανένα από τούς κριτικούς δεν είπαν πώς τούς έμπνέει, ο άλλος ύπουργός.

Πασχίζετε, αναμφοβήτητα, για αντικειμενική πληροφορηση. Δύσκολο πράγμα στήν Έλλάδα. Θαπρεπε λοιπόν ναχτε λάβει υπόψη τά παραπάνω καθώς καί τό γεγονός ότι ο συγγραφέας, κατά κακή (για τόν έαυτό του) σύμπτωση, συμβαίνει ναχτε τόν άχαρο ρόλο τού πρώτου ύφηγητή στον νεαρό, για τόν τόπο μας, κλάδο των Διεθνών Σχέσεων. Λέω άχαρο, γιατί γνωστό διεθνώς Έλληνες καθηγητές τού κλάδου προτιμούν να μένουν στό έξωτερικό. Κάθε τι καινούργιο δεν φτουράει εύκολα σ αυτό τόν τόπο...

Πιστεύω πώς ή άθέλητη παραλειπή μου στό διδύλο ν' αναφερθώ στα πραγματικά αξιόλογα άρθρα πού δημοσιεύτηκαν κατά

καιρούς στό ΑΝΤΙ για τήν έξωτερική πολιτική δεν ήταν ή αίτία για... «άναπόδοση» από μέρους σας. Γι' αυτό, παρακαλώ, να φιλοξενήσετε δλόκληρο τό γράμμα μου, άφου μάλιστα είναι δέβαιο πώς δεν έχετε χρεία «ύποβολών». Μέ τίς ευχαριστίες μου.

Μέ τιμή

Γιάννης Κίνας

ύφηγητής Διεθνών Σχέσεων

Σ.Σ. Θα αναγνωρίσουμε κατ' αρχήν ότι ή φράση «έμπνέουν τό συγγραφέα, ανάμεσα σέ άλλους, ο Κίσιγκερ, ο Γρ. Κασιμάτης καί διάφοροι άλλοι διεθνολόγοι καλύτερον ποιού» εισάγει έμμεσα μιιά δίκη προθέσεων πού γενικά άποφεύγουμε σάν μέθοδο κριτι-

κής. Τήν ανακαλούμε λοιπόν καί ως μάς συγχωρεί ο κ. Κίνας. "Ο χώρος πού μάς παραχωρεί τό ΑΝΤΙ για διδικοκρίσιες είναι σνήθως περιορισμένος.

"Όταν όμως μάς γίνεται ή τιμή κάποιος να άσοληθεί μέ τά γραφόμενα αξίζει τόν κόπο καί είναι καί ύποχρέωσή μας να επανέλθουμε εκτενέστερα. Καταλογίζουμε στον κ. Κίνα δύο αδυναμίες.

"Η πρώτη είναι ότι έχει μετατρέψει άρθρα συχνά δημοσιογραφικού επιπέδου σέ διδύλο μέ πανεπιστημιακές αξιώσεις παραθέτοντας τό ένα μετά τό άλλο χωρίς αλτιώδη σύνδεσμο ή λογική σειρά καί μέ ένα τίτλο τόσο γενικό ώστε να επιτρέπει έντεχνα τήν όλη έπιχείρηση. Αυτά θεω-

ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ
BIBLIA ΔΕΣΚΟΙ ΑΦΙΣΣΕ
ΣΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΚΑΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ
ΕΚΠΤΩΣΗ 30%
ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ

ΚΩΛΕΤΗ ΚΑΙ ΘΕΜΕΣΤΟΚΛΕΟΥΣ
ΤΗΛ. 32.49.557

ρούνται ανεπίτρεπτα πράγματα σε μερικές χώρες. Έδώ συνηθίζονται και επομένως αναγνωρίζουμε ότι ο κ. Κίννας δεν έχει κανένα λόγο να υστερήσει από άλλους ανάλογους συγγραφείς.

Η δεύτερη και ουσιαστικότερη είναι ότι το διδύλιο του κ. Κίννα είναι αυτολογημένο έτσι ώστε να επιτρέπει τη χρησιμοποίηση του δράστη σε πανεπιστημιακές ή άλλες δημόσιες υπηρεσίες του αστυνομικού κράτους της δεξιάς.

Αυτό σημαίνει δύο πράγματα:

1. Δίνεται δυσανάλογα σημασία σε διάφορα ήσσονος αξίας κείμενα «διανοητών» της Κυβερνητικής Εξωτερικής πολιτικής (Β. Θεοδωρόπουλος, Έ. Κοθρής, Δ. Μπίτσιος, Γ. Ράλλης κ.λ.π.) ή και διαδόχων χουντικών όπως ο Ξανθόπουλος-Παλαμάς και ο Κασσιμάτης.

2. Αποκλείονται ολοκληρωτικά όλοι όσοι ανήκουν σαφώς στην αντιπολίτευση (σε θέματα εξωτερικής πολιτικής εννοούμε πάντα). Δεν αναφέρονται ούτε μία φορά π.χ. ο Α. Παπανδρέου ή οι απόψεις του ΚΚΕ.

Τό ίδιο γίνεται και στη διεθνή διδύλιογραφία. Πλήθος οι υφιστάμενοι του Kissinger από διάφορα πανεπιστήμια των ΗΠΑ (Frontal organisations της CIA), αλλά λείπει εντελώς το αντίπαλο δέος.

Συμπερασματικά επιμένουμε ότι ένα τέτοιο διδύλιο είναι περισσότερο χρησιμο στη σταδιοδρομία του συγγραφέα απ' ό,τι στους αναγνώστες.

● Ο φοιτητής της Ιατρικής Άρης Πουλόπουλος παρεμβαίνει στη συζήτηση για τις εκδόσεις του Γκράμσι στα ελληνικά (βλ. τχ 136, 141, 142, 146) και αναφέρεται στην επιστολή του Τίτου Μυλωνόπουλου (τχ 146). Βέβαια ξεμακραίνει πολύ η επιστολή του - αλλά ως τον ακούσαμε. Ο ίδιος μας θερμοπαρακαλεί να προτάξουμε την επιστολή του γιατί, όπως μας θυμίζει, «στη φωτιά κολλάει το σίδερο»...

Άληθινά επίκαιρο και καιροσκοπικό. Παραδέχεται ότι χρησιμοποιείς τον Γκράμσι ενώ από την άλλη κατηγορεί δεξιά και άριστερά ότι χρησιμοποιείται ο Γκράμσι με τα δικά τους μέτρα ενώ εσύ «άγιος» δεν πέφτεις σ' αυτό τό σφάλμα! Και όμως από τα λόγια σου φαίνεται ότι και εσύ κάτι τι επιδιώκεις και μοντάρεις γι' αυτό τον Γκράμσι. Προσπαθείς να μας πείσεις, χωρίς μεγάλες πιθανότητες βέβαια, ότι εσύ είσαι βαθιά στοχαστής. Και μεγάλος μελετητής του Γκράμσι, που αφού διάβασες άλλες μούσες, κατάληξες στον μόνο σωστό σοσιαλιστή Γκράμσι. Δεν κριτικάρω τον Γκράμσι, γι' αυτόν ξέρω όσα κατά καιρούς έγραψε τό «Αντί». Κριτικάρω περισσότερο εμένα και εκείνη την πάστα ανθρώπων που έχει τάσεις όμοιες με τις δικές σου. Από τό γράμμα σου δγαίνει ότι τά γνωστά σχήματα χρεωκόπησαν, δέν μπορούν οί πρακτικές πού γνωρίζουμε ως

τώρα νά δώσουν αποτελέσματα και ότι αυτά πρέπει νά τά παραμερίσουμε. άφου σέ τίποτα δέν φάνηκαν χρήσιμα, και νά πάρουμε τήν καινούργια πρακτική του Γκράμσι πού δέν υπάρχει. Αύτός είναι ο παρεμβατισμός σου όπως εξάλλου φανατικά υποστηρίζεις. Μέ λίγα λόγια εμφανίζεται ανανεωτικότερος τής γνωστής μας ανανέωσης. Άλλά πρέπει νά ξέρεις ότι τής μάχης του κινήματος τής δίνου δρισμένα μυαλά και άν χάνονται οί μάχες σ' αυτό δέν φταίει ο Μάρξ ή ο Λένιν. φταίνε αυτοί οί συγκεκριμένοι άνθρωποι και πρέπει «αυτοί» νά παραμεριστούν. Έξάλλου ο Λένιν είπε: «έμεις δέν φοβούμαστε τά λάθη μας».

Τελικά εμφανίζεσαι μαρξιστής - αντιμαρξιστής όταν λές ότι οί συνασπισμοί δέν φέρνουν κανένα αποτέλεσμα. Ο Λένιν όμως είπε ότι μέ τήν συμμαχία άγροτών - έργατών θά επιτευχθεί ο στόχος μας: ή κατάληψη τής εξουσίας. Αυτό απέδειξε ο Όκτώβρης 1917. Αναφέρεσαι στό 'Ιταλικό Κ.Κ. Άν λές για τό σημερινό Κ.Κ.Ι. τότε νομίζω ότι όλος ο κόσμος έχει μία πάγια γνώμη για τόν Μπερλίγκουερ και σία. Αυτό φαίνεται από τήν κατακόρυφη πτώση του κόμματος στίς συνειδήσεις των 'Ιταλών κομμουνιστών. Τό έδαφος εκεί κερδίζουν άλλες ριζοσπαστικές ομάδες.

Έσύ μου θυμίζεις τήν άμερικανική νεολαία πού παράτησε πλέον τόν άγώνα της ενάντια του κατεστημένου μέ τής γνωστές μεθόδους και τόνριξε στό χάσις. Αναζητά δηλαδή άλλο τρόπο(!) για νά φτιάξει ένα καλό, όνειρεμένο, θαυμάσιο, μοντέρνο, τέλειο... κόσμο γεμάτο χασίσι - πολύ χασίσι. Βέβαια αυτή είναι μία μικρή μερίδα ανθρώπων παραστρατημένων.

Κατά τά άλλα φαίνεσαι σάν ο πρώτος λαμπαδοδρόμος τής καινούργιας αντίληψης, όπως εσύ νομίζεις και κρίνεις, σχετικά μέ Γκράμσι. Και τώρα σου προτείνω κάτι σημαντικό. Δώσε προσοχή! Η αυλαία ανοίγει. Φτιάξε και εσύ «ένα κόμμα» μπορείς! Η τουλάχιστον προσπάθησε. Για τήν ονομασία προτείνω τό : «Κ.Κ.Ε. Γκραμισιότες»! Καλώς. Συνέχισε... υπάρχει έλλειψη του είδους. Ο Γενικός τύπος για όποιον ενδιαφέρεται είναι:

Κ.Κ.Ε. ή

όπου τό ή ανήκει σέ έναν ευρύ χώρο τής άριστεράς χωρίς όρια!

Γιά όνομα του Μάρξ μή μέ νομίζετε όπαδό αυτού του... Κ.Κ.Ε. του εξωτερικού πού μέ θρησκευτικό «πιστεύω» τό τοποθετήσατε γεωγραφικά.

Σύμφωνα μέ τής δικές σου ρήτρες ύπογράφω

*Άρης Πουλόπουλος
Φοιτητής Ιατρικής

αντι

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

● Εκδότης:
ΧΡΗΣΤΟΣ Γ. ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δεινοκράτους 131, Άθήνα 601.
● Υπεύθυνος Τυπογραφείου:
ΤΡΥΦΩΝ ΛΥΓΟΥΡΑΣ
Βασ. Άλεξάνδρου 26. Περιστερί
● Καλλιτεχνική επίμελεια:
ΜΑΚΗΣ ΤΣΙΠΟΥΡΙΔΗΣ
● Μοντάζ:
Γ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΟΣ
● Διαφημίσεις:
ΜΠΟΥΛΗ ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΠΟΥΛΟΥ
● Φωτοστοιχειοθεσία:
«ΦΩΤΟΚΥΤΤΑΡΟ» ΕΠΕ.
Βασ. Άλεξάνδρου 2, Χίλτον.
Τηλ. 748.314 - 713.604.
● Αναπαραγωγή φίλμ:
Γραφικές τέχνες Ν. Τζανέτας.
Μετσόβου 29, τηλ. 8221829
● Εκτύπωση:
Έργοστ. Γραφικών Τεχνών
Γ. ΑΝΕΜΟΔΟΥΡΑΣ
Ίασιου 5, Περιστερί. Τηλ.
57.22.201.

● Κάθε ένυπόγραφο άρθρο εκφράζει τήν προσωπική άποψη του συγγραφέα του.
● Χειρόγραφα δέν επιστρέφονται.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Έσωτερικού

Έξαφ. 320 δρχ. - Έτήσια 640
Έτήσια Όργανισμών,
Τραπεζών, κλπ. 1.500 δρχ.
Γιά φοιτητές έκπτωση 15%

Έξωτερικού

Εύρώπη - Μεσογ. χώρες:
εξάμηνη: άπλή δολ. 15
" άεροπ. δολ. 17
ετήσια: άπλή δολ. 30
" άεροπ. δολ. 34
Η.Π.Α. - Καναδάς - Άν. Άσία:

εξάμηνη: άπλή δολ. 15
" άεροπ. δολ. 22
ετήσια: άπλή δολ. 30
" άεροπ. δολ. 44

Αυστραλία - Όκεανία:

εξάμηνη: άπλή δολ. 15
" άεροπ. δολ. 30
ετήσια: άπλή δολ. 30
" άεροπ. δολ. 60

● Έμβάσματα, έπιταγές:
ΧΡΗΣΤΟ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗ
Δημοχάρους 60, ΑΘΗΝΑ 601.
● ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ: δρχ. 25
● ΠΑΛΙΑ ΤΕΥΧΗ: ΤΙΜΗ δρχ. 40

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ

● για τά διδύλωμαία τής Άθήνας:
Στά γραφεία του «ΑΝΤΙ»
Δημοχάρους 60, τηλ. 732-713
● για τά διδύλωμαία Β. Έλλάδας:
Βιβλιοπωλείο
Μ. Κοτζιά και Σία.Ο.Ε.
Τσιμισκή 78, τηλ. 279.720
Θεσσαλονίκη

αντι Τό ζήτημα δέν είναι μόνο
νά διαβάσετε «ΑΝΤΙ»
άλλά νά μπορείτε
ν' ανατρέχετε σ' αυτό
Οί τόμοι του ΑΝΤΙ:

Α' (8 εξάμ. '74, τεύχη 1-9)
Β' (α εξάμ. '75, τεύχη 10-22)
Γ' (8 εξάμ. '75, τεύχη 23-35)
Δ' (α εξάμ. '76, τεύχη 36-48))
Ε' (8 εξάμ. '76, τεύχη 49-61)
ΣΤ' (α εξάμ. '77, τεύχη 62-74)
Ζ' (8 εξάμ. '77, τεύχη 75-88)
Η' (α εξάμ. '78, τεύχη 90-102)
Θ' (8 εξάμ. '78, τεύχη 103-115)
Ι' (α εξάμ. '79, τεύχη 116-128)

**Αποκτήστε
τήν πληρή σειρά
των 10 τόμων**

Στους τόμους του ΑΝΤΙ - πανόδετους, μέ έξώφυλλα και άναλυτικά περιεχόμενα θεμάτων και συνεργατών - θά βρείτε μία πλούσια και πολύπλευρη καταγραφή:

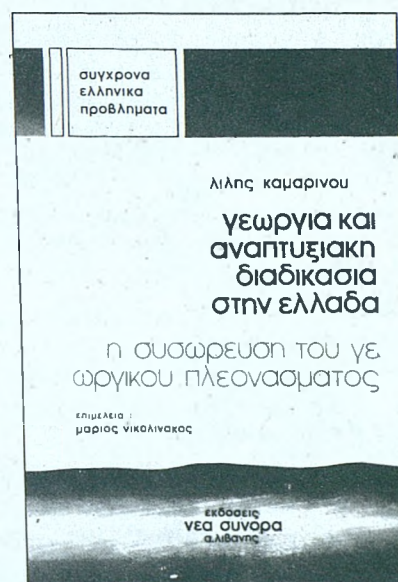
- τής πολιτικής και πολιτιστικής ζωής μας
- τής κατάστασης στην Άριστερά
- τής εξωτερικής επίκαιρότητας
- των ιδεολογικών ρευμάτων τής εποχής μας και
- πλήθος στοιχεία πού ενδιαφέρουν όσους συμμετέχουν στα προβλήματα του τόπου μας.

Ζητείστε τους τόμους του ΑΝΤΙ από τά γραφεία μας:
Δημοχάρους 60 (Τ.Τ. 601) , 732.713 και 732.819.

ΑΝΤ.ΛΙΒΑΝΗΣ & ΣΙΑ "ΝΕΑ ΣΥΝΟΡΑ,"

ΣΟΛΩΝΟΣ 94, τηλ.: 36 10 589

Βιβλία που δίνουν τή σωστή καί αντικειμενική
πληροφόρηση γιά τήν πορεία καί τήν εξέλιξη
τοῦ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ στήν ΕΛΛΑΔΑ.

● **ΘΟΔΩΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ:**
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ
ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

(΄Από Φραγκοκρατίας μέχρι σήμερα)

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ:

ΤΟΜΟΣ Α΄ (1267-1827)

ΤΟΜΟΣ Β΄ (1828-1909)

● **ΛΙΛΗ ΚΑΜΑΡΙΝΟΥ:**
ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΝΕΟΛΑΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

‘Εφ’ ὅσον οἱ προοδευτικές δυνάμεις δέν γίνεται νά καταλάβουν τήν ἐξουσία στό προβλεπτό μέλλον μέ ἔνοπλον ἀγῶνα.

τοῦ ΑΤΡΕΟΝ

‘Ενῶ ἡ πολιτική, οἰκονομική καί πολιτιστική κρίση ἐντείνεται, ἡ πολιτικοποιημένη μας νεολαία ὅλο καί περισσότερο ἐξετάζει τήν τακτική τῆς ἡγεσίας τῶν προοδευτικῶν μας δυνάμεων. Μέσα σ’ αὐτή τήν κατάσταση τό κείμενο «**Η ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΝΕΟΛΑΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΜΑΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑ**», πού κυκλοφορεῖ ἤδη σέ 4η ἐκδοση, βρίσκεται στήν ἐπικαιρότητα. Ἀντί ἄλλης προβολῆς παρούσιάζουμε πιά κάτω περίληψη ἐνός μικροῦ μέρους αὐτοῦ τοῦ κειμένου.

1. Ἐχει κατανοήσει ὁ ἐλληνικός λαός καί εἰδικά ἡ προοδευτική νεολαία, γιατί οἱ προοδευτικές δυνάμεις ἔχουν ἡττηθεῖ ἐπανειλημμένα στήν Ἑλλάδα; (Μεταξᾶς, ἐμφύλιος, Παπαδόπουλος).

2. Πρέπει ἡ προοδευτική νεολαία νά μελετήσῃ καί νά κατανοήσῃ ἐπιστημονικά τί πρᾶγμα εἶναι ἡ **ΗΓΕΣΙΑ** καί ἀκόμα νά προσδιορίσῃ ἐπιστημονικά πῶς θά ἔπρεπε νά εἶναι ἡ **ΗΓΕΣΙΑ** στήν Ἑλλάδα;

3. Σήμερα τά κέντρα ἀποφάσεων τῶν κεφαλαιοκρατῶν κατασκευάζουν ἱκανά στελέχη, ὅργανα προηγμένης τεχνολογίας καί μεθόδους ἐλέγχου τῆς σκέψης τῶν ἀνθρώπων. Ἡ ἡγεσία τῶν προοδευτικῶν μας δυνάμεων εἶναι ἱκανή ν’ ἀντιμετωπίσῃ αὐτά τά στελέχη, πού ἔχουν αὐτόν τόν ἐξοπλισμό καί αὐτές τίς μεθόδους; Μήπως ὁ τρόπος πού ἔμαθαν νά σκέπτονται καί νά ἐνεργοῦν τά περισσότερα στελέχη τῶν προοδευτικῶν μας δυνάμεων εἶναι ξεπερασμένος;

4. Ἐχει γίνει ἡ σωστή προετοιμασία ὥστε νά ὑπάρξουν ἀρκετά ἱκανά στελέχη νά ἀγωνιστοῦν γιά τήν ἀλλαγῇ, ἂν οἱ προοδευτικές δυνάμεις πάρουν τήν ἐξουσία, σύντομα, μέ τήν ψήφο τοῦ λαοῦ; Τί μπορεῖ νά γίνει γι’ αὐτό ὅσο εἶναι ἀκόμα καιρός;

5. Θά ἔπρεπε ἡ προοδευτική νεολαία νά καταλήξῃ στό συμπέρασμα ὅτι οἱ Ἀντιστασιακοί 67-74, παρά τόν ἡρωισμό τους, εἶχαν ἀκατάλληλο ἐξοπλισμό; Ὅτι, π.χ., οἱ «μρόμπες» καί τά ἐντυπα ἦταν σύγχρονος ἐξοπλισμός γιά τοὺς Μπολσεβίκους, ἀλλά ὄχι γιά τοὺς Ἀντιστασιακοὺς 67-74; Μὲ τόν «πομπό» τοῦ Πολυτεχνείου ξεσηκώθηκε, τελικά, ὅλη ἡ Ἑλλάδα. Τί θά γίνονταν ἂν οἱ Ἀντιστασιακοί 67-74, χρησιμοποιοῦσαν ἕνα πραγματικά σύγχρονο τεχνολογικό μέσον, ὅπως π.χ. τήν τηλεόραση;

6. Ποιά ἡ εὐθύνη τῆς ἡγεσίας τῶν προοδευτικῶν δυνάμεων γιά τό ὅτι οἱ Ἀντιστασιακοί, 67-74, δέν χρησιμοποίησαν, σέ πολλοὺς τομεῖς, σύγχρονη τεχνολογία κατά τῆς δικτατορίας;

7. Πῶς βλέπει ἡ προοδευτική νεολαία τήν ἀντίφαση: Οἱ προοδευτικοὶ ἄνθρωποι ἔμαθαν νά κατηγοροῦν τόν ἀστικό τρόπο ζωῆς, ἀλλά ἔμαθαν καί νά ζοῦν ἀστικά. Οἱ προοδευτικοὶ ἄνθρωποι παράγουν καί καταναλώνουν τά προϊόντα τῶν μονοπωλείων. Οἱ προοδευτικές ἐφημερίδες, ἐνῶ γράφουν κατά τῶν μονοπωλείων, διαφημίζουν τά προϊόντα τῶν μονοπωλείων. Καί τά προϊόντα αὐτά, στήν συντριπτική τους πλειοψηφία, εἶναι προϊόντα πού δημιουργοῦν καί συντηροῦν τίς τε-

χνητές ἀνάγκες καί τήν ἀπανθρωποποίηση. Πῶς «ἀπολογοῦνται» οἱ προοδευτικοὶ ἄνθρωποι γι’ αὐτή τήν κατάσταση; Λένε ὅτι τώρα δέν εἶναι δυνατόν νά κάνουν ἀλλιῶς, ἀλλά τά πράγματα θ’ ἀλλάξουν ὅταν τό κοινωνικό μας σύστημα γίνῃ σοσιαλιστικό. Γεννιοῦνται ὅμως κάποια ἐρωτήματα: α. Ὅταν μέσα στό ἀστικό σύστημα οἱ προοδευτικές δυνάμεις δέν κάνουν μεθοδευμένα ἀγῶνα γιά νά ζήσουν οἱ προοδευτικοὶ ἄνθρωποι (κατά τό δυνατόν) διαφορετικά ἀπ’ ὅ,τι θέλει τό ἀστικό σύστημα, πῶς θά δημιουργηθοῦν προοδευτικά στελέχη, ἱκανά νά δείξουν, ὅταν ἔρθῃ ἡ Ἀλλαγή, ἕναν νέο τρόπο ζωῆς; β. Πῶς θά φτάσουμε σέ σοσιαλιστικό σύστημα, ὅταν οἱ προοδευτικοὶ ἄνθρωποι βοηθοῦν καί ἰδεολογικά καί οἰκονομικά τό ἀστικό σύστημα; Ὅταν π.χ., οἱ προοδευτικοὶ νέοι γίνονται στελέχη στίς ἐπιχειρήσεις τῶν μονοπωλείων πού κατηγοροῦν;

8. Βεβαίως δέν μπορούμε νά περιμένουμε νά καλυτερέψουν οἱ ἄνθρωποι πρῶτα γιά νά κάνουμε σοσιαλιστική ἀλλαγῇ. Ἀν δέν καλυτερέψῃ ὅμως ἕνα, ἔστω μικρό, ποσοστό ἀνθρώπων, δέν μπορούμε νά κάνουμε καμμιά ἀλλαγῇ. Μήπως ἀρχικά πρέπει νά καλυτερέψουν (ν’ ἀγωνιστοῦν μεθοδευμένα, μαζί μέ τ’ ἄλλα, καί γιά νά ζήσουν διαφορετικά ἀπ’ ὅ,τι θέλει τό ἀστικό σύστημα) αὐτοὶ πού ἀποτελοῦν τό κύκλωμα τῶν προοδευτικῶν πολιτικῶν καί πολιτιστικῶν μηχανισμῶν; Τί ἔχουν νά ποῦν γι’ αὐτό οἱ προοδευτικοὶ νέοι;

9. Ἀς σκεφτοῦμε τό ἐξῆς: Θά ἦταν δυνατόν σήμερα, μέσα στήν ἀστική κοινωνία, οἱ **ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ** νά γίνουν, ἐπὶ πλεόν, συστηματοποιημένα, **ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΟΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ**; Τό ἀστικό σύστημα, ὅπως δείχνουν τά πράγματα, κάνει πλύση ἐγκεφάλου καί στοὺς προοδευτικούς ἀνθρώπους. (Τό κοινωνικό εἶναι καθορίζει τήν συνείδηση τῶν ἀνθρώπων...». Μάρξ, «Ἡ Κριτική τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας»). Ἐάν ὅμως οἱ προοδευτικοὶ πολιτικοὶ καί πολιτιστικοὶ μηχανισμοὶ γίνουν ἰσχυροὶ οἰκονομικά, μήπως, θά μπορέσουν νά βοηθήσουν τοὺς προοδευτικούς ἀνθρώπους ν’ ἀντισταθοῦν στήν πλύση ἐγκεφάλου; Πῶς; Μὲ τό νά δημιουργήσουν **ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΑ**, οἱ προοδευτικοὶ πολιτικοὶ καί πολιτιστικοὶ μηχανισμοί, μέ τήν οἰκονομική τους δύναμη, συνθήκες γιά νέου εἶδους διασκέδαση (...), νέου εἶδους ἐπιμόρφωση (...), νέου εἶδους ἀνθρώπινες σχέσεις (...) κ.λ.π., ὥστε οἱ προοδευτικοὶ ἄνθρωποι ν’ ἀποφύγουν τό καφενεῖο, τήν τηλεόραση, τήν χαρτοπαίξια (...) καί συνάμα νά προετοιμαστοῦν γιά τήν Ἀλλαγῇ. Ἀς τό μελετήσουν αὐτοὶ οἱ προοδευτικοὶ ἄνθρωποι.

«ΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑ»